

14.

Katastarski pregled istraživanih speleoloških objekata

Lovel Kukuljan

Foto: Dalibor Reš

Šverda obuhvaća prostrano planinsko područje koje je naizgled vrlo homogeno i gdje malo koja reljefna pojava dominira čitavim prostorom. Zato primjerice naziv „Jama na Šverdi“ nudi vrlo malo informacija za točnije pozicioniranje. Speleološki objekti su se tijekom godina istraživanja svrstavali na određena manja područja gdje su preuzimana imena vrhova, uvala ili toponima (npr. Kačje, Dugarišće, Lepušje itd.). Mnogi objekti dobivali su imena upravo po tim područjima (npr. Jama na Kačju, Štipaljka na Dugarišću, Lepuška ledenica itd.). U svrhu lakšeg pretraživanja i bolje predodžbe prostora, na sličan smo način Šverdu podijelili u nekoliko manjih geografskih cjelina. Svi speleološki objekti svrstani su u neku od tih 10 cjelina. Neka područja imaju maleni broj ili malenu gustoću objekata pa su zato sjedinjena u jednu cjelinu (npr. Kačje i Jelenja draga). Neke cjeline sadrže veliki broj objekata pa su zato razmjerno površinski manja (npr. Kod vode i Dugarišće). Određeni dijelovi Šverde ostali su „prazni“, a razlog je što na tim područjima još nije istraživano ili speleološki objekti nisu pronađeni.

U nastavku je dan katastarski pregled speleoloških objekata, krećući generalno od najjužnije cjeline prema sjeveru. Svaka cjelina je ukratko opisana te je priložen isječak topografske karte s označenim položajima istraženih i neistraženih speleoloških objekata. Posljednja cjelina „Ostalo“ sadrži objekte koji se nalaze na širem području Šverde.

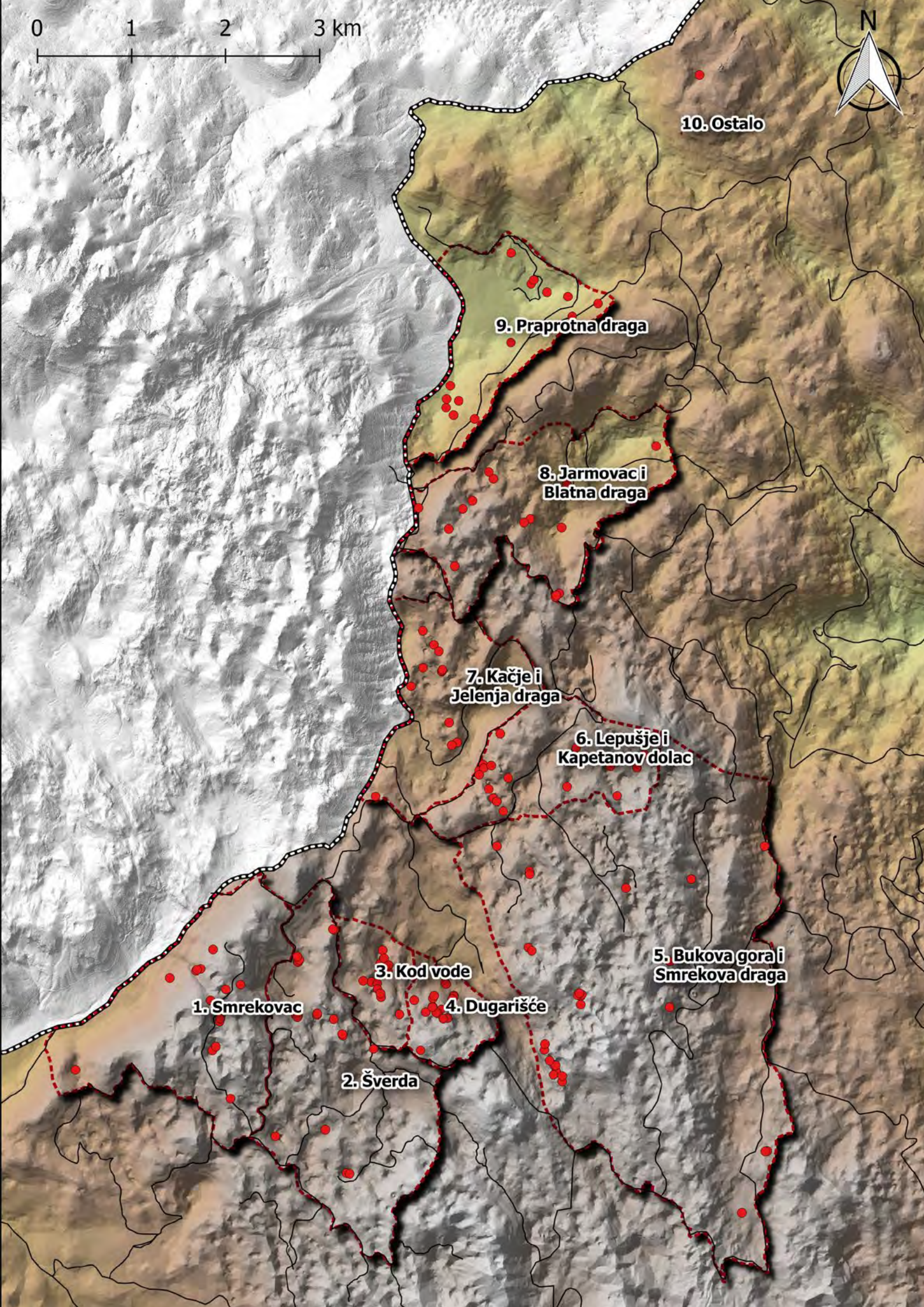
Svakom speleološkom objektu dodijeljen je broj prema kronološkom popisu istraživanja. Priloženi su osnovni podaci i nacrt te fotografija ulaza, ako postoji. Za veće speleološke objekte dani su opisi te tijek istraživanja.

||| Južni dio Bukove gore | Foto: Lovel Kukuljan

0 1 2 3 km

10. Ostalo

9. Praprotna draga

8. Jarmovaci
Blatna draga

7. Kačje i
Jelenja draga

6. Lepušje i
Kapetanov dolac

5. Bukova gorai
Smrekova draga

1. Smrekovac

3. Kod vode

4. Dugarišće

2. Šverda

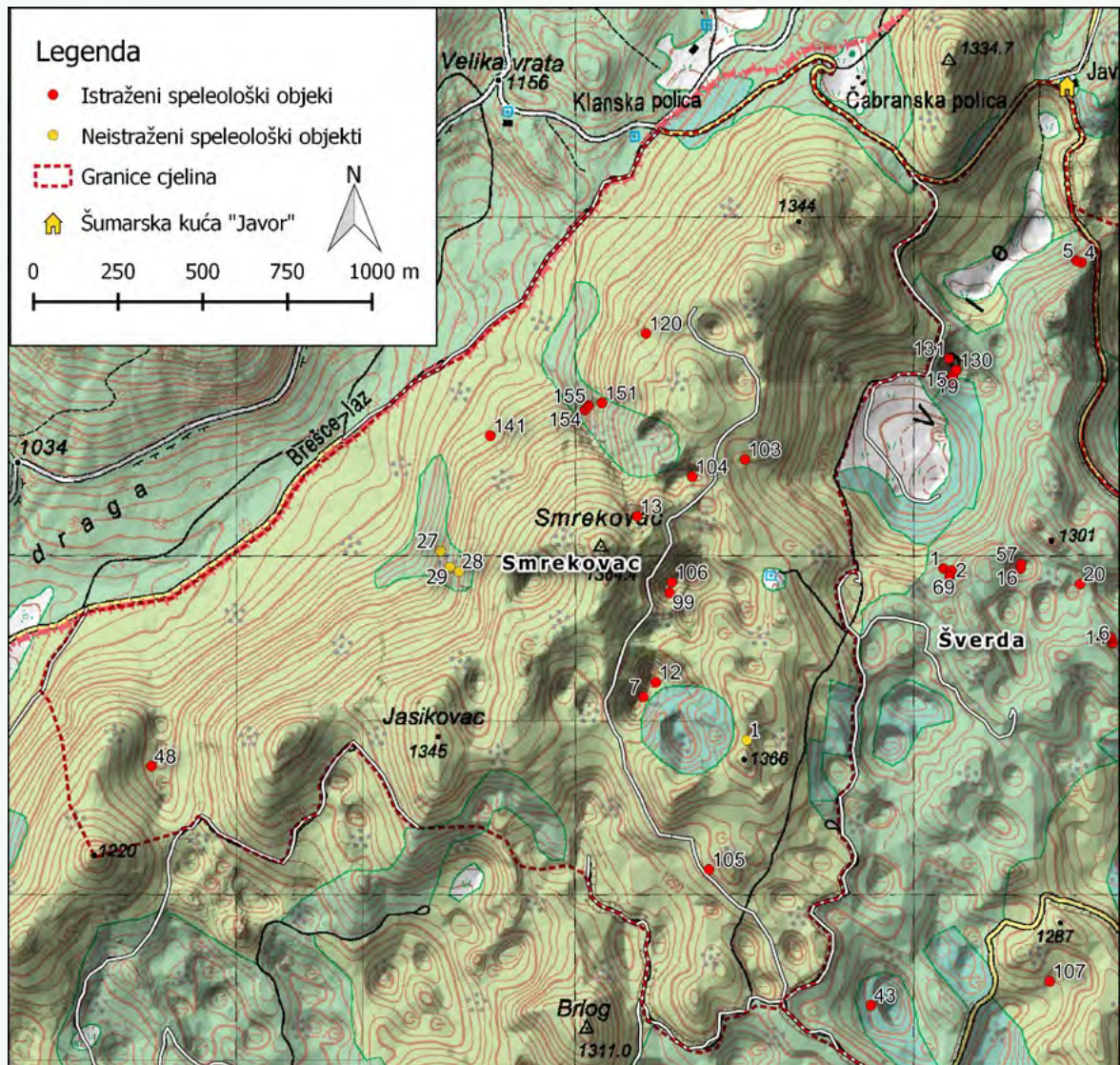
1. Smrekovac

Ova cjelina omeđena je prema zapadu državnom granicom duž Andrinove drage odnosno Vala s istoka. Prostorom dominira nekoliko visokih vrhova: Smrekovac (1364 m.n.v.), Jasikovac (1345 m.n.v.) i neimenovani vrh (1366 m.n.v.). Između njih se nalaze duboke vrtače, a tamo su pronađene najdublje jame na ovom području. Pokraj vrtača prolazi široki makadam koji je probijen 2006. odnosno 2007. godine pa je zato teren pristupačan. U prvom sustavu vrtača nalazi se „Jama tri ledene suze majke božje“

dubine 74 m. U sljedećem nizu vrtača nešto sjevernije nalaze se ulazi u „Disko sarmu“ dubine 111 m te „Jamu na Smrekovcu“ dubine 133 m koja je najdublja na ovom području. Godine 2016. pronađena je jama „Gorri usi“, a 2017. godine još 7 speleoloških objekata na prostranim zapadnim padinama Smrekovca. Tri objekta na JZ dijelu padine još nisu istražena. S obzirom na to da je padina obuhvaćena LiDAR snimanjem, taj dio smatramo dobro pretraženim. Istraživanja su slabo rađena južno od Jasikovca.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
7	131	051-236	Jama na tri točke	5459203	5041586	1250	14	45	2005	S.Antolič
12	136	-	Jama 3LSMB (Jama 3 ledene suze majke božje)	5459239	5041629	1260	30	74	2005	M.Vrkič
13	137	-	Snježnica Z od Smrekovca	5459184	5042119	1302	30	25	2005	D.Reš
48	182	-	Jama uz vlak pod Jasikovcem	5457749	5041381	1098	-	8	2006	M.Vrkič
99	284	051-089	Disko Sarma	5459280	5041893	1260	173	111	2013	L.Kukuljan
103	296	051-090	SM 1	5459503	5042287	1285	6	3	2013	D.Maršanić
104	298	051-093	Kaljuža (SM 2)	5459347	5042236	1298	49	22	2013	D.Maršanić
105	299	051-084	Jama pod Jasikovcem	5459396	5041076	1283	38	33	2013	A.Rubinić
106	318	051-094	Jama pod Smrekovcem	5459287	5041924	1260	169	133	2013	D.Maršanić
120	377	051-189	Gori ussi	5459210	5042659	1279	94	45	2016	L.Kukuljan
141	428	051-277	Spitača	5458750	5042357	1136	46	22	2017	D.Grozić
151	446	051-262	Kosača (Lidar 90)	5459080	5042454	1249	56	46	2017	D.Maršanić
154	455	051-283	Mala škuja kod Mirakula (SMR1)	5459029	5042433	1197	14.5	11.5	2017	D.Maršanić
155	456	051-293	Pećina Mirakul	5459041	5042446	1203	57.5	23.5	2017	D.Maršanić

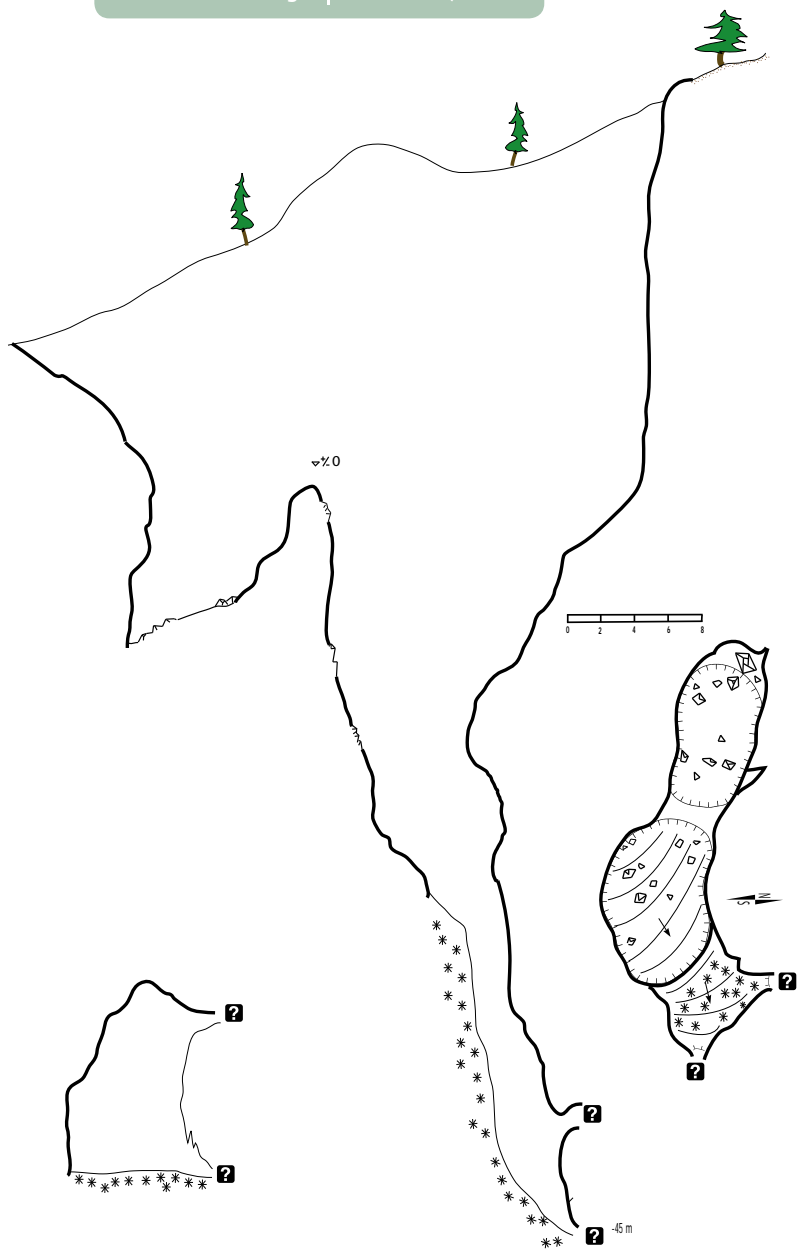

7.

Jama na tri točke

Katastarski broj:	131
Broj pločice:	051-236
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	14
Dubina:	45
Crtala:	S.Antolič
Mjerio:	M.Krvavica
Udruga:	SU Estavela, DISKF

Ulaz u Jamu na tri točke | Foto: Mislav Krvavica

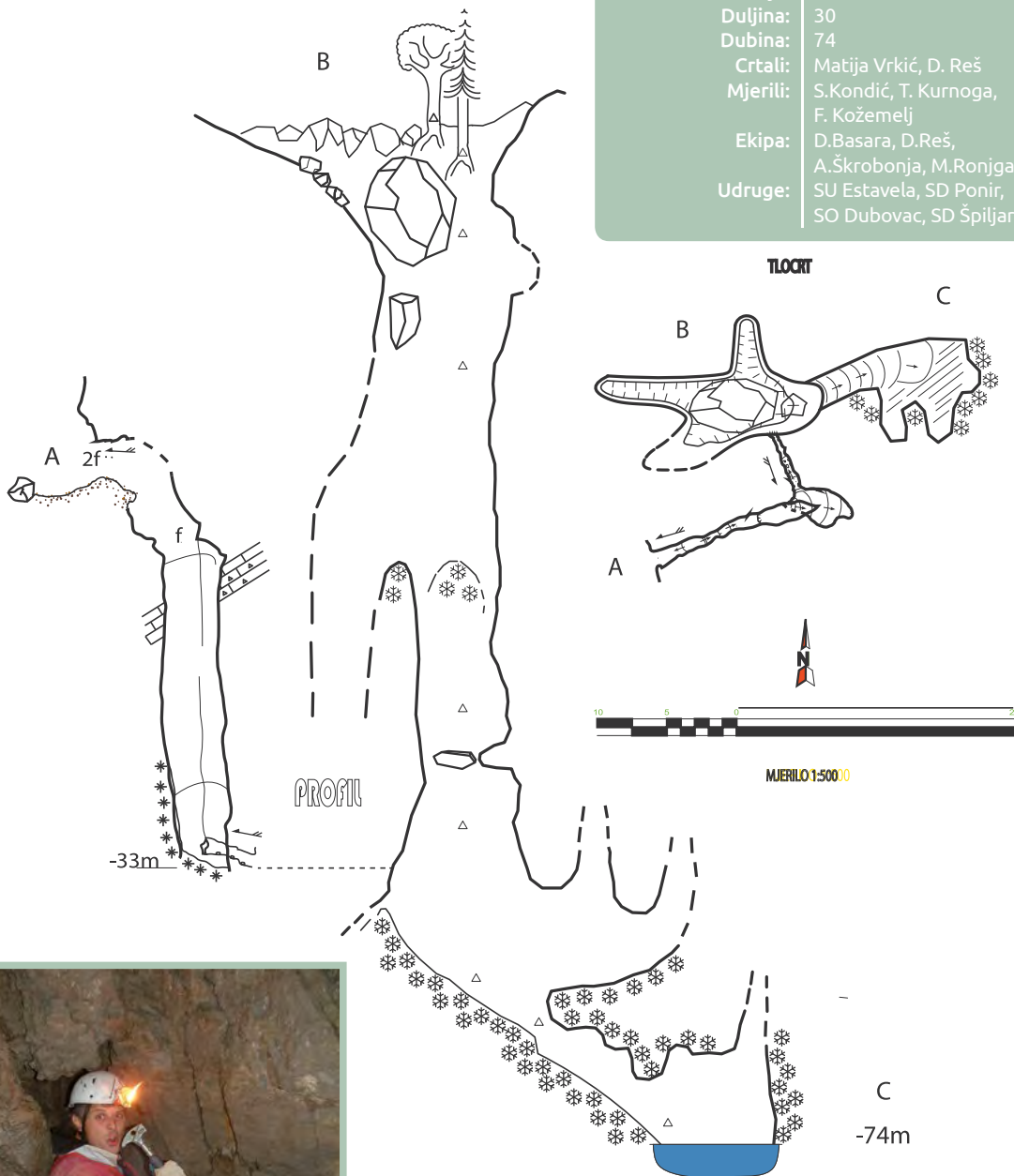
Ulaz u Jamu na tri točke | Foto: Lovel Kukuljan

12.

Jama 3LSMB (Jama 3 ledene suze majke božje)

Katastarski broj:	136
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	30
Dubina:	74
Crtali:	Matija Vrkić, D. Reš
Mjerili:	S.Kondić, T. Kurnoga, F. Kožemelj
Ekipa:	D.Basara, D.Reš, A.Škrobonja, M.Ronjga
Udruge:	SU Estavela, SD Ponir, SO Dubovac, SD Špiljar

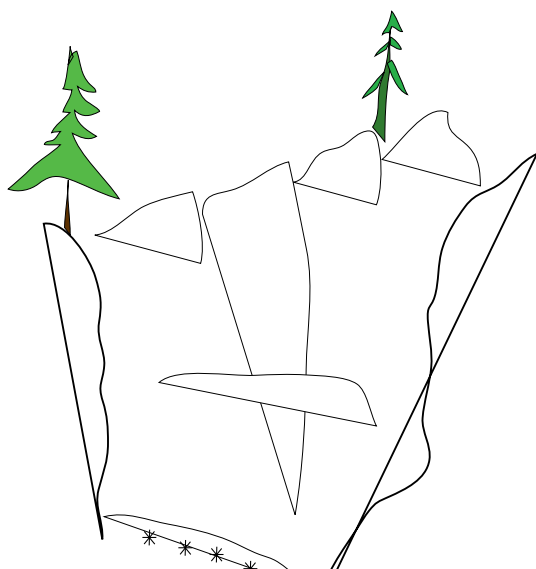
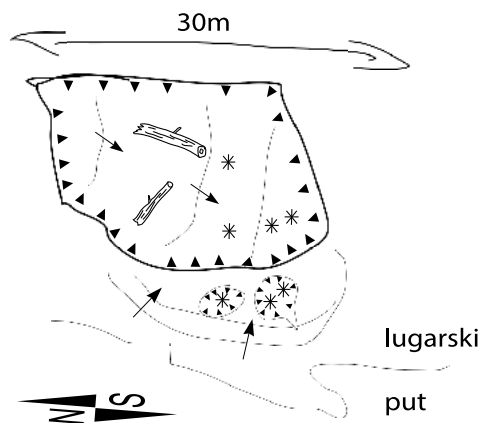
Božo otvara suženje prema dnu 3LSMB
| Foto: Dalibor Reš

13.

Snježnica Z od Smrekovca

Katastarski broj: 137
Godina istraživanja: 2005
Duljina: 30
Dubina: 25
Skicirao: D.Reš
Ekipa: M.Krvavica, D.Reš,
Ž.Simčić
Udruga: SU Estavela, DISKF

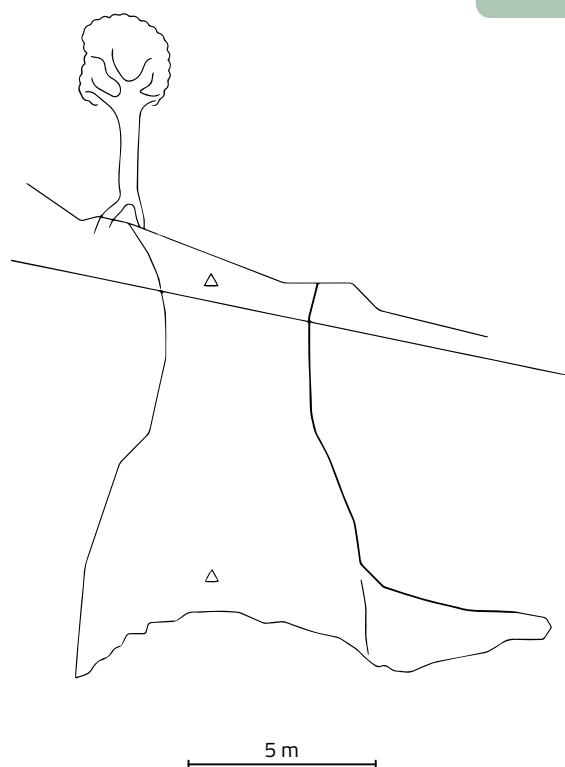
Ulaz u Snježnicu Z od Smrekovca
| Foto: Lovel Kukuljan

48.

Jama uz vlaku pod Jasikovcem

Katastarski broj:	182
Godina istraživanja:	2006
Dubina:	8
Crtao:	Matija Vrkić
Ekipa:	T.Valenčić, D.Hrstić
Udruga:	SU Estavela, SD Ponir

Pogled s dna jame | Foto: Tina Valenčić

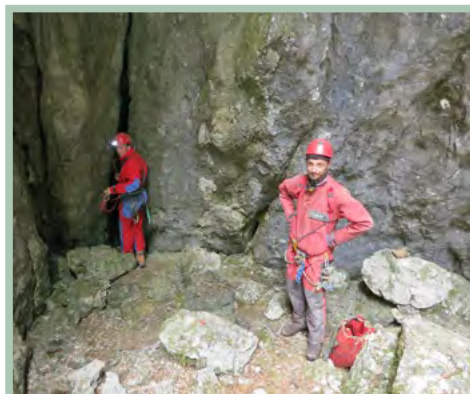
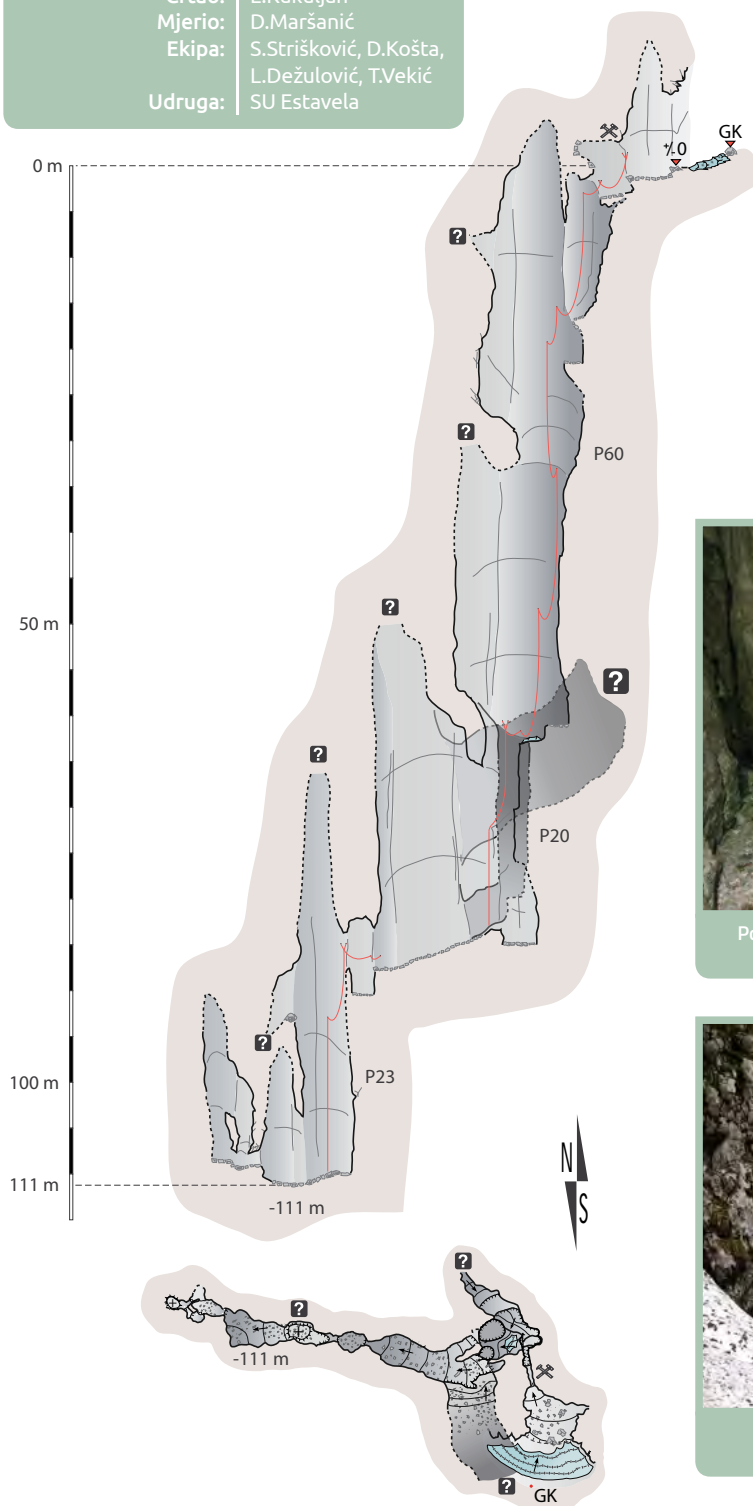
Ulaz u jamu uz vlaku pod Jasikovcem | Foto: Dalibor Reš

99.

Disko Sarma

Katastarski broj:	284
Broj pločice:	051-089
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	173
Dubina:	111
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	D.Maršanić
Ekpa:	S.Strišković, D.Košta, L.Dežulović, T.Vekić
Udruga:	SU Estavela

Pogled prema pukotini koja se nastavlja u prvu vertikalu | Foto: Lovel Kukuljan

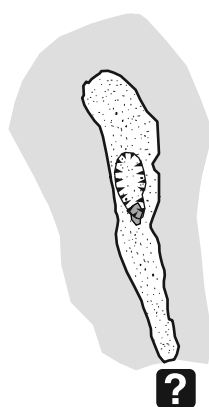
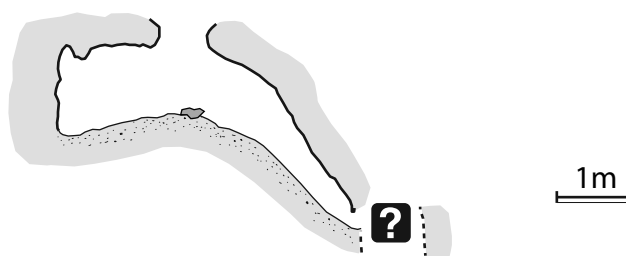

Vrtača pred špiljskim ulazom u objekt | Foto: Mladen Jekić

103.

SM 1

Katastarski broj:	296
Broj pločice:	051-090
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	6
Dubina:	3
Crtao:	D.Maršanić
Ekipa:	G.Nikolić, J.Matejčić
Udruga:	SU Estavela

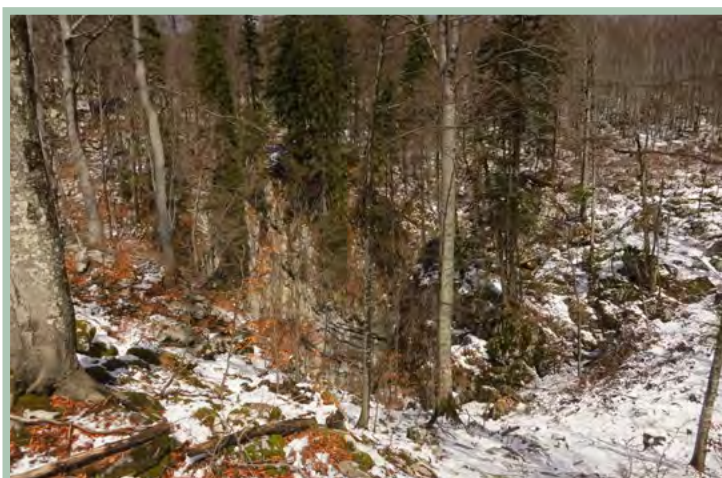
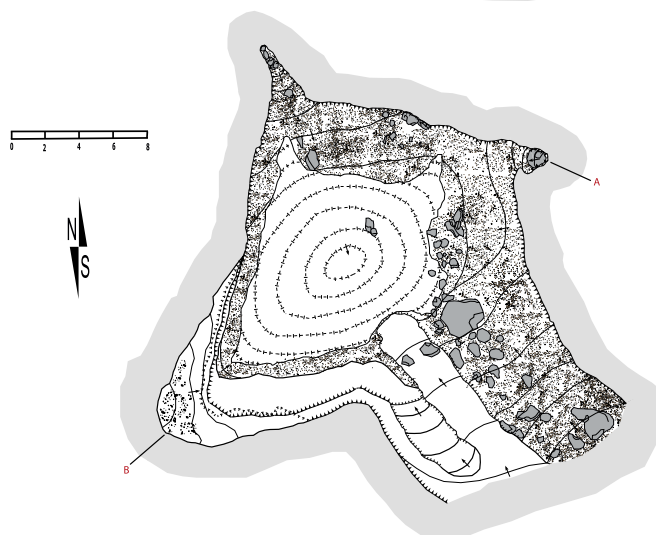
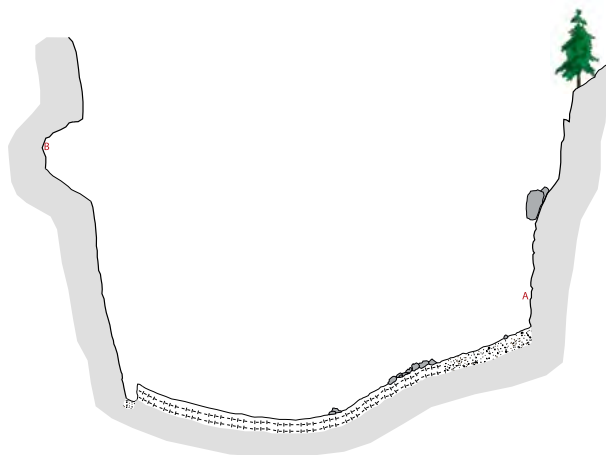

104.

Kaljuža (SM 2)

Katastarski broj: 298
Broj pločice: 051-093
Godina istraživanja: 2013
Duljina: 49
Dubina: 22
Crtao: D.Maršanić
Mjerio: G.Nikolić
Ekipa: J.Matejčić
Udruga: SU Estavela

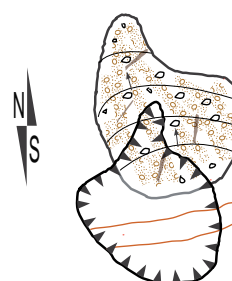
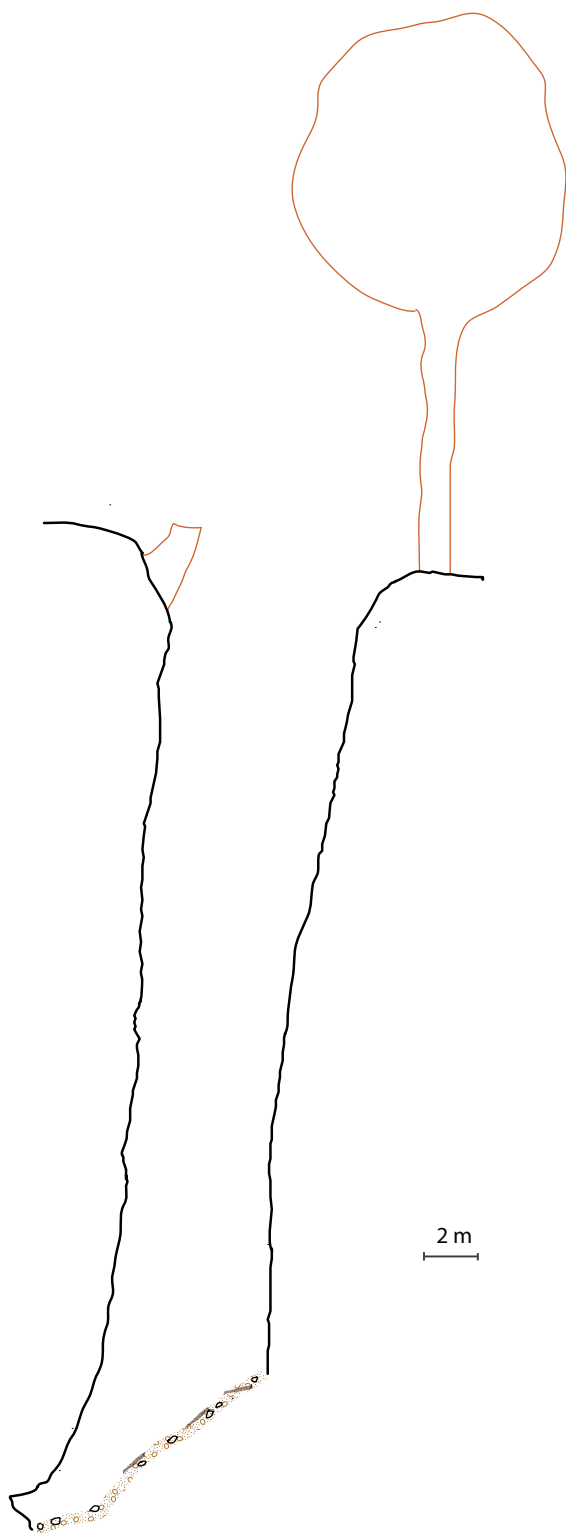

Pogled na ulaz i okolicu | Foto: Lovel Kukuljan

105.

Jama pod Jasikovcem

Katastarski broj:	299
Broj pločice:	051-084
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	38
Dubina:	33
Crtao:	A.Rubinić
Mjerili:	R.Hrastić, M.Jekić
Ekpa:	T.Vekić
Udruge:	SU Estavela, SD Istra

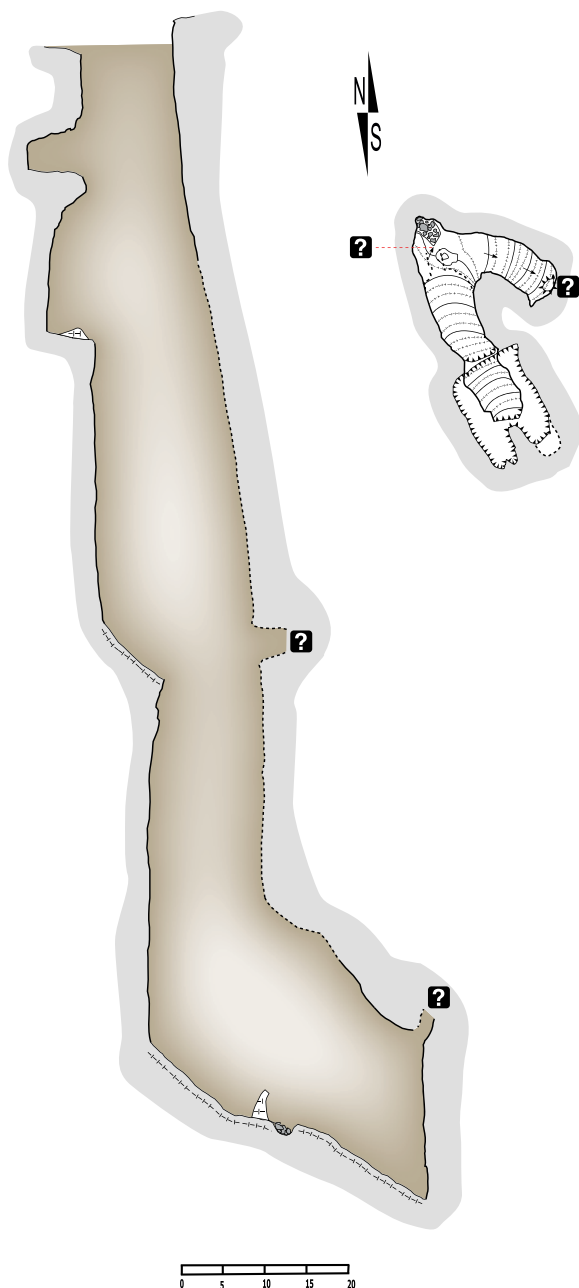
Andrija Rubinić oprema Jamu pod Jasikovcem
| Foto: Mladen Jekić

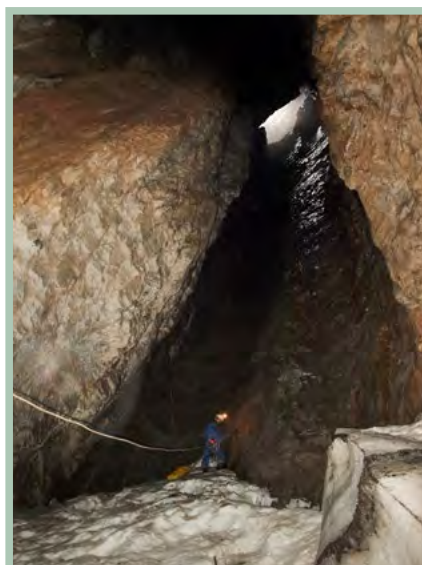
106.

Jama pod Smrekovcem

Katastarski broj:	318
Broj pločice:	051-094
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	169
Dubina:	133
Crtao:	D.Maršanić
Mjerio:	G.Nikolić
Ekipa:	M.Jekić
Udruga:	SU Estavela, SD Istra

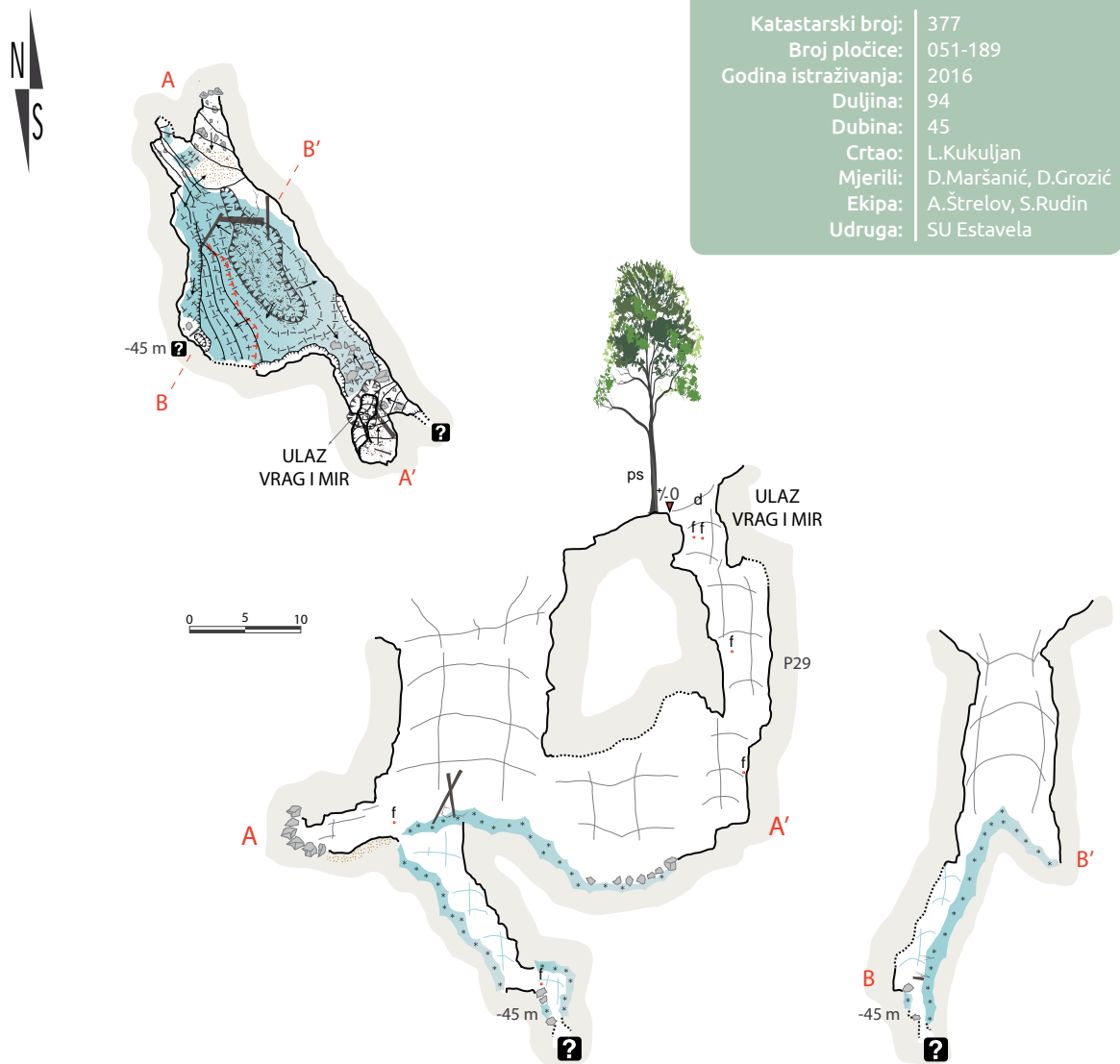
Dario Maršanić preko ruba ulazne vertikale Jame pod Smrekovcem | Foto: Mladen Jekić

Unutrašnjost Jame pod Smrekovcem | Foto: Mladen Jekić

120.

Gori ussi

Dino Grozić oprema ulaz „Vrag i mir” | Foto: Level Kukuljan

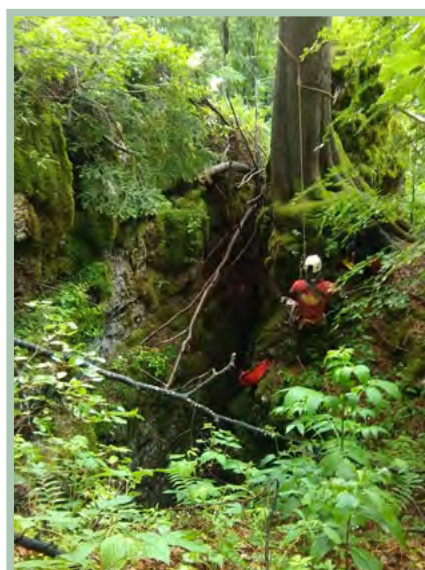
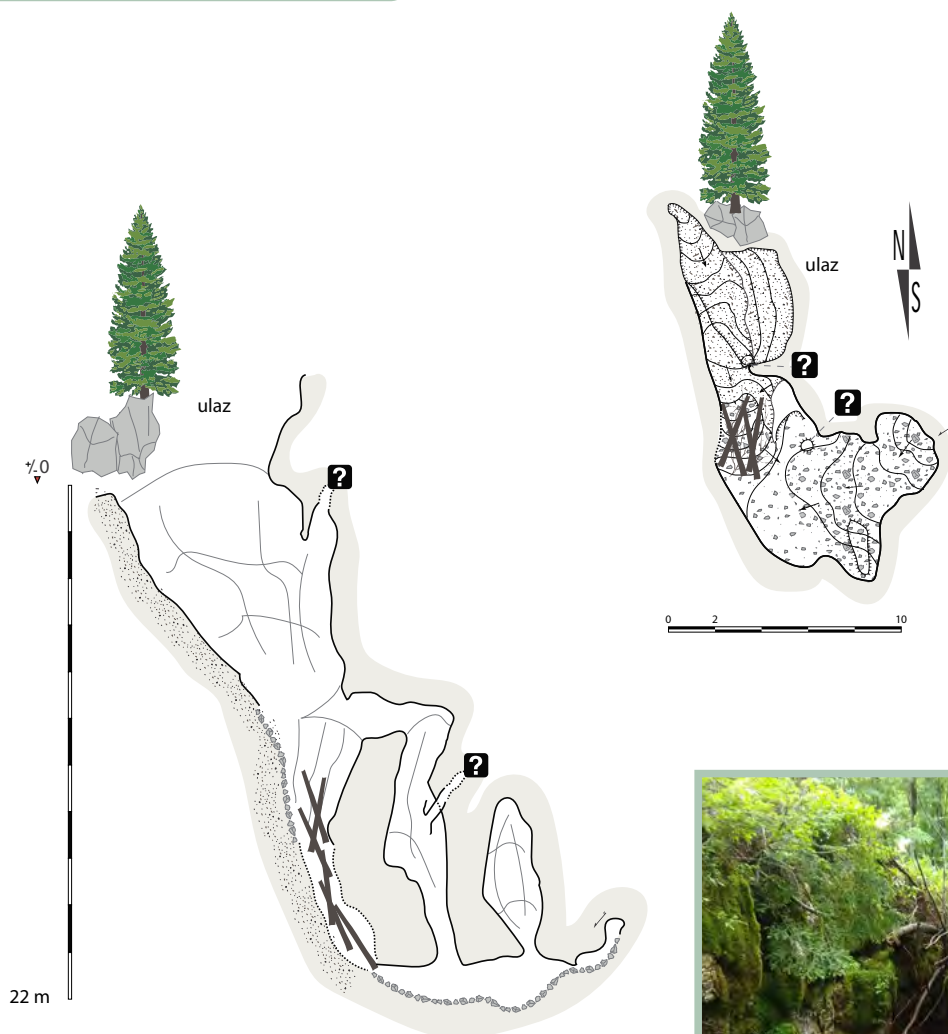
S lijeve strane manji ulaz, nizbrdo s desne strane veći ulaz
| Foto: Level Kukuljan

141.

Spitača

Katastarski broj:	428
Broj pločice:	051-277
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	46
Dubina:	22
Crtao:	D.Grozić
Mjerila:	M.Devčić
Ekipa:	M.Lišić
Udruga:	SU Estavela

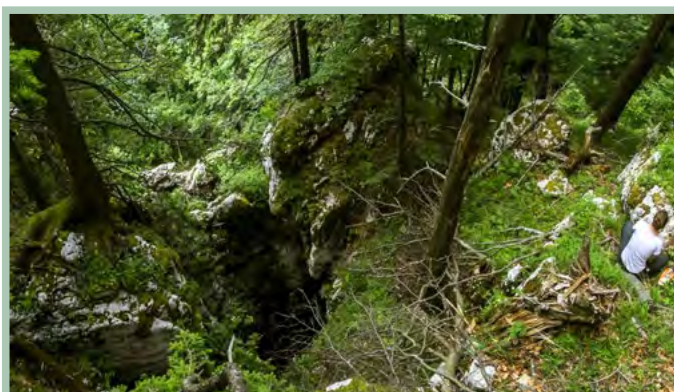
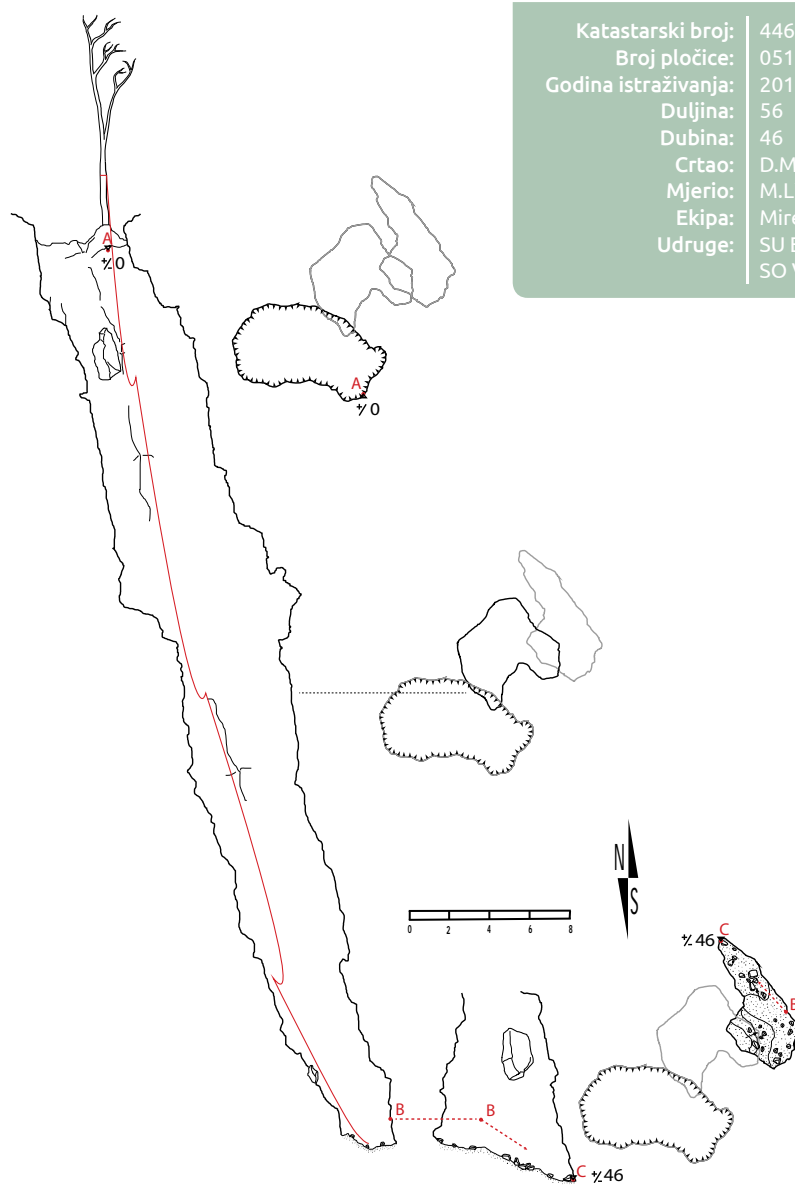

Ulaz u Spitaču | Foto: Maja Devčić

151.

Kosača (Lidar 90)

Katastarski broj:	446
Broj pločice:	051-262
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	56
Dubina:	46
Crtao:	D.Maršanić
Mjerio:	M.Ličko
Ekipa:	Mirela Lišić
Udruga:	SU Estavela, SO Velebit

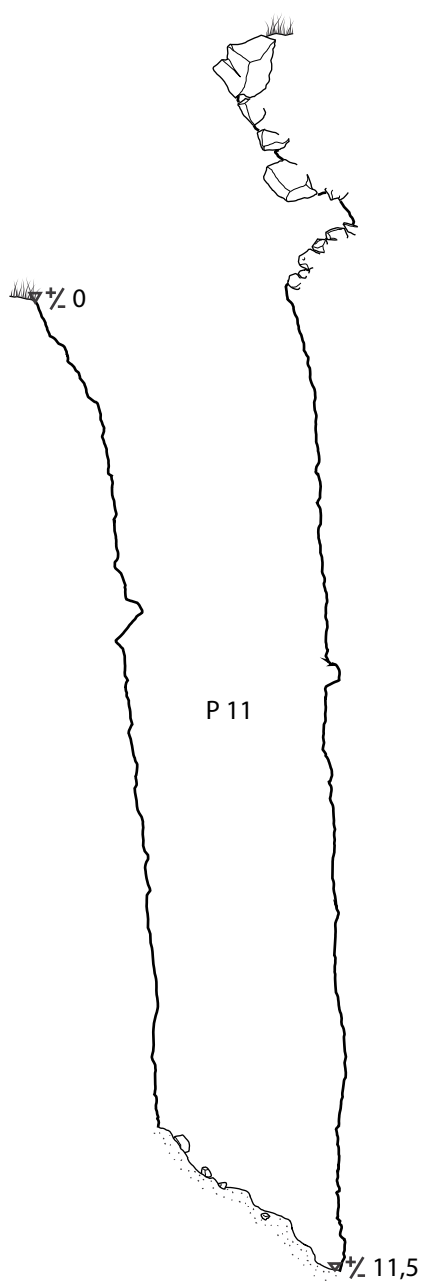
Ulaz Kosače | Foto: Dario Maršanić

154.

Mala škuja kod Mirakula (SMR1)

Katastarski broj: 455
Broj pločice: 051-283
Godina istraživanja: 2017
Duljina: 14.5
Dubina: 11.5
Crtao: D.Maršanić
Mjerio: M.Lišić
Ekipa: E.Kovač
Udruga: SU Estavela,
SO Velebit

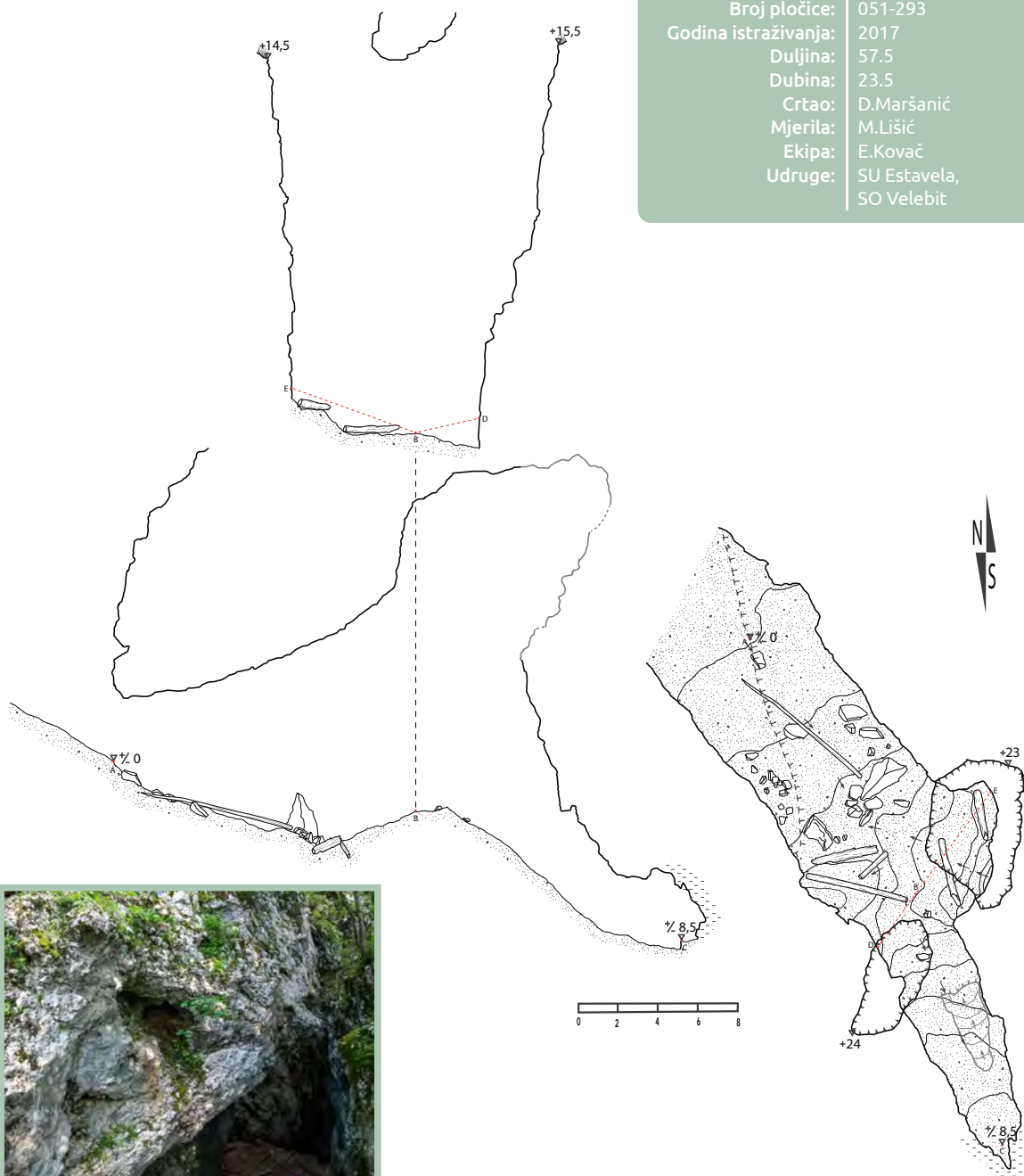

Ulaz u Malu škuju kod Mirakula |
Foto: Dario Maršanić

155.

Pećina Mirakul

Katastarski broj:	456
Broj pločice:	051-293
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	57.5
Dubina:	23.5
Crtao:	D.Maršanić
Mjerila:	M.Lišić
Ekpa:	E.Kovač
Udruge:	SU Estavela, SO Velebit

Špiljski ulaz u Pećinu Mirakul
| Foto: Dario Maršanić

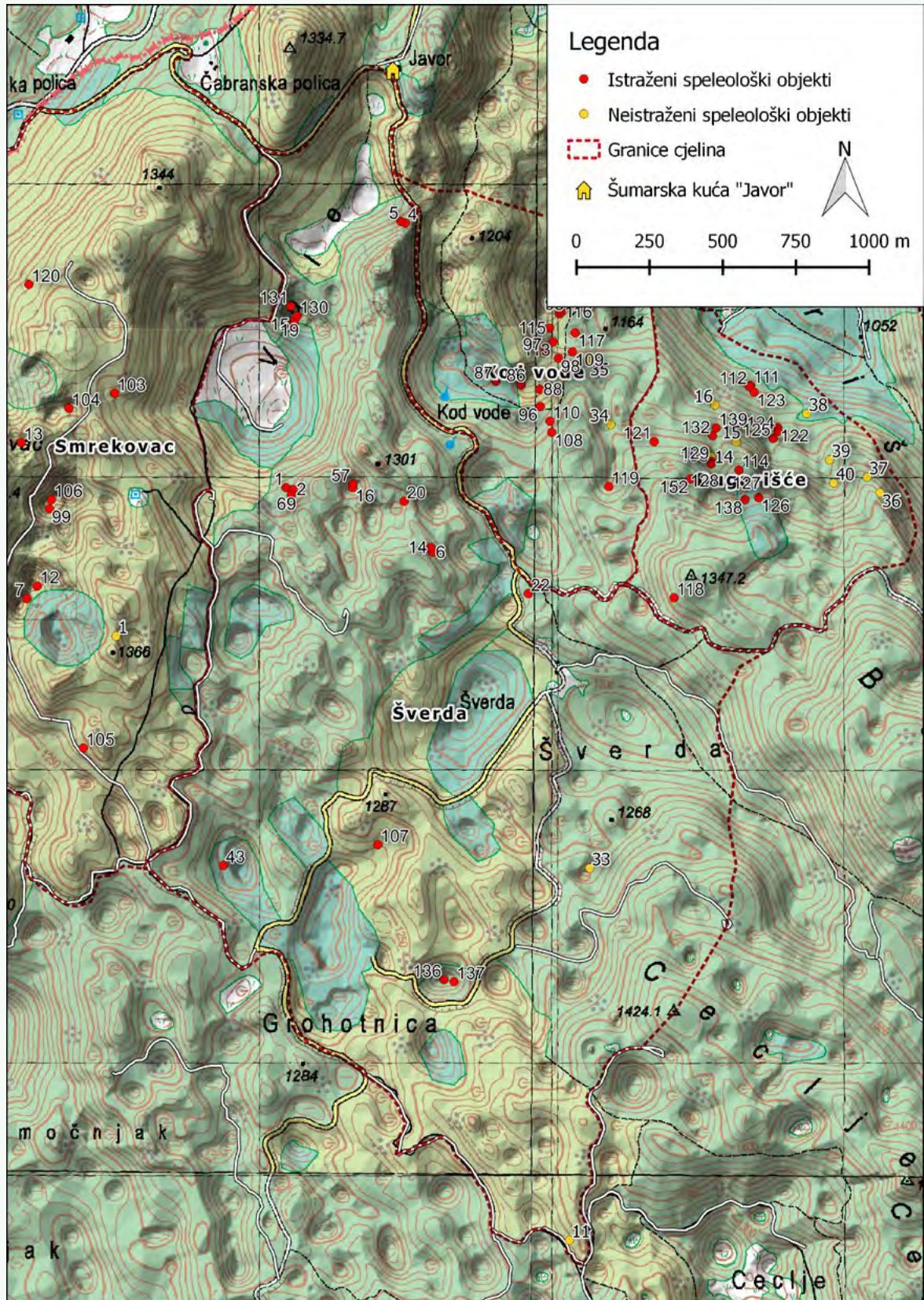

2. Šverda

Iako je ova cjelina dobila ime po cijelom istraživa-
nom području, upravo se tamo nalazi „originalna“
Šverda. Tamo je istražena prva jama od strane SU
Estavele još 2004. godine (Borerka), a 2005. godine
ono je bilo glavno područje speleoloških istraživanja
na ljetnom kampu. Cjelina se proteže od šumarske
kuće Javor, preko Vala i Šverde do Grohotnice i Ceclja
na jugu. Sa zapadne strane graniči sa Smrekovcem, a
s istočne makadamom koji vodi od Grohotnice do Ja-
vora, puta kojim stižemo na Šverdu iz pravca Klane.

Ovaj dio Šverde je vrlo dobro rekognosciran i istra-
žen, a zadnja istraživanja su poduzeta 2017. godine
na krajnjem južnom dijelu. Sjeverni dio karakterizira
prostrana travnata uvala Vale koju su vjerojatno obli-
kovali ledenjaci. Tamo se nalazi i najdublja jama ove
cjeline, „Pješčana ura“, dubine 116 m. Nešto sjevernije
u Sloveniji nalazi se uvala vrlo sličnih obilježja (Vala),
a na čijem rubu se nalazi ulaz u „Brezno Bogumila
Brinška“ dubine 506 m.

R. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
1	120	051-270	Borerka	5460089	5041965	1235	15	58	2004	R.Resch
2	125	051-264	Brižna salamandra	5460113	5041959	1240	14	64	2005	M.Radešić
4	127	051-294	PB Jama	5460497	5042869	1200	18	15.5	2005	S.Antolič
5	129	051-295	Jama do PB	5460482	5042874	1201	4.5	11.5	2005	S.Antolič
6	130	051-281	Jama Pegula	5460589	5041745	1271	12	43	2005	S.Antolič
14	138	051-274	Veća Pegula	5460584	5041761	1270	21	37	2005	M.Krvavica
15	139	051-269	Slatka tajna	5460112	5042522	1175	116	116	2005	I.Glavaš
16	140	-	Pupak (Pušak) svijeta	5460317	5041965	1240	-	8	2005	N.Gruborović
19	180	051-271	Tavica	5460117	5042534	1165	11	14	2005	M.Grgačević
20	181	051-273	Jama pored pupčane	5460493	5041919	1260	14	32	2005	D.Hrstić
22	128	051-205	Brižnica	5460917	5041603	1200	9.5	14	2005/ 2016	S.Antolič
43	171	-	Jama pod mostom na Šverdi	5459875	5040675	1195	25	39	2006	D.Reš
57	188	051-272	Vrtača pušak svijeta i jama Opušak	5460318	5041978	1220	11	27	2007	D.Reš
69	315	051-268	Jama do Brižne salamandre	5460107	5041941	1240	10	24	2007	D.Reš
107	330	051-128	Jama Šverda	5460403	5040746	1199	47	35	2013	D.Maršanić
130	415	051-286	Špilja ispod Tavice	5460127	5042551	1150	11	1.7	2017	H.Cvitanović
131	416	051-292	Biankina špilja	5460105	5042585	1203	11	0.7	2017	M.Borovec
136	421	051-258	Grohotna ledenica (BZL2)	5460629	5040285	1220	20	16	2017	L.Kukuljan
137	422	051-265	Ekumenska grohotnica (BZL1)	5460663	5040278	1237	19	18	2017	G.Nikolić

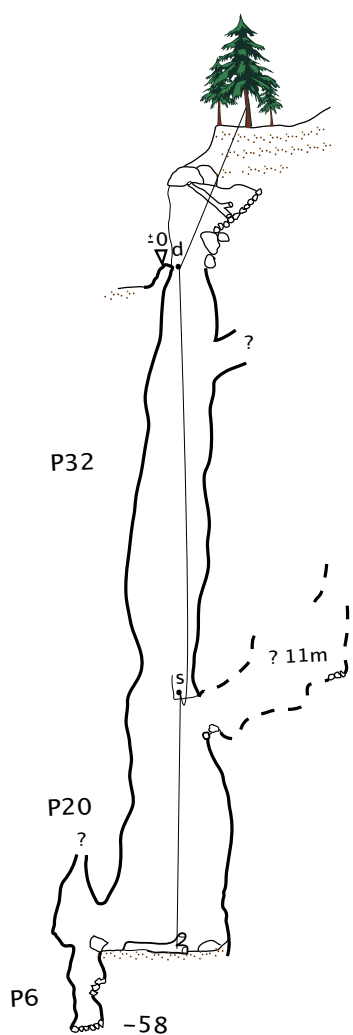
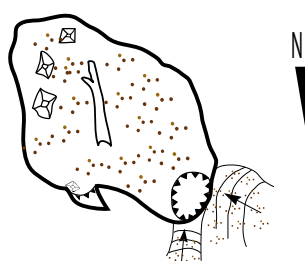

1.

Borerka

Katastarski broj:	120
Broj pločice:	051-270
Godina istraživanja:	2004
Duljina:	15
Dubina:	58
Crtao:	R.Resch
Mjerio:	I.Seitz
Ekipo:	D.Reš
Udruga:	SU Estavela

Mjerilo : 1:500

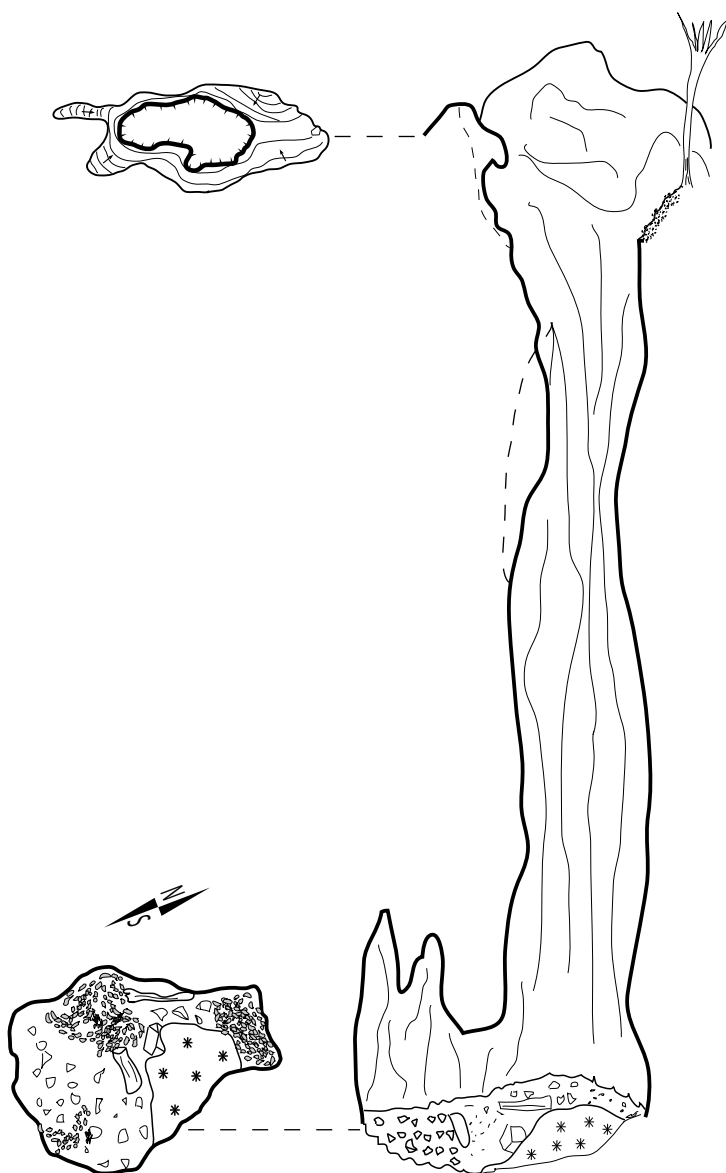

Ulaz u jamu i okolica | Foto: Nataša Cvitanović

2.

Brižna salamandra

Katastarski broj:	125
Broj pločice:	051-264
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	14
Dubina:	64
Crtao:	M.Radešić
Mjerili:	S.Zbašnik, A.Škrobonja, M.Radešić
Udruge:	SD Buje, SU Estavela

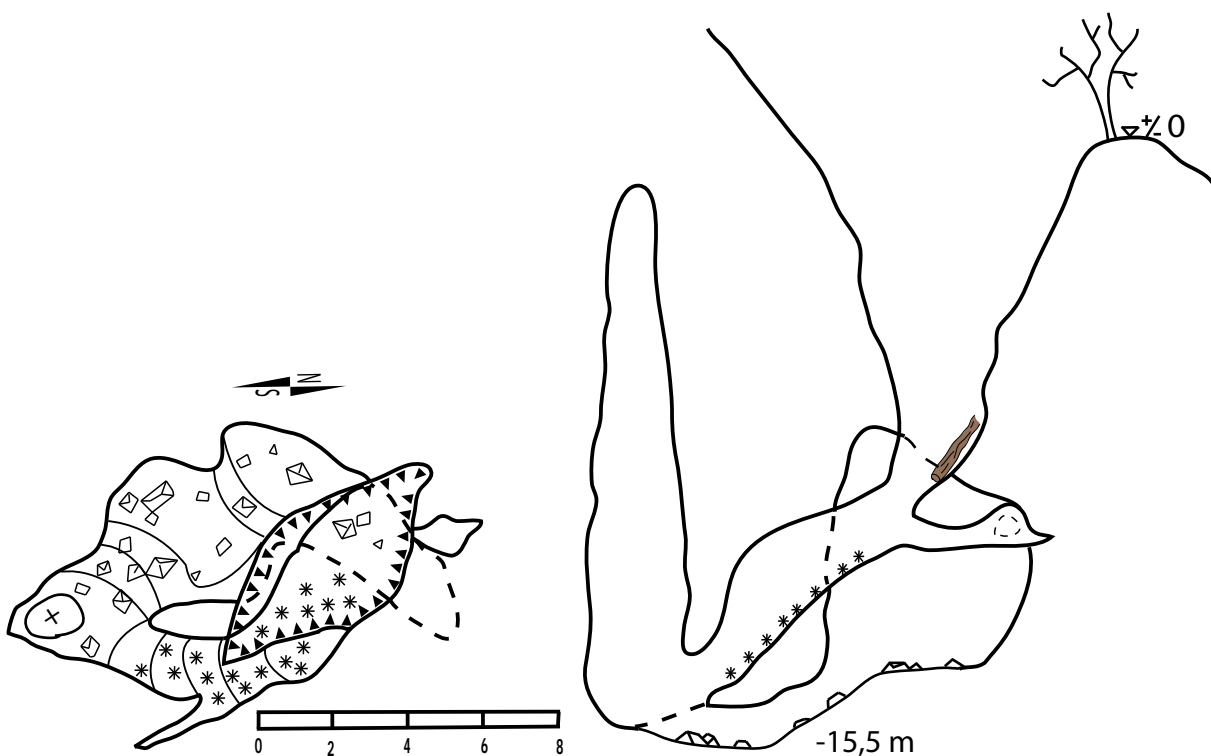
Ulaz u Brižnu salamandru
| Foto: Nataša Cvitanović

4.

PB Jama

Katastarski broj:	127
Broj pločice:	051-294
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	18
Dubina:	15.5
Crtala:	S.Antolič
Mjerila:	M.Ronjga
Ekipa:	A.Kapidžić, Brzić, I.Seitz
Udruga:	SU Estavela

Zabijanje pločice na ulaz PB Jame | Foto: Nataša Cvitanović

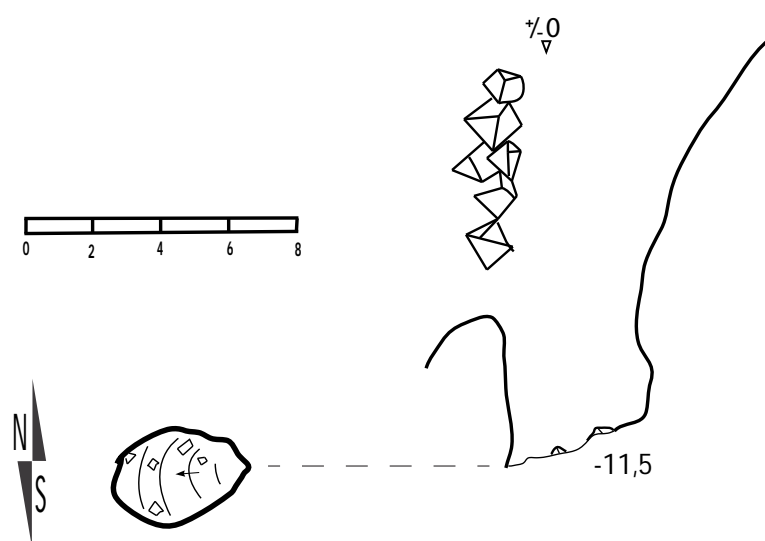

Ulaz u PB Jamu | Foto: Nataša Cvitanović

5.

Jama do PB

Katastarski broj:	129
Broj pločice:	051-295
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	4.5
Dubina:	11.5
Crtala:	S.Antolič
Mjerila:	M.Ronjga
Udruga:	SU Estavela

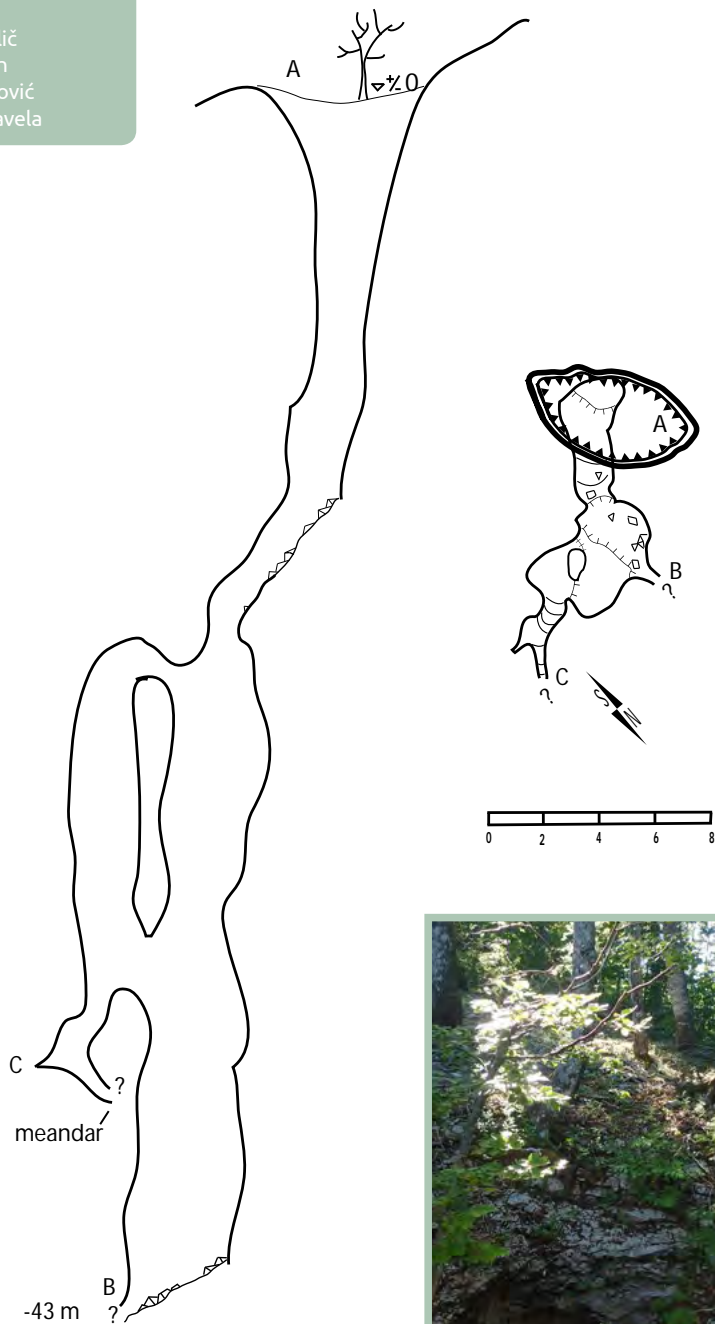
Ulaz u Jamu do PB | Foto: Nataša Cvitanović

6.

Jama Pegula

Katastarski broj:	130
Broj pločice:	051-281
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	12
Dubina:	43
Crtala:	S.Antolić
Mjerio:	R.Resch
Ekipa:	D.Veljčković
Udruga:	SU Estavela

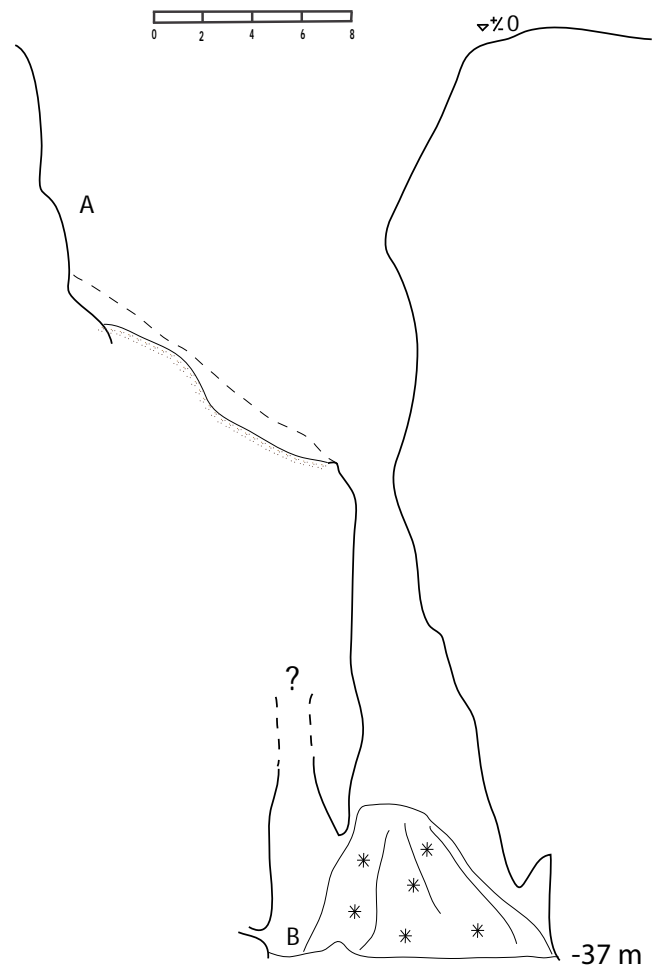
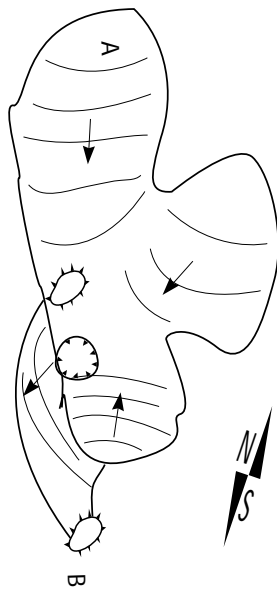

Ulaz u jamu Pegulu | Foto: Nataša Cvitanović

14.

Veća Pegula

Katastarski broj:	138
Broj pločice:	051-274
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	21
Dubina:	37
Crtao:	M.Krvavica
Mjerio:	T.Kurnoga
Udruga:	SU Estavela, DISKF

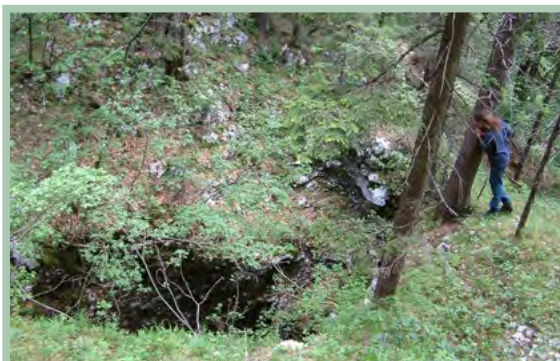
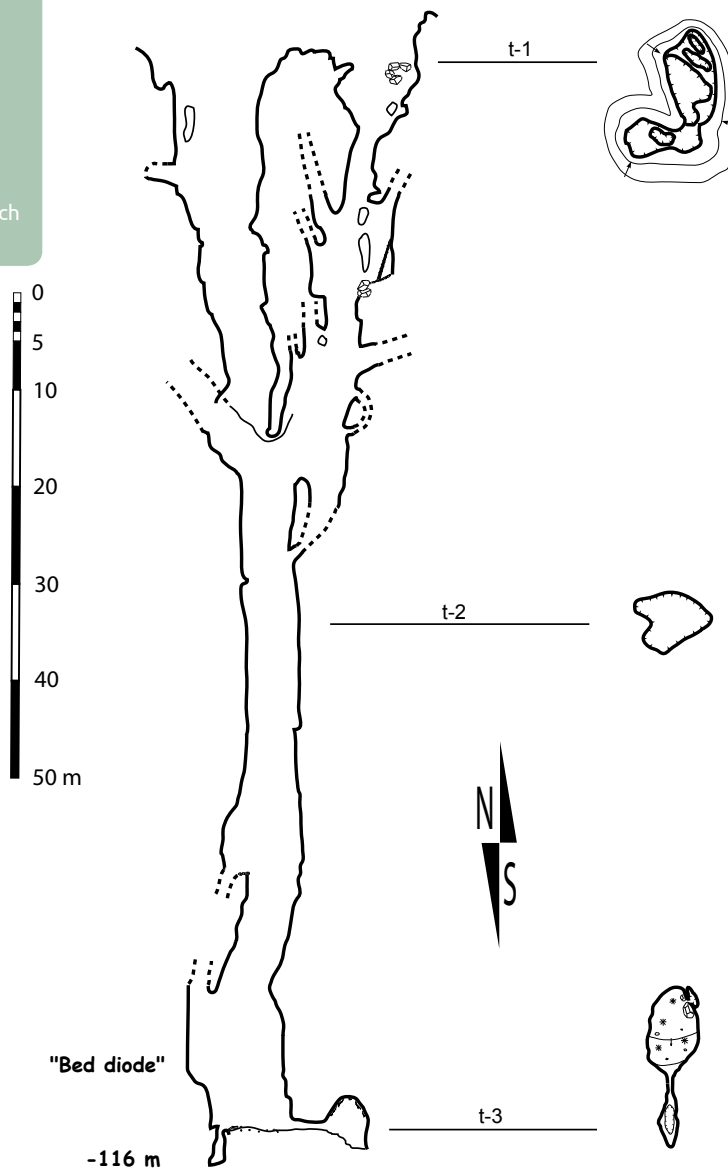

Ulaz u jamu Veću Pegulu
| Foto: Nataša Cvitanović

15.

Slatka tajna

Katastarski broj:	139
Broj pločice:	051-269
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	116
Dubina:	116
Crtao:	I.Glavaš
Mjerili:	M.Grgačević, N.Kuzmanović
Ekipo:	O.Dodič, I.Jellenich
Udruga:	SU Spelunka

Ulaz u Slatku tajnu | Foto: Dalibor Reš

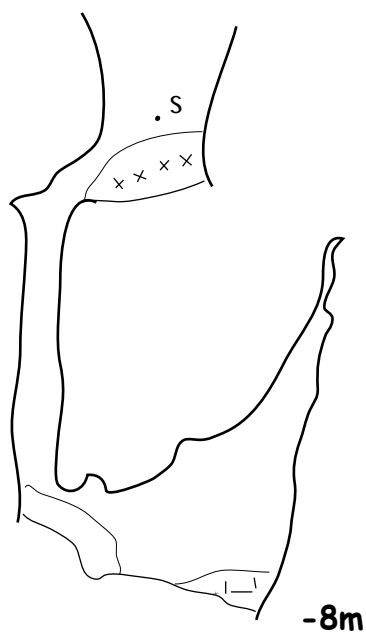
Nenad Kuzmanović na samom dnu nakon proširivanja suženja | Foto: Ozren Dodič

16.

Pupak (Pušak) svijeta

Katastarski broj:	140
Godina istraživanja:	2005
Dubina:	8
Crtao:	N.Gruborović
Udruga:	SU Estavela

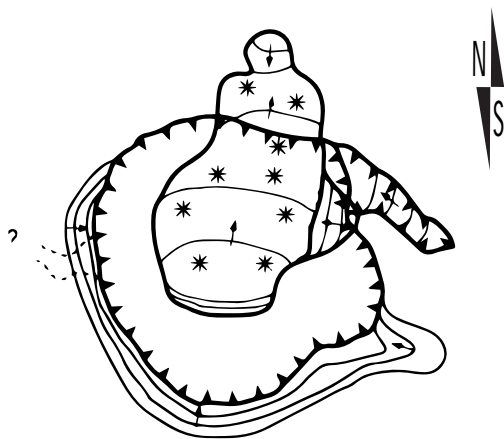
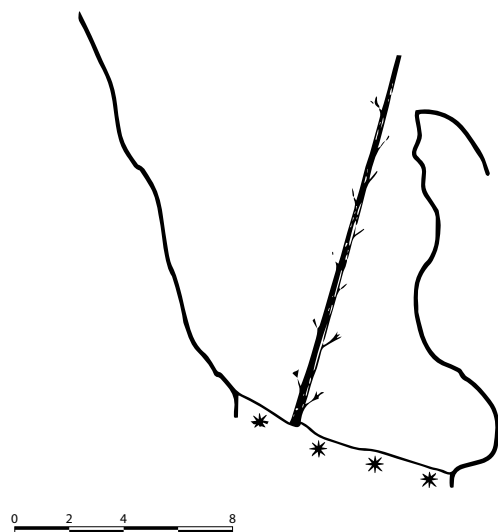

Ulazni dio jame Pupak (Pušak) svijeta | Foto: Dalibor Reš

19.

Tavica

Katastarski broj:	180
Broj pločice:	051-271
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	11
Dubina:	14
Crtao:	M.Grgačević
Mjerali:	O.Dodič, I.Glavaš
Udruga:	SU Spelunka

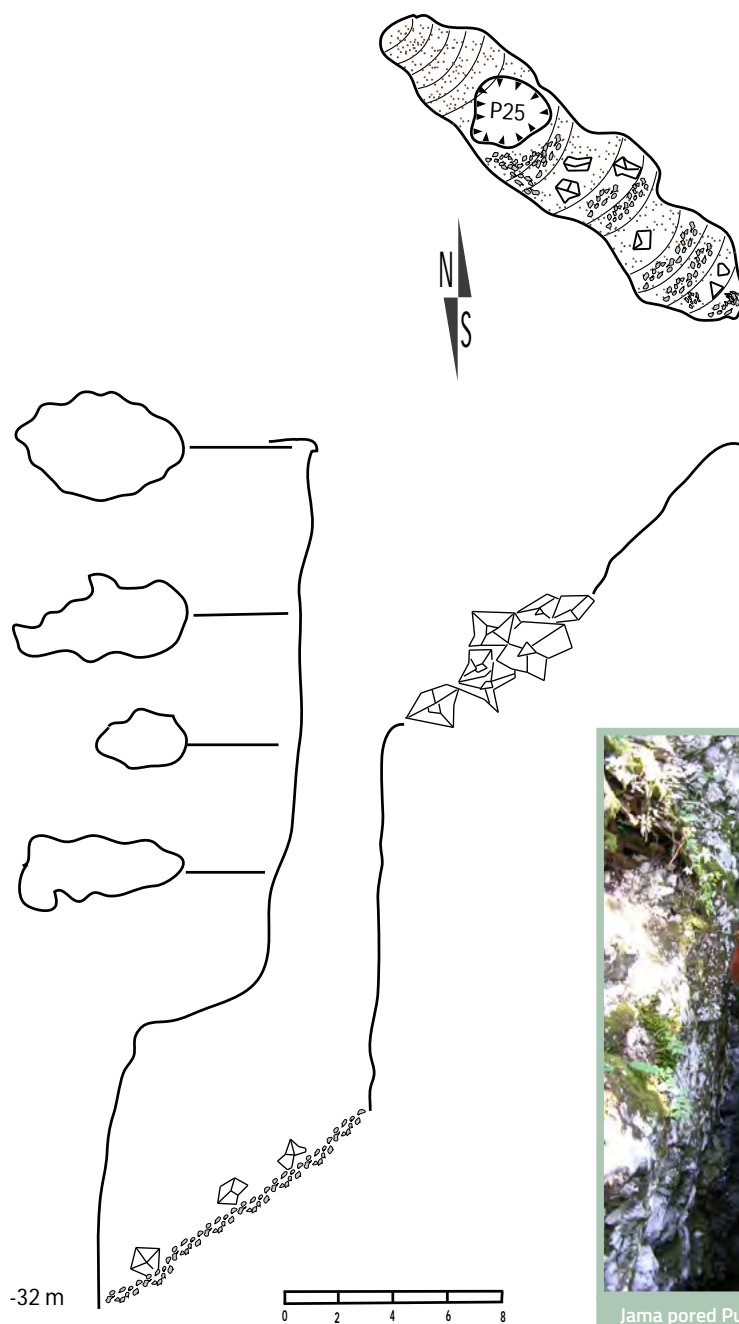

Veliki ulaz u Tavicu | Foto: Nataša Cvitanović

20.

Jama pored pupčane

Katastarski broj:	181
Broj pločice:	051-273
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	14
Dubina:	32
Crtao:	D.Hrstić
Mjerili:	B.Šuput, D. Veljković
Ekipa:	A.Rubinić
Udruge:	SD Ponir, SU Estavela

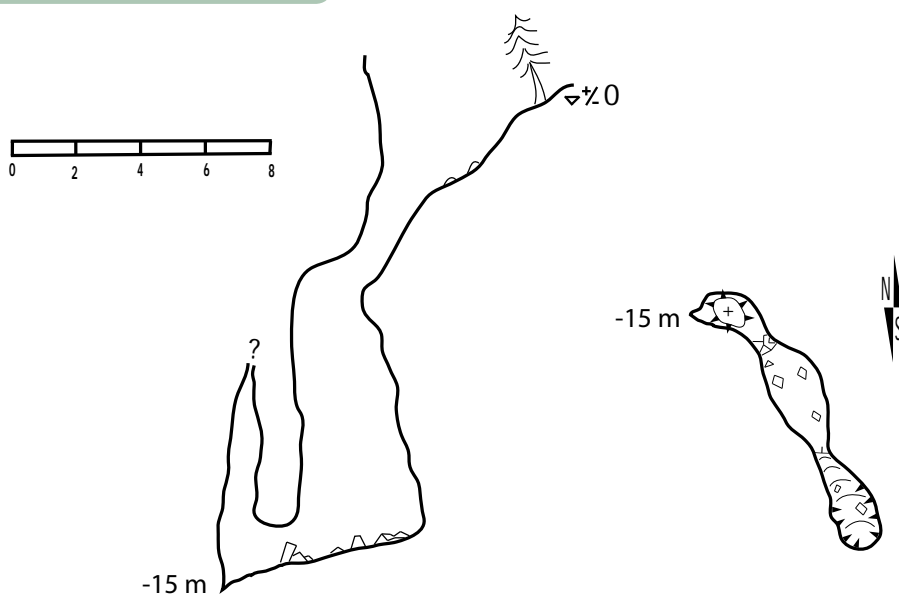
Jama pored Pupčane, Danijel Veljković „Gimli” postavlja | Foto: Borko Šuput

22.

Brižnica

Katastarski broj:	128
Broj pločice:	051-205
Godine istraživanja:	2005/2016
Duljina:	9.5
Dubina:	15
Crtala:	S.Antolič
Mjerila:	M.Ronjga
Ekipa:	I.Seitz, A.Kapidžić, G.Nikolić
Udruga:	SU Estavela

Napomena:
Suženje na dnu ulazne vertikale je proklesano
24.06.2016 (G.Nikolić). Novi dio je skiciran.

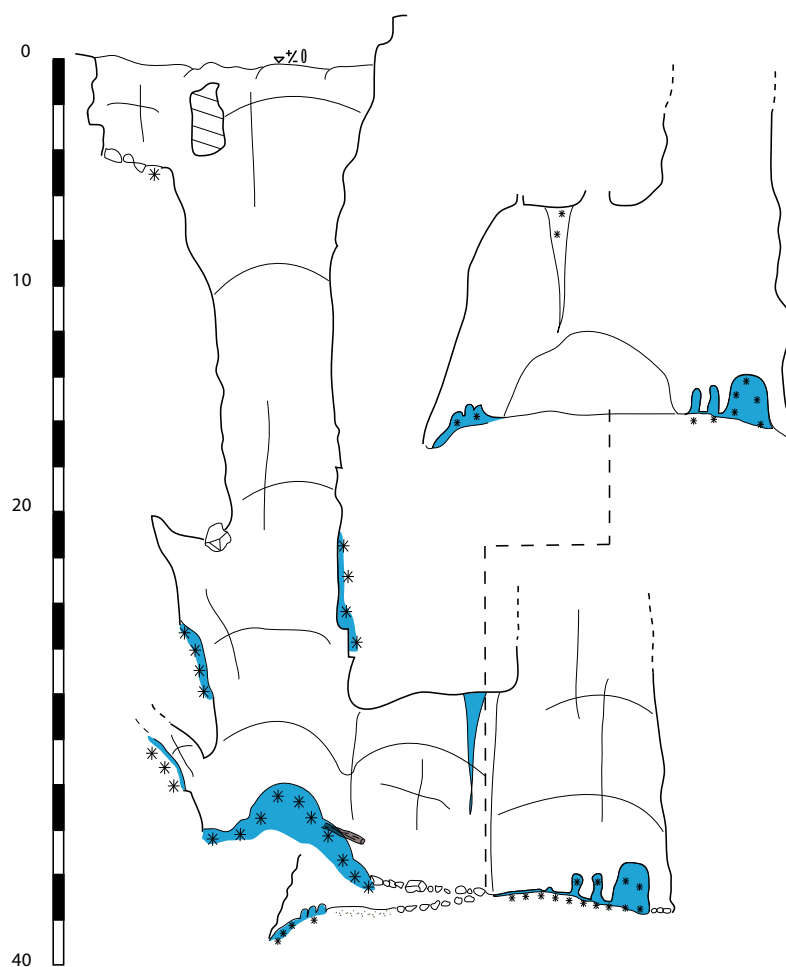
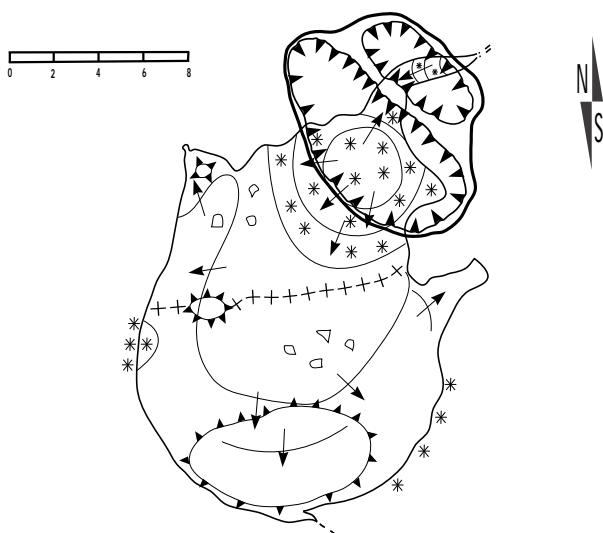

Ulaz u Jamu Brižnicu | Foto: Lovel Kukuljan

43.

Jama pod mostom na Šverdi

Katastarski broj:	171
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	25
Dubina:	39
Crtao:	D.Reš
Mjerili:	G.Puljas, I.Dokoza
Ekipa:	S.Babić
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar

Ivo Dokoza postavlja ulaznu vertikalu | Foto: Dalibor Reš

Grgo Puljas i Ivo Dokoza u prostranoj zaleđenoj dvorani | Foto: Dalibor Reš

Pogled na ulaz s mostom | Foto: Dalibor Reš

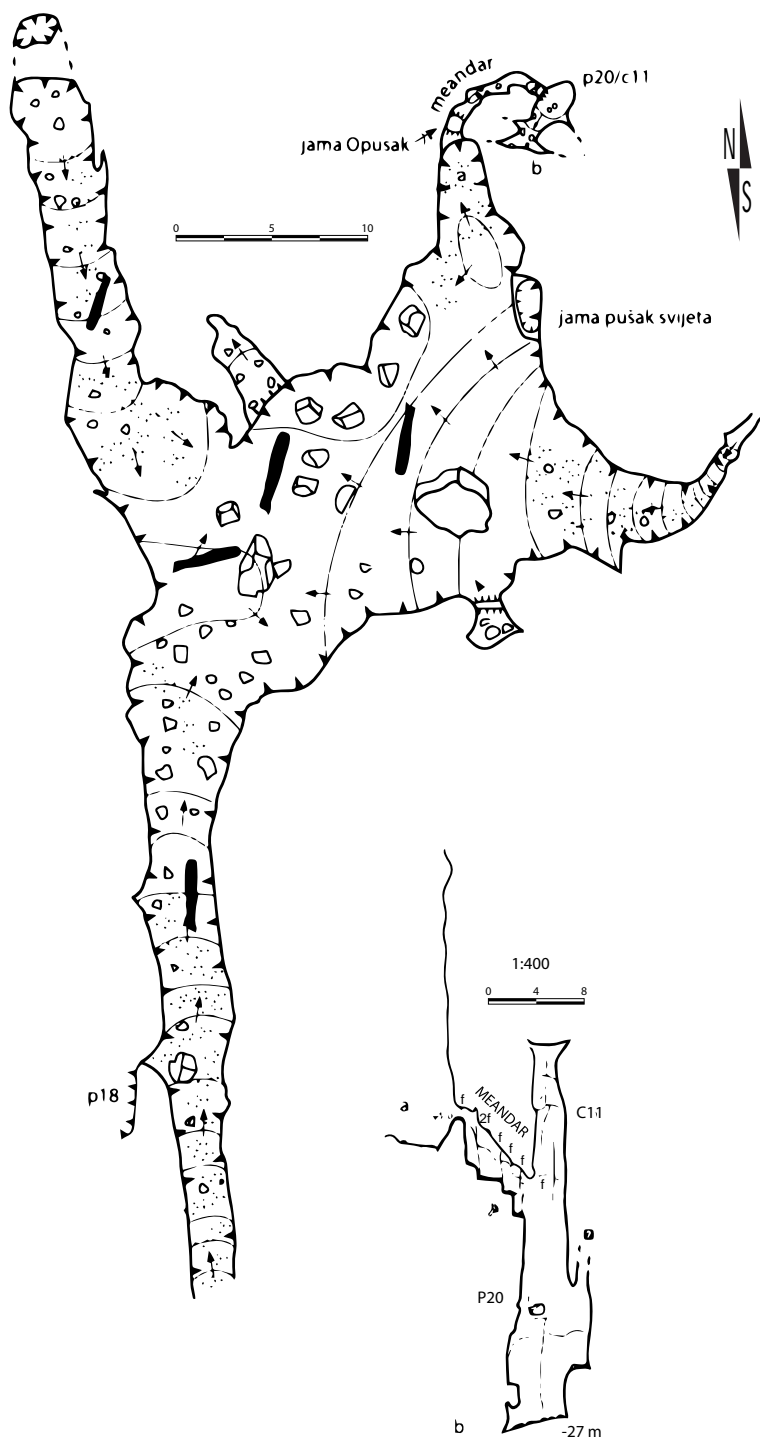

Grgo Puljas, Sanja Babić i Ivo Dokoza uz ledene stalagmite | Foto: Dalibor Reš

57.

Vrtača pušak svijeta i jama Opušak

Katastarski broj:	188
Broj pločice:	051-272
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	11
Dubina:	27
Crtao:	D.Reš
Mjerili:	I.Seitz, O.Dodič
Ekipa:	P.Rade, A.Rubinić, M.Vrkić, V.Kiseljak
Udruge:	SU Estavela, SU Spelunka, SD Karlovac, SK Abis

Švrlja i Andrija Rubinić u Pušku svijeta
| Foto: Dalibor Reš

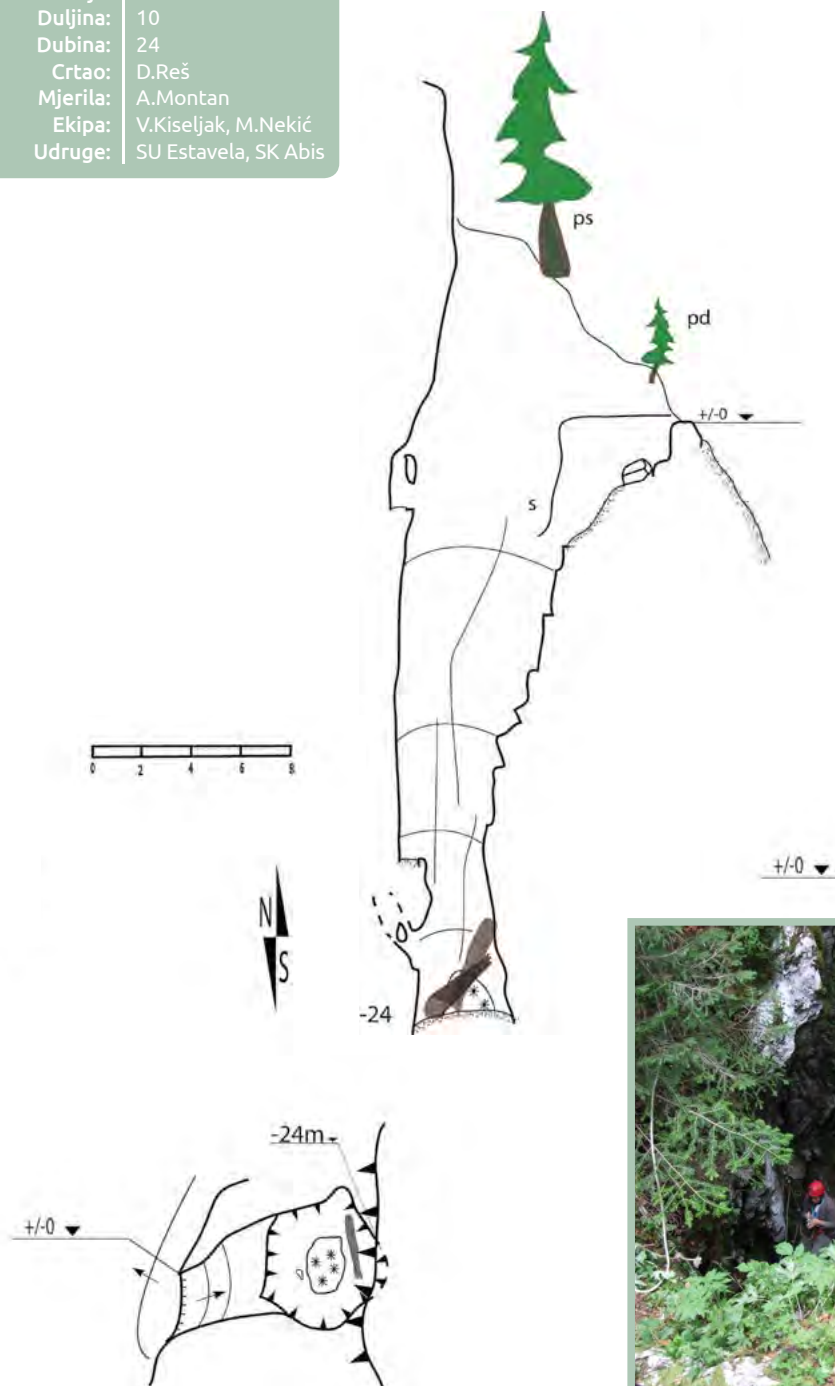

Dalibor Reš na ulazu u Opušak | Foto: Andrija Rubinić

69.

Jama do Brižne salamandre

Katastarski broj:	315
Broj pločice:	051-268
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	10
Dubina:	24
Crtao:	D.Reš
Mjerila:	A.Montan
Ekipa:	V.Kiseljak, M.Nekić
Udruga:	SU Estavela, SK Abis

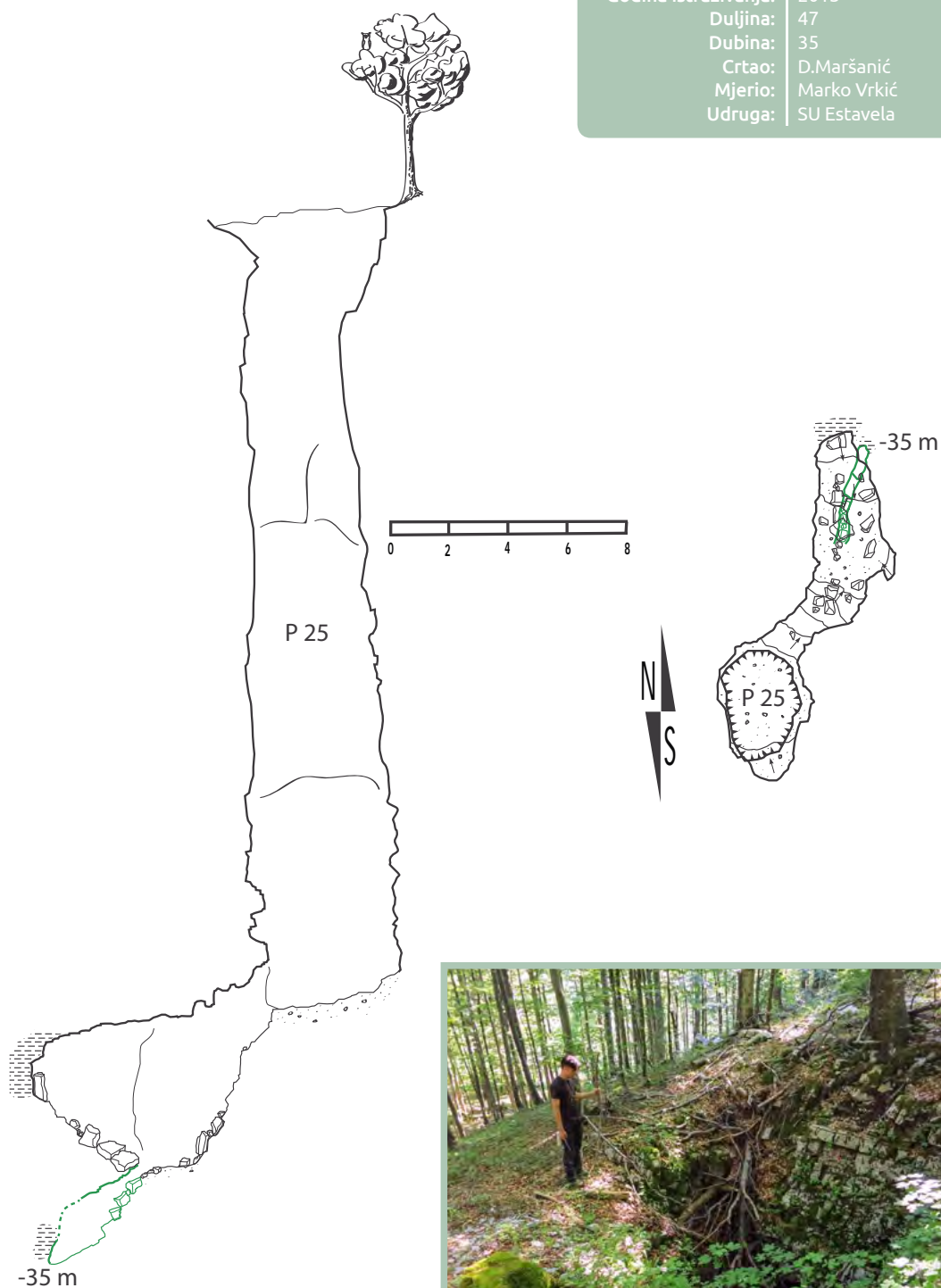

Ana Montan na izlazu iz Jame do Brižne salamandre | Foto: Dalibor Reš

107.

Jama Šverda

Katastarski broj:	330
Broj pločice:	051-128
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	47
Dubina:	35
Crtao:	D.Maršanić
Mjerio:	Marko Vrkić
Udruga:	SU Estavela

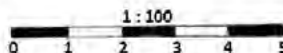
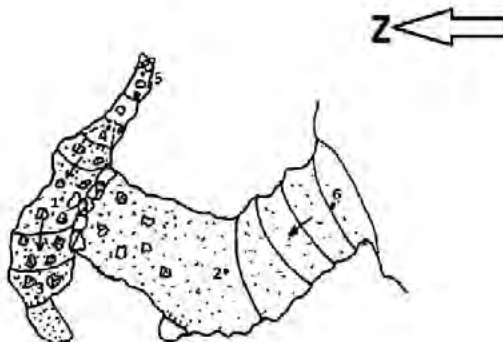
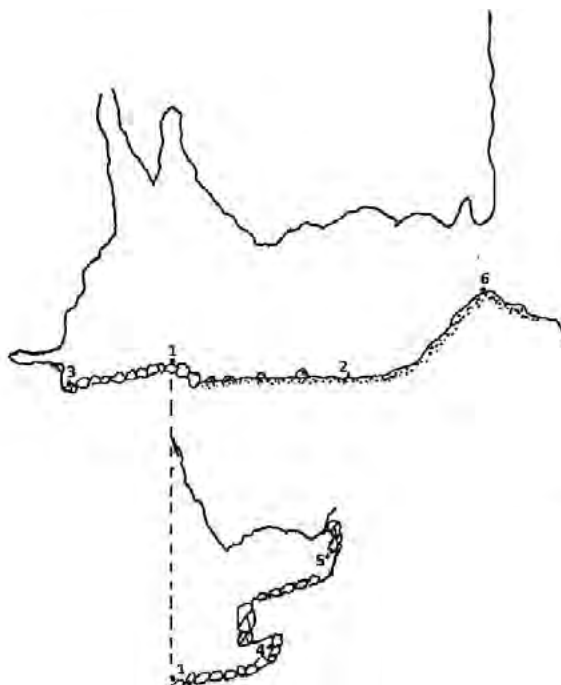
Ulaz u Jamu Šverdu | Foto: Lovel Kukuljan

130.

Špilja ispod Tavice

Katastarski broj: 415
Broj pločice: 051-286
Godina istraživanja: 2017
Dužina: 11
Dubina: 1.7
Crtao: H.Cvitanović
Mjerila: N.Cvitanović
Ekipa: D.Pajić
Udruga: SK Ursus spelaeus,
DZRJL

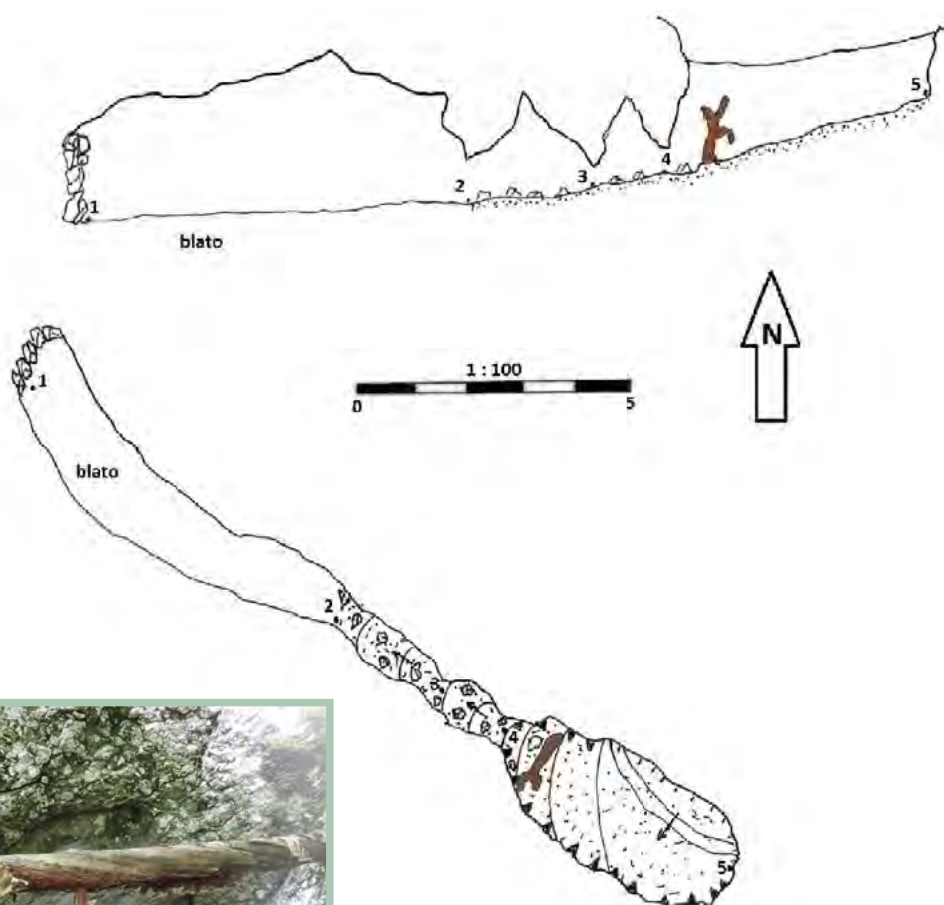

Ulaz Špilje ispod Tavice | Foto: Nataša Cvitanović

131.

Biankina špilja

Katastarski broj:	416
Broj pločice:	051-292
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	11
Dubina:	0.7
Crtala:	M.Borovec
Mjerila:	N.Cvitanović
Ekpa:	H.Cvitanović
Udruge:	SO Željezničar, SK Ursus spelaeus

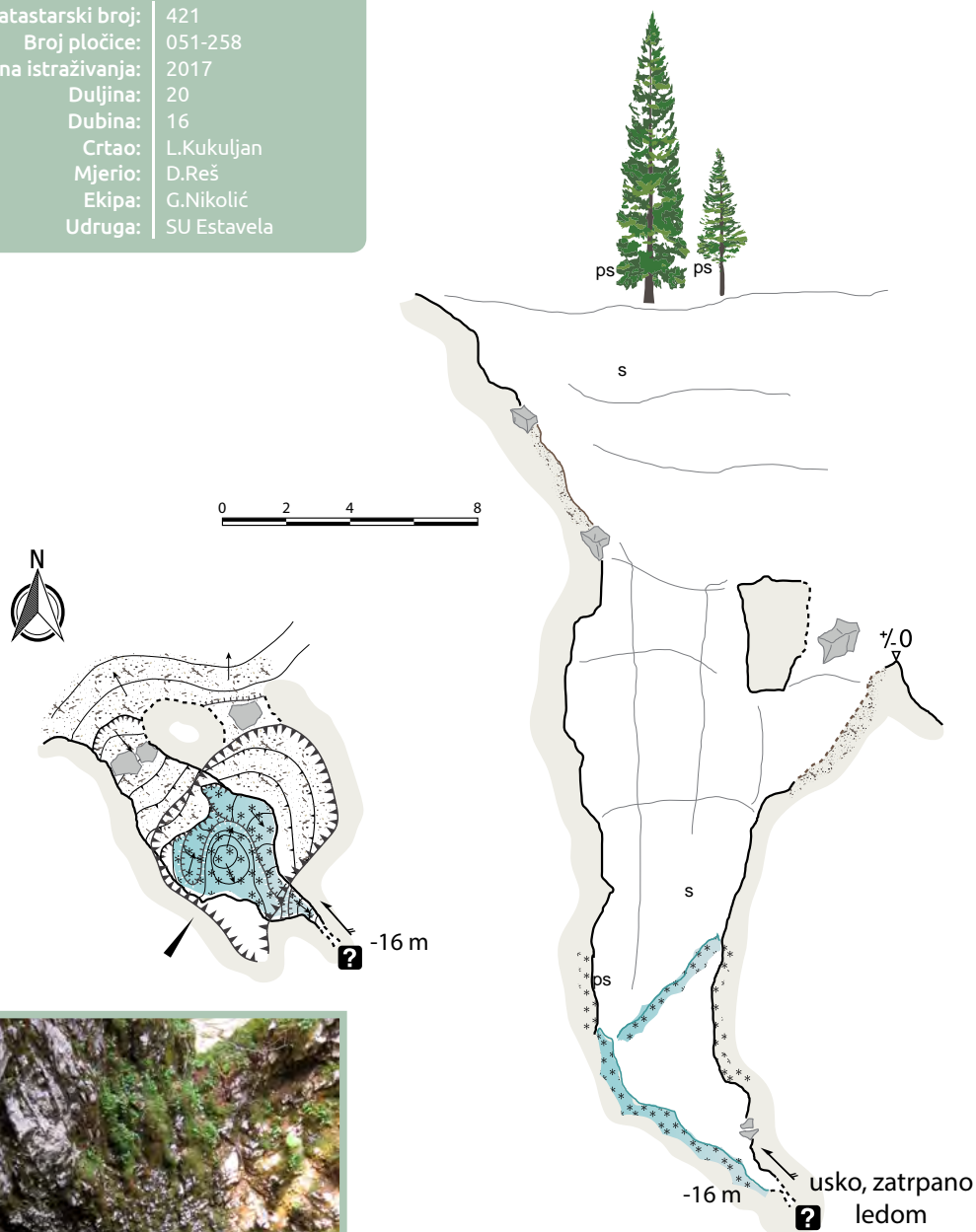

Ulaz u Biankinu špilju | Foto: Nataša Cvitanović

136.

Grohotna ledenica (BZL2)

Katastarski broj:	421
Broj pločice:	051-258
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	20
Dubina:	16
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	D.Reš
Ekipa:	G.Nikolić
Udruga:	SU Estavela

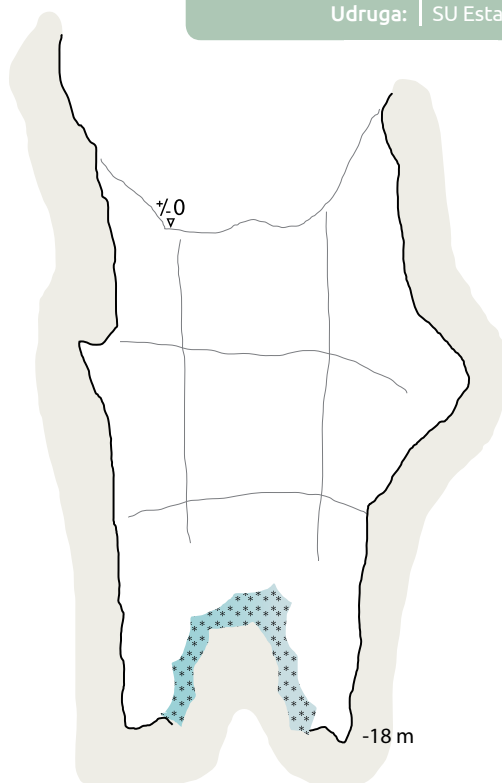
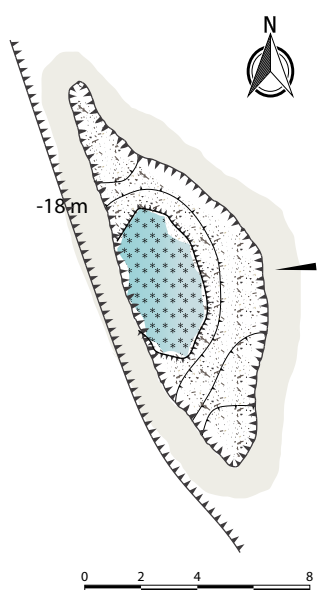
Ulaz u Grohotnu ledenicu | Foto: Lovel Kukuljan

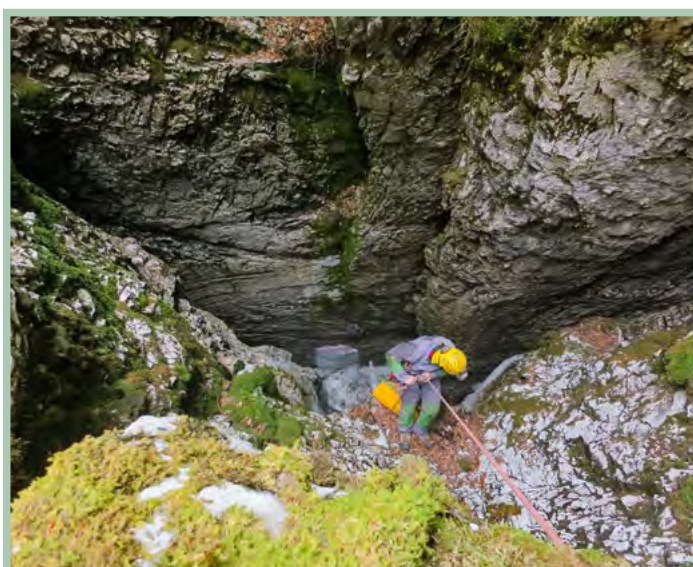
137.

Ekumenska grohotnica (BZL1)

Katastarski broj:	422
Broj pločice:	051-265
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	19
Dubina:	18
Crtao:	G.Nikolić
Mjerio:	D.Reš
Ekipa:	L.Kukuljan
Udruga:	SU Estavela

Ulaz u Ekumensku grohotnicu
| Foto: Lovel Kukuljan

Ekumenska grohotnica | Foto: Lovel Kukuljan

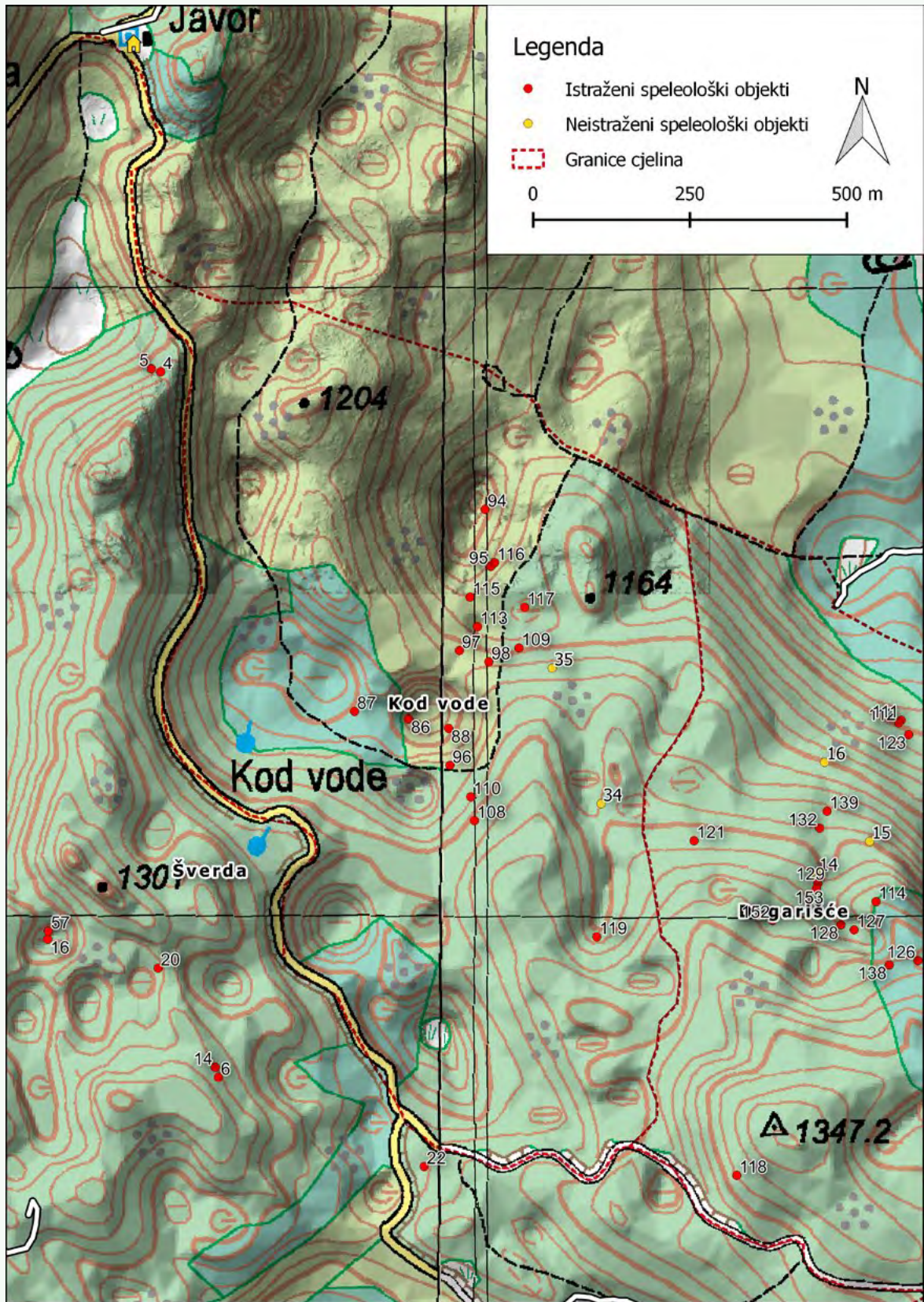
3. Kod vode

Iako graniči s područjem Šverde koje je istraživano 2005. godine, ovaj lokalitet otkriven je tek na speleološkom kampu 2011. godine. U ove šume prvi su zakoračili članovi SO Željezničara te ga s pravom nazvali „Crnopcem u malom“. Teren je mjestimično vrlo teško prohodan, a područje je posebno po tome što se na relativno malenom prostoru nalazi velika gustoća speleoloških objekata. Nastavilo se istraživati i na-

rednih godina, a najviše je napravljeno 2016. godine. Tada je istražen i „Jamski sustav KV2 – VVKV“, duljine 220 m i dubine 70 m što je najveći objekt područja, a predstavlja vrtaču vertikalnih strana koja se u jednom dijelu spaja s jamom KV2. Inače teren „Kod vode“ se od makadama s istočne strane postupno spušta prema ledenjačkoj uvali Dugarišće gdje nisu pronađeni speleološki objekti.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
86	249	051-035	Halda Bešča ledenca	5460892	5042316	1139	15	32	2011	S.Tutiš
87	250	051-031	Kool vode brlog	5460806	5042328	1161	7	1	2011	R.Novak
88	251	051-033	Bezimena jama No. 1	5460956	5042301	1192	67	22	2011	R.Novak
94	280	051-070	9 volta	5461014	5042650	1080	64	26	2012	D.Županić
95	281	051-048	Tandemska špilja	5461023	5042559	1120	6	0	2012	D.Šuperina
96	285	051-069	Špiljica u usjeku	5460958	5042242	1184	10	4	2012	V.Božić
97	282	051-097	Jama Kod vode	5460973	5042425	1176	21	14	2013	S.Strišković
98	283	051-098	Špajza Kod vode	5461020	5042407	1150	41	38	2013	L.Kukuljan
108	352	01-0397	Jama kod suhog bora 1	5460997	5042154	1202	13	10	2015	L.Kukuljan
109	353	051-167	Okrugla jama Kod vode	5461068	5042429	1130	20	15	2015	D.Reš
110	357	051-068	Jama kod suhog bora 2	5460991	5042192	1202	7	5	2015	N.Habibović
113	370	051-168	Jamski sustav KV2-VVKV	5461002	5042463	1130	220	70	2016	L.Kukuljan
115	372	051-132	KV1 (Kod vode 1)	5460990	5042510	1140	15	13	2016	L.Kukuljan
116	373	051-047	Kod vode 3 (KV3)	5461029	5042565	1100	17	8	2016	L.Kukuljan
117	374	051-046	Kod vode 4 (KV4)	5461077	5042494	1120	24	21	2016	L.Kukuljan
119	376	051-159	BZVZ (BZ2)	5461192	5041969	1190	14	7	2016	L.Kukuljan

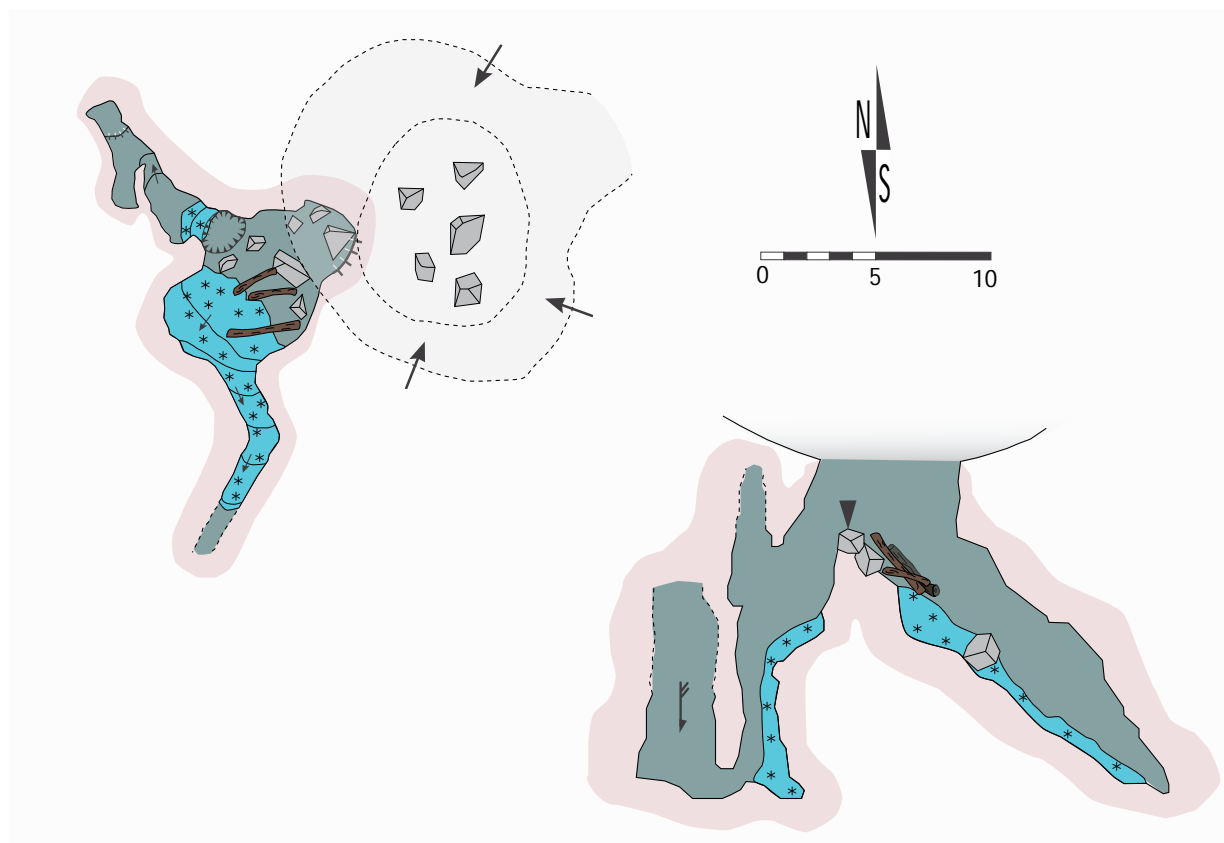

86.

Halda Bešča ledenca

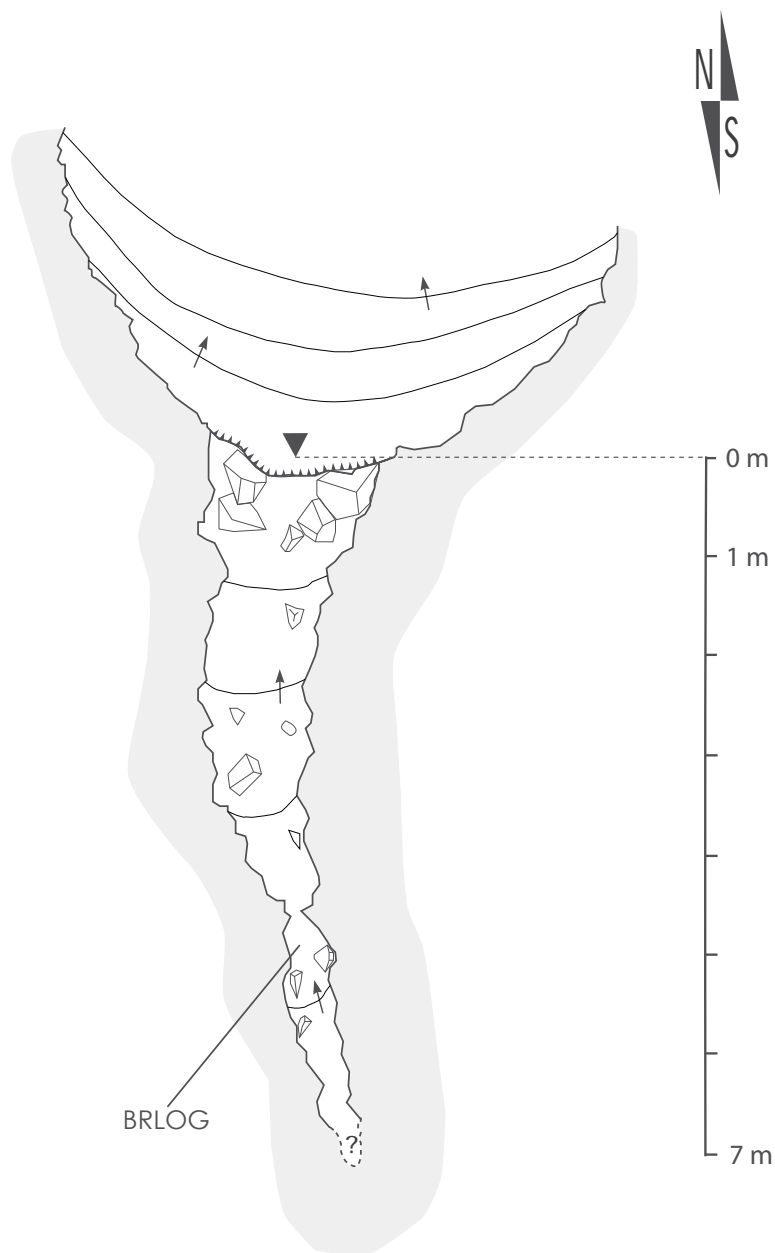
Katastarski broj:	249
Broj pločice:	051-035
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	15
Dubina:	32
Crtao:	S.Tutiš
Mjerio:	S.Tutiš
Ekipa:	D.Malenica, D.Jirkal, R.Novak
Udruga:	SO Željezničar

87.

Kool vode brlog

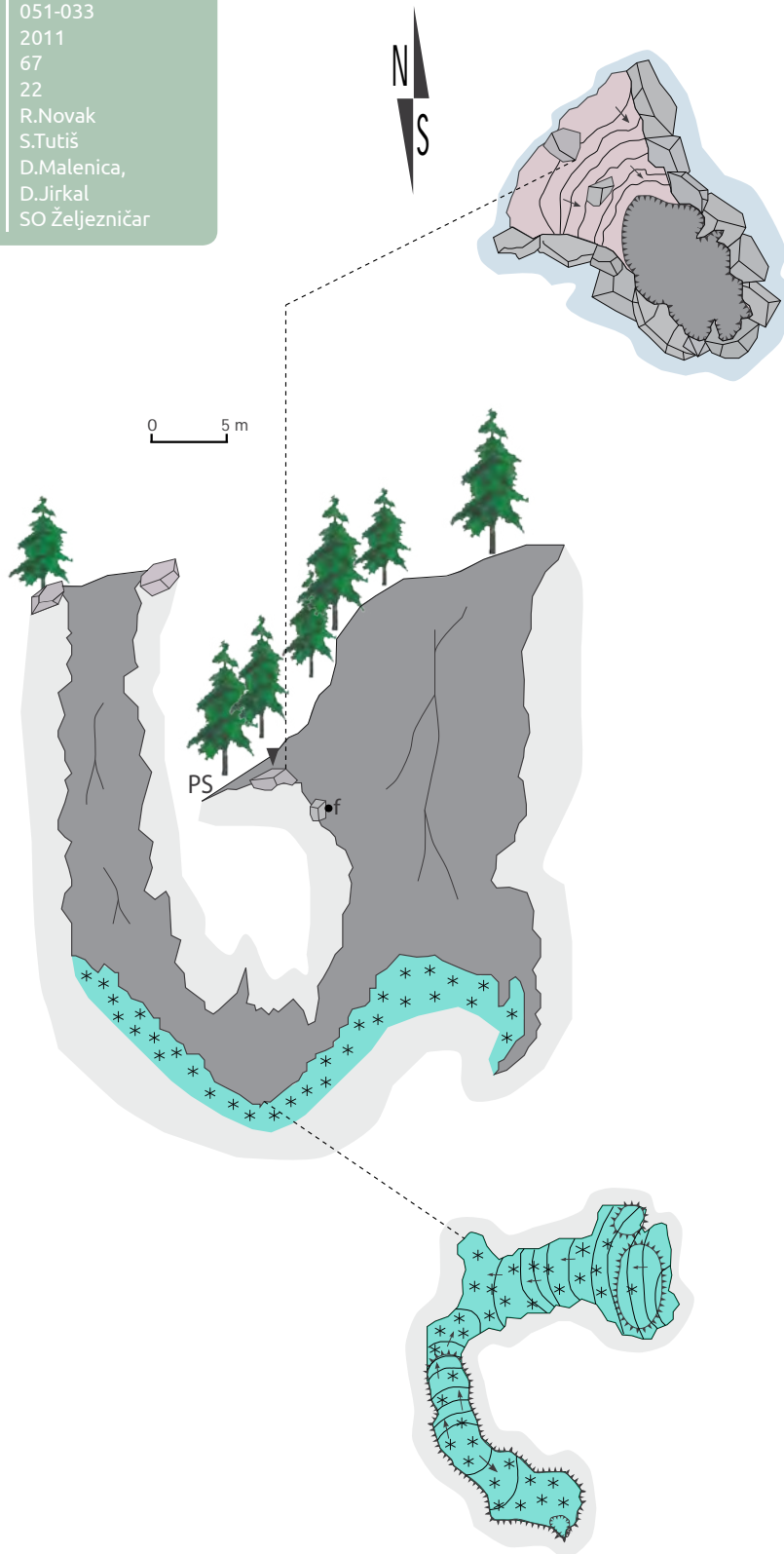
Katastarski broj:	250
Broj pločice:	051-031
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	7
Dubina:	1
Crtao:	R.Novak
Mjerio:	R.Novak
Ekipa:	D.Malenica, D.Jirka, S.Tutiš
Udruga:	SO Željezničar

88.

Bezimena jama No. 1

Katastarski broj: 251
Broj pločice: 051-033
Godina istraživanja: 2011
Dužina: 67
Dubina: 22
Crtao: R.Novak
Mjerio: S.Tutiš
Ekipa: D.Malenica,
D.Jirkal
Udruga: SO Željezničar

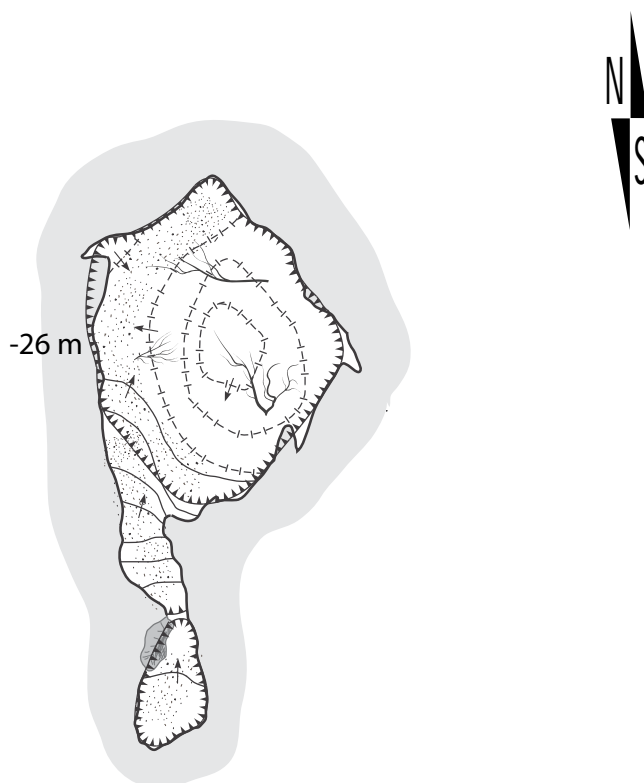
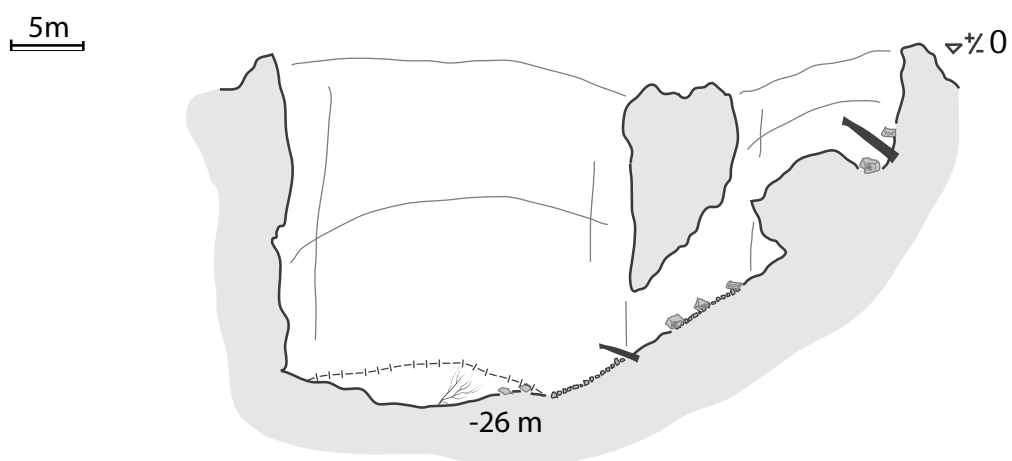

94.

9 volta

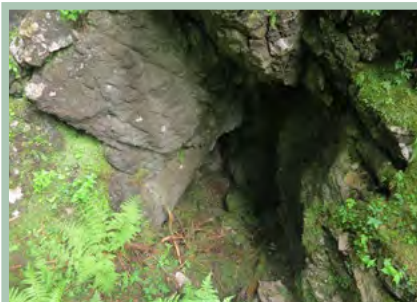
Katastarski broj:	280
Broj pločice:	051-070
Godina istraživanja:	2012
Duljina:	64
Dubina:	26
Crtala:	D.Županić
Mjerio:	R.Rosić
Udruga:	SO Željezničar

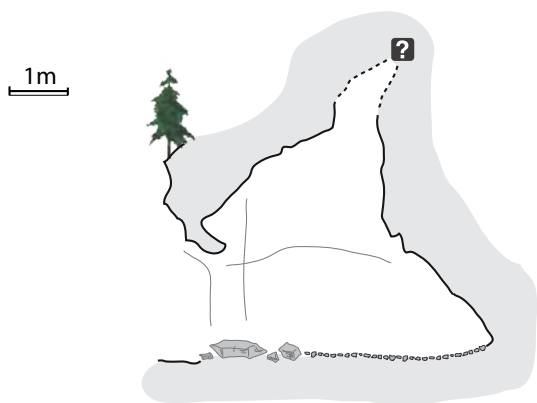
95.

Tandemska špilja

Katastarski broj:	281
Broj pločice:	051-048
Godina istraživanja:	2012
Duljina:	6
Dubina:	0
Crtao:	D.Šuperina
Mjerio:	O.Dodič
Udruga:	SD Ćićarija, SU Spelunka

Ulaz Tandemske špilje | Foto: Lovel Kukuljan

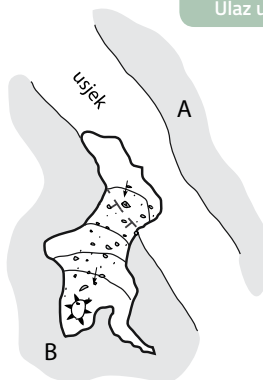
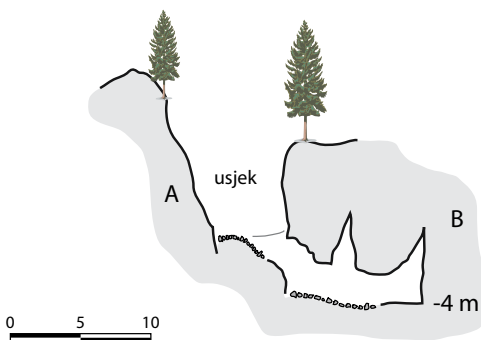
96.

Špiljica u usjeku

Katastarski broj:	285
Broj pločice:	051-069
Godina istraživanja:	2012
Duljina:	10
Dubina:	4
Crtao:	V.Božić
Mjerio:	I. Ožetski
Udruga:	SO Željezničar

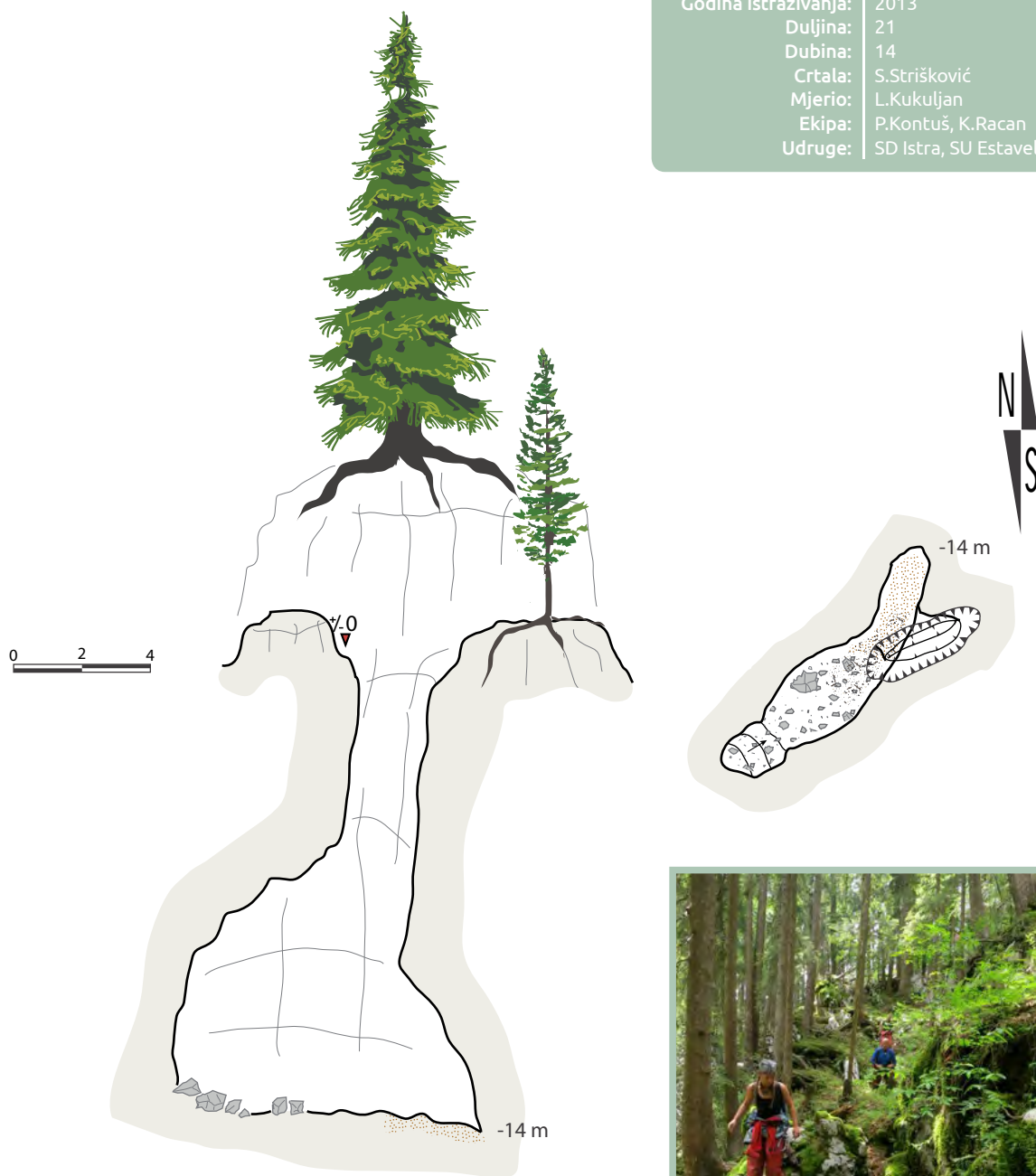
Ulaz u Špiljicu u usjeku | Foto: Dalibor Jirkal

97.

Jama Kod vode

Katastarski broj:	282
Broj pločice:	051-097
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	21
Dubina:	14
Crtala:	S.Strišković
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	P.Kontuš, K.Racan
Udruge:	SD Istra, SU Estavela

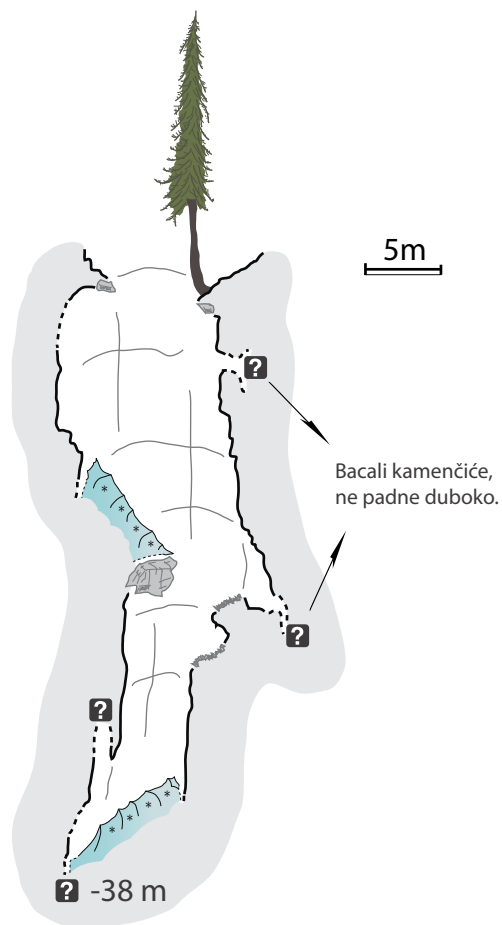
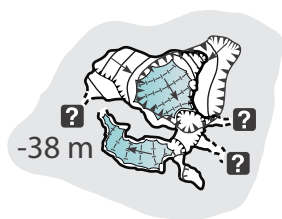
Ulaz u Jamu Kod Vode | Foto: Lovel Kukuljan

98.

Špajza Kod vode

Katastarski broj:	283
Broj pločice:	051-098
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	41
Dubina:	38
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	P.Kontuš, S.Strišković, K.Racan
Udruga:	SU Estavela, SD Istra

Ulaz u Špajzu Kod vode | Foto: Lovel Kukuljan

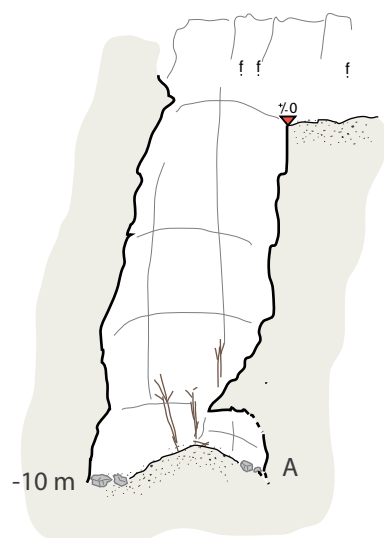
Ulaz iz drugog kuta | Foto: Lovel Kukuljan

108.

Jama kod suhog bora 1

Katastarski broj:	352
Broj pločice:	01-0397
Godina istraživanja:	2015
Duljina:	13
Dubina:	10
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	N. Habibović
Udruga:	SU Estavela

2m

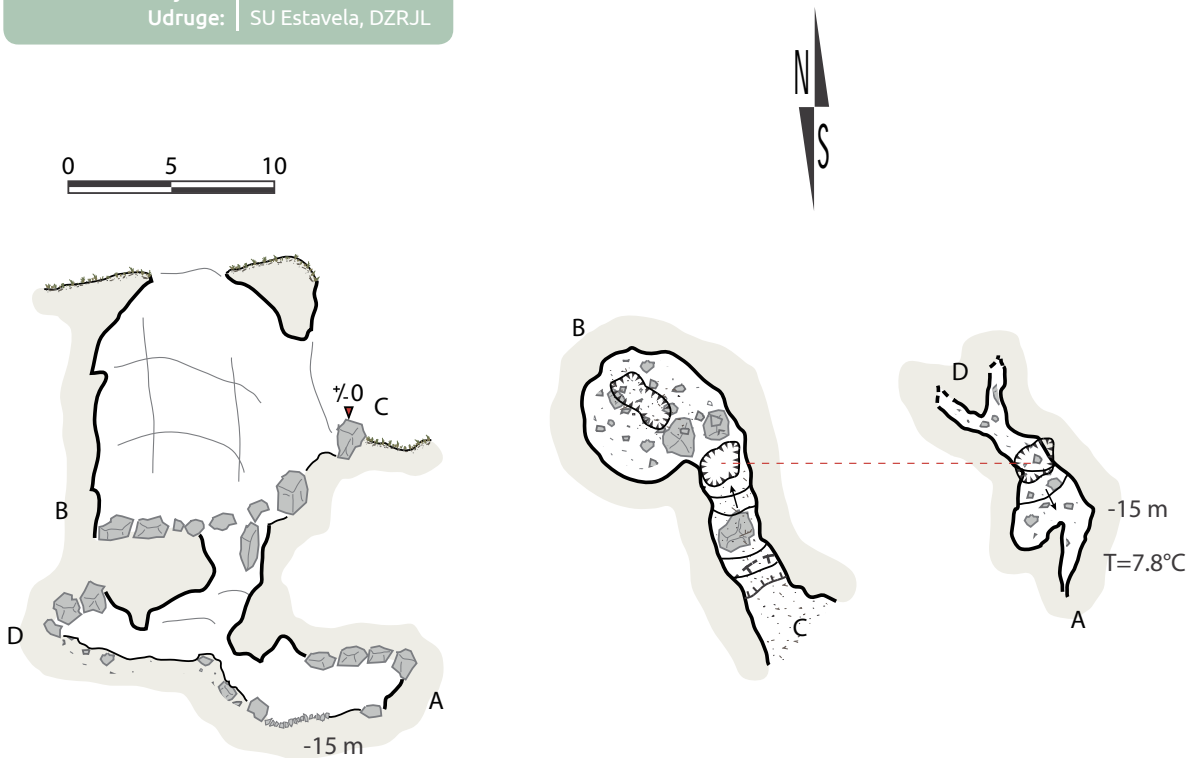

Ulaz u Jamu kod suhog bora 1
| Foto: Lovel Kukuljan

109.

Okrugla jama Kod vode

Katastarski broj:	353
Broj pločice:	051-167
Godina istraživanja:	2015
Duljina:	20
Dubina:	15
Crtao:	D.Reš
Mjerio:	T. Delić
Udruga:	SU Estavela, DZRJL

Ulaz u Okruglu jamu Kod vode | Foto: Dalibor Reš

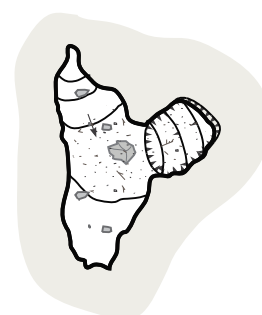
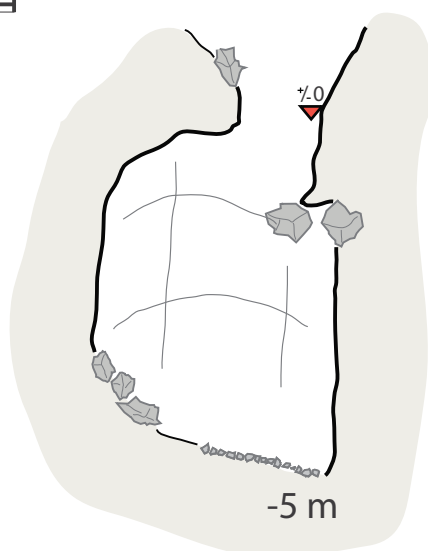

110.

Jama kod suhog bora 2

Katastarski broj:	357
Broj pločice:	051-068
Godina istraživanja:	2015
Duljina:	7
Dubina:	5
Crtao:	N.Habibović
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekpa:	V.Malnar, S.Rudin, L.Huten
Udruga:	SU Estavela

2m

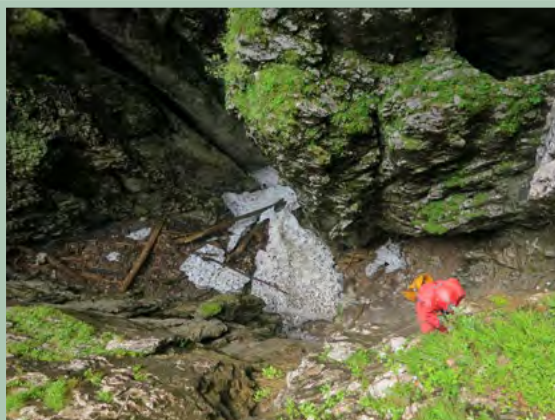

Ulaz u Jamu kod suhog bora 2 | Foto: Lovel Kukuljan

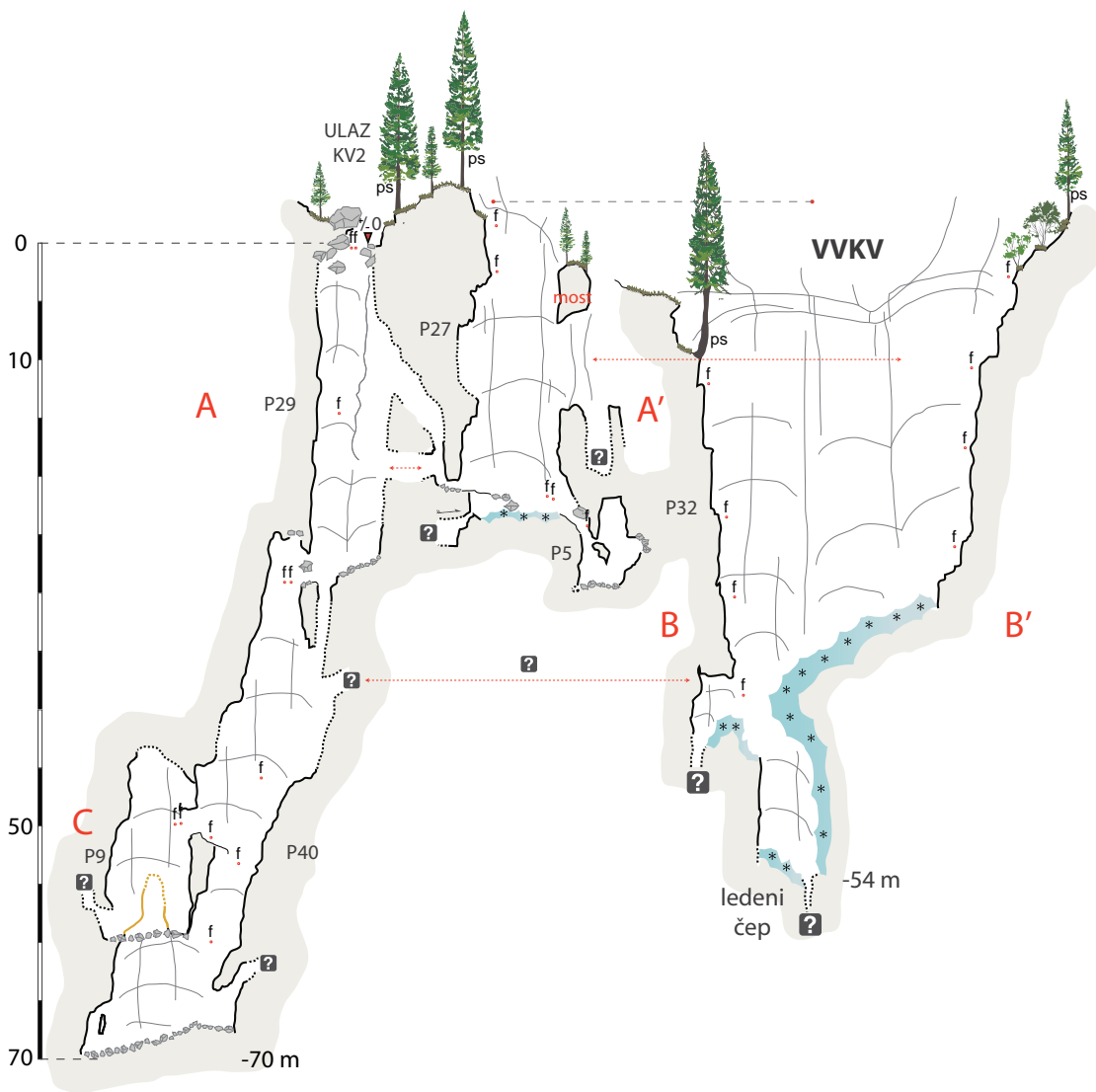
113.

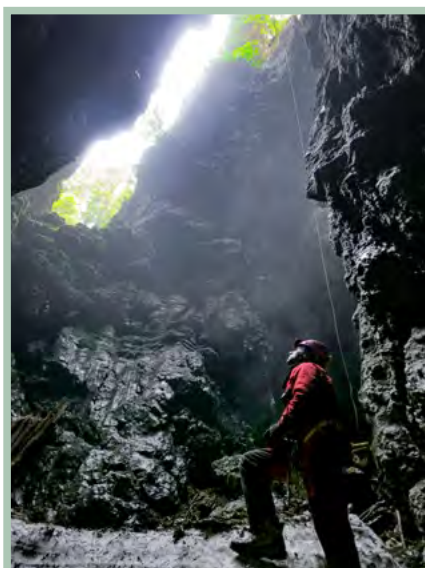
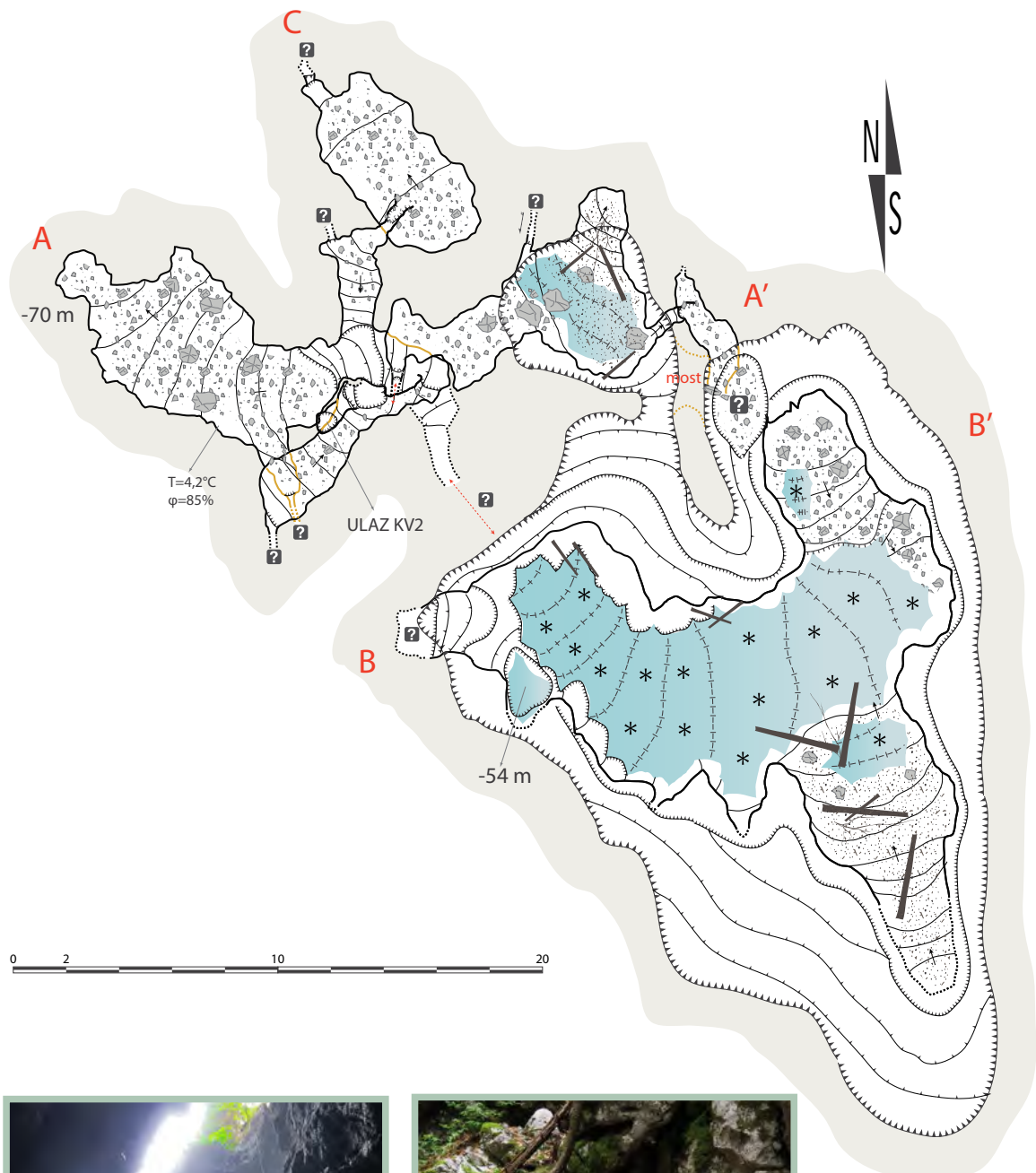
Jamski sustav KV2-VVKV

Katastarski broj:	370
Broj pločice:	051-168
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	220
Dubina:	70
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerali:	D.Grozić, D.Maršanić, K.Racan, N. Kuharić
Udruge:	SU Estavela, SK Ozren Lukić, SD Istra

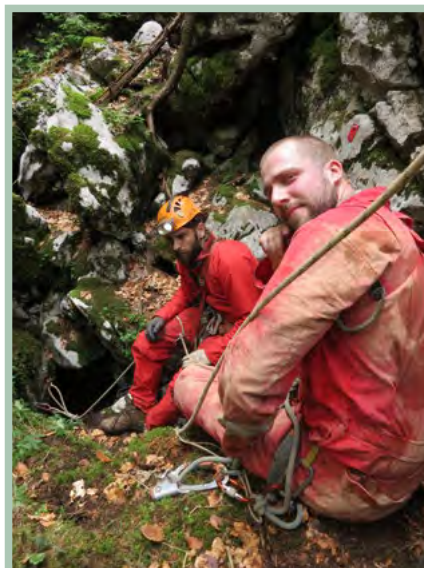

Velika vrtača Kod vode (VVKV) | Foto: Lovel Kukuljan

Pogled s dna jedne od ulaznih vertikala (P27)
| Foto: Lovel Kukuljan

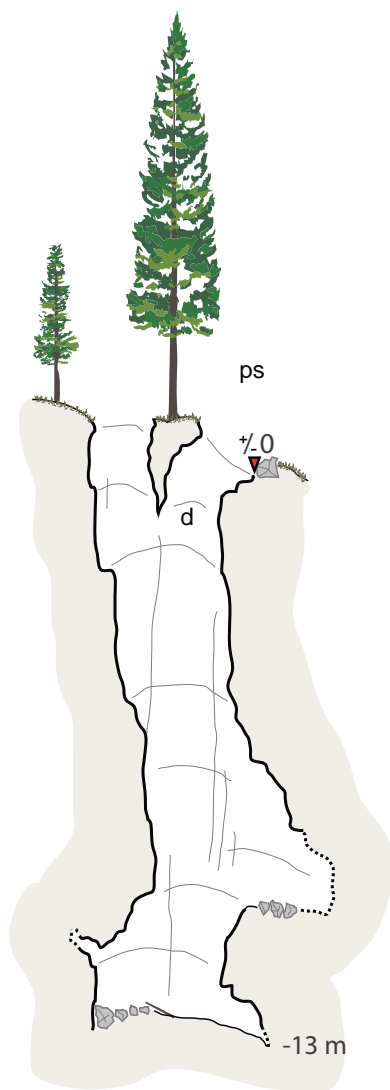
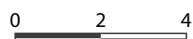
Dario Maršanič i Luka Božičević nakon opremanja
jame KV2. | Foto: Lovel Kukuljan

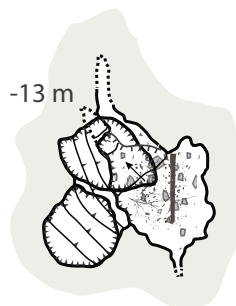
115.

KV1 (Kod vode 1)

Katastarski broj:	372
Broj pločice:	051-132
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	15
Dubina:	13
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerila:	N.Kuharić
Ekipa:	L.Božičević, K.Racan
Udruga:	SU Estavela, SK Ozren Lukić, SD Istra

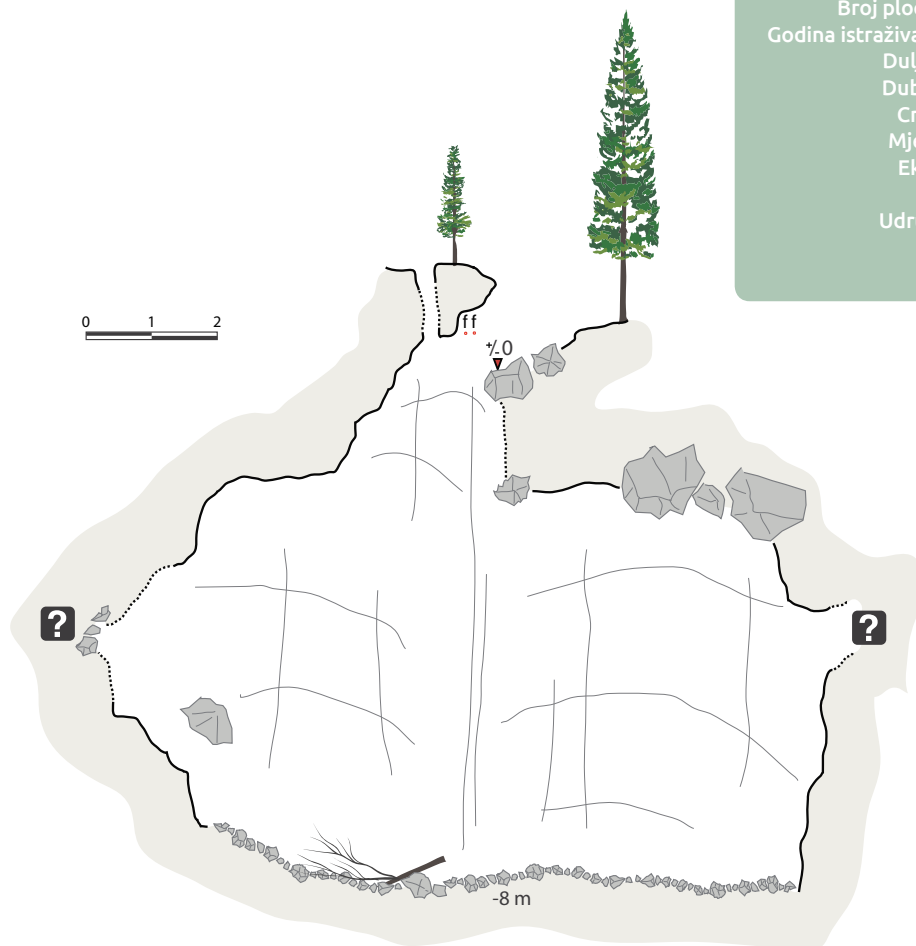
Ulaz u KV1 (Kod vode 1) | Foto: Lovel Kukuljan

116.

Kod vode 3 (KV3)

Katastarski broj:	373
Broj pločice:	051-047
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	17
Dubina:	8
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	L.Božičević, K.Racan, N.Kuharić
Udruga:	SU Estavela, SK Ozren Lukić, SD Istra

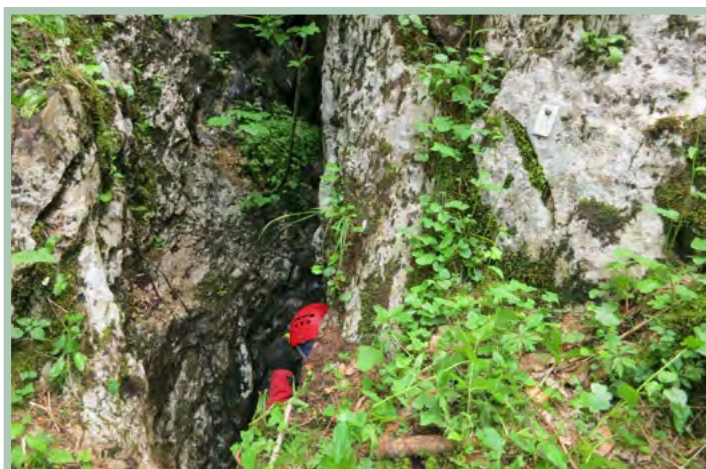
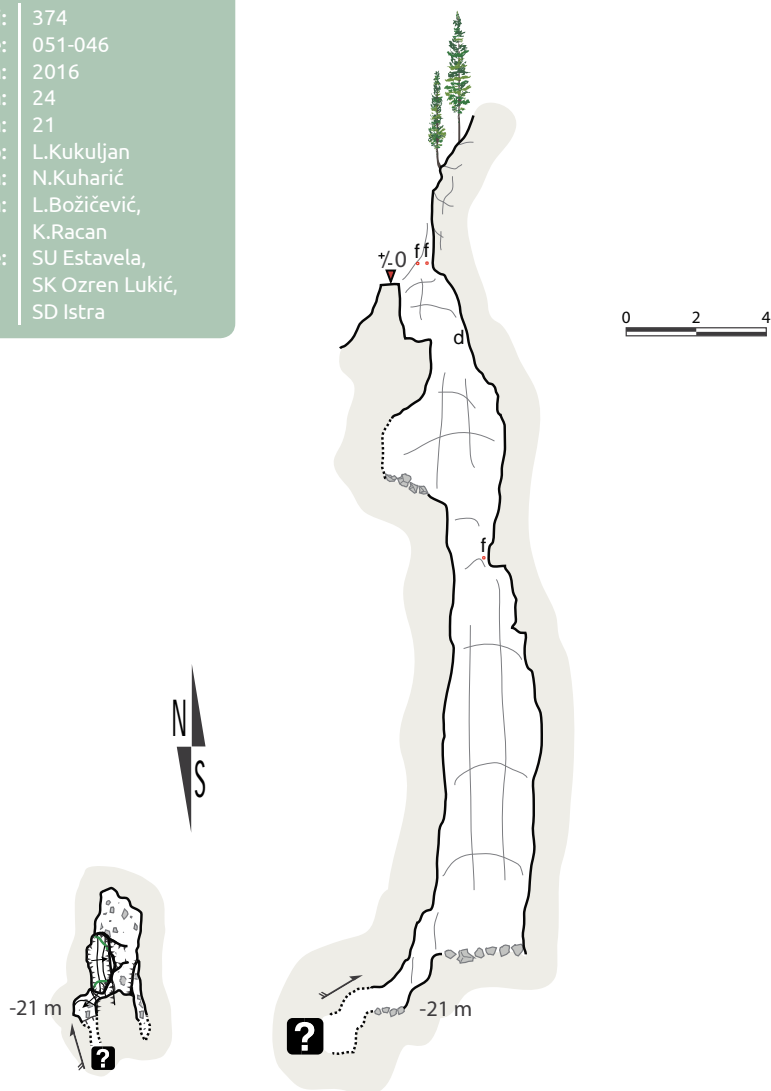
Ulaz u Kod vode 3 (KV3) | Foto: Lovel Kukuljan

117.

Kod vode 4 (KV4)

Katastarski broj: 374
 Broj pločice: 051-046
 Godina istraživanja: 2016
 Duljina: 24
 Dubina: 21
 Crtao: L.Kukuljan
 Mjerila: N.Kuharić
 Ekipa: L.Božičević,
 K.Racan
 Udruge: SU Estavela,
 SK Ozren Lukić,
 SD Istra

Ulaz u Kod vode 4 (KV4) | Foto: Level Kukuljan

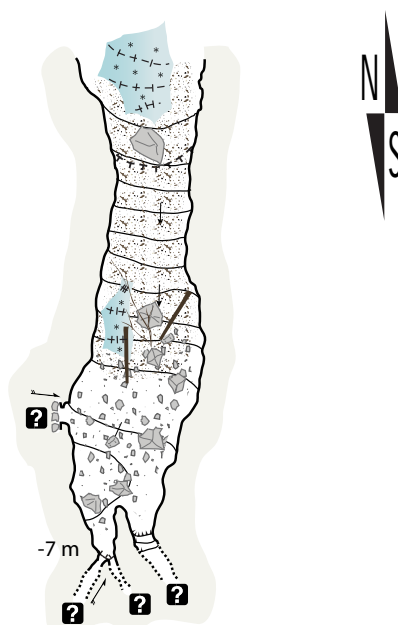
119.

BZVZ (BZ2)

Katastarski broj:	376
Broj pločice:	051-159
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	14
Dubina:	7
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	L.Božičević, J.Grčević
Udruga:	SU Estavela

Ulaz u BZVZ (BZ2) | Foto: Lovel Kukuljan

4. Dugarišće

Ova cjelina nadovezuje se na lokalitet „Kod vode“ te je po obilježjima vrlo slična. Teren se postupno spušta i otvara prema Dugarišću na sjeveru otkuda se i pristupa većini objekata. Na područje se prvi put kročilo 2015., a najviše istraživanja provedeno je 2016. i 2017. godine. I ovdje je na relativno malenom prostoru pronađen veliki broj spele-

oloških objekata, doduše manjih dimenzija. Ističe se jedino jama „Šoto tuča“ dubine 75 m s izrazitim pukotinastim pružanjem. Područje i dalje nudi potencijal za pronalaskom novih objekata, a pogotovo na istočnom području gdje je posljednjih dana kampa 2017. godine pronađeno 5 jama.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
111	386	051-150	Štipaljka na Dugarišću	5461677	5042314	1080	82	33	2015/2016	L.Kukuljan, D.Grozić
112	309	051-195	DGN 1	5461673	5042310	1080	21	14	2016	D.Grozić
114	371	051-161	DG6	5461637	5042025	1230	7	0	2016	N.Habibović
118	375	051-192	Nosin te z dušun (BZ1)	5461415	5041589	1326	24	17	2016	L.Kukuljan
121	378	051-190	Šoto tuča (BZ3)	5461347	5042122	1239	143	75	2016	L.Kukuljan
122	380	051-197	DG3	5461769	5042170	1134	15	8	2016	D.Grozić
123	384	051-199	Jama šatro sustav (DG2)	5461689	5042291	1095	28.5	23.5	2016	D.Reš
124	387	051-196	DG4	5461769	5042157	1134	32	12	2016	N.Kuharić
125	388	051-200	DG5	5461754	5042133	1133	23	10	2016	N.Kuharić
126	411	051-255	Plebiscit	5461704	5041931	1265	10	1	2017	L.Kukuljan
127	412	051-239	Gigantes (DG7)	5461602	5041980	1164	81	44	2017	L.Kukuljan
128	413	051-241	Kapiš (MN1)	5461581	5041988	1232	25	18	2017	L.Kukuljan
129	414	051-278	Preko volje (MB4)	5461544	5042054	1202	39	10	2017	L.Kukuljan
132	417	051-280	Fakin (MB3)	5461547	5042142	1190	100	71	2017	L.Kukuljan
138	425	051-256	NKVJ01	5461658	5041924	1255	25	8	2017	D.Grozić
139	426	051-276	Buža d.d. (MB2)	5461559	5042169	1196	23	15	2017	D.Grozić
152	450	051-275	Špiljica u brečama	5461472	5041995	1270	19	6	2017	N.Trinajstić
153	452	051-242	Elin pokušaj (MN3)	5461542	5042046	1220	29	24	2017	E.Kovač

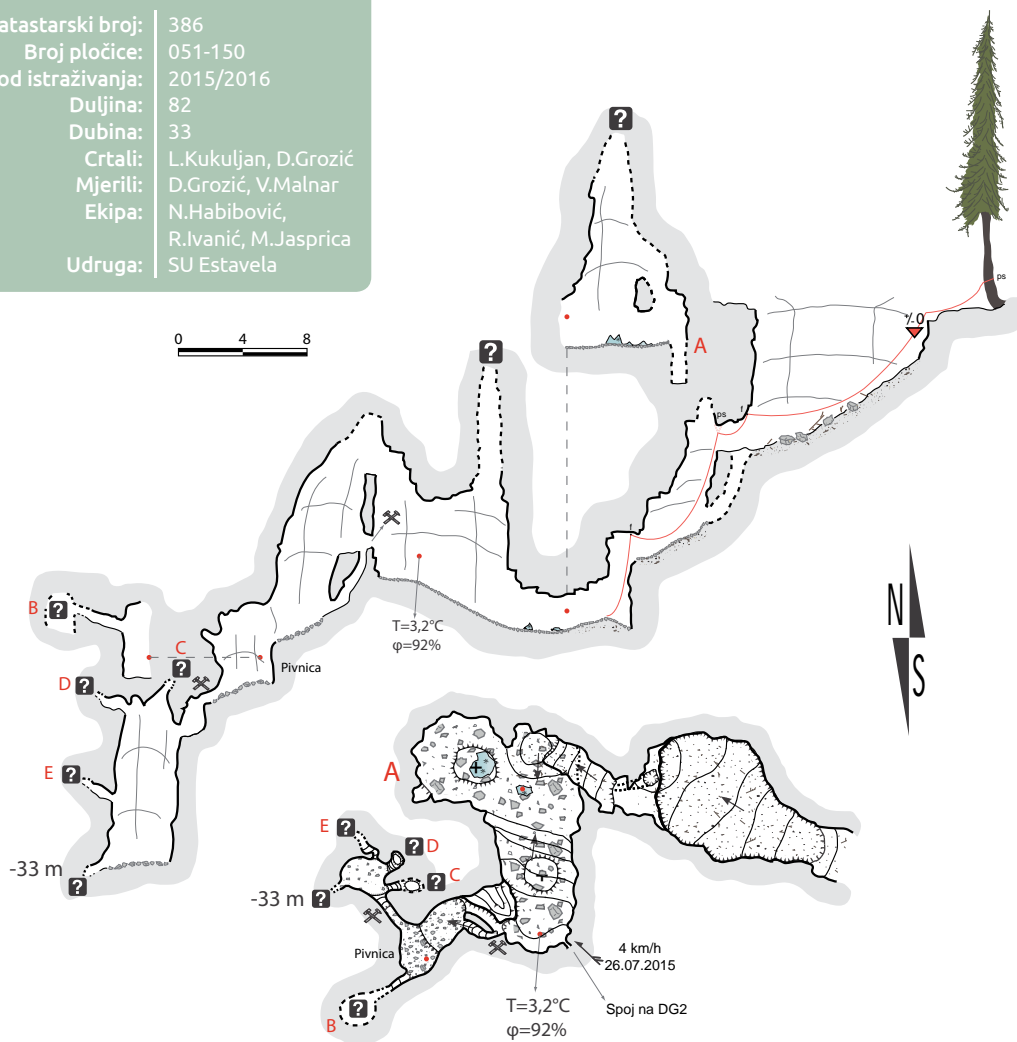

111.

Štipaljka na Dugarišću

Katastarski broj: 386
 Broj pločice: 051-150
 Period istraživanja: 2015/2016
 Duljina: 82
 Dubina: 33
 Crtali: L.Kukuljan, D.Grozić
 Mjerili: D.Grozić, V.Malnar
 Ekipe: N.Habibović,
 R.Ivanić, M.Jasprica
 Udruga: SU Estavela

Ulazna vrtača Štipaljke kod Dugarišća | Foto: Lovel Kukuljan

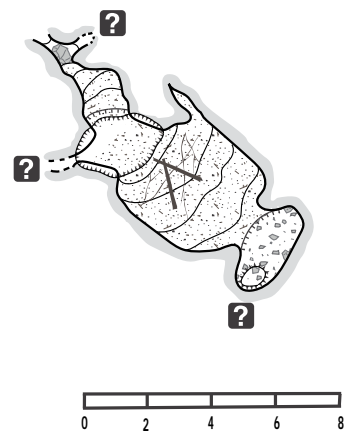
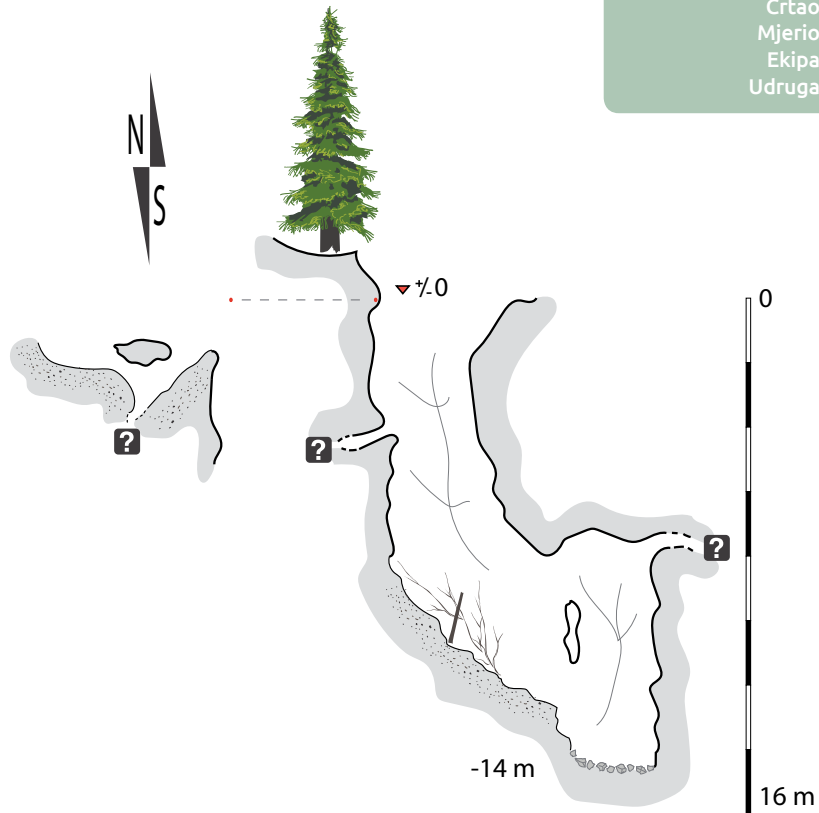
Tehničko penjanje na sredini jame | Foto: Lovel Kukuljan

112.

DGN 1

Katastarski broj:	309
Broj pločice:	051-195
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	21
Dubina:	14
Crtao:	D.Grozić
Mjerio:	J. Grčević
Ekpa:	V.Malnar
Udruga:	SU Estavela

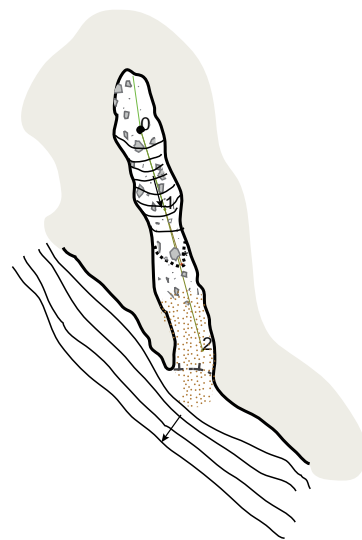
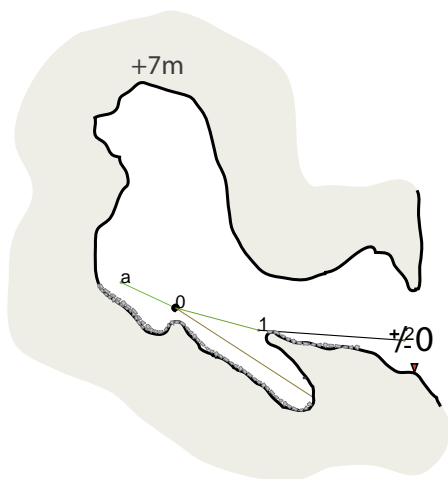

Ulaz u DGN 1 | Foto: Vedran Malnar

114.

DG6

Katastarski broj:	371
Broj pločice:	051-161
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	7
Dubina:	0
Crtao:	N.Habibović
Mjerio:	J. Grčević
Udruga:	SU Estavela

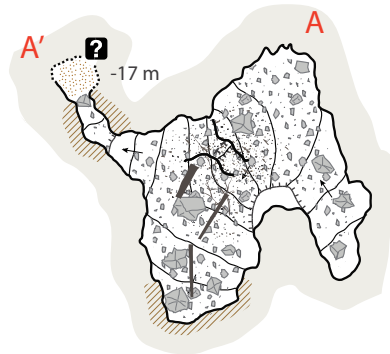
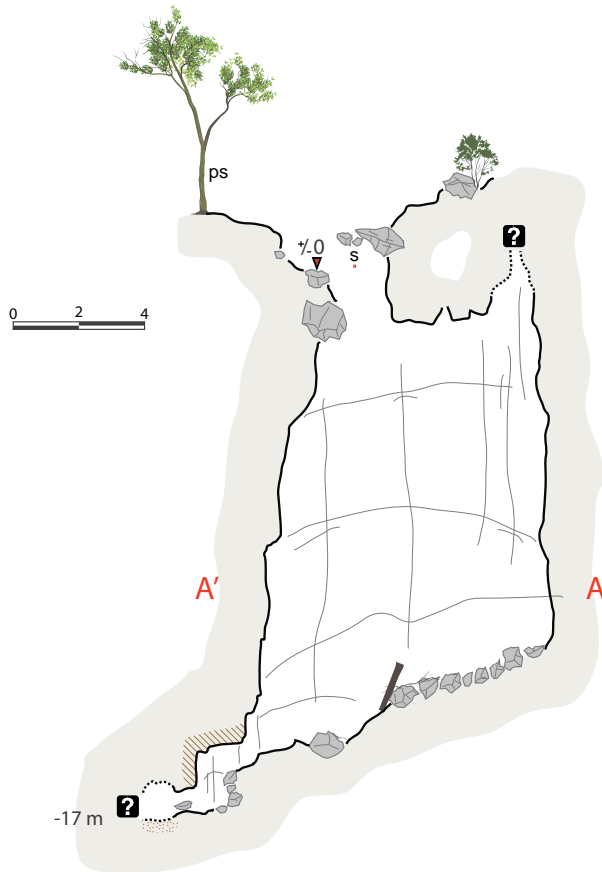

Ulaz u DG6 | Foto: Lovel Kukuljan

118.

Nosin te z dušun (BZ1)

Katastarski broj:	375
Broj pločice:	051-192
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	24
Dubina:	17
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	L.Božičević, J.Grčević
Udruga:	SU Estavela

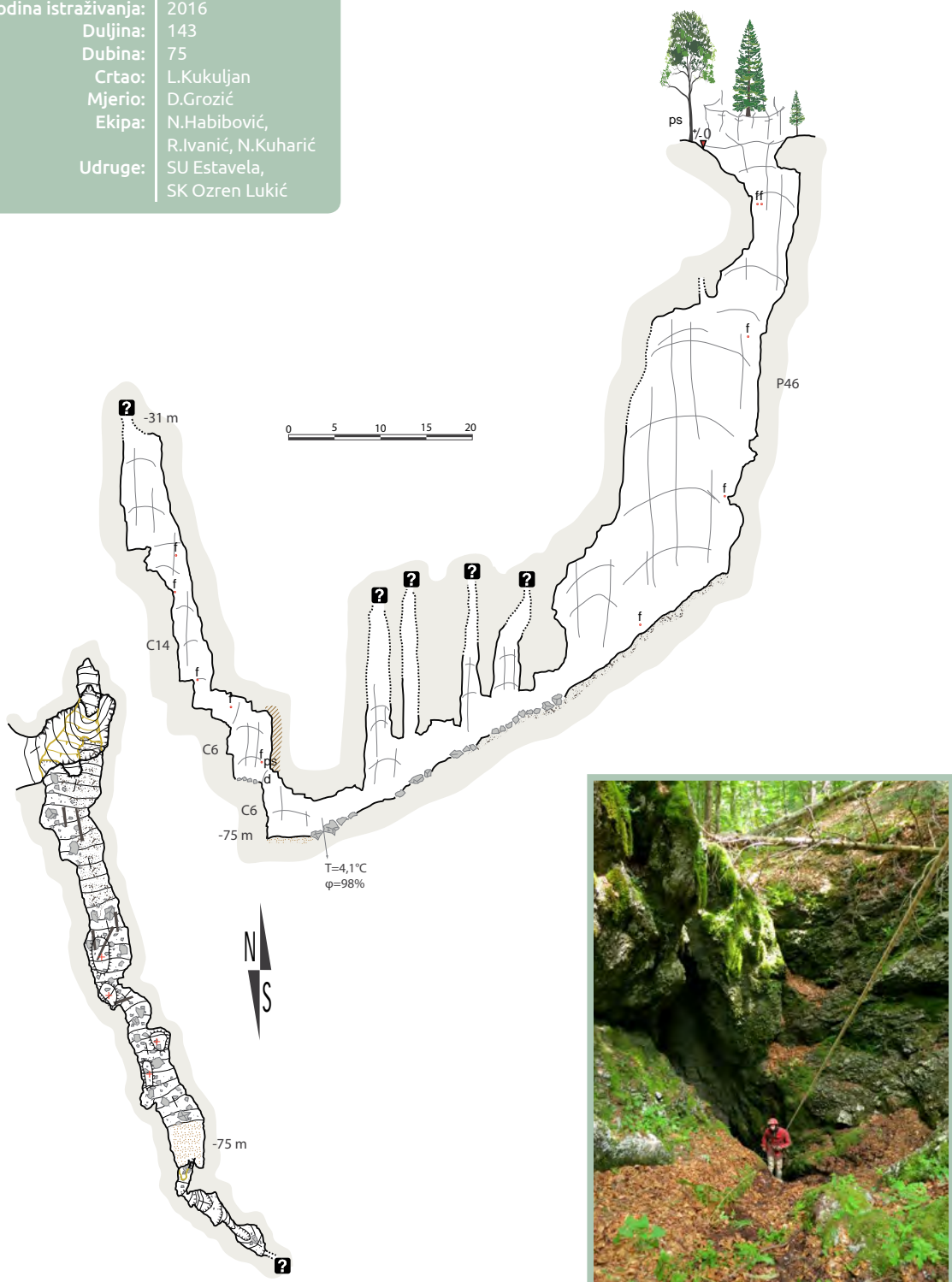
Ulaz u Nosin te z dušun | Foto: Lovel Kukuljan

121.

Šoto tuča (BZ3)

Katastarski broj:	378
Broj pločice:	051-190
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	143
Dubina:	75
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	D.Grozić
Ekpa:	N.Habibović, R.Ivanić, N.Kuharić
Udruga:	SU Estavela, SK Ozren Lukić

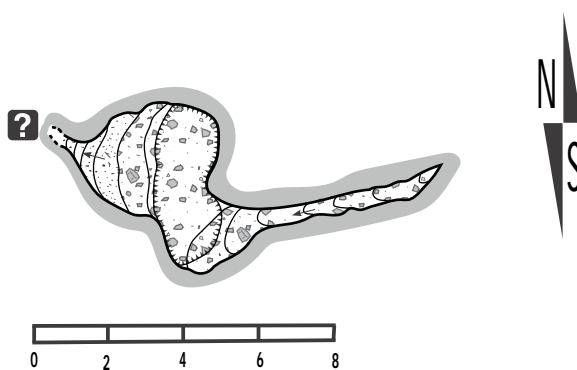

Ulaz u Šoto tuču | Foto: Lovel Kukuljan

122.

DG3

Katastarski broj:	380
Broj pločice:	051-197
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	15
Dubina:	8
Crtao:	D.Grozić
Mjerila:	N.Kuharić
Ekipa:	M.Gotal
Udruge:	SU Estavela, SK Ozren Lukić

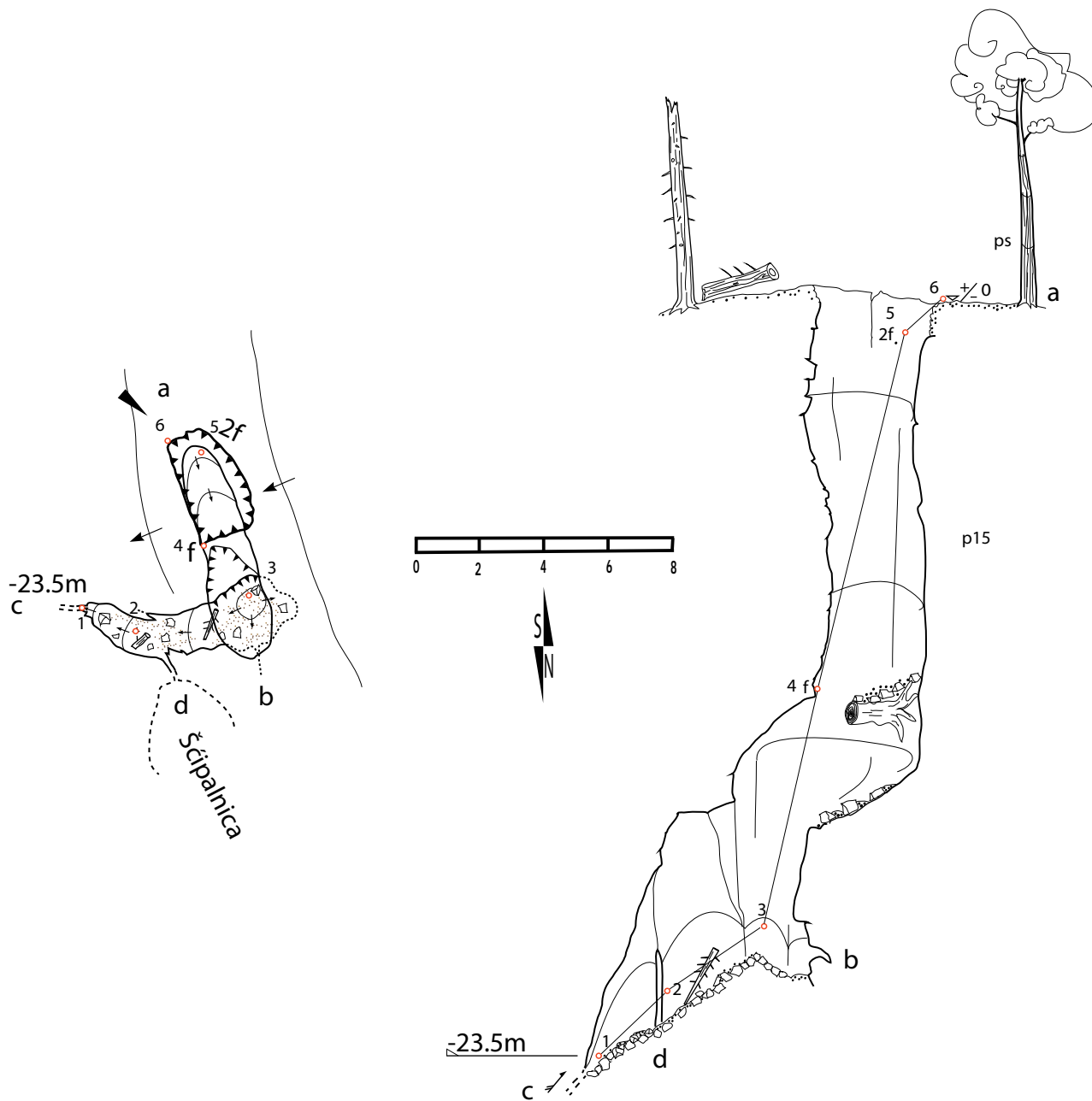
Ulaz u DG3 | Foto: Lovel Kukuljan

123.

Jama šatro sustav (DG2)

Katastarski broj:	384
Broj pločice:	051-199
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	28.5
Dubina:	23.5
Crtao:	D.Reš
Mjerio:	N.Habibović
Udruga:	SU Estavela

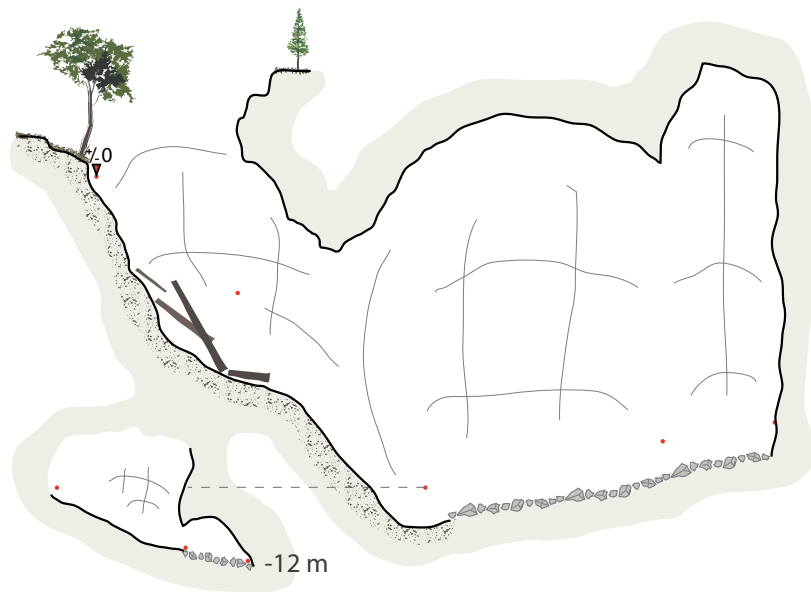

124.

DG4

Katastarski broj:	387
Broj pločice:	051-196
Godina istraživanja:	2016
Duljina:	32
Dubina:	12
Crtala:	N.Kuharić
Mjerio:	D.Grozić
Ekpa:	M.Gotal
Udruge:	SK Ozren Lukić, SU Estavela

Ulaz u DG4 | Foto: Lovel Kukuljan

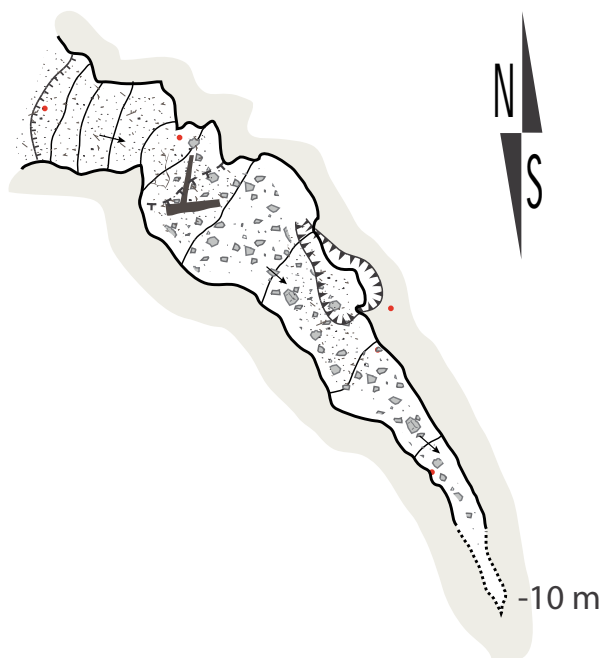
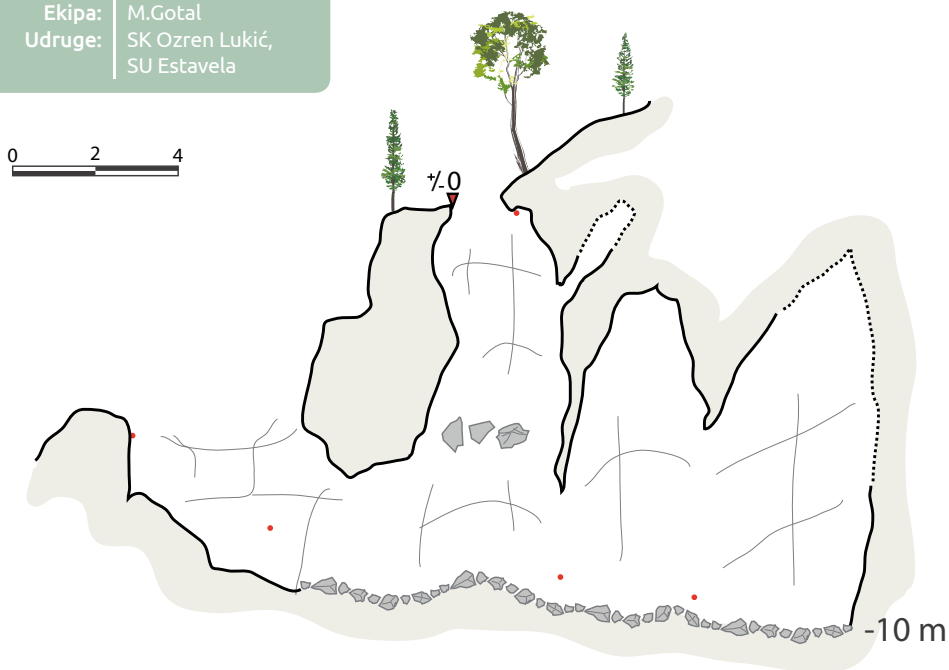
0 2 4

125.

DG5

Katastarski broj: 388
 Broj pločice: 051-200
 Godina istraživanja: 2016
 Duljina: 23
 Dubina: 10
 Crtala: N.Kuharić
 Mjerio: D.Grozić
 Ekipa: M.Gotal
 Udruge: SK Ozren Lukić,
 SU Estavela

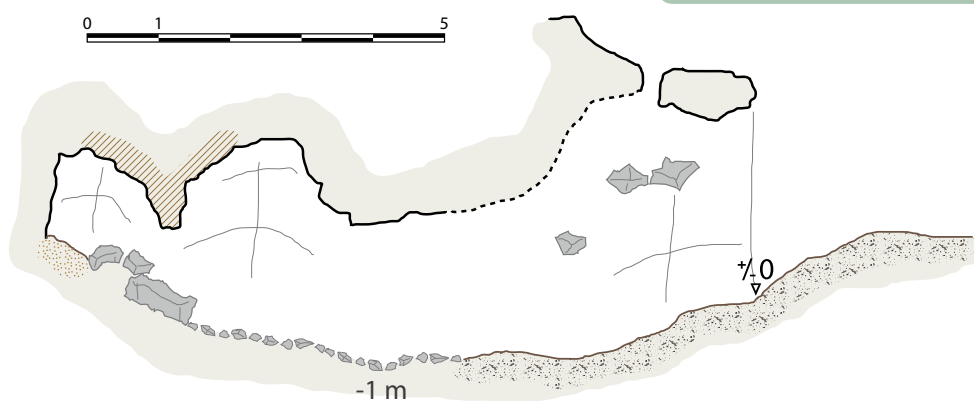

Viši jamski ulaz u DG5 | Foto: Lovel Kukuljan

126.

Plebiscit

Katastarski broj:	411
Broj pločice:	051-255
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	10
Dubina:	1
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerila:	M.Devčić
Ekipo:	N.Trinajstić, M.Gotal
Udruga:	SU Estavela

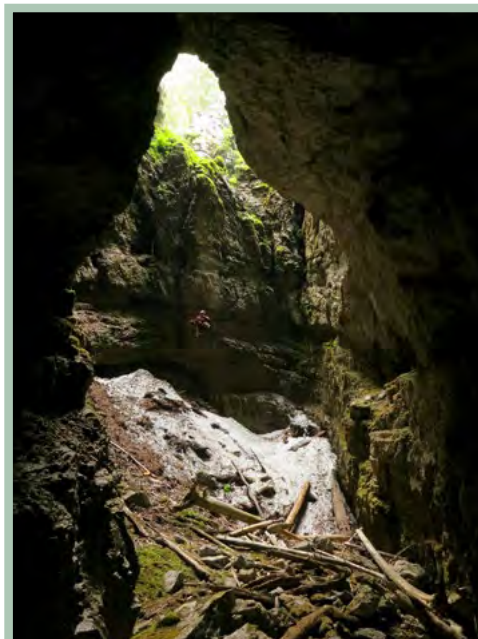
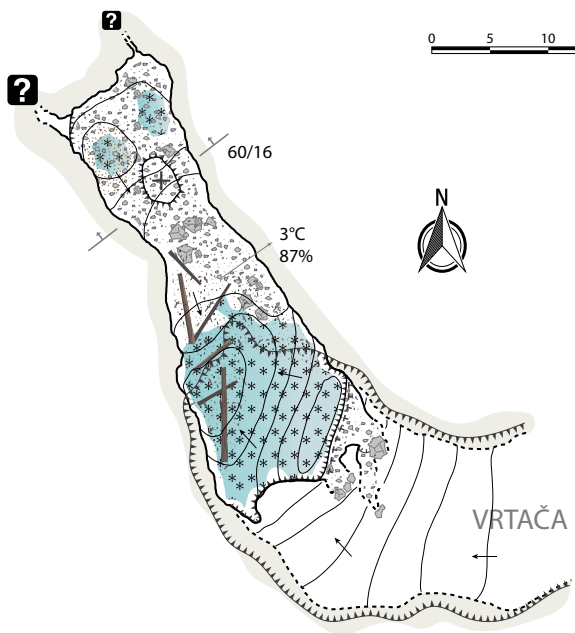
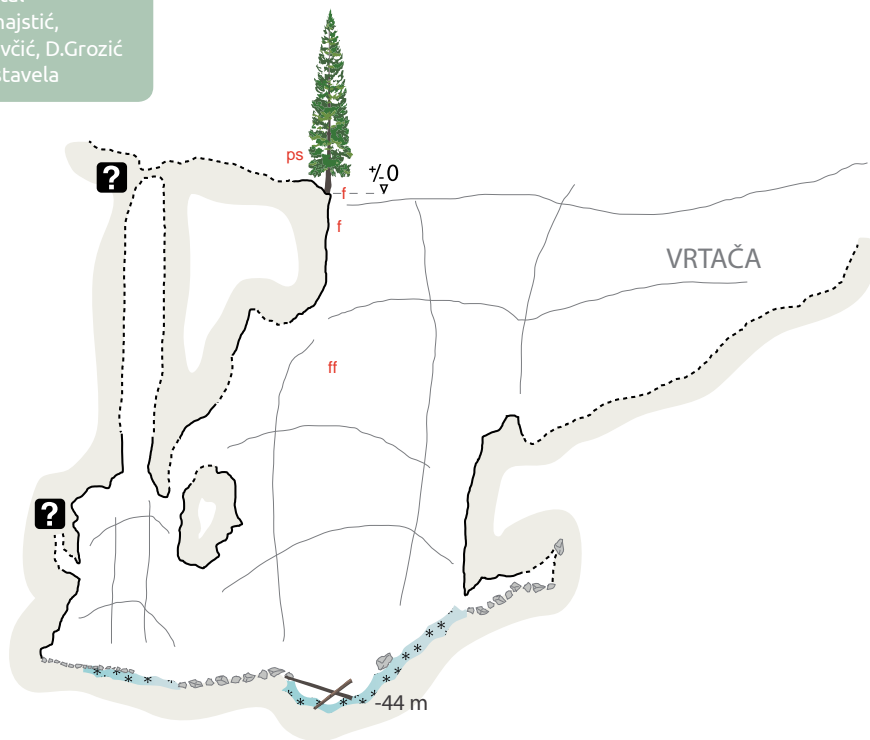

Ulaz u Plebiscit | Foto: Lovel Kukuljan

127.

Gigantes (DG7)

Katastarski broj:	412
Broj pločice:	051-239
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	81
Dubina:	44
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerila:	M.Gotal
Ekipa:	N.Trinajstić, M.Devčić, D.Grozić
Udruga:	SU Estavela

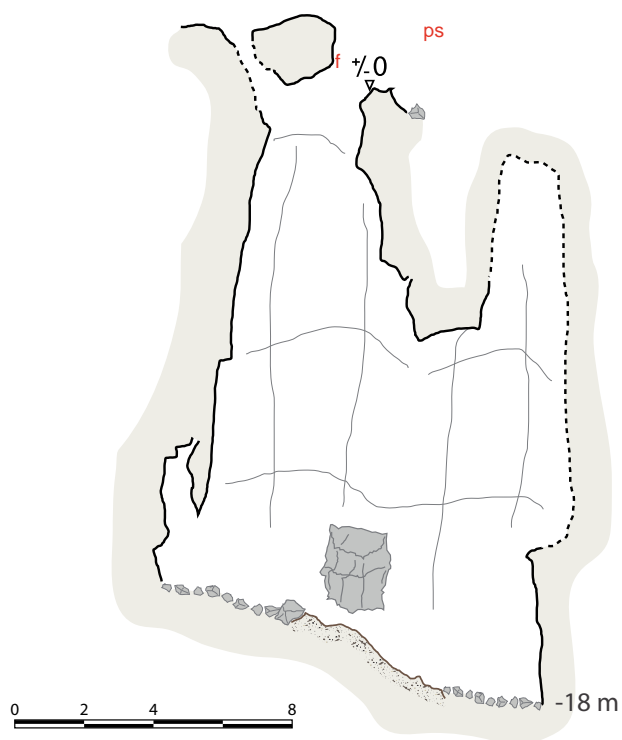
Ulazni dio jame Gigantes | Foto: Lovel Kukuljan

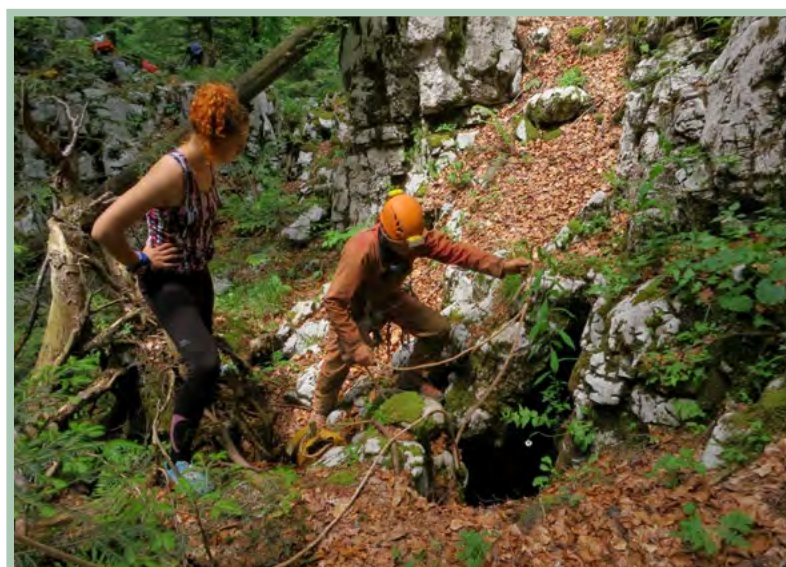
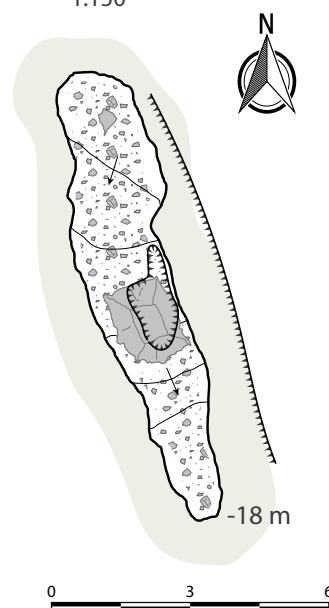
128.

Kapiš (MN1)

Katastarski broj:	413
Broj pločice:	051-241
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	25
Dubina:	18
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	R.Banko
Ekipa:	E.Kovač
Udruga:	SU Estavela, SD Buje, SO Velebit

TLOCRT
1:150

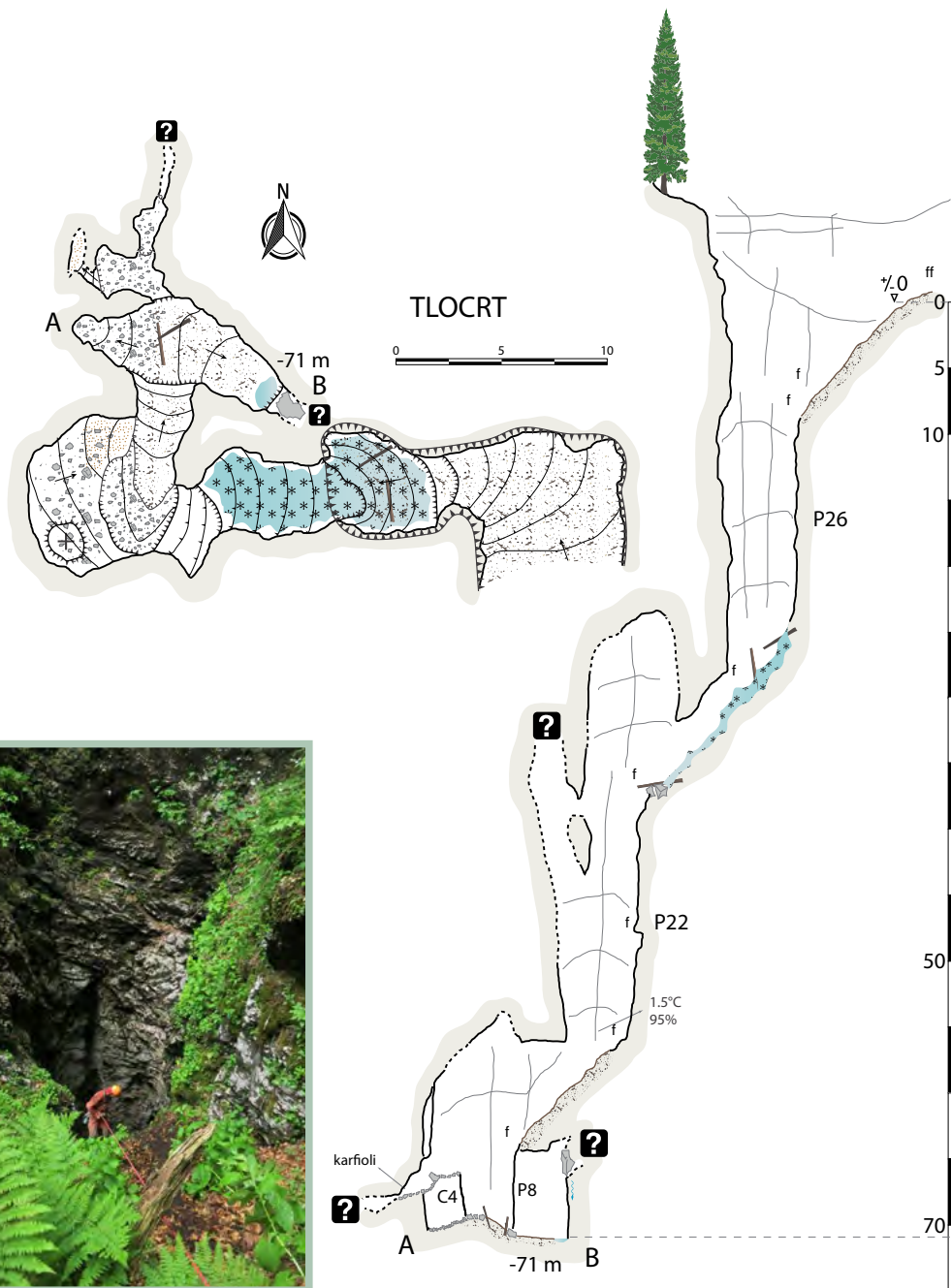
Ulaz u Kapiš | Foto: Lovel Kukuljan

132.

Fakin (MB3)

Katastarski broj:	417
Broj pločice:	051-280
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	100
Dubina:	71
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	R.Banko
Udruge:	SU Estavela, SD Buje

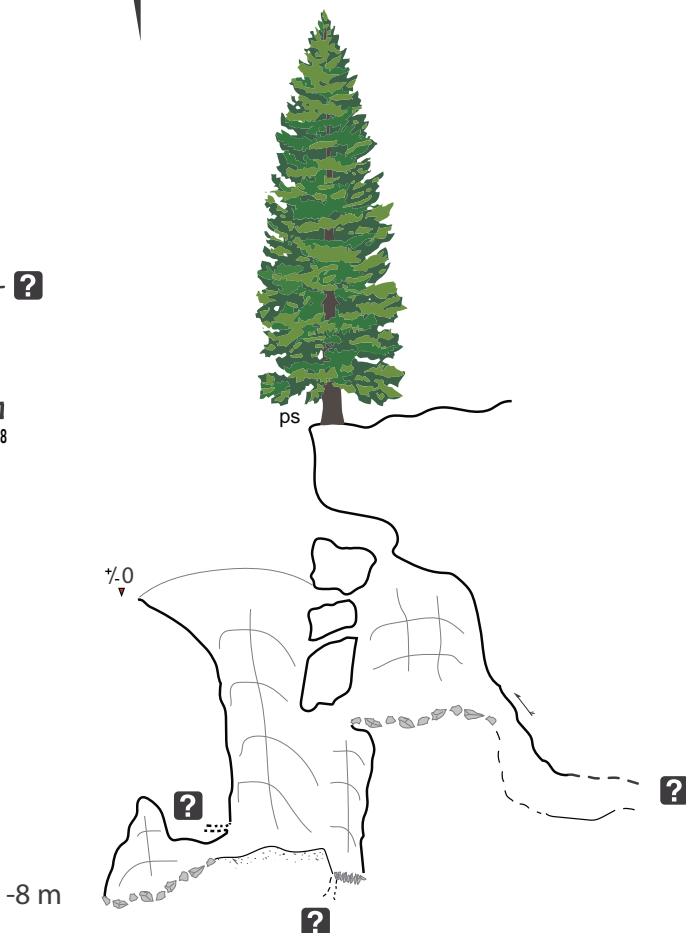
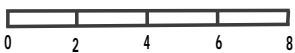
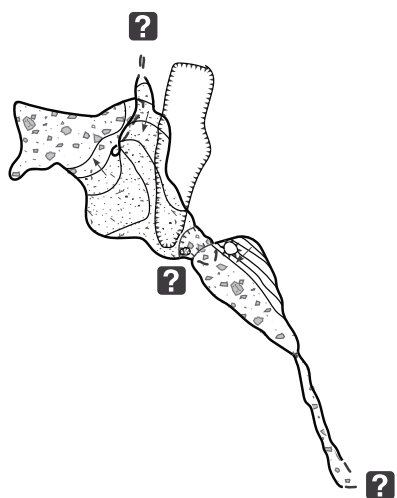

Ulaz u Fakin | Foto: Level Kukuljan

138.

NKVJ01

Katastarski broj:	425
Broj pločice:	051-256
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	25
Dubina:	8
Crtao:	D.Grozić
Mjerio:	D.Grozić
Ekipa:	M.Devčić
Udruga:	SU Estavela

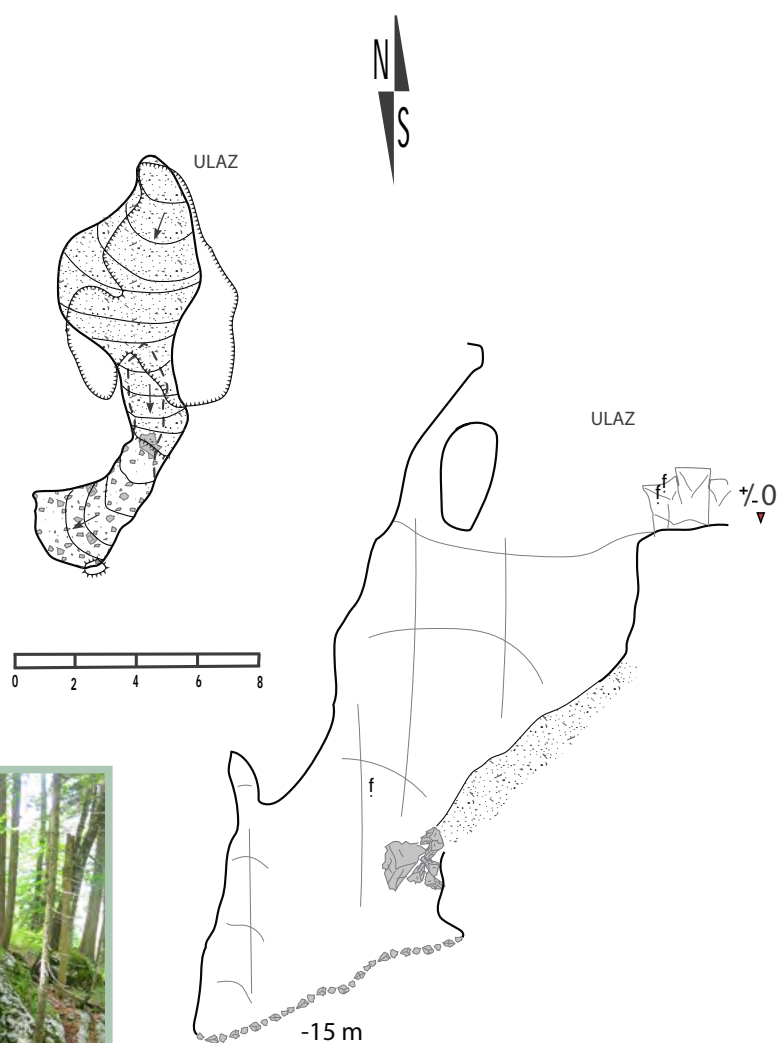

139.

Buža d.d. (MB2)

Katastarski broj:	426
Broj pločice:	051-276
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	23
Dubina:	15
Crtao:	D.Grozić
Mjerio:	D.Šuperina
Udruge:	SU Estavela, SD Čičarija

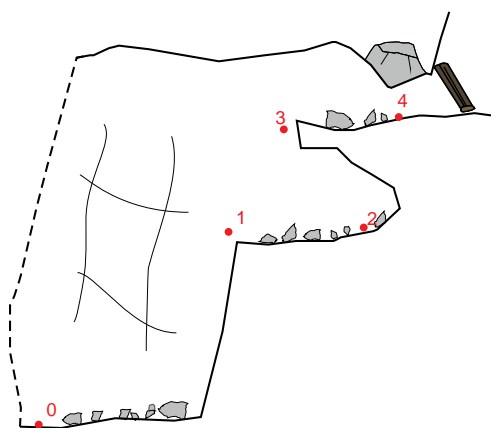
Ulaz u Bužu d.d. | Foto: Lovel Kukuljan

152.

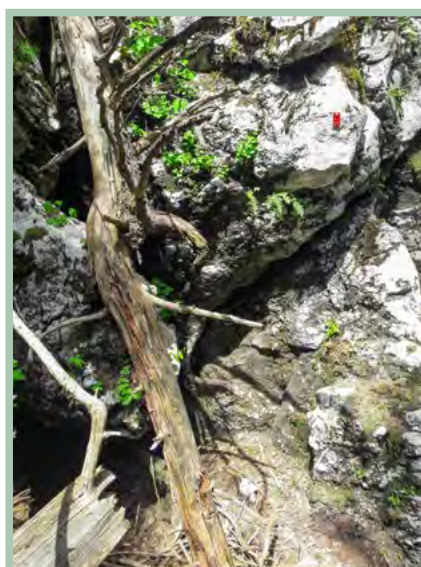
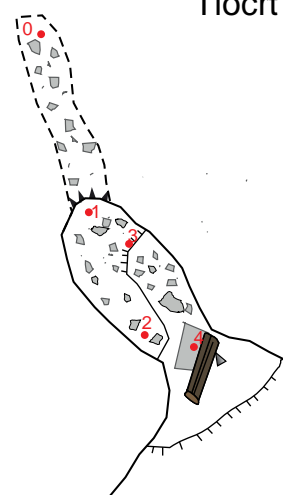
Špiljica u brečama

Katastarski broj:	450
Broj pločice:	051-275
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	19
Dubina:	6
Crtala:	N.Trinajstić
Mjerio:	D.Šuperina
Ekipa:	M.Gotal
Udruga:	SU Estavela, SD Ćićarija

Profil

Tlocrt

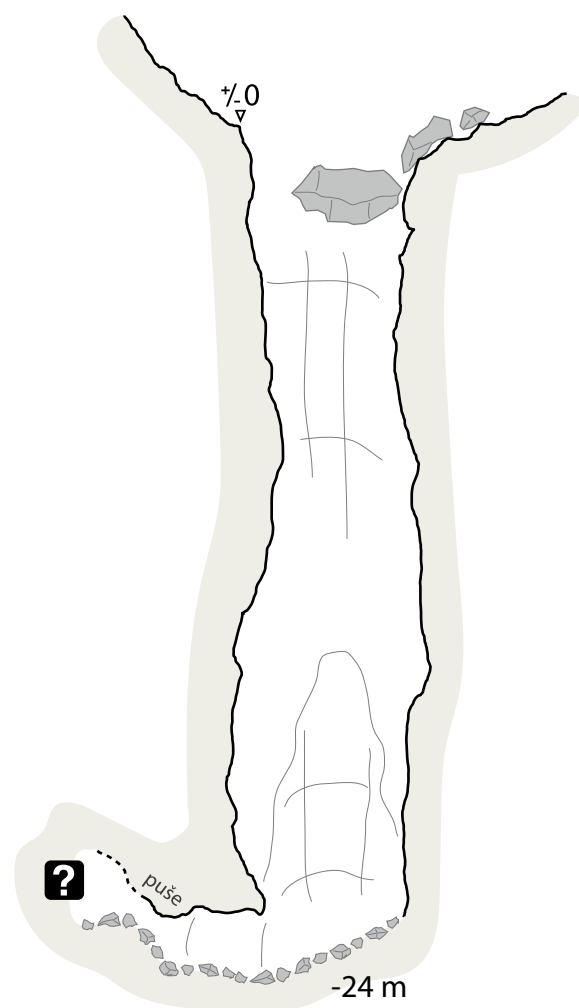
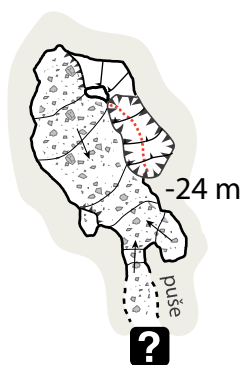

Ulaz u Špiljicu u brečama | Foto: Nina Trinajstić

153.

Elin pokušaj (MN3)

Katastarski broj:	452
Broj pločice:	051-242
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	29
Dubina:	24
Crtala:	E.Kovač
Mjerila:	N.Trinajstić
Ekipa:	D.Šuperina
Udruge:	SO Velebit, SU Estavela, SD Ćićarija

Ulaz u Elin pokušaj | Foto: Lovel Kukuljan

5. Bukova gora i Smrekova draga

Ova cjelina obuhvaća površinski najveći dio Šverde i to većinom krajnji istočni i jugoistočni dio. Bukova gora predstavlja prostrano gorovito i razvedeno područje koje se od vrha Belice (1354 m.n.v.) na sjeveru pruža prema jugu preko vrhova Bukova gora I, II i III. Sa zapadne strane se strmim padinama spušta prema Dugarišću odnosno prema Smrekovoj dragi s istočne strane. Istraživanja su rađena kontinuirano praktički svih godina od 2006. do 2017. Godine 2006. prvo se zašlo u južni dio gdje je na malom prostoru pronađeno nekoliko jama jedna pokraj druge. Godine 2007. u srcu područja istražena je jama „Co to maš“ (-43 m) koja je kasnije 2009. slučajno ponovljena i produbljena do -92 m. Naime prvi istraživači su na dnu ulazne vertikale naišli na ledeni čep. Samo dvije godine kasnije tog ledenog čepa više

nije bilo što je omogućilo prodiranju dublje u podzemlje. U 2011. godini istražene su tri jame u Smrekovoj dragi koje su ujedno označene na topografskoj karti, a 2013. godine na sjevernom dijelu pronađena je i istražena „Jamasutra“ dubine 115 m, što je najdublja jama ove cjeline. Jama je izrazito vertikalna te je praktički dno ulazne vertikale ujedno i dno jame. U južnom dijelu se rekognosciralo 2016. kada je pronađen veliki broj objekata na uskom potezu vrlo teško prohodnog terena. Objekti su većinom istraženi 2017. godine i pritom su pronađeni novi objekti koji čekaju nova istraživanja. Među njima nje najveća istražena jama „Velika kraj BG11“ dubine 66 m. Centralni dio Bukove gore je i dalje slabo istražen, kao i nešto sjevernije Monterovo odnosno okolica vrha Bukova gora II.

||| Pristupni dio u jamu Primordijalni strah na južnom dijelu Bukove gore | Foto: Lovel Kukuljan

Majka božja gerofska

(Povedal Andre Marčēja Ivinčić 1909. leta)

Jedanput su nejde nekada va Bukovoj gore Tonaži palili, a Ivičići tesali. Jenu subotu večer da j' skočilo silno nevreme. Migalo j' na se strani, a sa gora se j' tresla i ozvanjala od strašne grmjavini, ma ko da j' sudnji dan. Grašica j' padala kod matafuni debela, se j' jelvan odbijala kiti. Vetar šijun je drevo lomil i skubal za semi koreni, a vršiki j' nosil kodabi bukovo veje.

Tesačon je kolibu zelo, ko da j' od hartu, a palerska, ka j' bila onako nekako pod stenami va jatnen, se j' le nekako škapulala.

Tesači su se po malo strahon privukli do paleri, pak su se si skupa stiskali i molili Majke božjoj trsackoj.

Najedanput je stalo jeno svetlo. Nevreme j' posema bilo fermalo. Tot da su gorščaki zagjedali jenu lepu žensku, va belo obučenu. Bosa j' šla čez goru. Hodila j' kako da plava, ale ju vetar nosi. V ruke j' nosila voščanu sveću. Paleri su kjejnuli i zlamenali se. Svećun jih je onako prekrižila. Kud je šla, bilo j' lepo po seh bregeh videt svetlobu.

Dugo na jenen brege se j' svetlo fermalo, a ta breg j' gora Gerova.

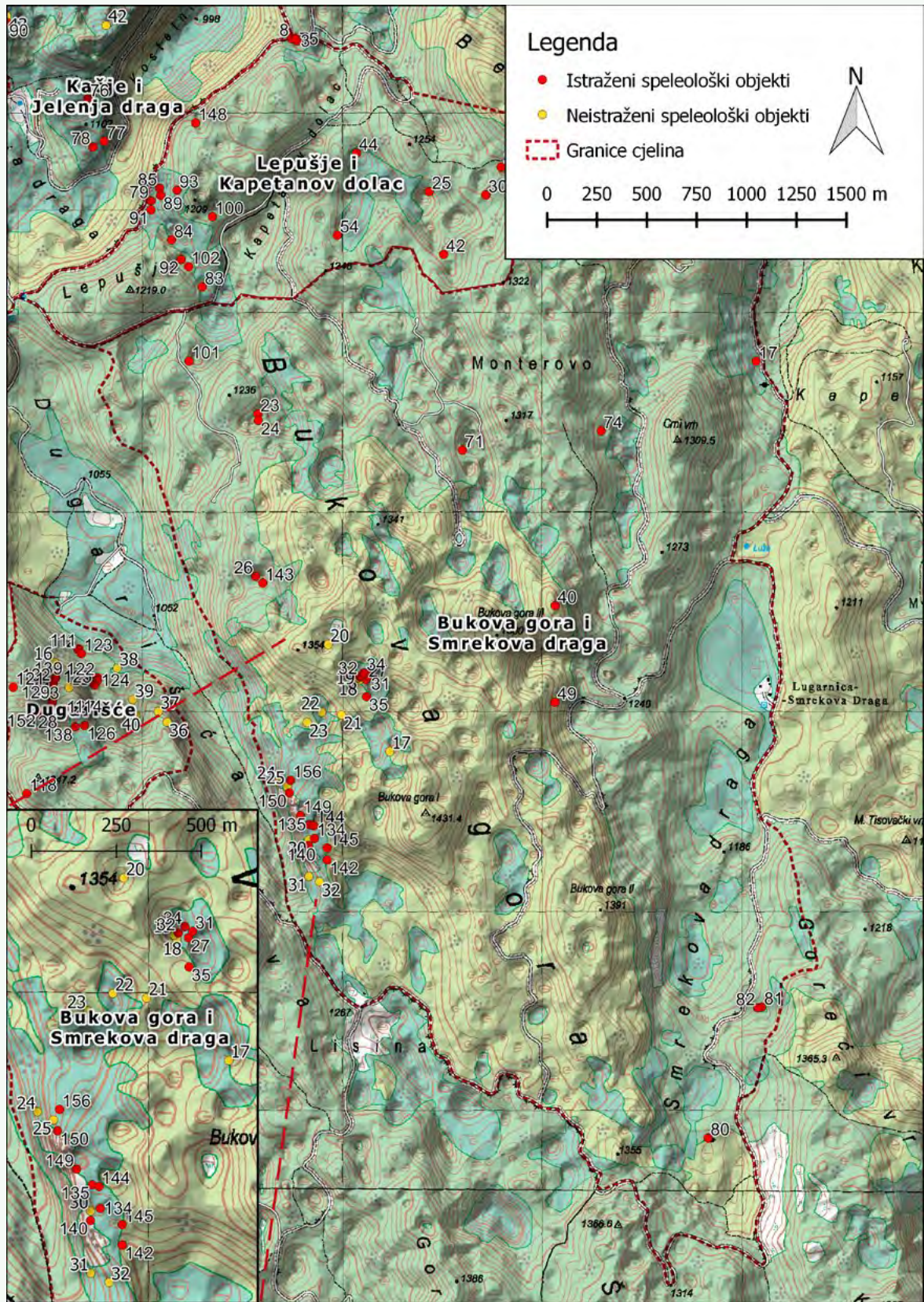
To j' bila Majčica božja. Pred Turki da j' od nekud bežala i s puten škapulala gorščaki od nevremena. Na vrh Gerovi j' zato ustala, da čuva po gore paleri i tesači. Od ontrat je na gore Gerove crekav na čast Majki božje.

Nedeju za Malun Stomorinun hojevali su nekada Kastafci na Gerovu h Majke božjoj. Šli su muški i ženske. Ženske su imele za na Gerovu napošenu košaricu i napošnu belu plašćenicu. Kad su prišli na vrh Živelja, zakantali su
„lepa si mi gorice zelena”
sad već svet za to ni ne zna.

Jardas I.: 1957: Kastavština - Građa o narodnom životu i običajima u kastavskom govoru, str.342.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
17	142	-	Gregor	5465071	5043756	1180	19	32	2005	S.Zbašnik, M.Vrkič
23	147	-	Jama Ne može	5462574	5043492	1185	12	23	2006	I.Dokoza
24	148	-	Jama Može	5462576	5043459	1195	25	45	2006	I.Dokoza
26	150	051-260	Srebrna buba	5462562	5042679	1244	6	44	2006	T.Markanjević
27	151	-	Ledomat	5463116	5042161	1359	16	12	2006	T.Markanjević
31	156	051-206	Ledena siga 1	5463129	5042180	1320	14	22	2006	T.Markanjević
32	157	-	Juniorka	5463086	5042175	1359	9	28	2006	T.Markanjević
34	159	051-207	Ledena siga 2	5463106	5042194	1355	18	32	2006	T.Markanjević
35	161	-	Koktel ljubavi	5463118	5042075	1178	16	19	2006	T.Markanjević
40	167	-	Bageristin ambis	5464064	5042531	1380	30	85	2006	D.Reš, R.Resch, S.Babič
49	184	-	Špilja pod Bukovom gorom 3	5464063	5042047	1345	28	15	2006	D.Reš
71	202	-	Co To Maš – Crobexov ambis	5463599	5043311	1240	20	92	2007/2009	L. Kukuljan
74	215	-	Jama od policajca	5464294	5043407	1235	2	14	2009	L.Kukuljan
80	230	-	LMF	5464830	5039863	1225	8	11	2011	L.Kukuljan
81	232	-	Niš	5465099	5040519	1225	4	7	2011	L.Kukuljan
82	233	-	Snježna pukotina	5465079	5040515	1225	18	17	2011	L.Kukuljan
101	292	051-096	Jamasutra	5462228	5043757	1160	139	115	2013	L.Grabar
134	419	051-259	Ne ide pod 90 (BG11)	5462857	5041365	1313	44	20	2017	M.Ličko
135	420	051-279	BG 9	5462833	5041434	1310	33	27	2017	N.Trinajstić
140	427	051-297	Primordijalni strah	5462828	5041329	1311	102	51	2017	D.Grozić
142	429	051-287	Odbijena jama	5462921	5041257	1305	10	6.5	2017	L.Skorić
143	431	051-253	Buba	5462598	5042645	1268	18	12	2017	M.Ličko
144	432	051-288	BG 10	5462853	5041429	1298	6	5	2017	N.Trinajstić
145	433	051-257	Velika kraj BG11 (BG12)	5462921	5041317	1307	77	66	2017	N.Trinajstić
149	444	051-266	LS1	5462787	5041480	1303	9	7	2017	M.Jasprica
150	445	051-267	Tamanica	5462731	5041593	1288	20	16	2017	N.Trinajstić
156	453	051-284	Matjaž Kek	5462737	5041656	1282	21	17	2017	L.Skorić

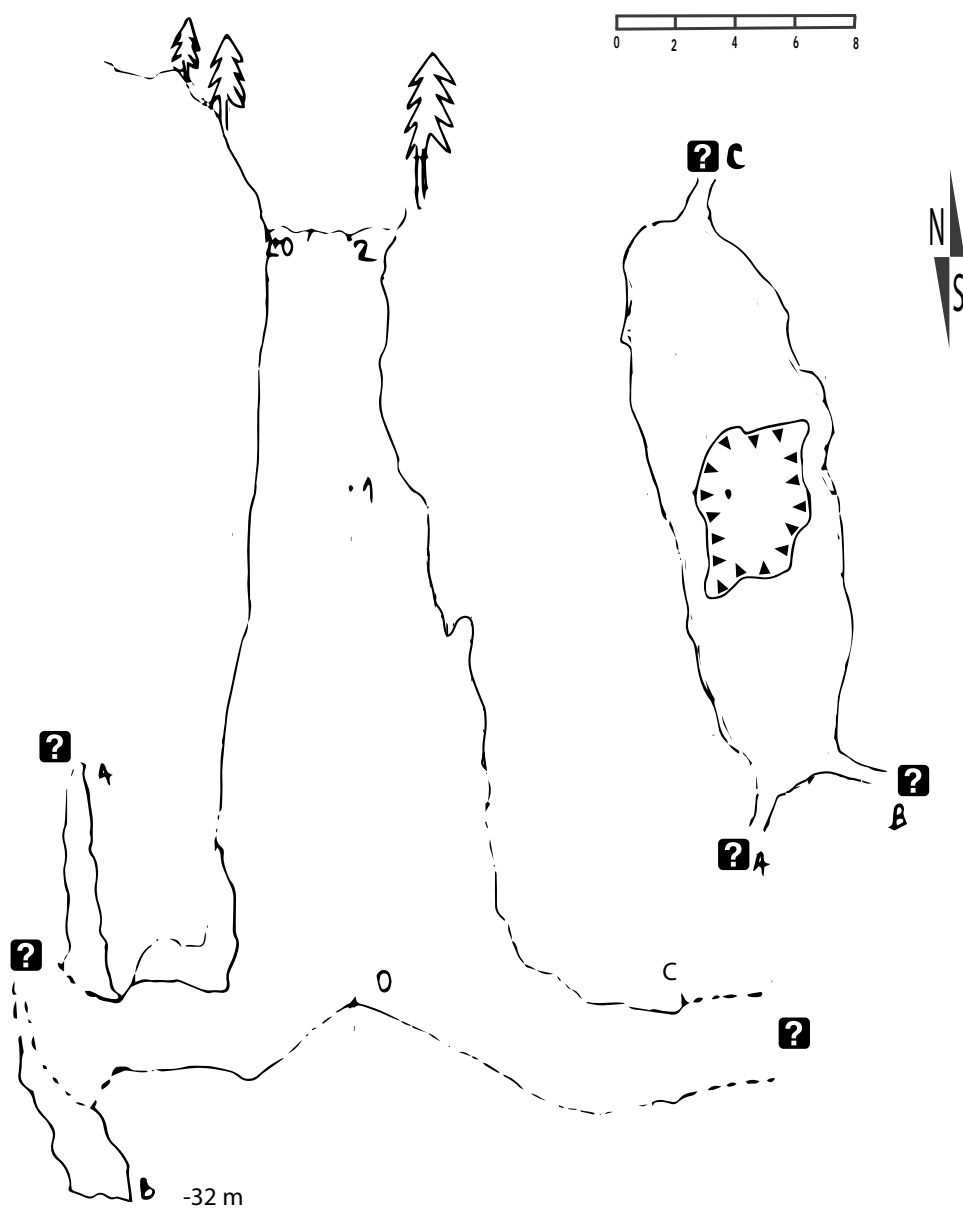

17.

Gregor

Katastarski broj:	142
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	19
Dubina:	32
Crtali:	S.Zbašnik, Matija Vrkić
Mjerila:	M.Ronjga
Ekipa:	R.Resch, I.Seitz
Udruge:	SU Estavela

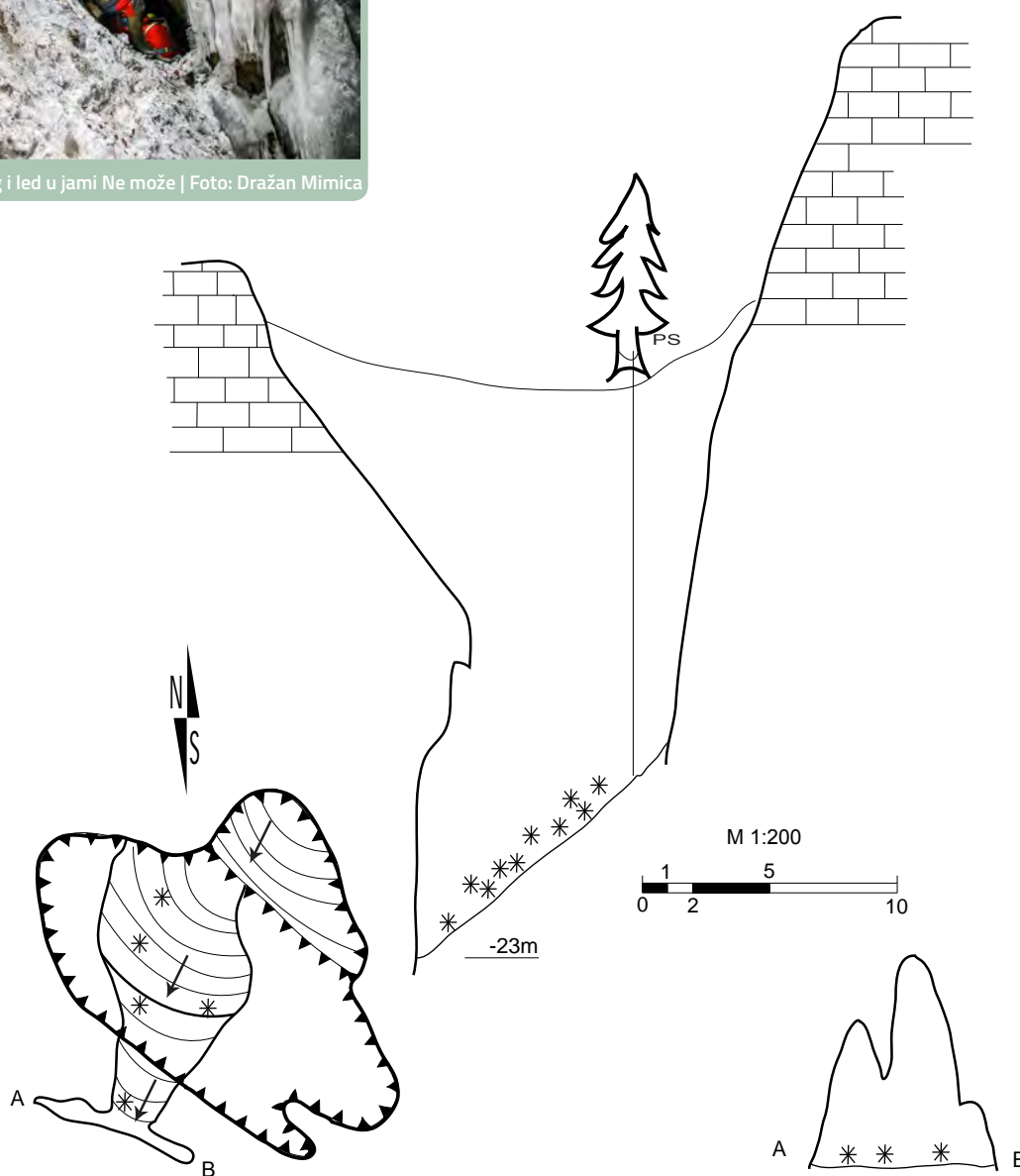
23.

Jama Ne može

Snijeg i led u jami Ne može | Foto: Dražan Mimica

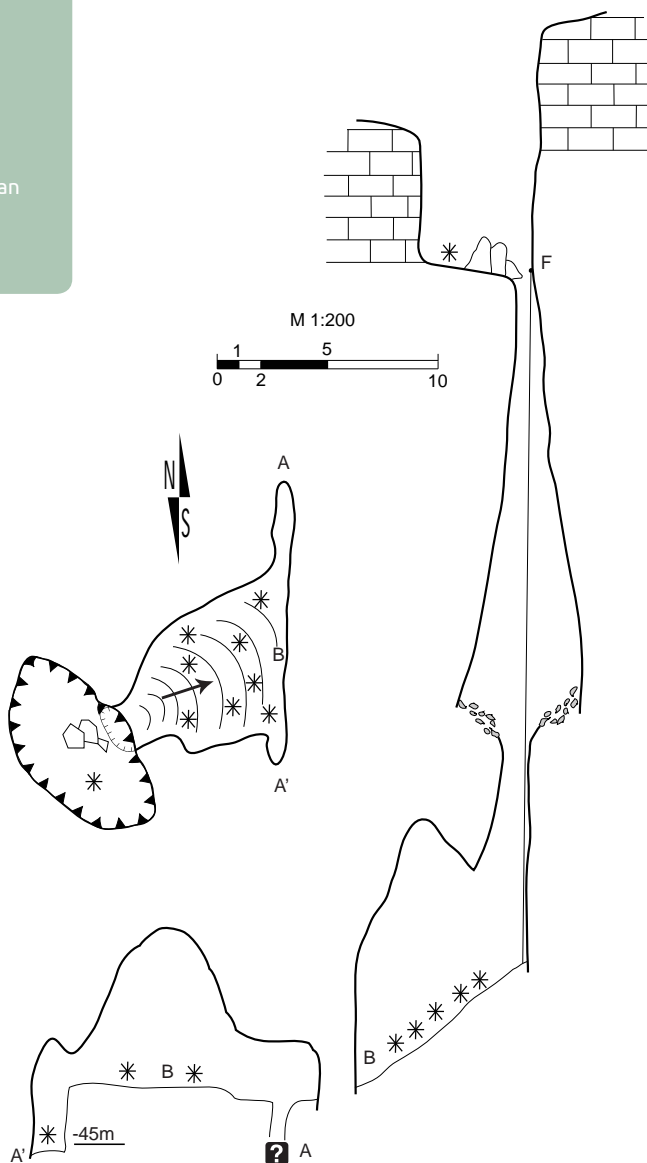
Katastarski broj:	147
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	12
Dubina:	23
Crtao:	I.Dokoza
Mjerila:	S.Babić
Ekipa:	D.Reš, T.Kolman
Udruge:	SD Špiljar, SU Estavela, SK Samobor

24.

Jama Može

Katastarski broj: 148
 Godina istraživanja: 2006
 Duljina: 25
 Dubina: 45
 Crtao: I.Dokoza
 Mjerila: S.Babić
 Ekipa: D.Reš, T.Kolman
 Udruga: SD Špiljar,
 SU Estavela,
 SK Samobor

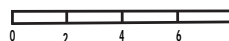
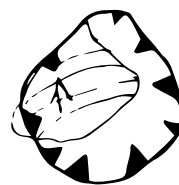
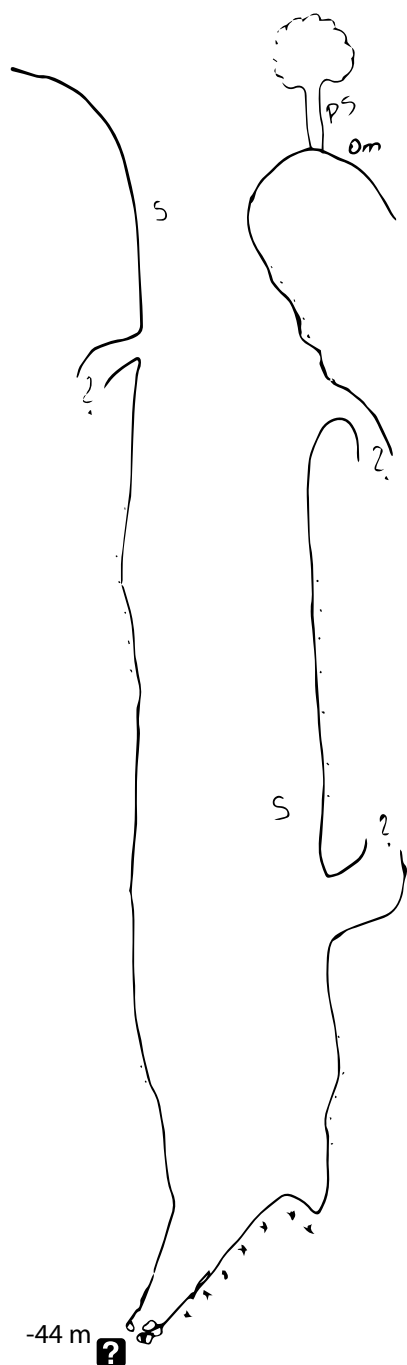

Ivo Dokoza, Grgo Puljas i Dražan Mimica na ulazu u Jamu Može | Foto: Dalibor Reš

26.

Srebrna buba

Katastarski broj:	150
Broj pločice:	051-260
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	6
Dubina:	44
Crtala:	T.Valenčić
Mjerila:	S.Jakupec
Ekipa:	M.Ožanić, I.Seitz, O.Dodić, G.Nikolić, M.Ličko
Udruge:	SU Estavela SU Spelunka, SO Velebit

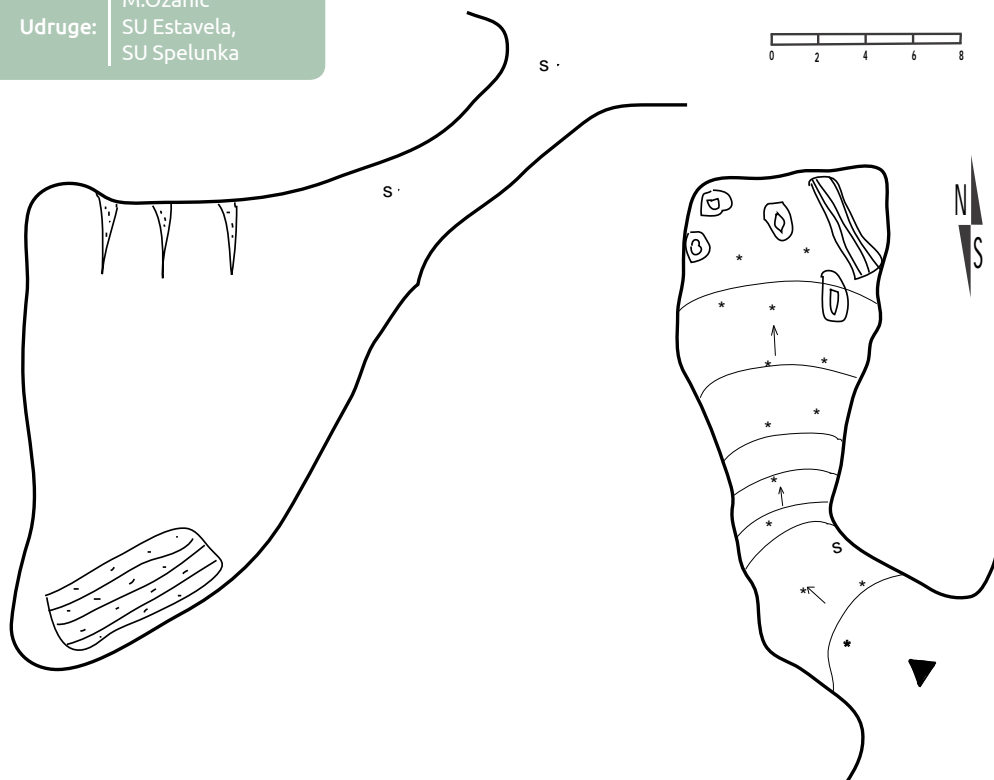

Ulaz u Srebrnu bubu | Foto: Lovel Kukuljan

27.

Ledomat

Katastarski broj: 151
Godina istraživanja: 2006
Duljina: 16
Dubina: 12
Crtala: T.Valenčić
Mjerila: S.Jakupec
Ekipa: I.Seitz, O.Dodič,
M.Ožanić
Udruge: SU Estavela,
SU Spelunka

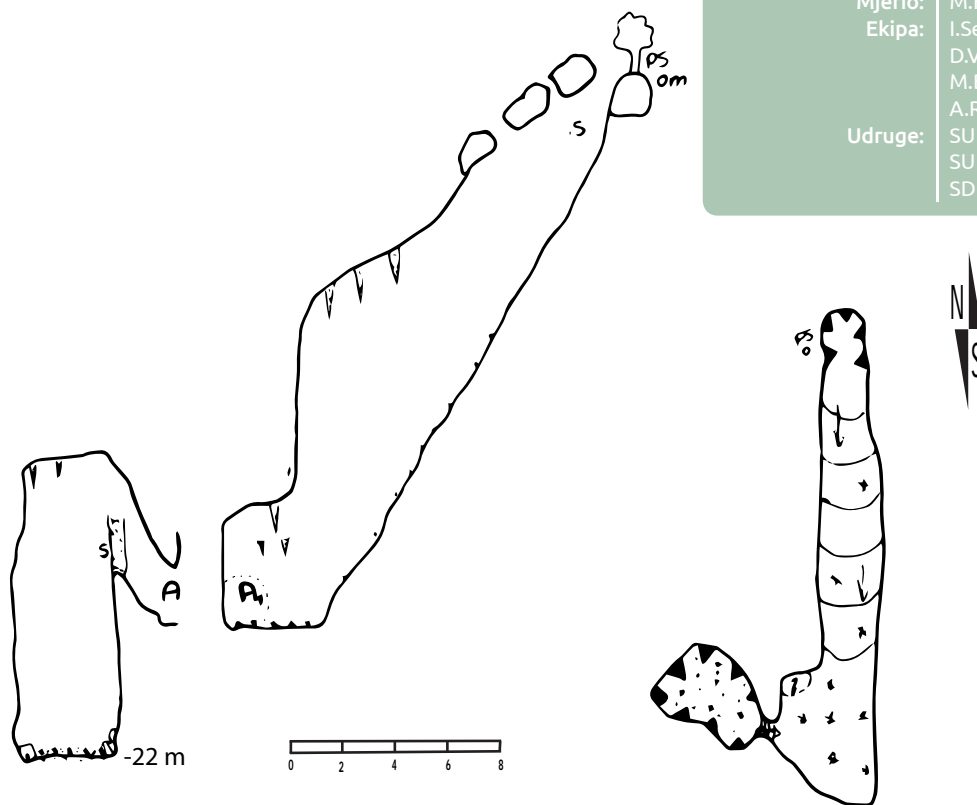
Sara Jakupec na dnu Ledomata | Foto: Tina Valenčić

31.

Ledena siga 1

Katastarski broj:	156
Broj pločice:	051-206
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	14
Dubina:	22
Crtala:	T.Valenčić
Mjerio:	M.Krpešić
Ekipa:	I.Seitz, O.Dodič, D.Veljković, M.Bašić, P.Tasić, A.Rubinić
Udruge:	SU Estavela, SU Špelunka, SD Špiljar

Ulaz u jamu Ledena siga 1
| Foto: Lovel Kukuljan

Pogled prema ulazu | Foto: Tina Valenčić

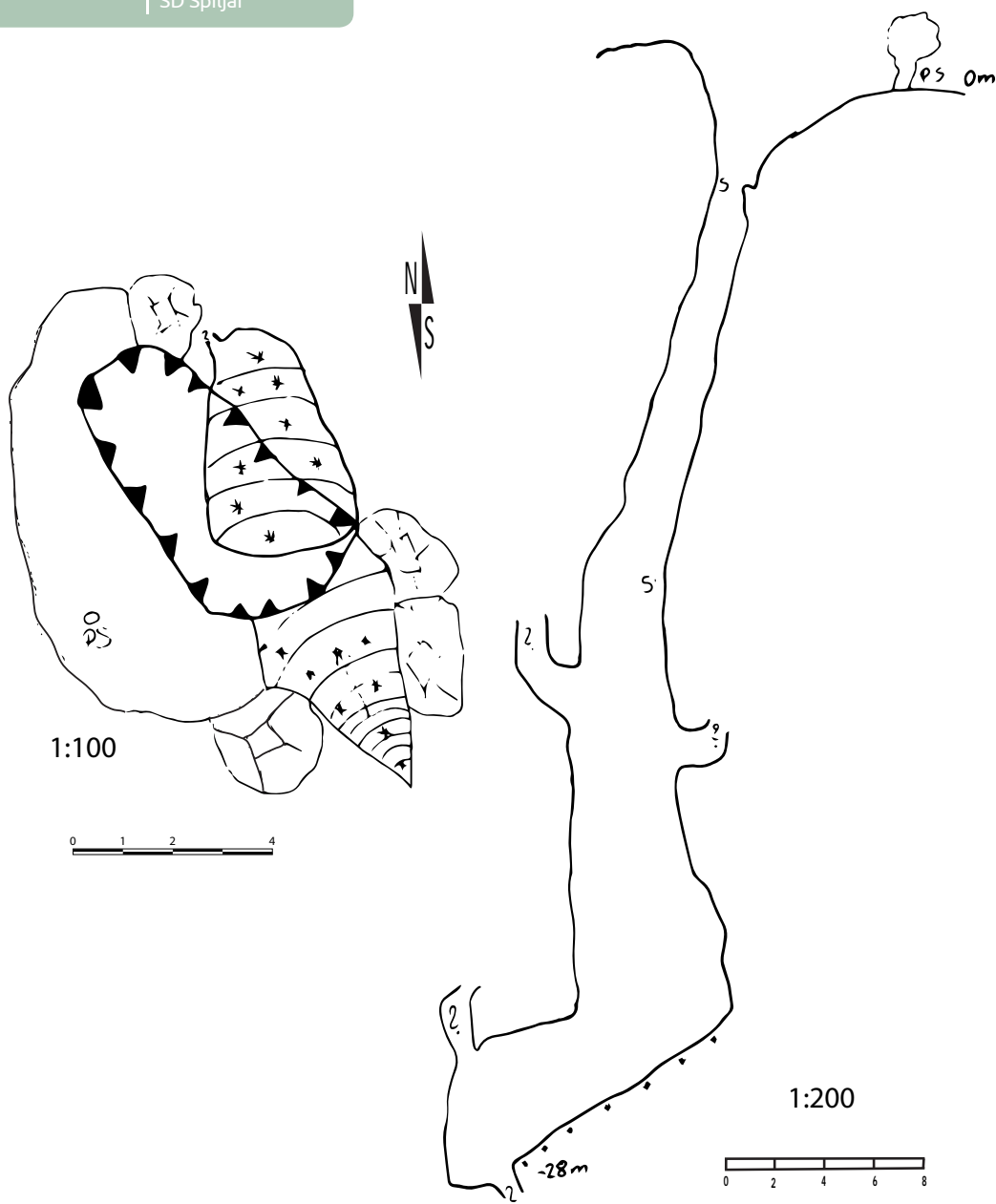

Detalj iz jame | Foto: Tina Valenčić

32.

Juniorka

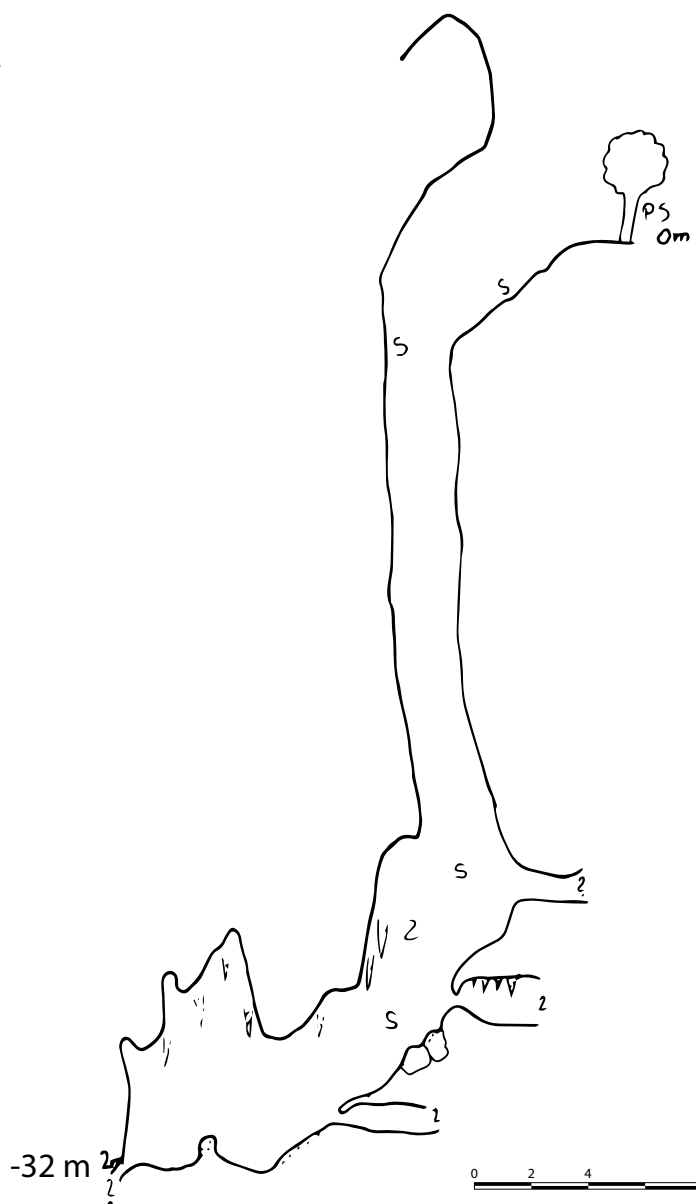
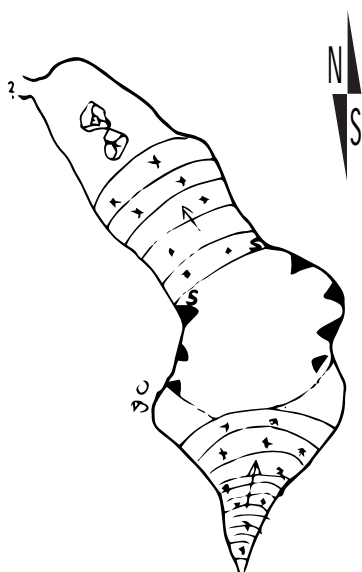
Katastarski broj:	157
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	9
Dubina:	28
Crtala:	T.Valenčić
Mjerile:	T.Valenčić, M.Bašić
Ekipa:	A.Rubinić, D.Veljковиć
Udruga:	SU Estavela, SD Špiljar

34.

Ledena siga 2

Katastarski broj:	159
Broj pločice:	051-207
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	18
Dubina:	32
Crtala:	T.Valenčić
Mjerile:	T.Valenčić, M.Bašić
Ekipe:	D.Veljković, A.Rubinić, O.Dodić
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar, SU Spelunka

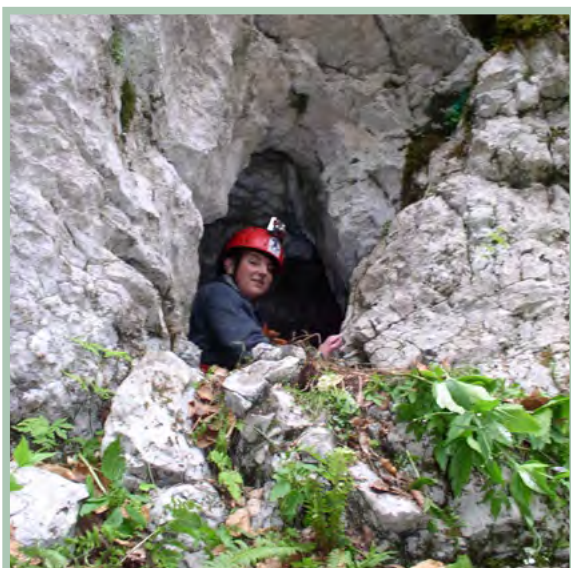
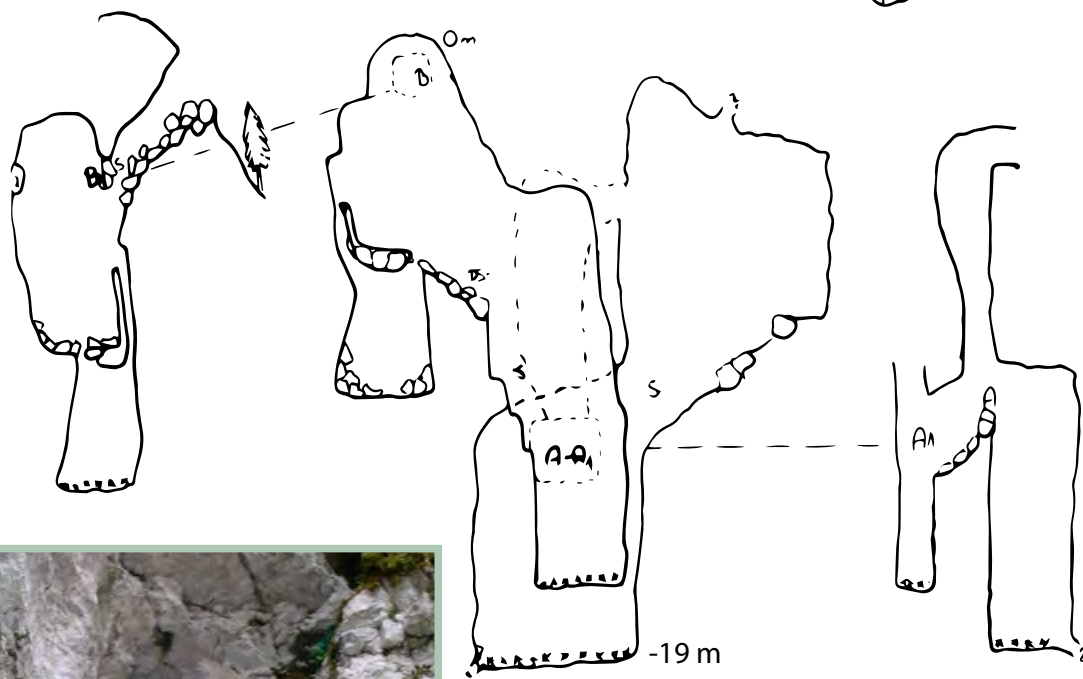
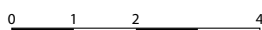
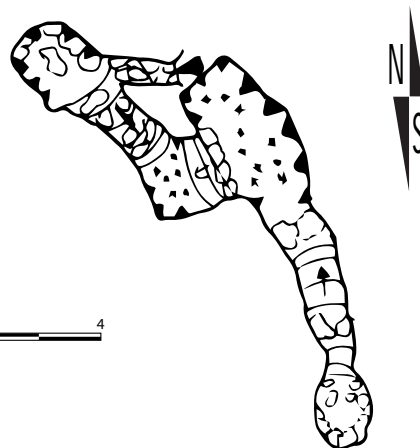

Ulaz u Ledenu sigu 2 | Foto: Lovel Kukuljan

35.

Koktel ljubavi

Katastarski broj: 161
 Godina istraživanja: 2006
 Duljina: 16
 Dubina: 19
 Crtala: T.Valenčić
 Mjerila: L. Linardić
 Ekipa: M.Sulić, O.Dodić,
 K.Krancich,
 G.Grgurev,
 S.Jakupec
 Udruge: SU Estavela,
 SU Spelunka

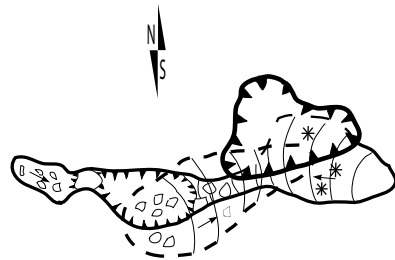
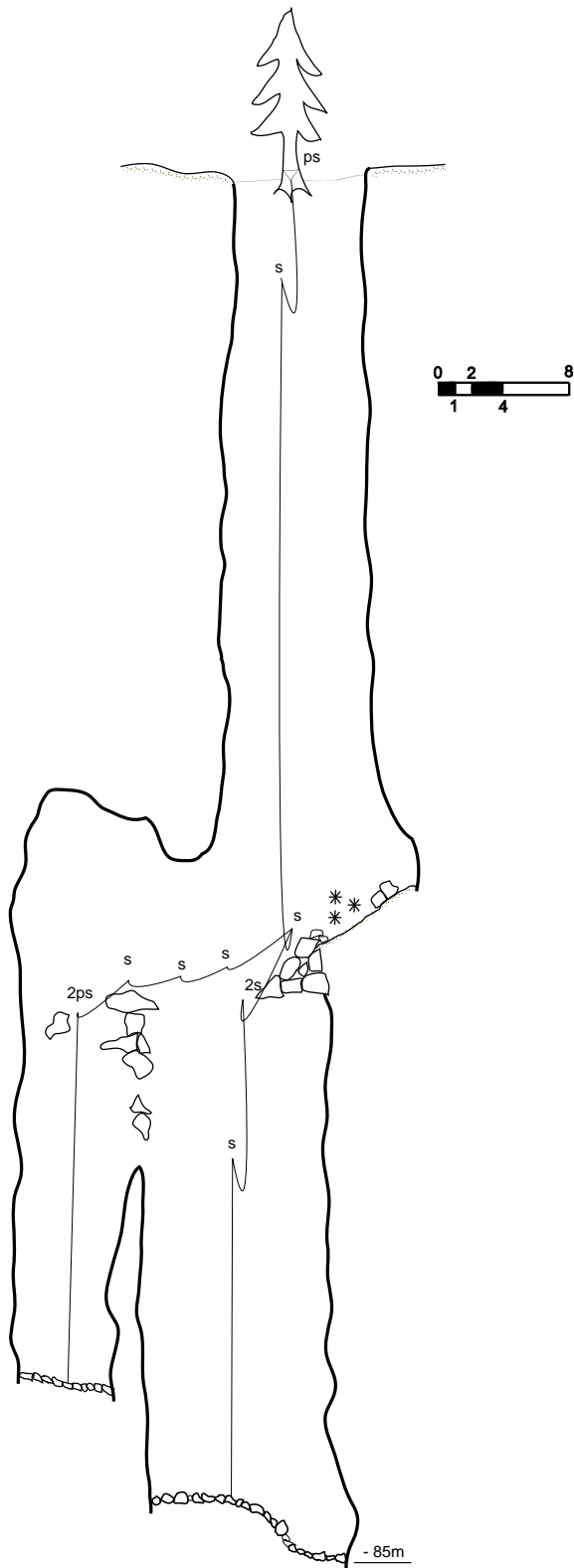
Letricija Linardić na ulazu u Koktel ljubavi | Foto: Tina Valenčić

40.

Bageristin ambis

Katastarski broj:	167
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	30
Dubina:	85
Crtali:	D.Reš, R.Resch, S.Babić
Ekpa:	I.Markanjević, J.Bedek, G.Puljas, A.Rubinić
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar, HBSD

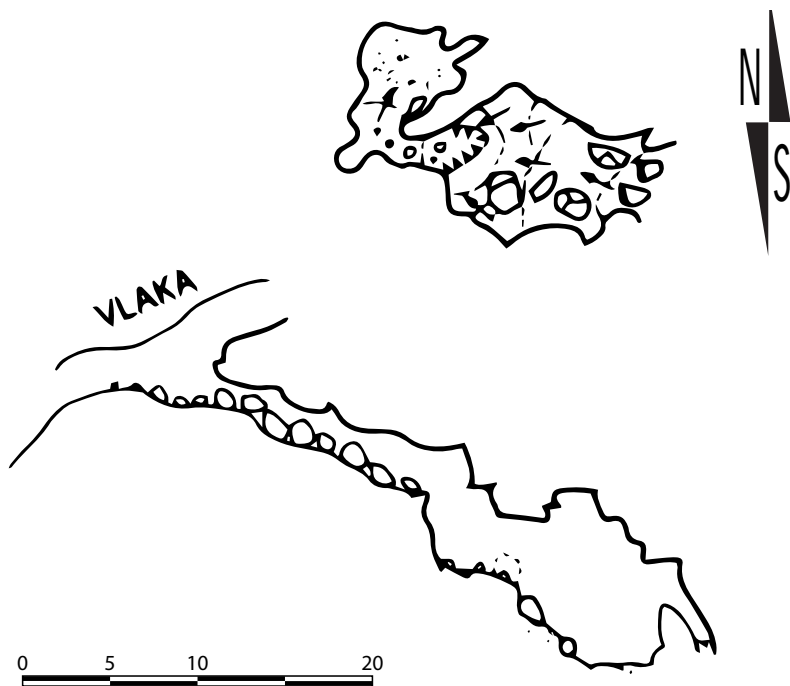

Ulaz u Bageristin ambis | Foto: Jana Bedek

49.

Špilja pod Bukovom gorom 3

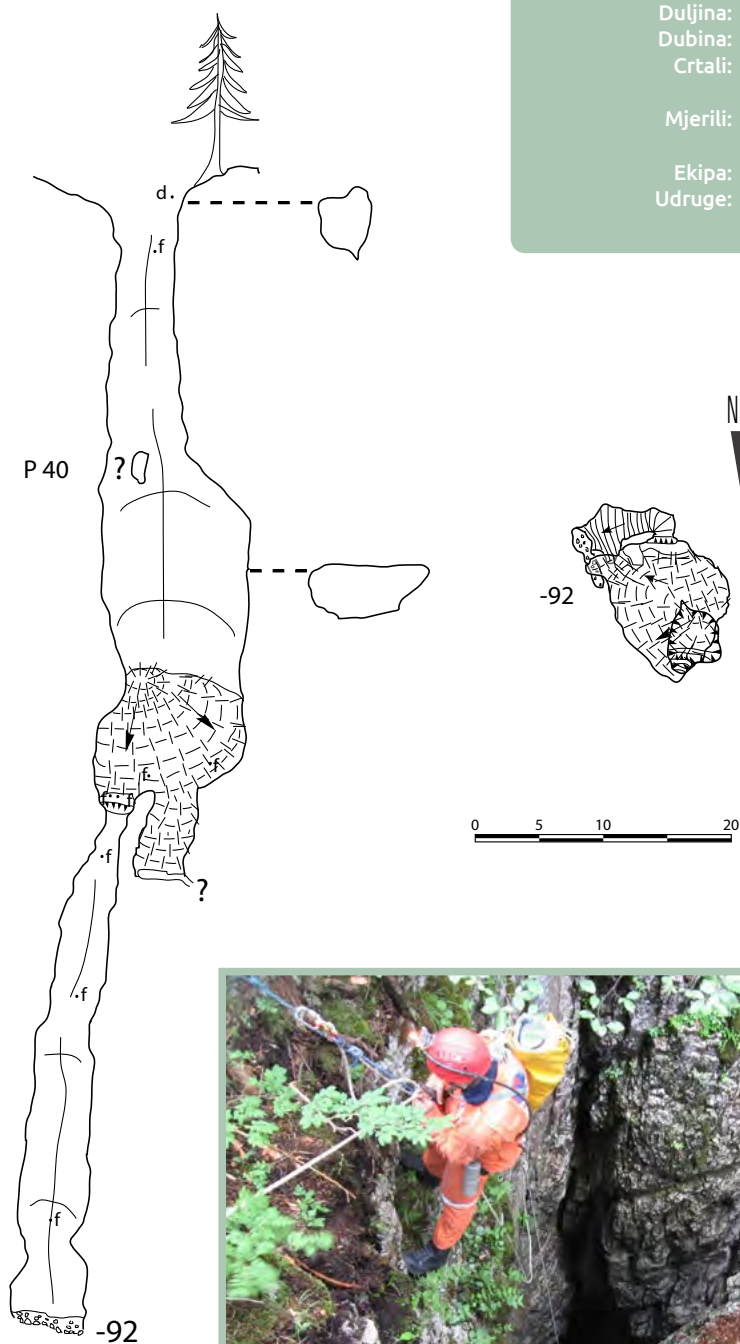
Katastarski broj:	184
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	28
Dubina:	15
Crtao:	D.Reš
Mjerio:	A. Rubinić
Ekipa:	I.Seitz, D.Brdar
Udruga:	SU Estavela

71.

Co To Maš – Crobexov ambis

Katastarski broj:	202
Period istraživanja:	2007/2009
Duljina:	20
Dubina:	92
Crtali:	L. Kukuljan, D.Laušić, G.Puljas
Mjerali:	V.Špehar, I.Markanjević, G.Puljas
Ekipa:	D.Košta, V.Kiseljak
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar, SK Abis

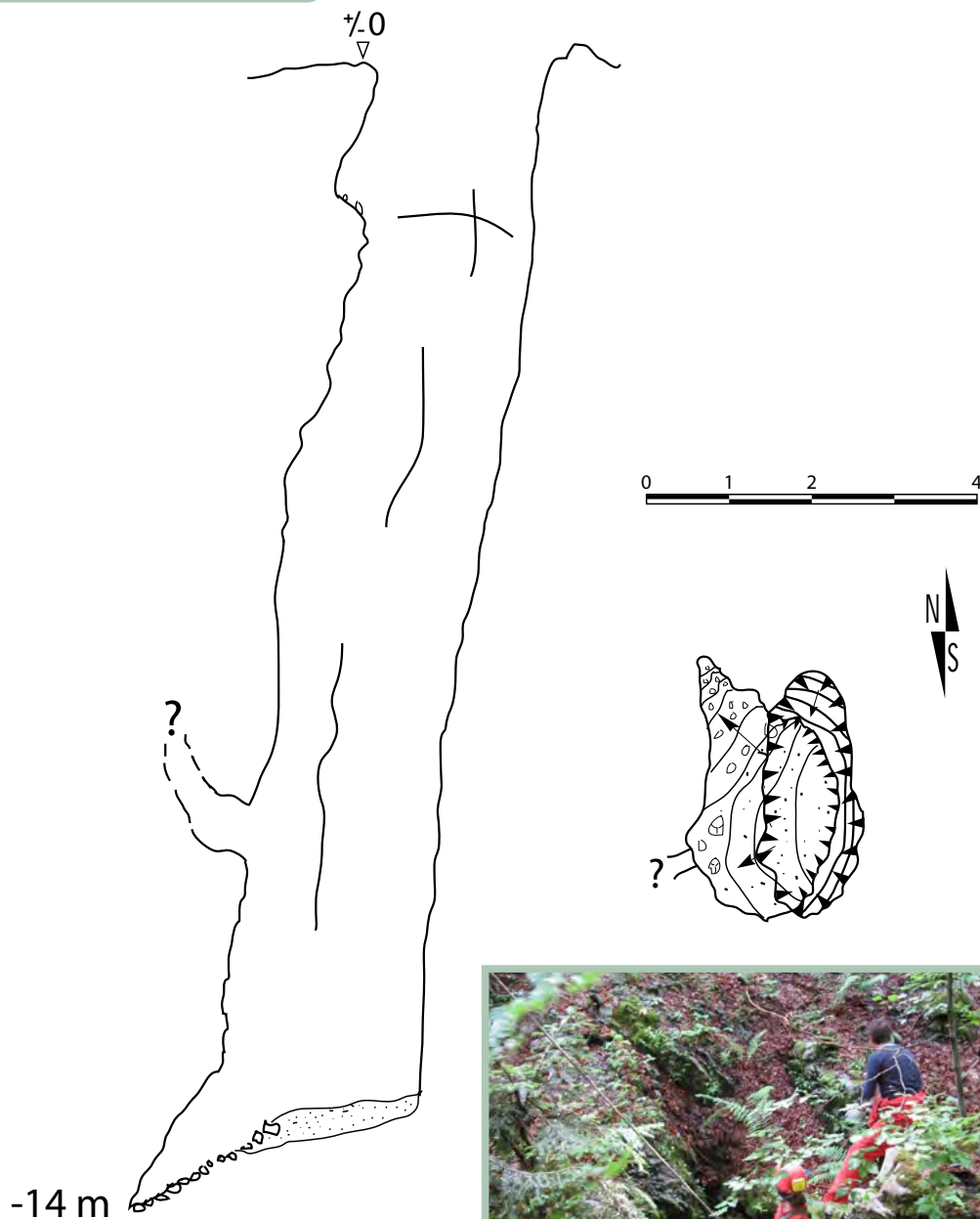

Ulaz u jamu Co To Maš – Crobexov ambis | Foto: Lovel Kukuljan

74.

Jama od policajca

Katastarski broj: 215
Godina istraživanja: 2009
Duljina: 2
Dubina: 14
Crtao: L.Kukuljan
Mjerio: A.Rubinić
Udruga: SU Estavela

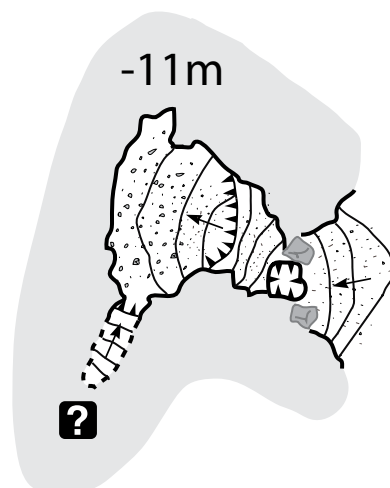
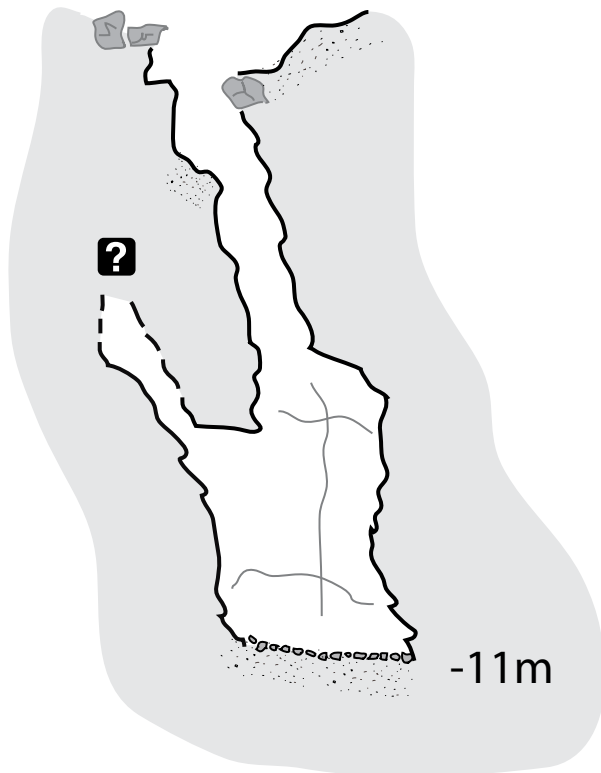
Ulaz u Jamu od policajca | Foto: Lovel Kukuljan

80.

LMF

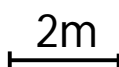
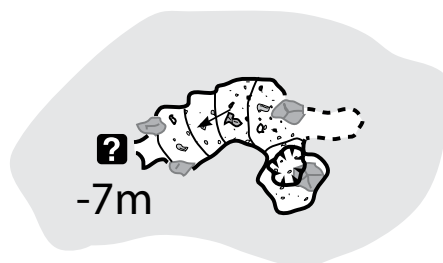
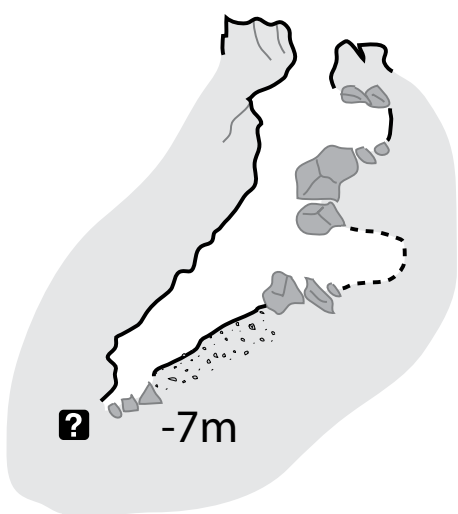
Katastarski broj:	230
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	8
Dubina:	11
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	G. Franić
Ekipo:	M.Radešić
Udruge:	SU Estavela, SD Buje

81.

Niš

Katastarski broj:	232
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	4
Dubina:	7
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	G. Franić, M.Radešić
Udruga:	SU Estavela, SD Buje

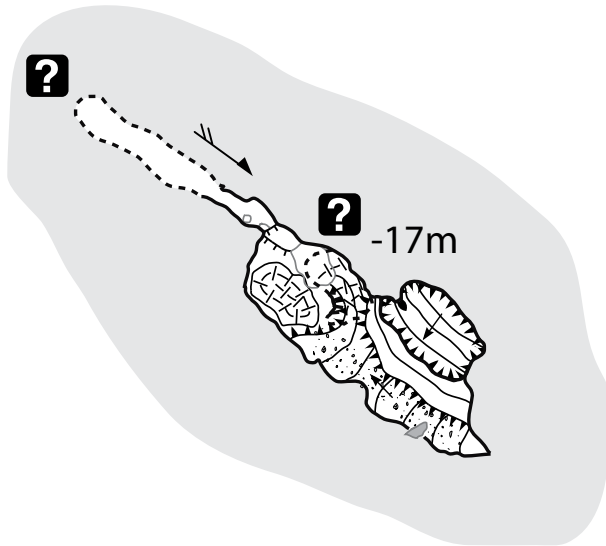

Manuel Radešić i Goran Franić na ulazu u jamu Niš. | Foto: Lovel Kukuljan

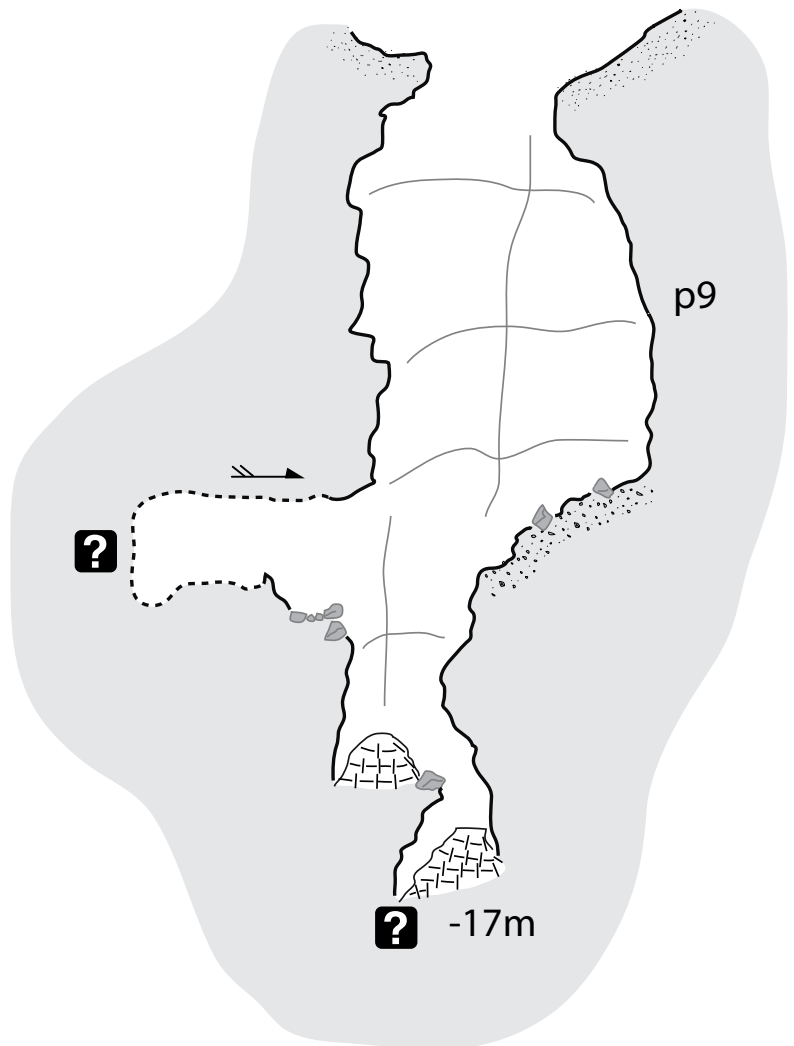
82.

Snježna pukotina

Katastarski broj:	233
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	18
Dubina:	17
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerili:	G.Franić, M.Radešić
Udruge:	SU Estavela, SD Buje

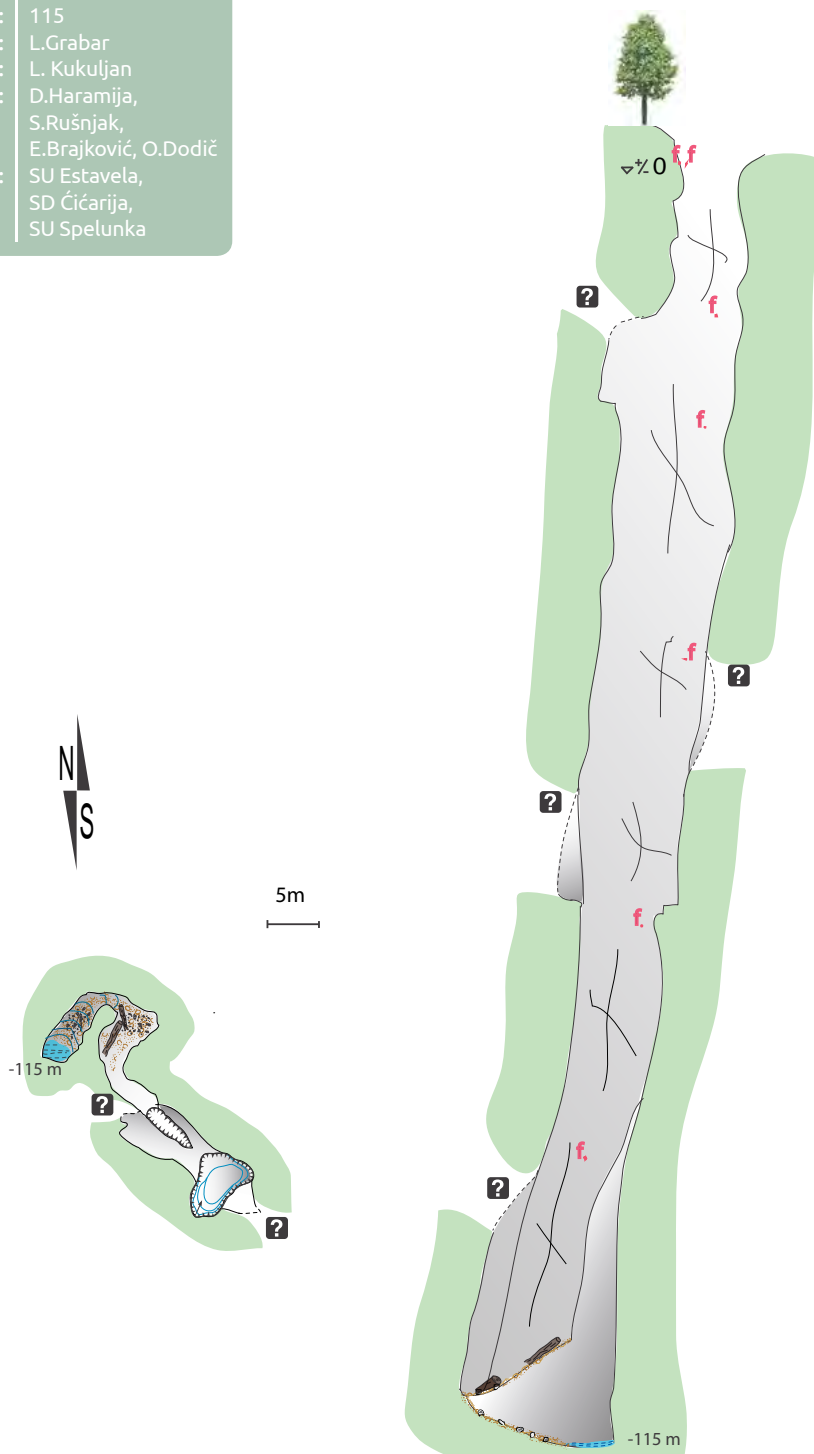
2m

101.

Jamasutra

Katastarski broj:	292
Broj pločice:	051-096
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	139
Dubina:	115
Crtala:	L.Grabar
Mjerio:	L. Kukuljan
Ekipa:	D.Haramija, S.Rušnjak, E.Brajković, O.Dodič
Udruge:	SU Estavela, SD Čičarija, SU Spelunka

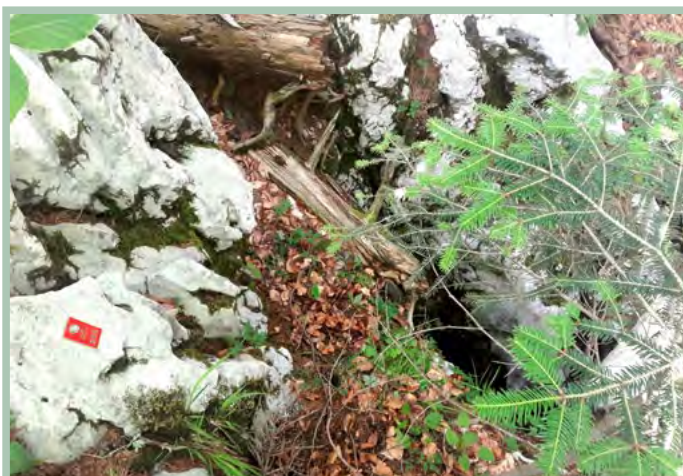
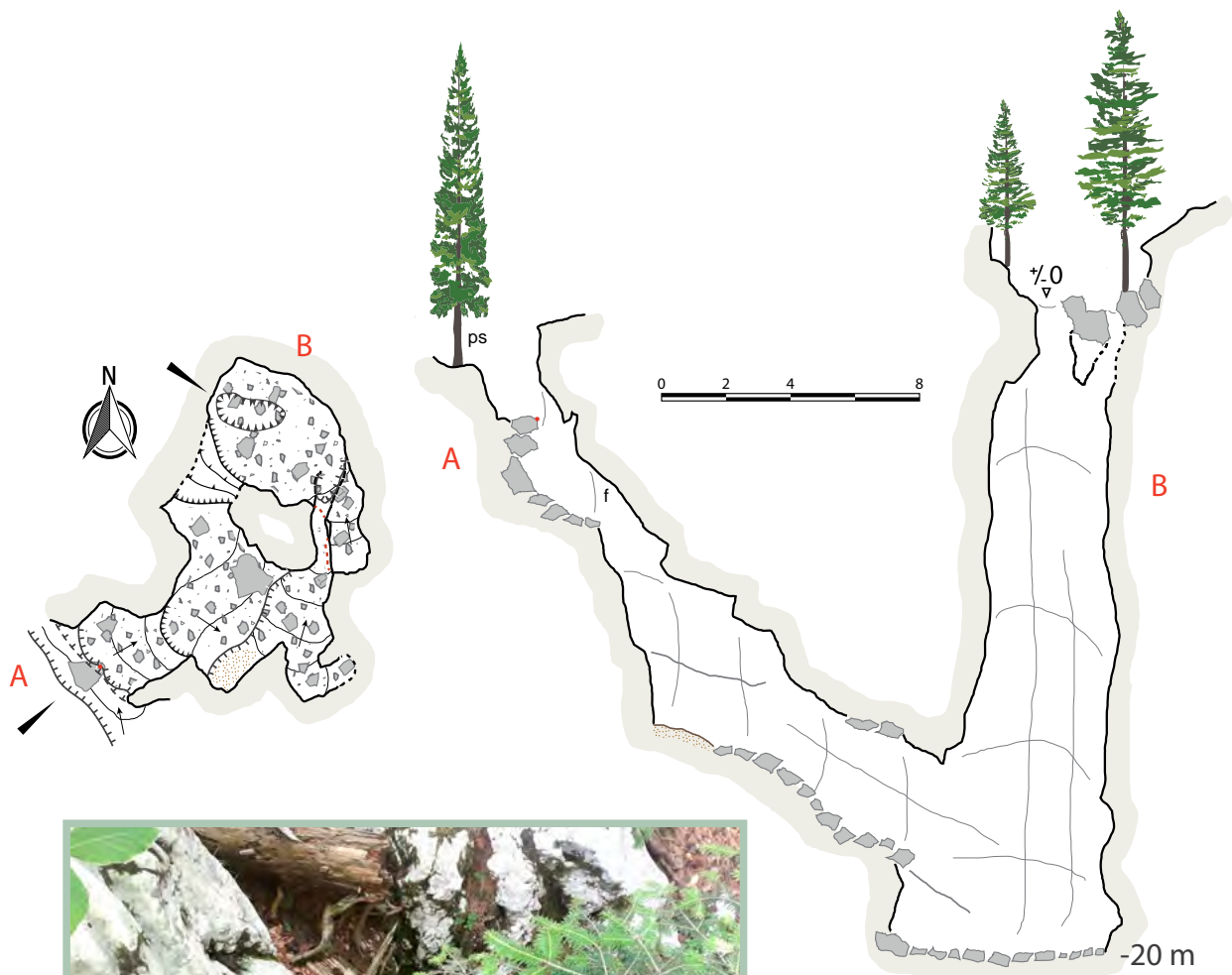

134.

Ne ide pod 90 (BG11)

Katastarski broj:	419
Broj pločice:	051-259
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	44
Dubina:	20
Crtali:	M.Ličko, L.Kukuljan
Mjerili:	L.Kukuljan, M.Gotal
Udruge:	SO Velebit, SU Estavela

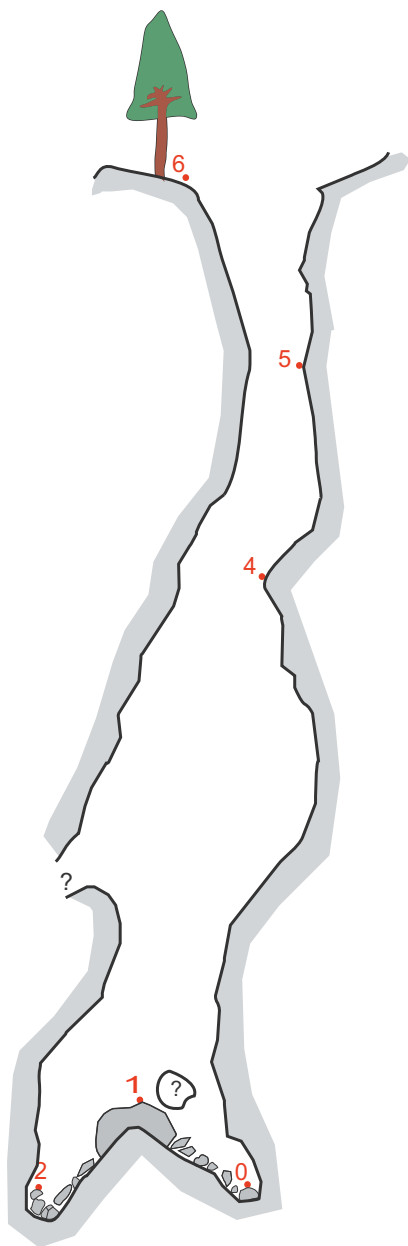
Viši ulaz jame Ne ide pod 90 (BG11) | Foto: Nina Trinajstić

135.

BG 9

Katastarski broj:	420
Broj pločice:	051-279
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	33
Dubina:	27
Crtala:	N.Trinajstić
Mjerio:	M.Ličko
Udruga:	SU Estavela, SO Velebit

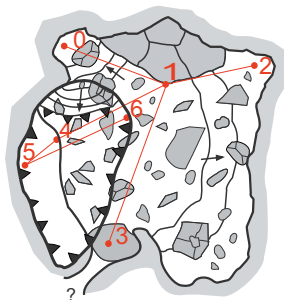
Profil

1:200

Tlocrt

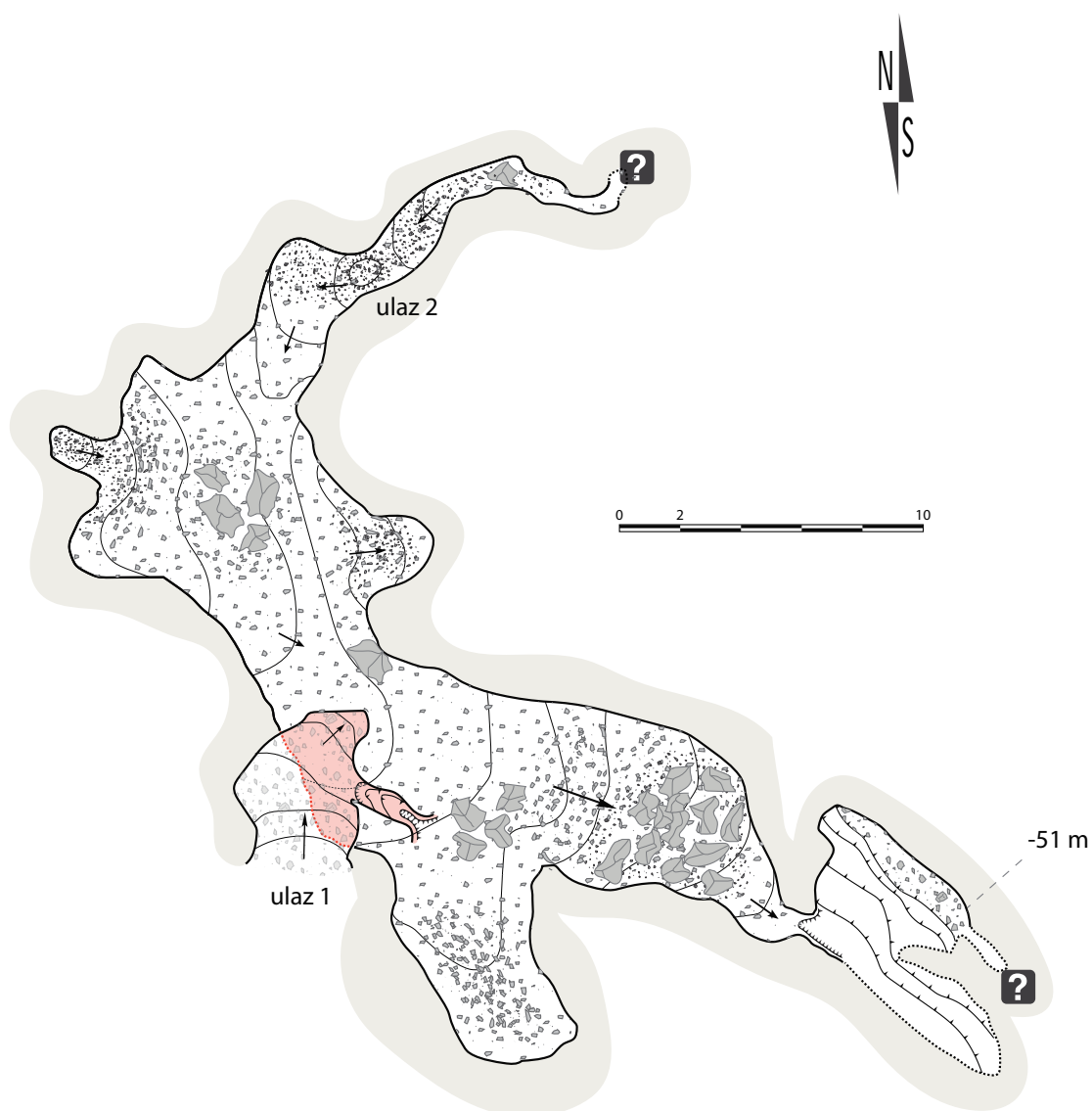

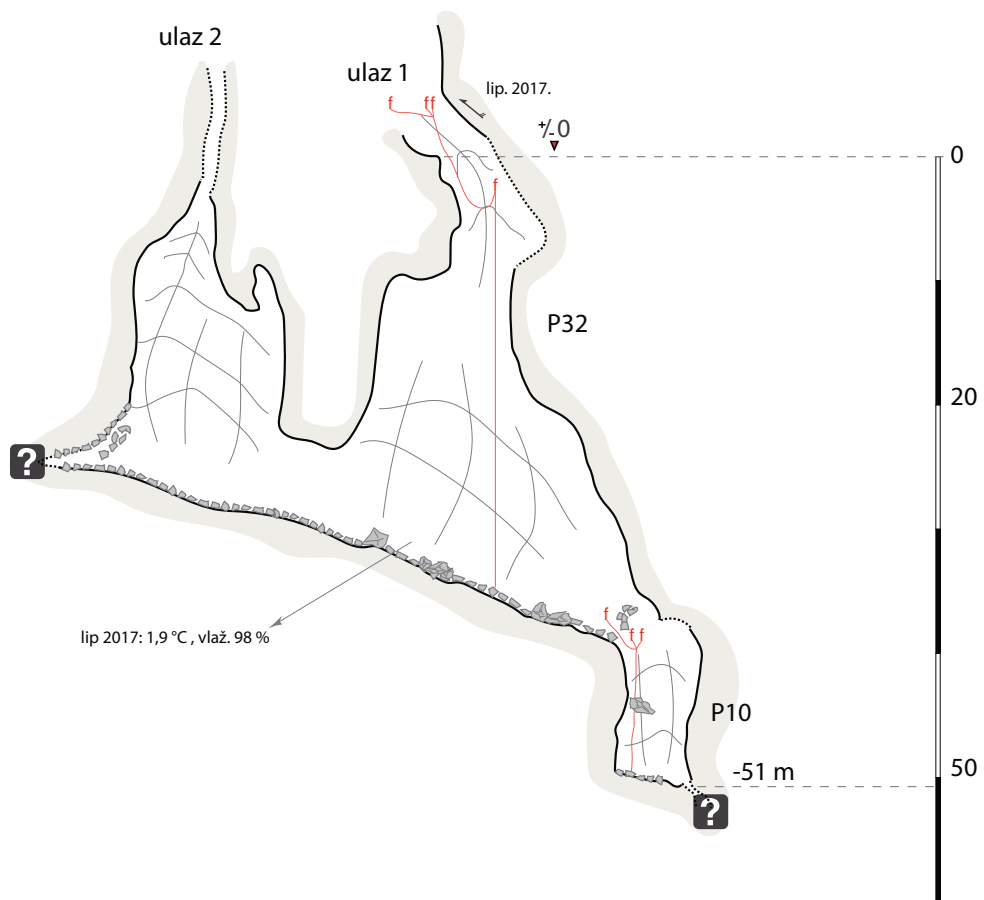
Ulaz u BG 9 | Foto: Nina Trinajstić

140.

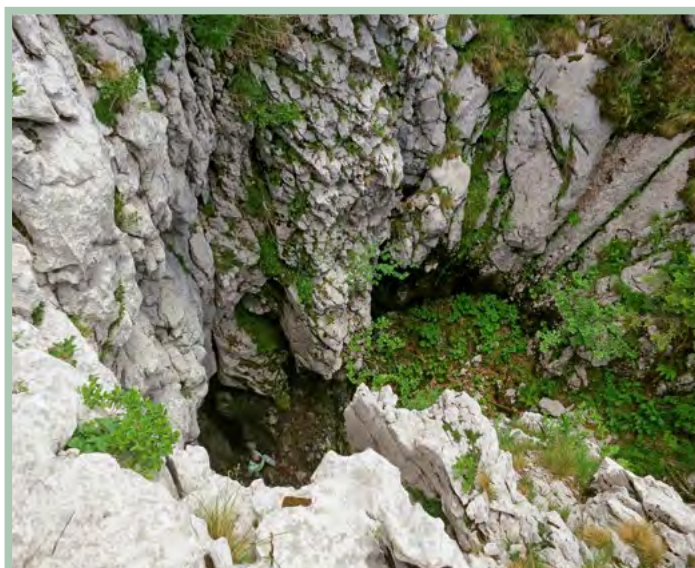
Primordijalni strah

Katastarski broj:	427
Broj pločice:	051-297
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	102
Dubina:	51
Crtao:	D.Grozić
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	L.Skorić
Udruga:	SU Estavela

Ulaz 1 u Primordijalni strah | Foto: Lovel Kukuljan

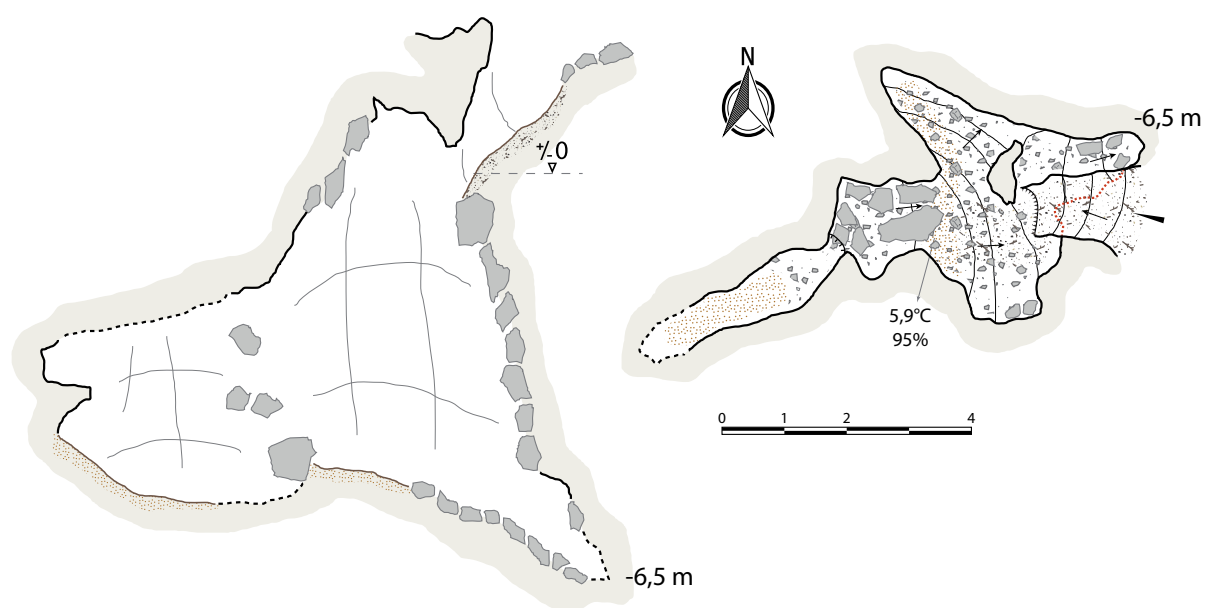
Pristup do ulaza u jamu Primordijalni strah | Foto: Lovel Kukuljan

142.

Odbijena jama

Katastarski broj:	429
Broj pločice:	051-287
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	10
Dubina:	6.5
Crtao:	L.Skorić
Mjerio:	L.Kukuljan
Udruga:	SU Estavela

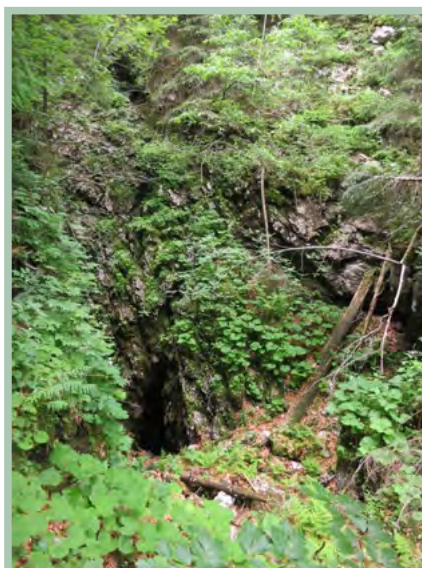
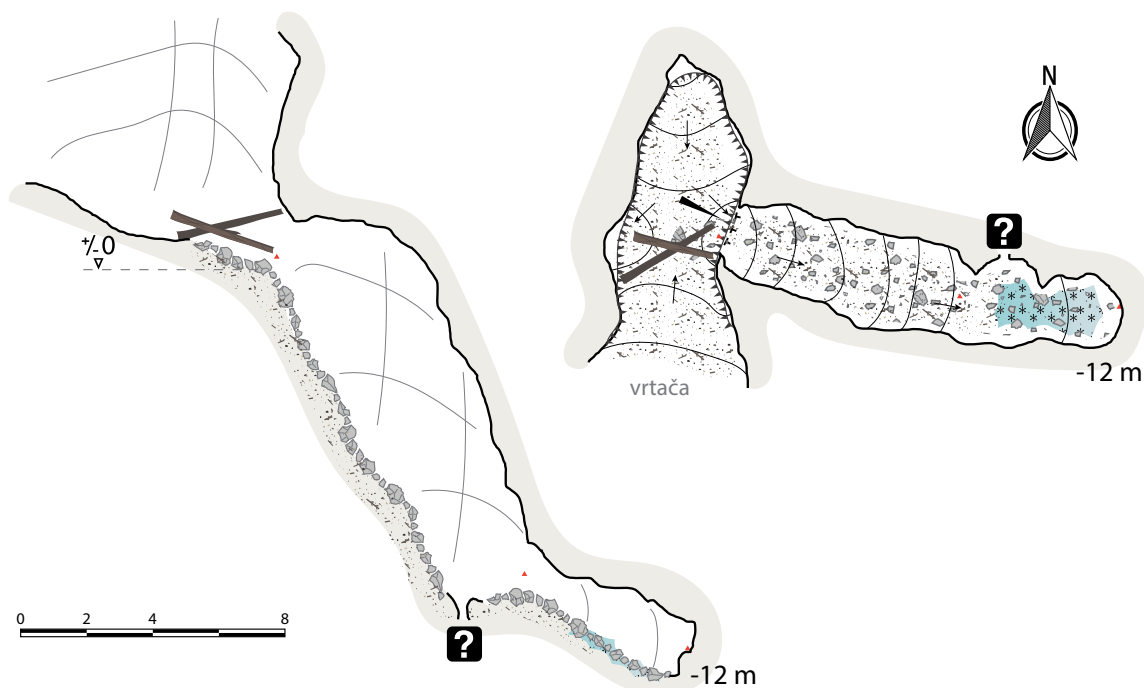

Ulaz u Odbijenu jamu | Foto: Lovel Kukuljan

143.

Buba

Katastarski broj:	431
Broj pločice:	051-253
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	18
Dubina:	12
Crtao:	M.Ličko
Mjerio:	G.Nikolić
Ekipa:	L.Kukuljan
Udruga:	SO Velebit, SU Estavela

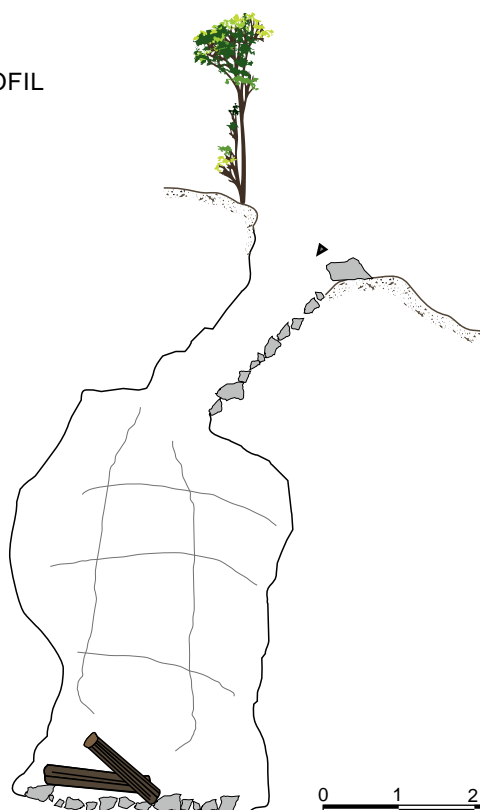
Ulaz u Bubu | Foto: Lovel Kukuljan

144.

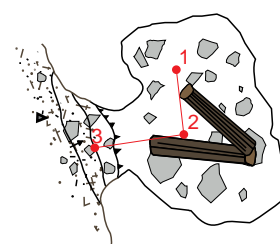
BG 10

Katastarski broj: 432
 Broj pločice: 051-288
 Godina istraživanja: 2017
 Duljina: 6
 Dubina: 5
 Crtala: N.Trinajstić
 Mjerio: M.Ličko
 Udruge: SU Estavela,
 SO Velebit

PROFIL

TLOCRT

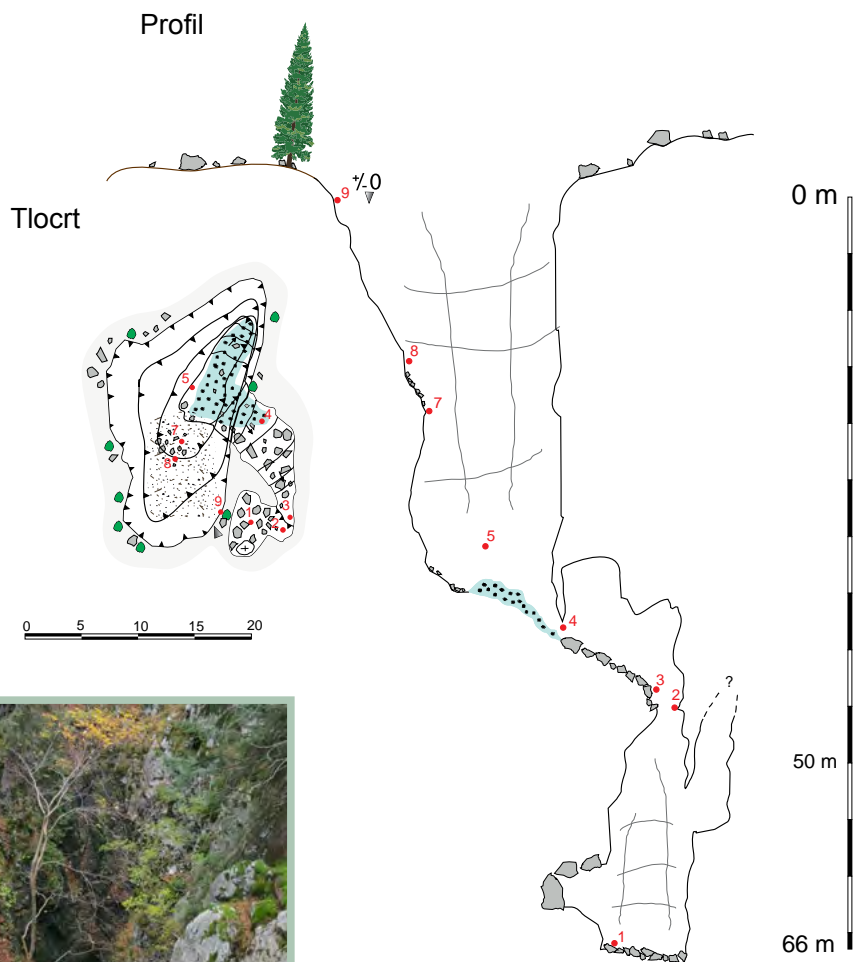

Nazif Habibović i Nina Trinajstić pred ulazom u BG 10 | Foto: Lovel Kukuljan

145.

Velika kraj BG11 (BG12)

Katastarski broj: 433
 Broj pločice: 051-257
 Godina istraživanja: 2017
 Duljina: 77
 Dubina: 66
 Crtala: N.Trinajstić
 Mjerili: M.Ličko, M.Gotal
 Udruga: SU Estavela,
 SO Velebit

Ulaz u jamu Veliku kraj BG11 (BG12)
 | Foto: Lovel Kukuljan

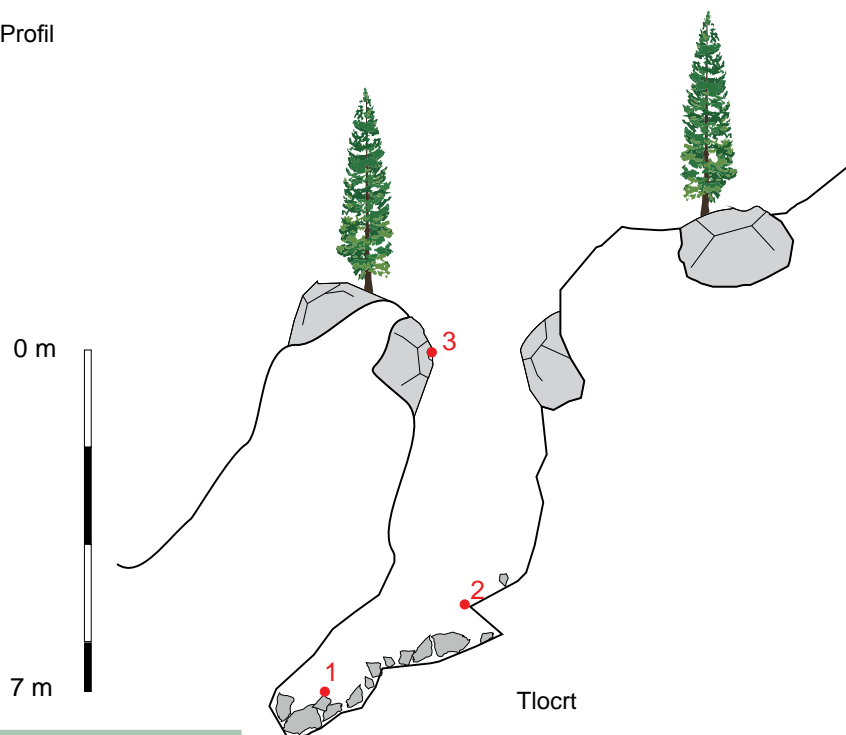

149.

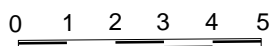
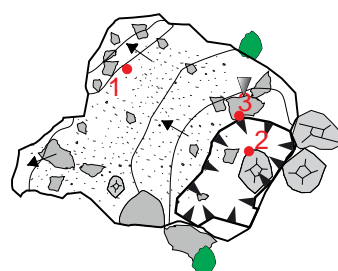
LS1

Katastarski broj:	444
Broj pločice:	051-266
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	9
Dubina:	7
Crtao:	M.Jasprica
Mjerila:	N.Trinajstić
Ekipa:	L.Skorić
Udruge:	SU Estavela, SO Velebit

Profil

Tlocrt

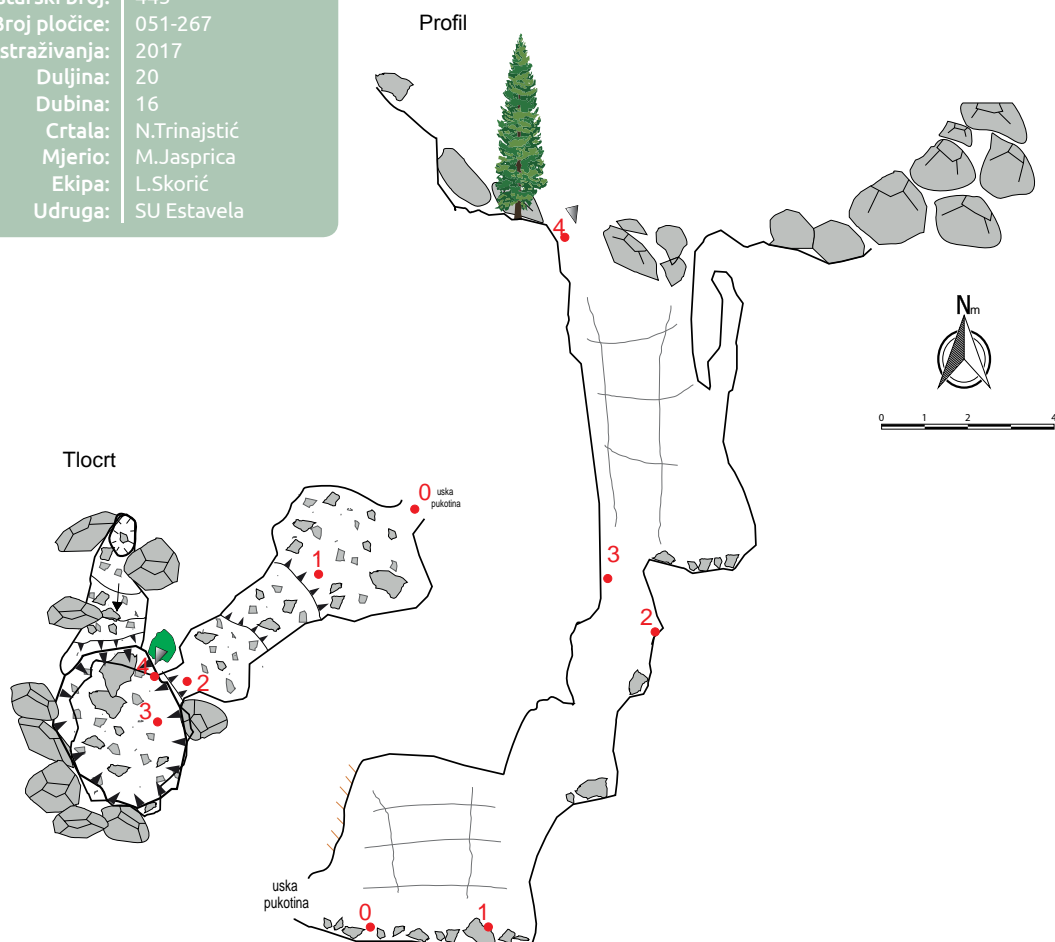

Ulaz u LS1 | Foto: Nina Trinajstić

150.

Tamanica

Katastarski broj: 445
 Broj pločice: 051-267
 Godina istraživanja: 2017
 Duljina: 20
 Dubina: 16
 Crtala: N.Trinajstić
 Mjerio: M.Jasprica
 Ekipa: L.Skorić
 Udruga: SU Estavela

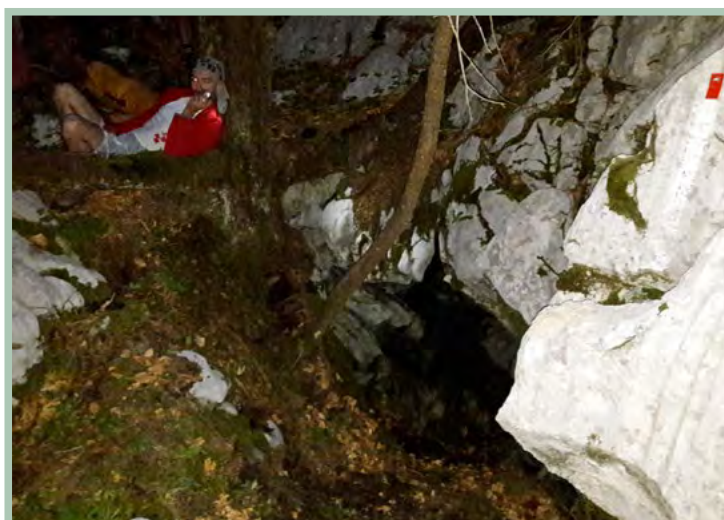
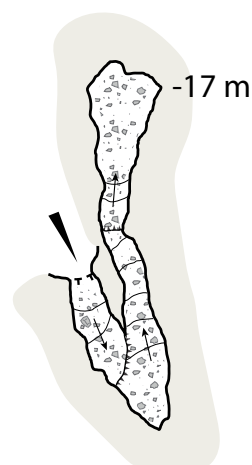
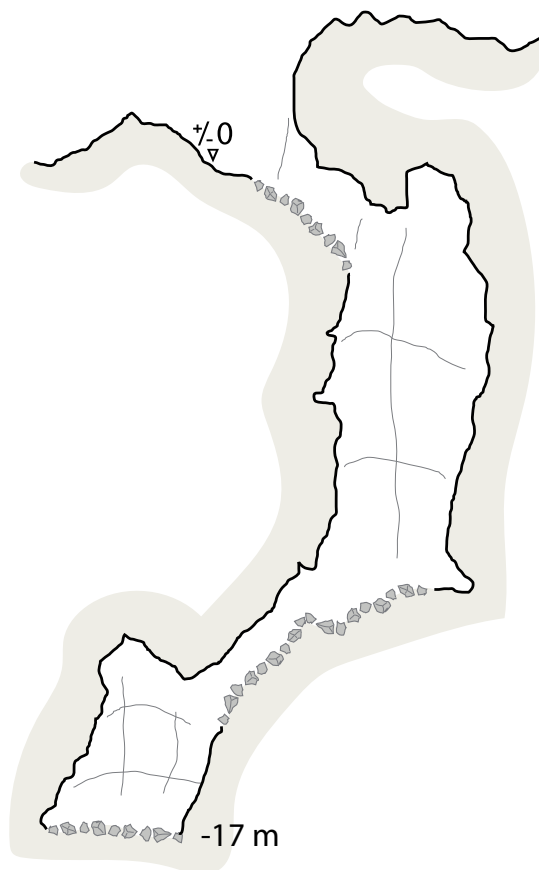

Luka Skorić pred ulazom u Tamanicu | Foto: Nina Trinajstić

156.

Matjaž Kek

Katastarski broj:	453
Broj pločice:	051-284
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	21
Dubina:	17
Crtao:	L.Skorić
Mjerila:	N.Trinajstić
Ekipa:	M.Jasprica
Udruga:	SU Estavela

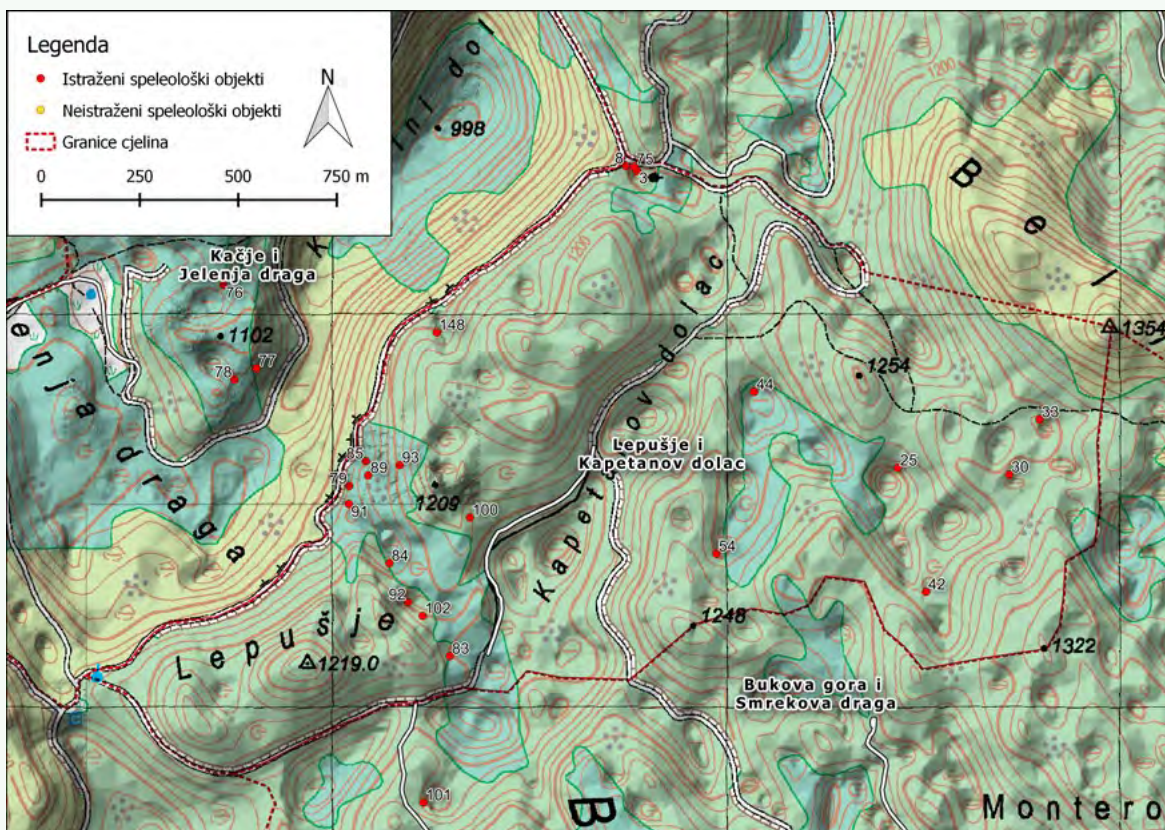
Ulaz u Jamu Matjaž Kek | Foto: Nina Trinajstić

6. Lepušje i Kapetanov dolac

Na Bukovu goru se sa sjeverne strane nadvozuje područje Lepušja i Kapetanov dolac. Upravo unutar ove cjeline je već 2005. pronađena jama Kame hame, jedna od tri najdubljih jama pronađenih na Šverdi. Okolicu Kapetanovog dolca se istraživalo 2006. godine gdje je pronađen velik broj jama (vrtača vertikalnih stijena) s velikom nakupinom snijega i leda. Među jamama s većom dubinom ističe se jedino Pješćana ura (-138 m). Za razliku od južnih padina Belice (1354 m.n.v.) koje je i dalje perspektivno za istraživanja, na sjevernoj strani speleološki objekti nisu pronađeni. U jednoj od jama, Jami u Kapetanovom dolu, istraživanja su prekinuta zbog opasnosti od obrušavanja leda. Zapadno od Kapetanovog dolca

nalazi se područje nazvano po vrhu Lepušje (1219 m.n.v.), a koje predstavlja niz uzvisina pružanja JZ-SI od spomenutog vrha do jame Kame hame. Speleološki objekti su većinom pronađeni na uskom području u centralnom dijelu, a istraživanja su započeta 2011. te nastavljena 2012. i 2013. godine. Pronađen je veliki broj speleoloških objekata od kojih se po dubini ističe jedino Lepuška ledenica (Ambis) dubine 104 m. Od dna ulazne vertikale se pružaju dvorana i nekoliko odvojaka koji su u potpunosti prekriveni debelim naslagama leda pa je sigurno kretanje moguće jedino s derezama. I na Lepušju se u jednoj jami stalo s istraživanjem zbog opasnosti od obrušavanja leda (Ledena jama).

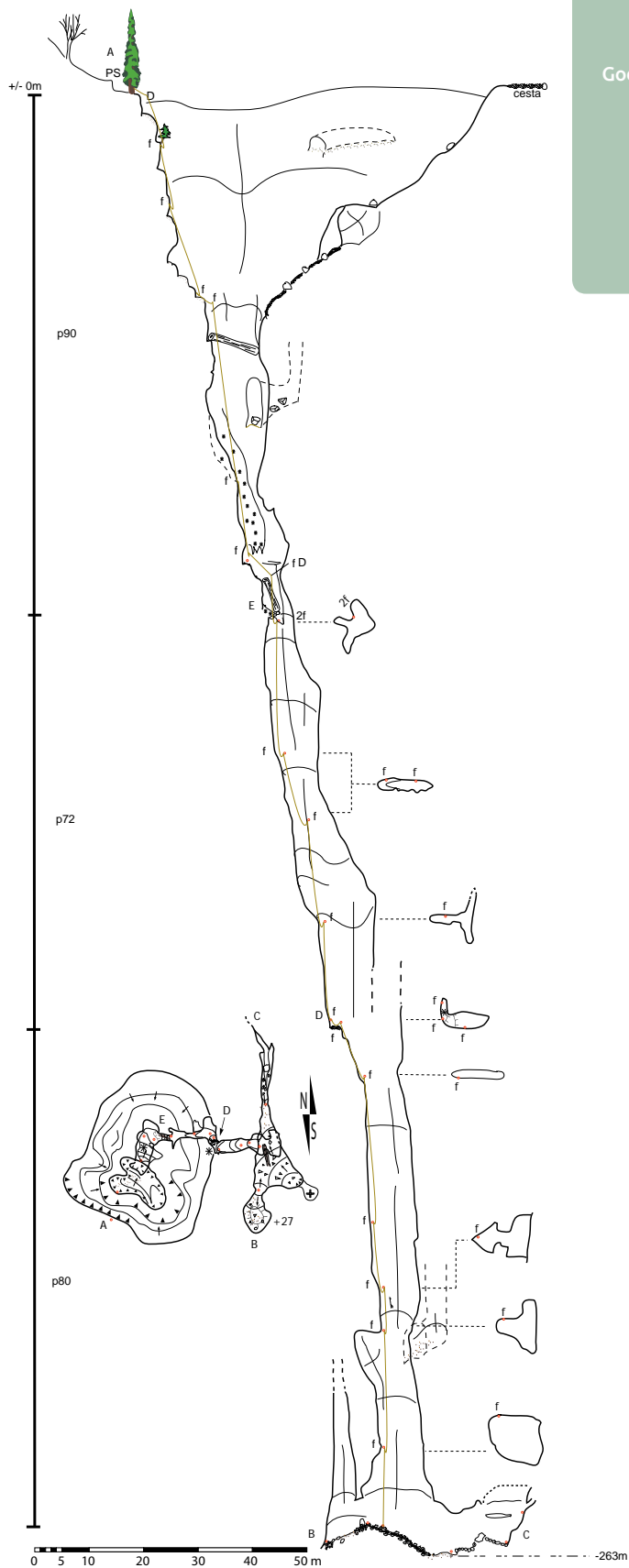

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
3	126	051-223	Kame Hame	5462770	5045362	1145	137	263	2005	D.Reš. M.Krvavica
8	132	051-220	Špilja kod Kame Hame	5462742	5045374	1152	10	5	2005	M.Krvavica
25	149	051-304	Jama Nebudu	5463433	5044607	1198	32.5	23.5	2006	K.Motočić
30	155	051-305	Frizer jama	5463716	5044590	1245	24	34	2006	I.Dokoza
33	158	051-306	Pješčana ura	5463793	5044730	1230	-	138	2006	R.Resch, I.Markanjević, I.Rubeša, F.Kožemelj
42	170	051-307	Snježna jama	5463505	5044292	1248	11	7	2006	D.Reš
44	172	051-204	I.K.S.	5463068	5044800	1177	48	38	2006	R.Resch
54	146	-	Jama u Kapetanskom dolu	5462972	5044389	1205	40	57	2007	I.Glavaš, M.Borovec
75	154	051-224	Špilja u dolcu Kame Hame	5462763	5045372	1149	7	1	2010	L.Kukuljan
79	229	051-037	Ledena jama na Lepušju	5462039	5044561	1110	21	25	2011	L.Kukuljan
83	246	-	M2	5462295	5044129	1159	-	25	2011	M.Lišić
84	247	-	Miško	5462141	5044365	1164	36	31	2011	M.Lišić
85	248	051-034	Jama za dvije zamke	5462081	5044624	1034	103	79	2011	Z.Završki
89	268	051-036	Pionirka	5462087	5044588	1156	16	9	2011	M.Lišić, L.Grabar
91	224	051-032	Beli Medžed	5462038	5044515	1120	123	49	2011/ 2013	L.Kukuljan
92	262	051-053	Lepuška ledenica (Ambis)	5462189	5044266	1150	183	104	2012	L.Grabar
93	263	051-054	Jama na Kapetanovom dolcu	5462168	5044614	1160	52	47	2012	S.Strišković
100	289	051-101	Jama na Lepušju	5462346	5044481	1176	35	21	2013	O.Dodić
102	293	051-105	Jama do Lepuške ledenice	5462226	5044231	1151	11	7	2013	L.Kukuljan
148	443	051-289	Jama u slojevima	5462262	5044951	1166	19	11	2017	N.Trinajstić

3.

Kame Hame

Katastarski broj:	126
Broj pločice:	051-223
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	137
Dubina:	263
Crtali:	D.Reš., M.Krvavica
Mjerili:	F.Kožemelj, D.Basara
Ekipa:	I.Seitz, R.Resch
Udruge:	SU Estavela, DISKF, SD Špiljar, SD Ponir, SO Dubovac

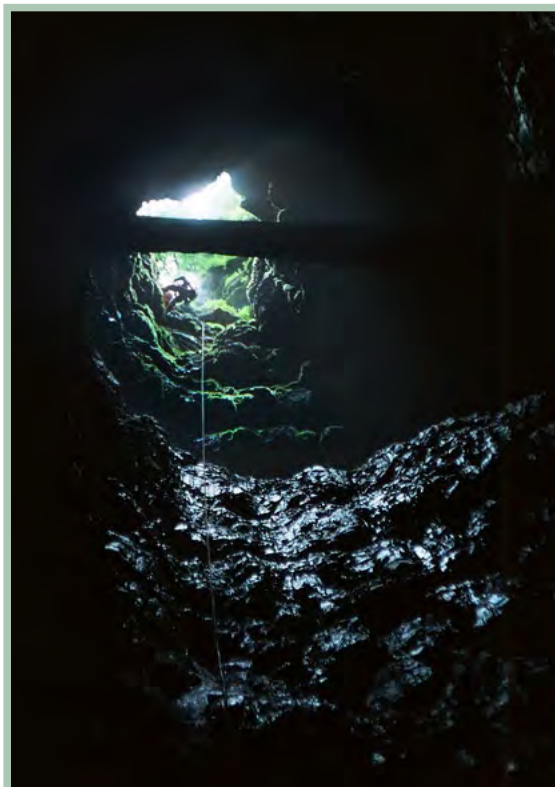

||| Rudi Resch i Marko Krpešić spuštaju se u jamu kako bi je raspremili | Foto: Dalibor Reš

Andrija Rubinić i Dalibor Reš odlučili su otići u potragu za jamom iz literature u blizini Prezida. Radi se o području sjeverno od Šverde. Zaputili su se 4. lipnja 2005. preko Gornjeg Jelenja do Prezida i krenuli obilaziti okolicu Berinšćeka. Za povratak su odlučili pokušati pronaći put kroz šumu preko Šverde do Klane, skratiti put te dodatno pronjuškati i upoznati kraj. Na topografskoj karti to cijelo područje izgleda poput Amazone, prostranstvo šume, visoravni i planina prošarani mrežom nepoznatih cestica koje presijecaju bespuća nepoznatih vrhova. Odmah po ulasku u šumu Dado konstantno gnjavi vozača da zaustavlja auto jer teren izgleda vrlo jamovito. Sve što je iz auta izgledalo kao ulaz u jamu, po izlasku iz auta opovrgava optimizam. Vozeći se neobično dobrim makadamom Dado već rjeđe gnjavi Andriju, sve dok se on sam ne zaustavlja kraj (s njegove strane) ogromne vrtače s flegmatičnim „mislim da je tu jama“. Da, crno prostrano grotlo na dnu velike strme vrtače i krpice snijega! Silaze niz strminu punu „glondži“ obraslih mahovinom i staju pred prvom jamom. Kako bi čuli jeku s dna, kroz ulaz moraju poslati kamenje teže od 20 kg, oni manji primjerci se toliko utišaju odbijajući se od zidova dugih vertikala, da postanu nečujni. Zvonjavi nema kraja! ;).

Pogled prema ulazu s cca 60 m dubine | Foto: Siniša Kondić

Uskoro slijedi i prvi speleološki kamp na „Šverdi“ na ljeto 2005. godine. Dana 23.7.2005. u jamu ulaze Franje Kožemelj (SD Špiljar), Mislav Krvavica (DISKFZ), Ivića Seitz i Dado (SU Estavela). Dado postavlja do -105 m, sipar na ulazu je pre sipak pa postavlja sa suprotne

strane. Čišćenje vertikale traje vječnost, a tutnjava kamenja ne staje. Iz ledom rasturene vertikale ispada kamenje i komadi leda, a romantična balvančina zaglavljena je na 20-tak m dubine u zidove vertikale. Di-

Na raskršću prema Jelenjoj dragi i Kapetanskom dolcu. Dalibor Jirkal, Damir Basara, Martina Borovec i Siniša Kondić čekaju Rudija i Marka da raspreme jamu | Foto: Dalibor Reš

Igor Markanjević na 70 m dubine | Foto: Dalibor Reš

menzije vertikalne su 10x5 m, a 30-tak m niže prostor se postepeno širi. Zidovi su ispucani pod djelovanjem leda, a stijena vrlo kršljiva. Dvadesetak metara niže stižemo na strminu pokrivenu snijegom koji drži dio

palog kršja. Plafon s lijeve strane „nestaje“, a desno se na cca 8 m vidi kratki dolazni kanal kojemu je tlo ispunjeno velikim kamenim blokovima i crljenicom. Na kraju snježne kosine preko ledenog saljeva spust je na prvu policu (3x1). Ispod ove police pune kršja novi je skok od 10-tak metara, koso tlo je prekriveno snijegom, a nad vertikalom je zaglavljn balvan dužine 12 m. Prilikom prelaska balvana shvaćamo da je isti naslonjen na veliki kameni blok zaglavljn u vertikalu, a sve je zajedno “zacementirano” ledom. Balvan je naslonjen na nekoliko manjih blokova koji čine lažno dno. Sve je dosta škakljivo. Frane i Mislav crtaju za van, a Dado postavlja ispod drugog još romantičnijeg balvana da se potroši uže. Ispod balvana i dvostrukog sidrišta s desne strane, ulazi u zdravu kompaktnu stijenu i vertikalu (-72 m) koja se na početku u obliku elipse, a kasnije u obliku slova T, razvija do sljedeće police. Vertikala je zbog odmicanja užeta od zone s najviše oštećenja od padajućeg kamenja razbijena međusidrištima i odvučena prema sredini s desne strane.

Napreduje se do nekih -160 m i prve poli(či)ce. Uspijeva ga običi nekoliko neminovnih poklona s visine. Po povratku s ekspedicije „Chiapas 05“ iz Meksika, Basara (SOD) navraća na Šverdu. Nastavak istraživanja slijedi 26.7., Bas postavlja od 160 na niže, a Dado za njim topografski snima, blic akcija radi visećih balavandera...

Poslije (prve prave) police duge 2 metra čije je tlo prekriveno snijegom i kršjem krećemo u vertikalu P90, koja pod 90° zakreće u lijevo. Na ovom je mjestu vid-

Balvan i devijator na 100 m dubine | Foto: Dalibor Reš

Dalibor Reš na dnu zadnje vertikale | Foto: Igor Markanjević

ljiv kontakt dvije različite vrste stijena. Od ulaza do police stijena je svijetlosivi dolomit, a ispod police sve do dna jama je formirana u vrlo tamnoj masnoj staklastoj stijeni koja reagira na octenu kiselinu (vapnenac?). Prvih 10-tak metara kanal se spušta niz kosinu od 65° nakon koje se opet gotovo vertikalno razvija u obliku elipse. Nakon 28 m jama opet ima presjek slova T i gotovo u potpunosti je vertikalna. Nakon 12 m jama se blago sužava, zatim opet širi u prevjesnu vertikalnu.

Nakon 22 m prevjesa s desne strane se otvara prostrana polica s velikim dimnjakom iz kojega dolazi voda nakapnica, ovdje se osjeti cirkulacija zraka. Nakon dodira sa stijenom slijedi prevjes od 14 m i posljednje međusidrište, a nakon desetak metara silazimo na tlo prekriveno kršjem i snijegom. U pravcu juga sipar i snijeg se spuštaju u prostoriću 5X8, slojevi stijene na zidovima gotovo su horizontalni. Iznad dvorane nalazi se dimnjak izmjereno do 27 m visine. Na tlu se nalazi kršje i zemlja crnica koji su gotovo sigurno stigli kroz dimnjak. Od točke silaska s užeta u smjeru sjevera spušta se sipar do najniže točke u jami (-263 m). Nakon 22 m dolazimo do dolaznog meandra niz koji lipti voda, no nakon nekoliko metara penjanja zbog

suženja nastavak postaje neprolazan. Na najnižoj točki u jami nalazi se pjeskoviti sediment i prazna plastična boca. U jami nema drugih vidljivih utjecaja od strane čovjeka. Možemo pretpostaviti da je boca bačena s jamskog ulaza, otkud je prilikom istraživanja pala i jedna rukavica koja je pronađena tek na dnu jame.

Posljednji ulaz u jamu organiziran je 30.7. kada Kondić (SD Ponir, Banja luka), Markanjević i Dado (SU Estavela) silaze i fotografiraju dijapozitivima, a nakon njih silaze Krpešić i Rudi Reš (SU Estavela) i raspremaju 263 m duboku jamu. Zašto je jama dobila naziv Kamehame? Tad je na TV išla prva sezona Dragon Ballsa. A tutnjava kamena s ulaza zvuči kao energični Goku!

Prvih 90 m jame vrlo je opasno zbog razlomljenih zidova ledom iz kojih ispada kamenje i puca led na sam dodir, od 90 m na niže opasnost stvara balvan zaglavljen na bloku koji bi prilikom rušenja povukao užeta u vertikalnu. U jami nema perspektive za daljnja istraživanja osim penjanja dimnjaka.

Dalibor Reš

Dalibor Reš u prolazu prema sobi s dimnjakom
| Foto: Igor Markanjević

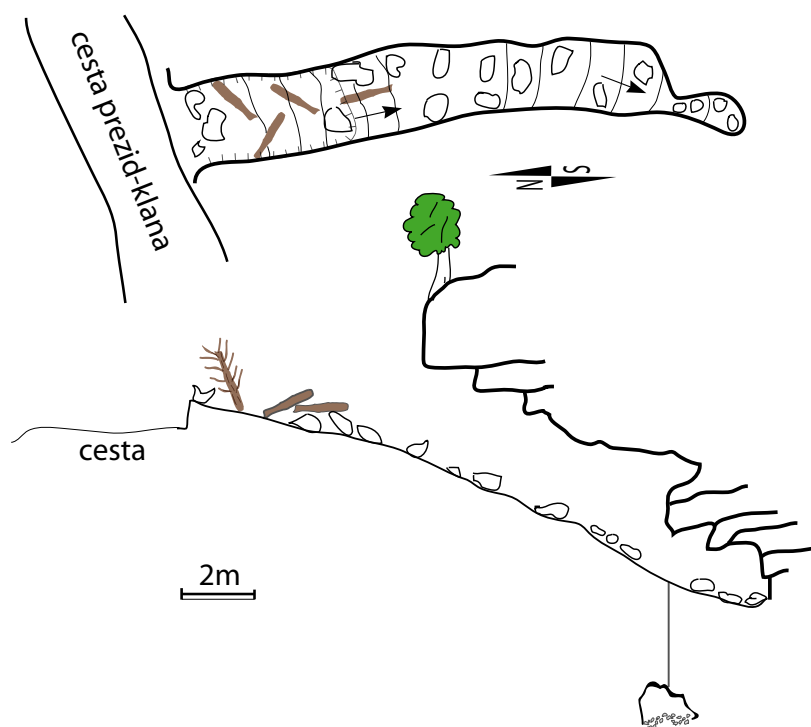
Rudi Resch izlazi nakon raspreamanja | Foto: Dalibor Reš

8.

Špilja kod Kame Hame

Katastarski broj:	132
Broj pločice:	051-220
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	10
Dubina:	5
Crtao:	M.Krvavica
Mjerio:	F.Kožemelj
Udruge:	DISKF, SD Špiljar

Ulaz u Špilju kod Kame Hame
| Foto: Lovel Kukuljan

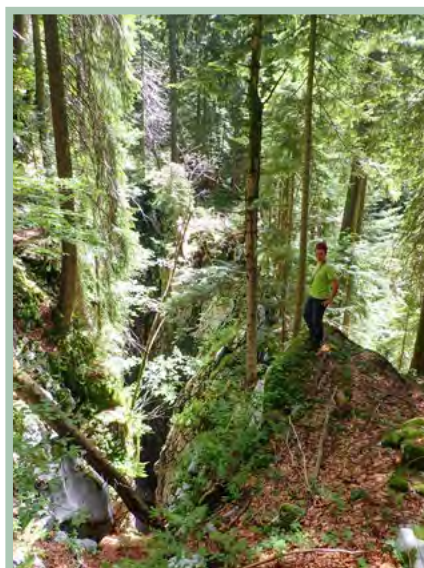
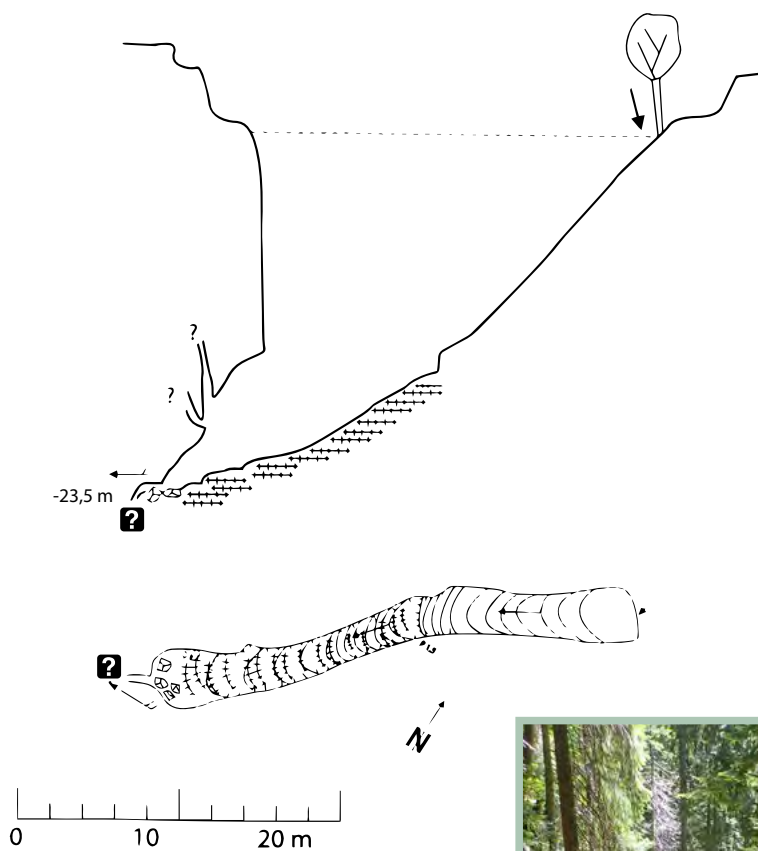
Pogled s makadama na ulazni dio. Na lijevoj strani fotografije, ispod trupaca nalazi se vrtača s jamom Kame Hame i Špiljom u dolcu Kame Hame.

| Foto: Lovel Kukuljan

25.

Jama Nebudu

Katastarski broj:	149
Broj pločice:	051-304
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	32.5
Dubina:	23.5
Crtao:	K.Motočić
Mjerila:	S.Jakupec
Ekipa:	F.Kožemelj
Udruge:	SK Samobor, SU Estavela, SD Špiljar

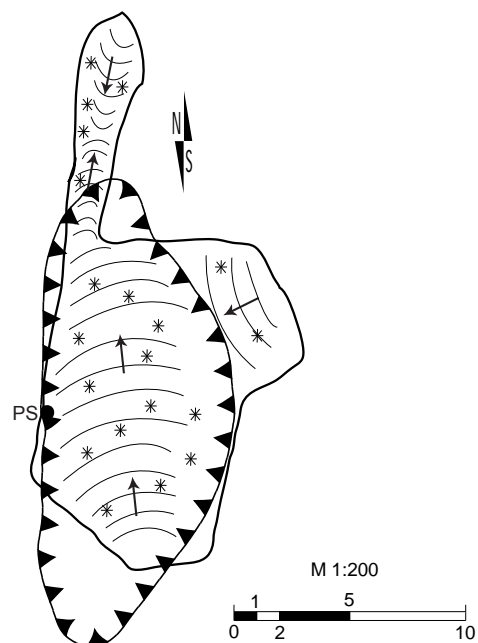
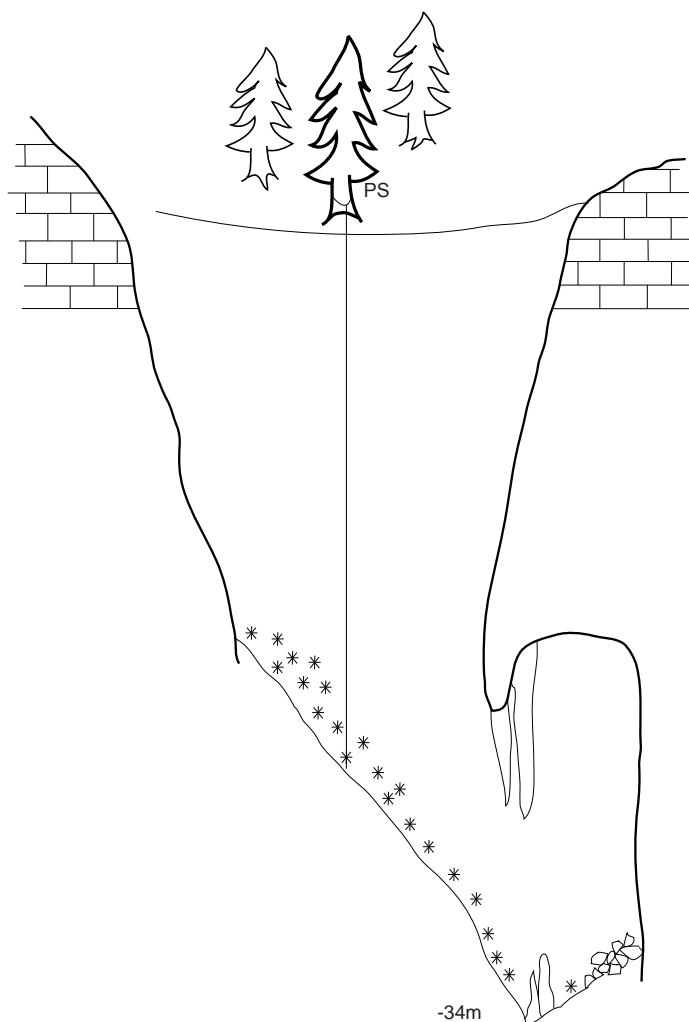
Ulaz u Jamu Nebudu | Foto: Petra Kutleša

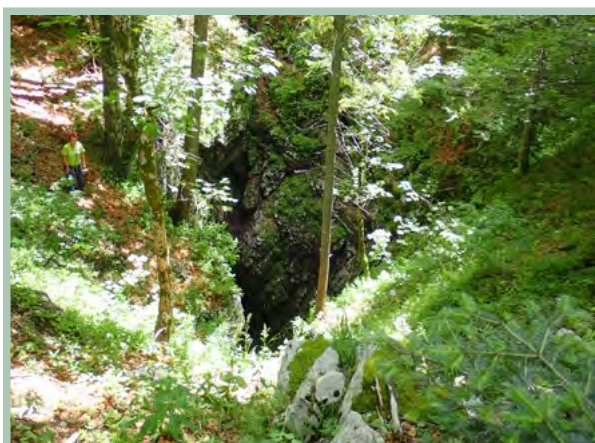
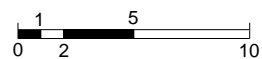
30.

Frizer jama

Katastarski broj: 155
 Broj pločice: 051-305
 Godina istraživanja: 2006
 Duljina: 24
 Dubina: 34
 Crtao: I.Dokoza
 Mjerila: S.Babić
 Udruga: SD Špiljar

M 1:200

Ulaz u Frizer jamu | Foto: Petra Kutleša

33.

Pješčana ura

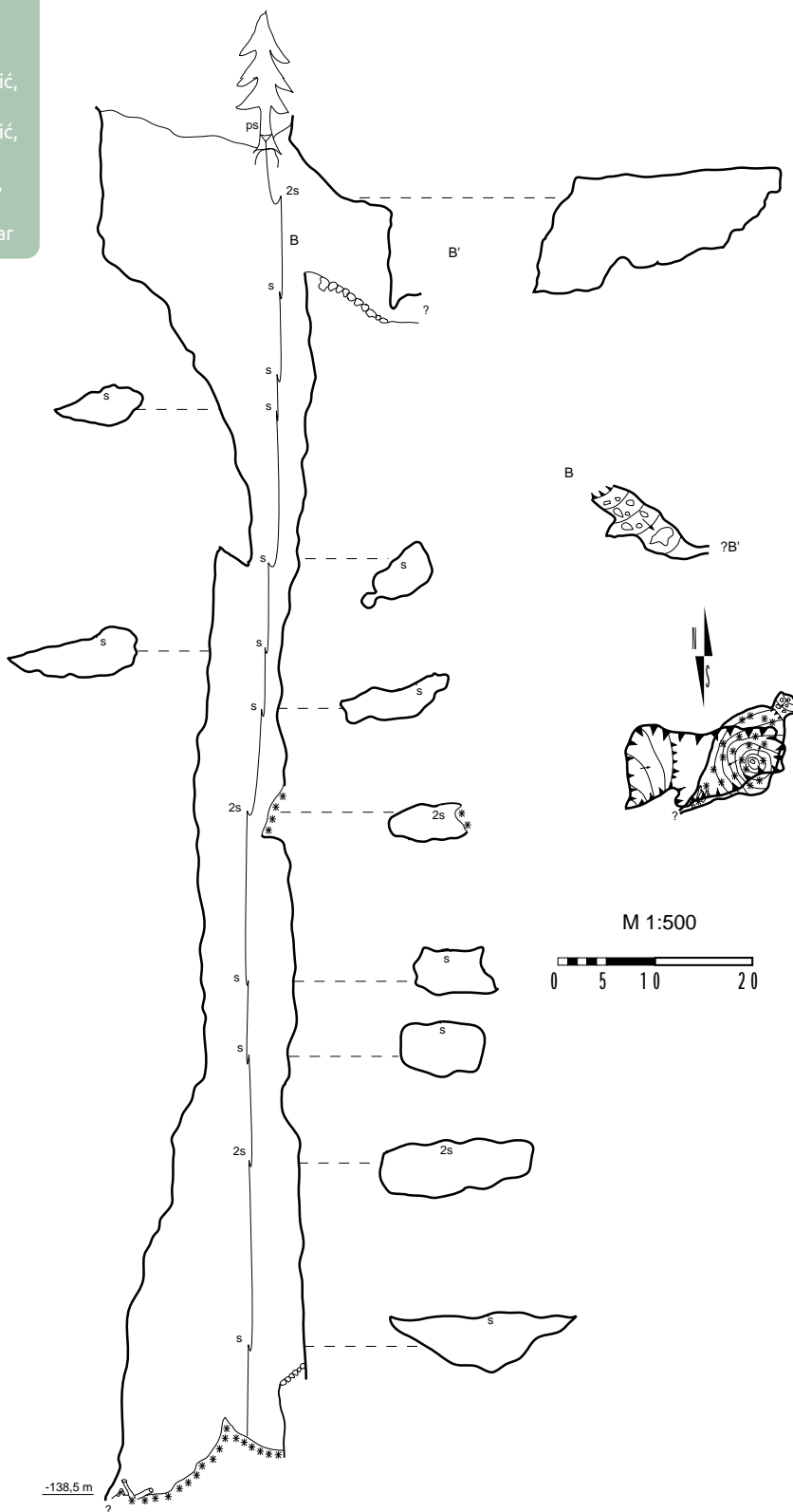
Katastarski broj: 158
 Broj pločice: 051-306
 Godina istraživanja: 2006
 Dubina: 138
 Crtali: R.Resch, I.Markanjević,
 I.Rubeša, F.Kožemelj
 Mjerili: R.Resch, I.Markanjević,
 I.Rubeša, F.Kožemelj
 Ekipa: G.Puljas, I.Bartolović,
 D.Reš
 Udruge: SU Estavela, SD Špiljar

Ulaz u Pješčanu uru | Foto: Petra Kutieša

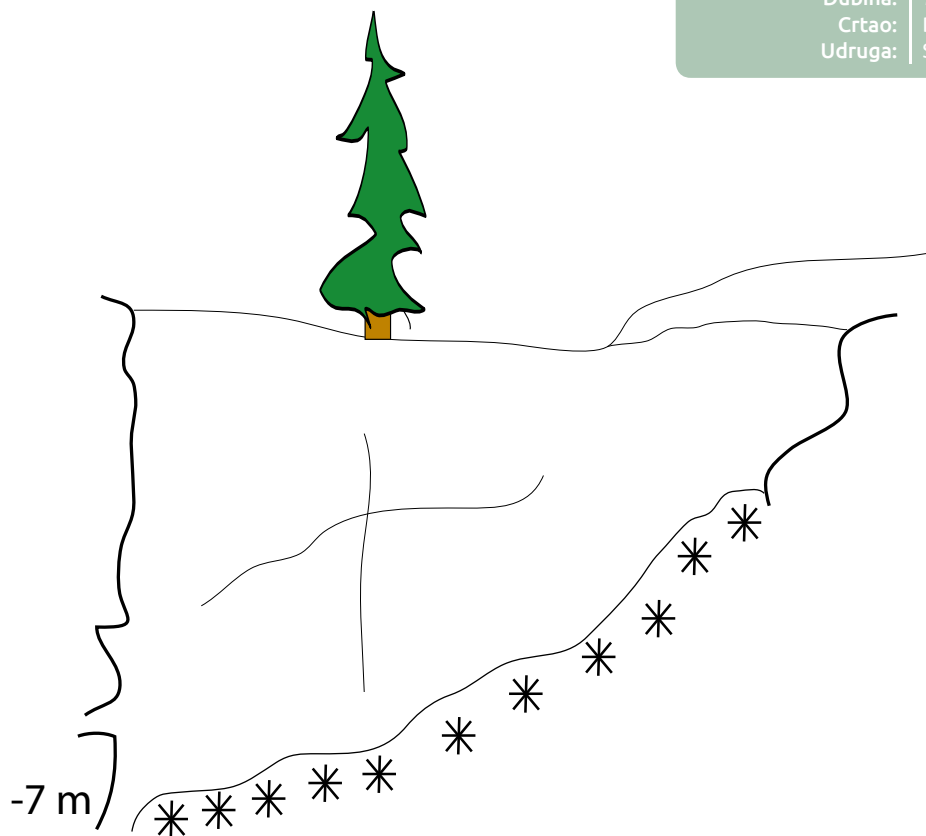
Tri speleologa u ulaznom djelu vertikale
 | Foto: Dalibor Reš

42.

Snježna jama

Katastarski broj:	170
Broj pločice:	051-307
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	11
Dubina:	7
Crtao:	D.Reš
Udruga:	SU Estavela

Ulaz u Snježnu jamu | Foto: Petra Kutleša

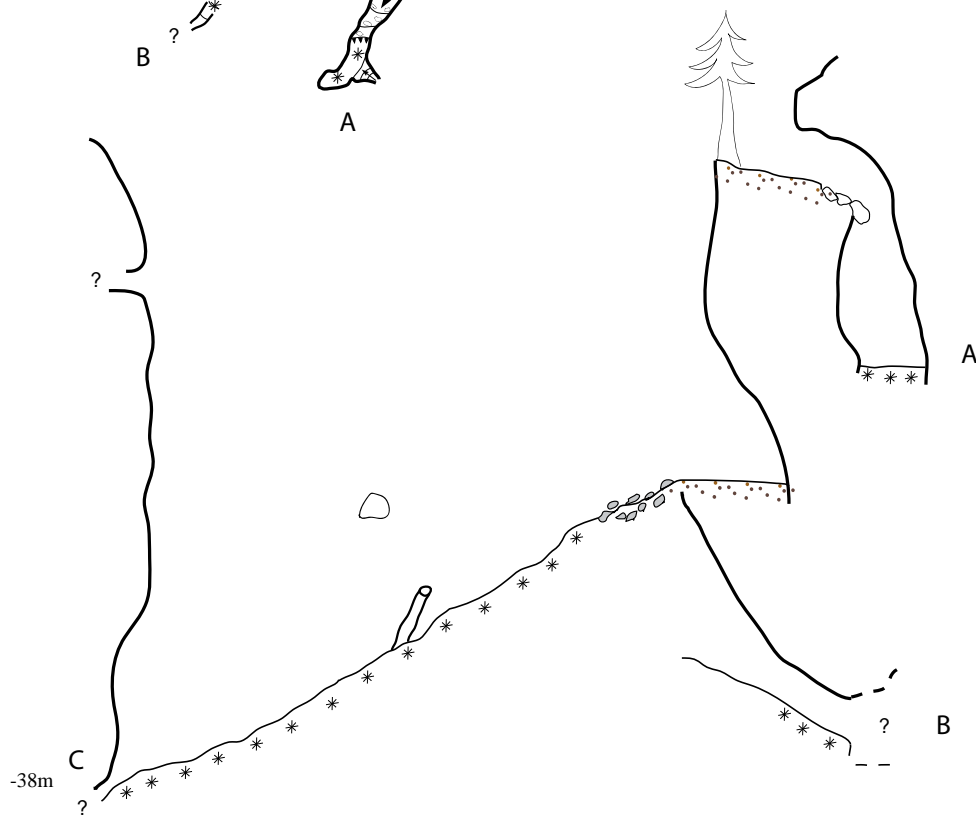
44.

I.K.S.

Katastarski broj:	172
Broj pločice:	051-204
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	48
Dubina:	38
Crtali:	R.Resch, T.Valenčić
Mjerila:	1. Bartolović
Udruga:	SU Estavela

Ivana se spušta niz vertikalnu | Foto: Tina Valenčić

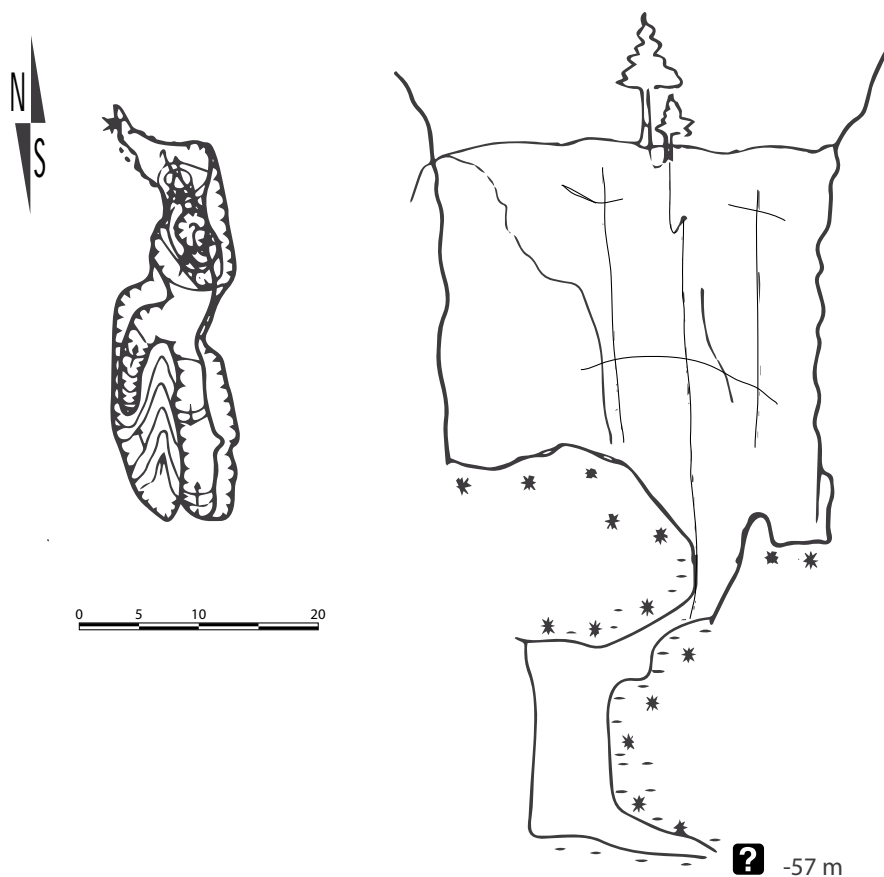

54.

Jama u Kapetanskom dolu

Katastarski broj:	146
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	40
Dubina:	57
Crtali:	I.Glavaš, M.Borovec
Mjerio:	M.Grgačević
Ekipa:	L.Bartolić, I.Bartolović, O.Dodič, D.Škalamera, D.Reš
Udruge:	SU Estavela, SO Željezničar, SU Spelunka

75.

Špilja u dolcu Kame Hame

Katastarski broj: 154
Broj pločice: 051-224
Godina istraživanja: 2010
Duljina: 7
Dubina: 1
Crtao: L.Kukuljan
Mjerio: V.Špehar
Udruga: SU Estavela

Ulaz u Špilju u dolcu Kame Hame
| Foto: Lovel Kukuljan

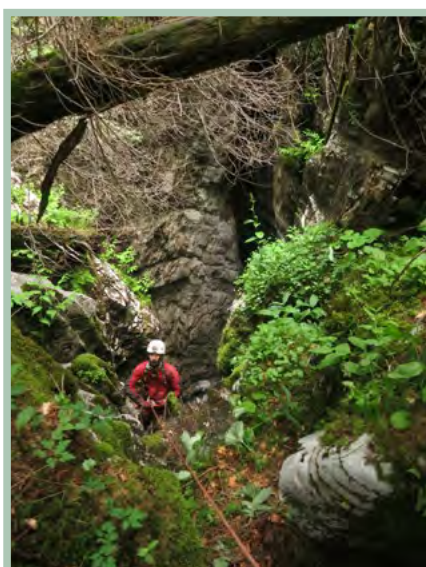
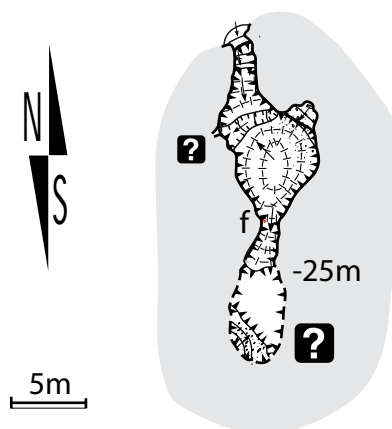
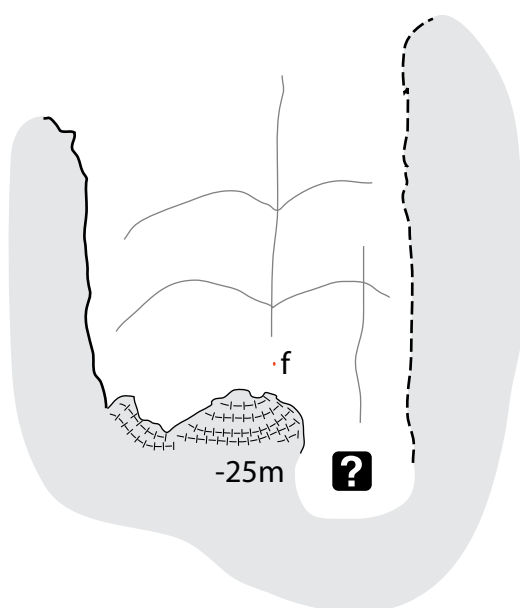

Roman Ozimec pred ulazom u špilju | Foto: Hrvoje Cvitanović

79.

Ledena jama na Lepušju

Katastarski broj:	229
Broj pločice:	051-037
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	21
Dubina:	25
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerila:	L. Grabar
Udruga:	SU Estavela

Pristupni dio Ledene jame na Lepušju
| Foto: Lovel Kukuljan

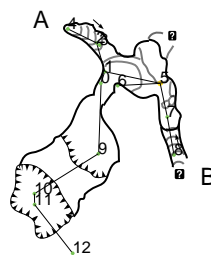
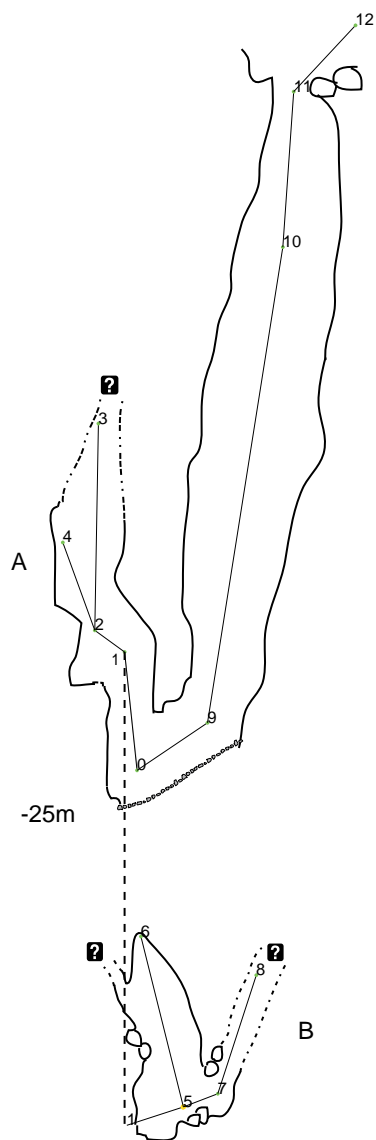
Pogled niz ulaznu vertikalu | Foto: Lovel Kukuljan

83.

M2

Katastarski broj: 246
Godina istraživanja: 2011
Dubina: 25
Crtala: M. Lišić
Mjerio: L. Kukuljan
Ekipa: M. Vrkić
Udruga: SU Estavela

2m

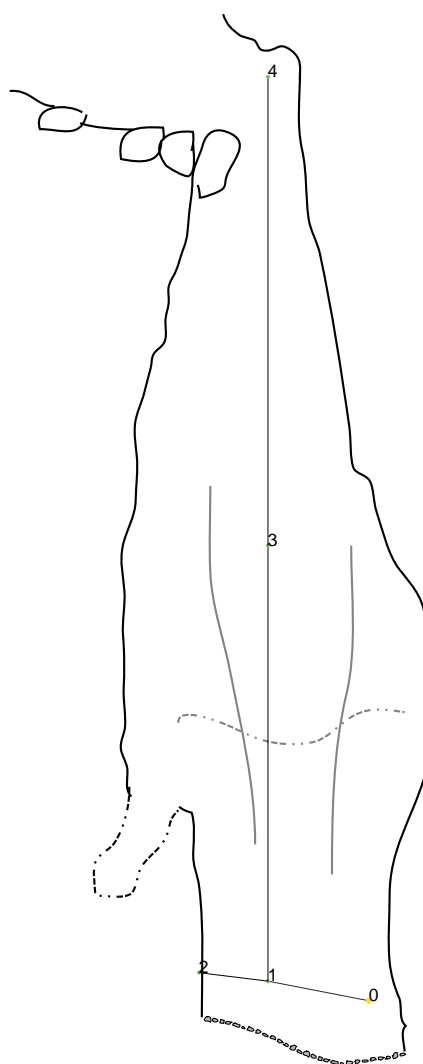
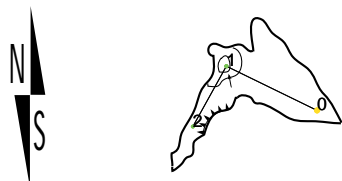

84.

Miško

Katastarski broj:	247
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	36
Dubina:	31
Crtali:	A. Rubinić, M. Lišić
Mjerili:	A. Rubinić, M. Lišić
Ekipa:	M. Vrkić
Udruga:	SU Estavela

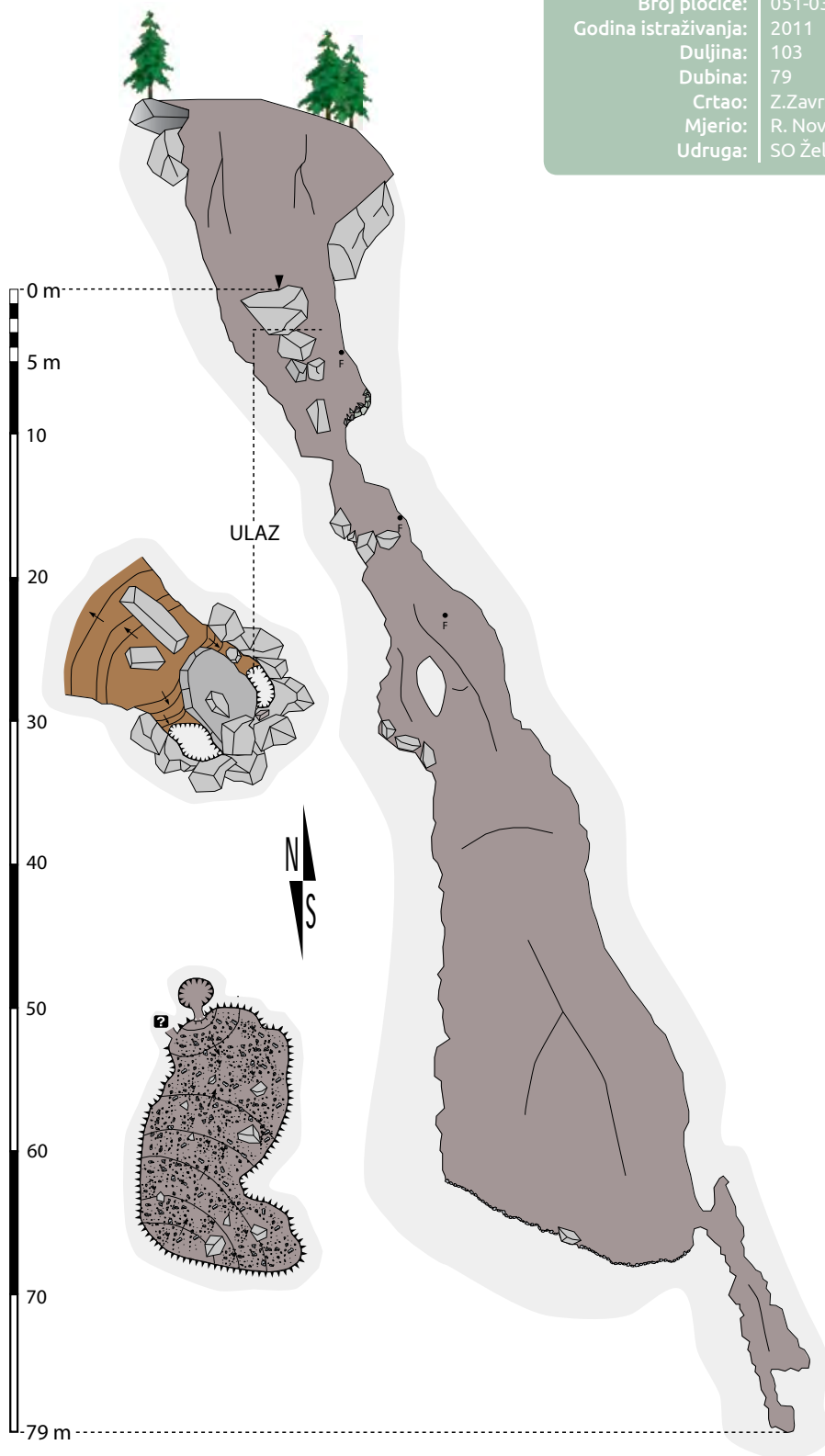
10 m

85.

Jama za dvije zamke

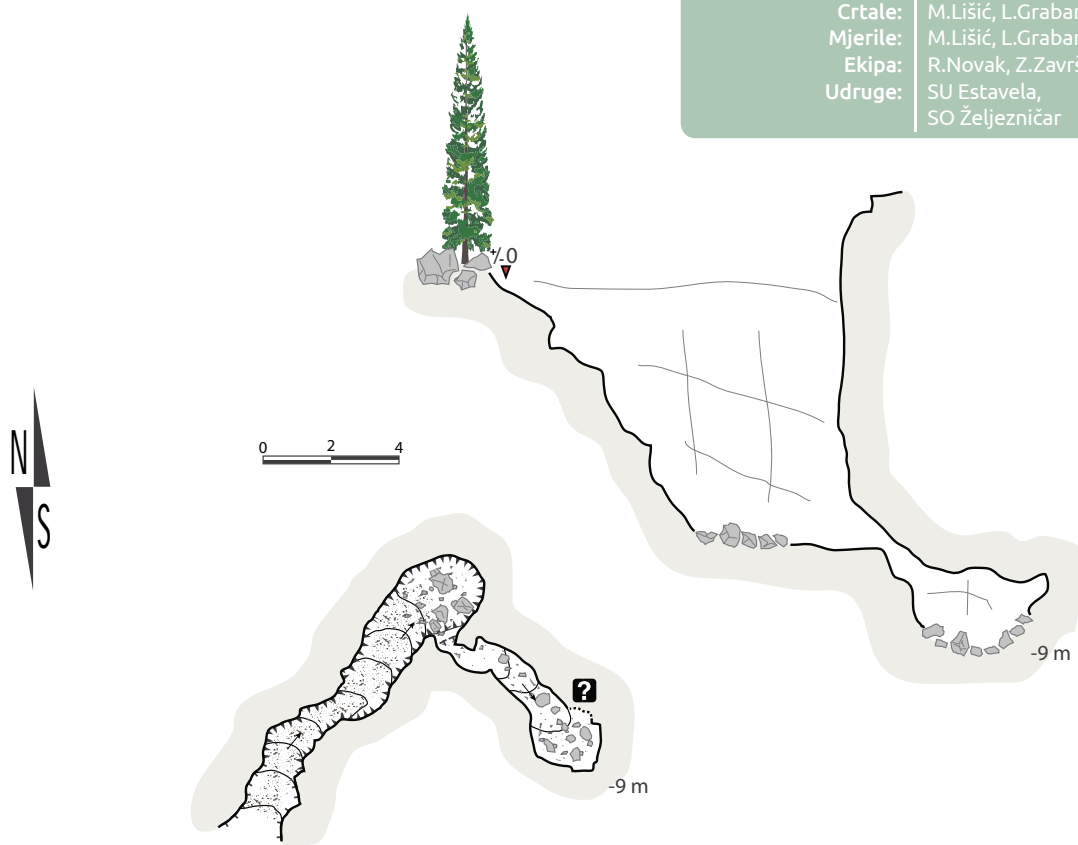
Katastarski broj:	248
Broj pločice:	051-034
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	103
Dubina:	79
Crtao:	Z.Završki
Mjerio:	R. Novak
Udruga:	SO Željezničar

89.

Pionirka

Katastarski broj:	268
Broj pločice:	051-036
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	16
Dubina:	9
Crtale:	M.Lišić, L.Grabar
Mjerne:	M.Lišić, L.Grabar
Ekipe:	R.Novak, Z.Završki
Udruge:	SU Estavela, SO Željezničar

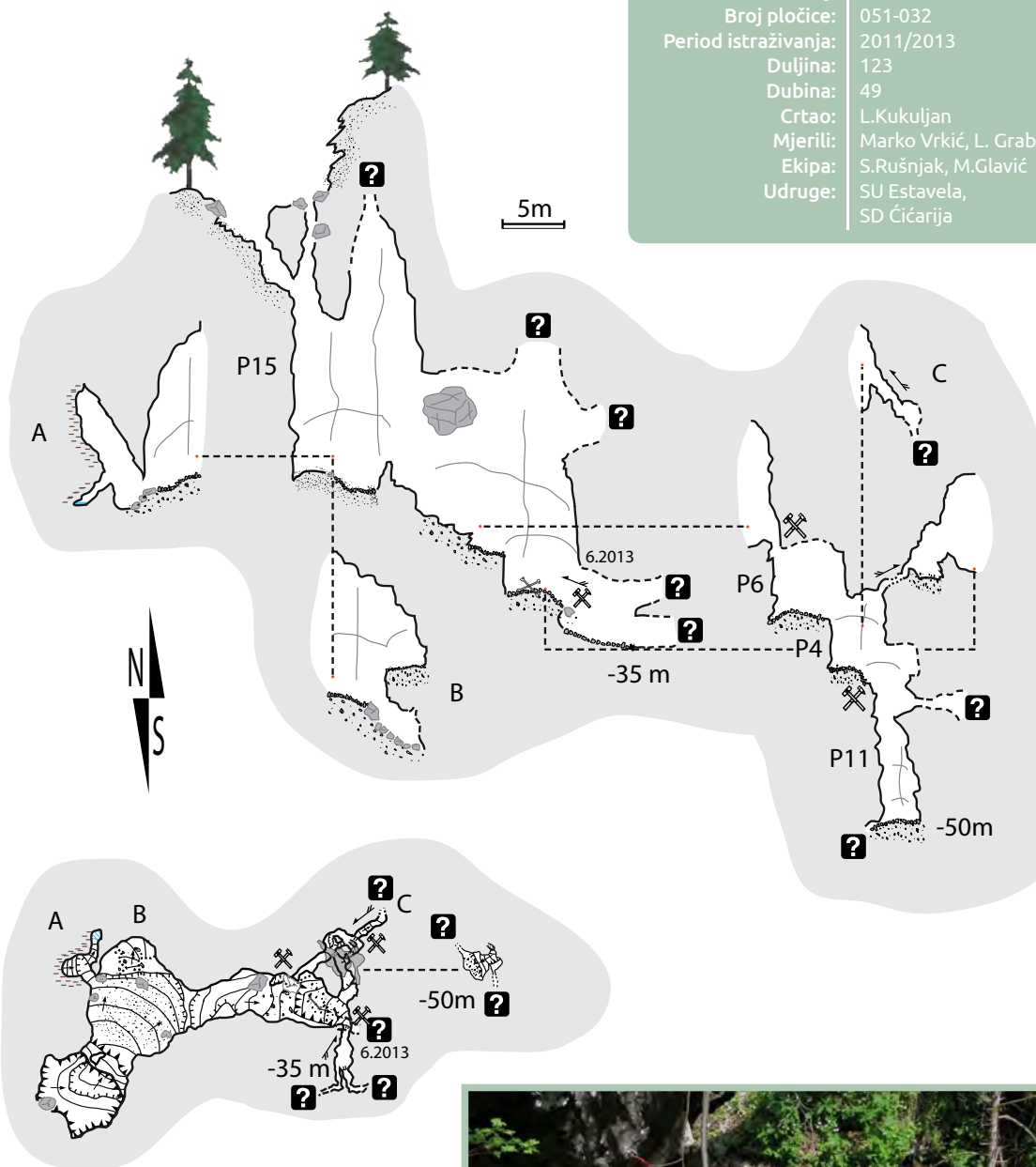

Ulaz u Pionirku | Foto: Anđela Čukušić

91.

Beli Medžed

Katastarski broj:	224
Broj pločice:	051-032
Period istraživanja:	2011/2013
Duljina:	123
Dubina:	49
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerili:	Marko Vrkić, L. Grabar
Ekipo:	S.Rušnjak, M.Glavić
Udruge:	SU Estavela, SD Čičarija

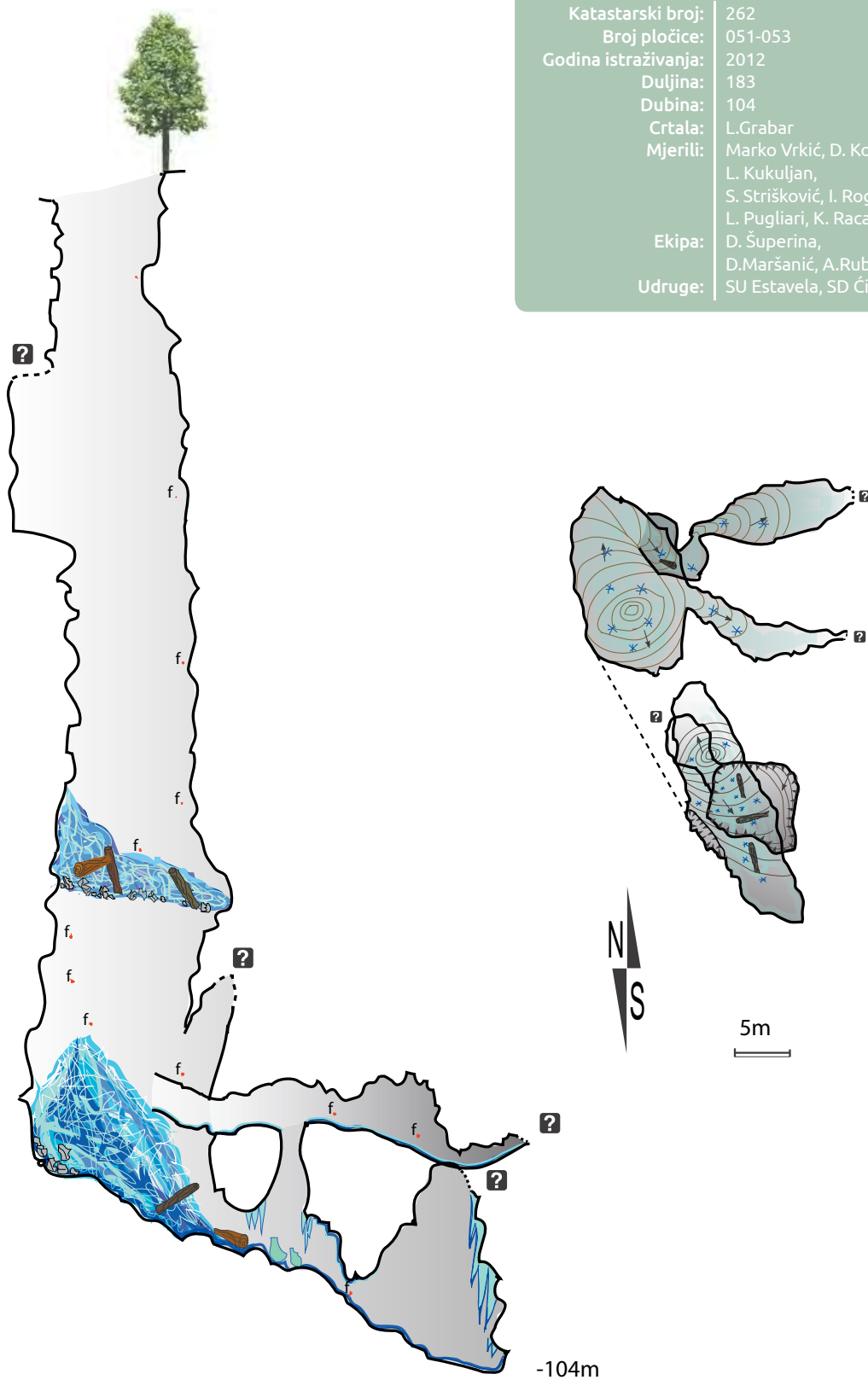
Ulaz u Beli Medžed | Foto: Lovel Kukuljan

92.

Lepuška ledenica (Ambis)

Katastarski broj:	262
Broj pločice:	051-053
Godina istraživanja:	2012
Duljina:	183
Dubina:	104
Crtao:	L. Grabar
Mjerili:	Marko Vrkić, D. Košta, L. Kukuljan, S. Strišković, I. Rogić, L. Pugliari, K. Racan
Ekipa:	D. Šuperina, D. Maršanić, A. Rubinić
Udruga:	SU Estavela, SD Čičarija

Larisa Grabar se spušta niz ulaznu vertikalu
| Foto: Lovel Kukuljan

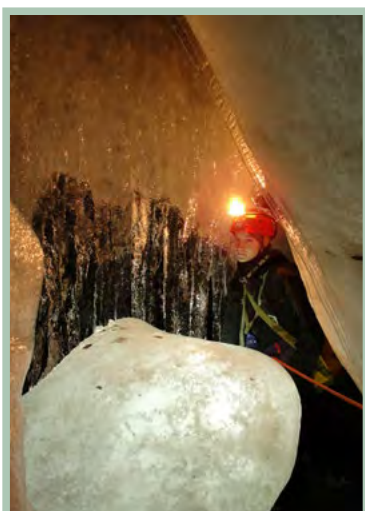
Ledene naslage blizu dna jame | Foto: Lovel Kukuljan

Opremanje dijelova jame ledenom tehnikom | Foto: Lovel Kukuljan

Ledeni slap na dnu jame
| Foto: Lovel Kukuljan

Ivana Rogič okružena ledom blizu dna
jame | Foto: Lovel Kukuljan

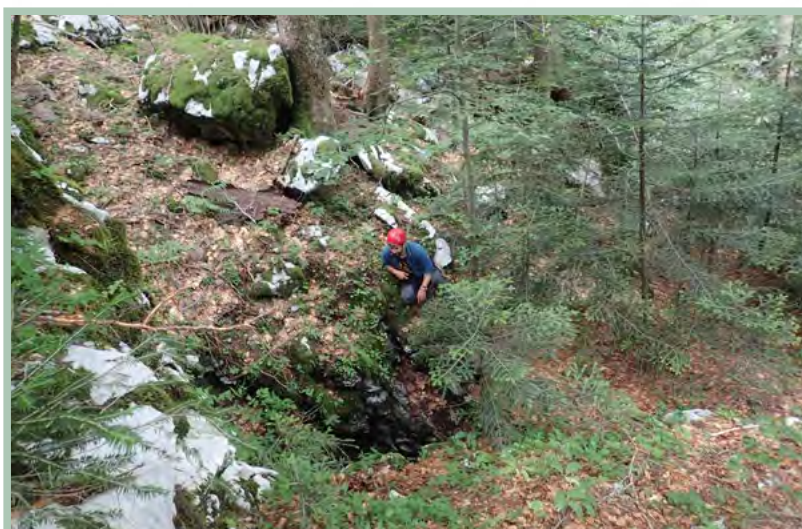
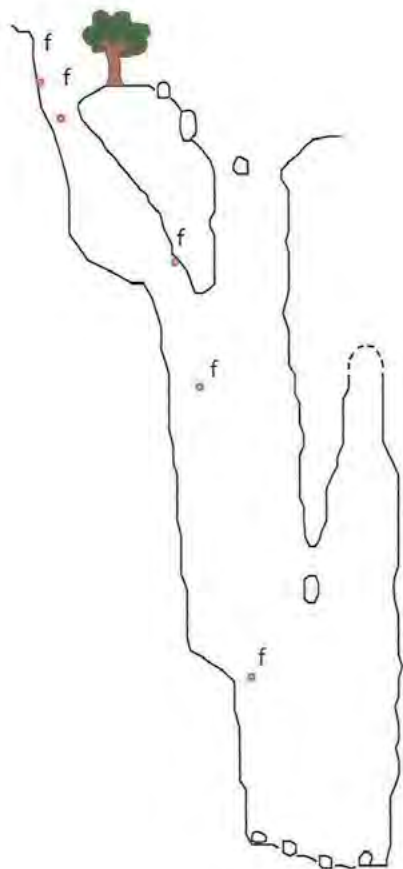

Larisa Grabar penje ledeni slap pomoću ledene tehnike | Foto: Lovel Kukuljan

93.

Jama na Kapetanovom dolcu

Katastarski broj:	263
Broj pločice:	051-054
Godina istraživanja:	2012
Duljina:	52
Dubina:	47
Crtala:	S.Strišković
Mjerio:	I. Rogić
Ekipa:	L. Kukuljan, K. Racán
Udruga:	SU Estavela

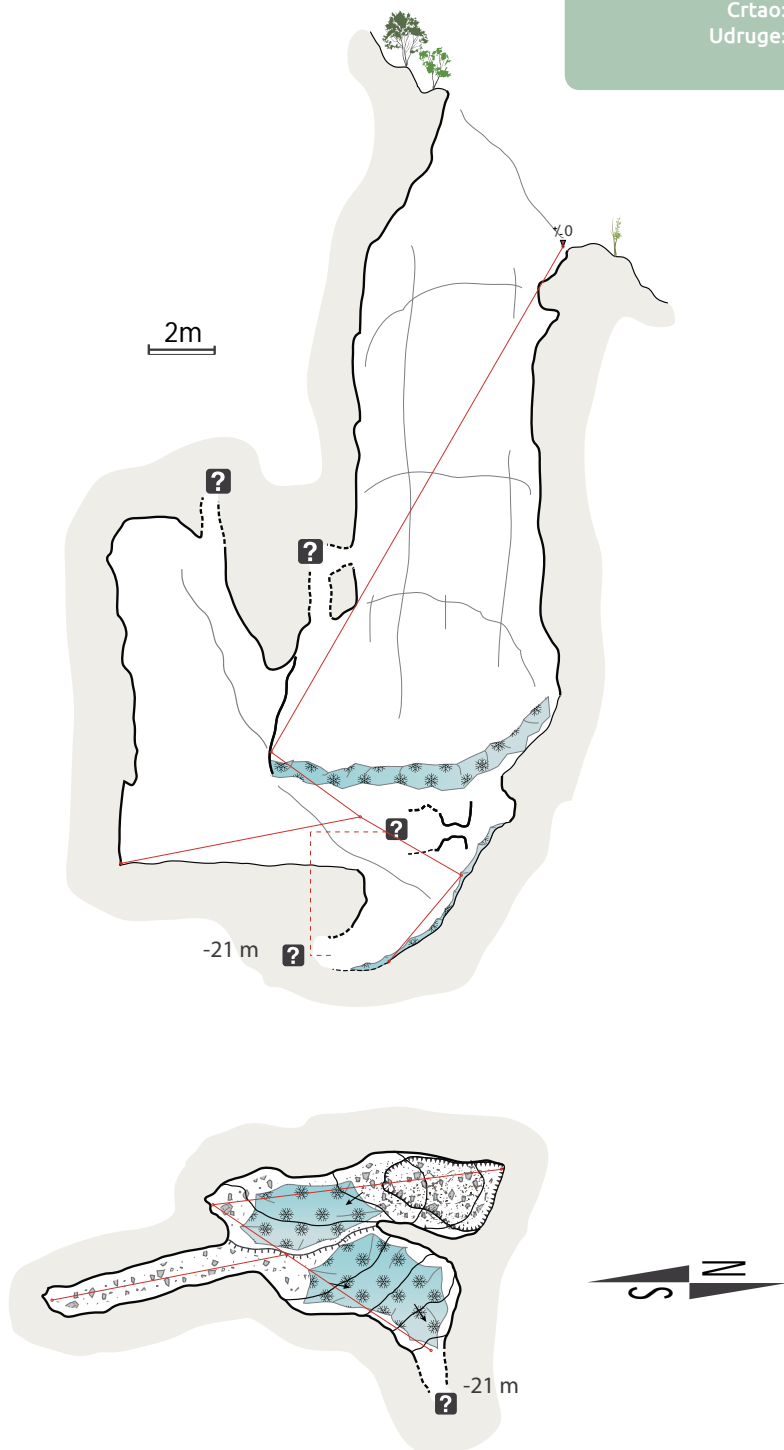
Ulaz u Jamu na Kapetanovom dolcu | Foto: Anđela Čukušić

100.

Jama na Lepušju

Katastarski broj:	289
Broj pločice:	051-101
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	35
Dubina:	21
Crtao:	O.Dodič
Udruga:	SU Spelunka, SD Ćićarija

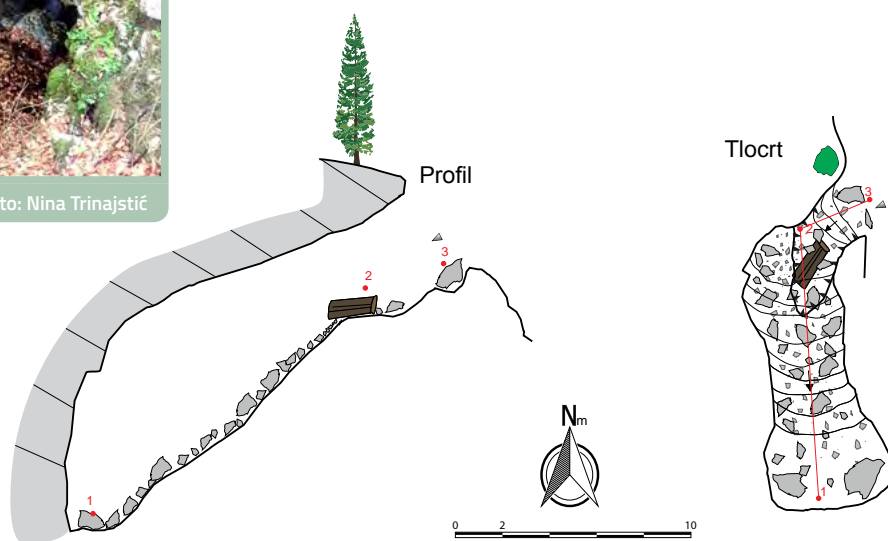
148.

Jama u slojevima

Ulaz u Jamu u slojevima | Foto: Nina Trinajstić

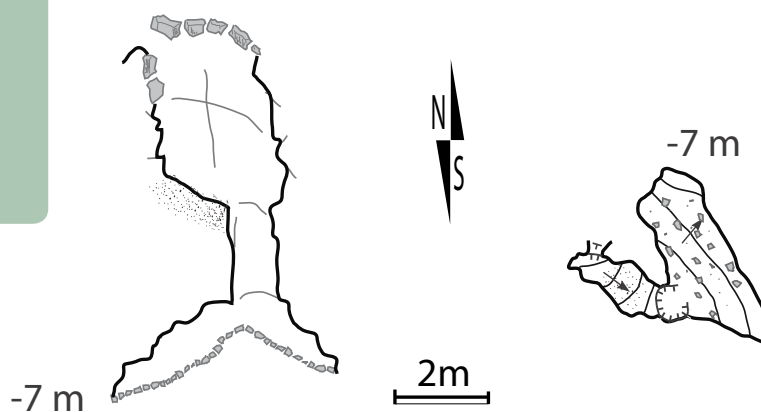
Katastarski broj:	443
Broj pločice:	051-289
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	19
Dubina:	11
Crtala:	N.Trinajstić
Mjerio:	K.Racan
Ekipa:	S.Rudin
Udruga:	SU Estavela, SD Istra

102.

Jama do Lepuške ledenice

Katastarski broj:	293
Broj pločice:	051-105
Godina istraživanja:	2013
Duljina:	11
Dubina:	7
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	L.Kukuljan
Ekipa:	A.Rubinić, D.Maršanić, L.Grabar
Udruga:	SU Estavela

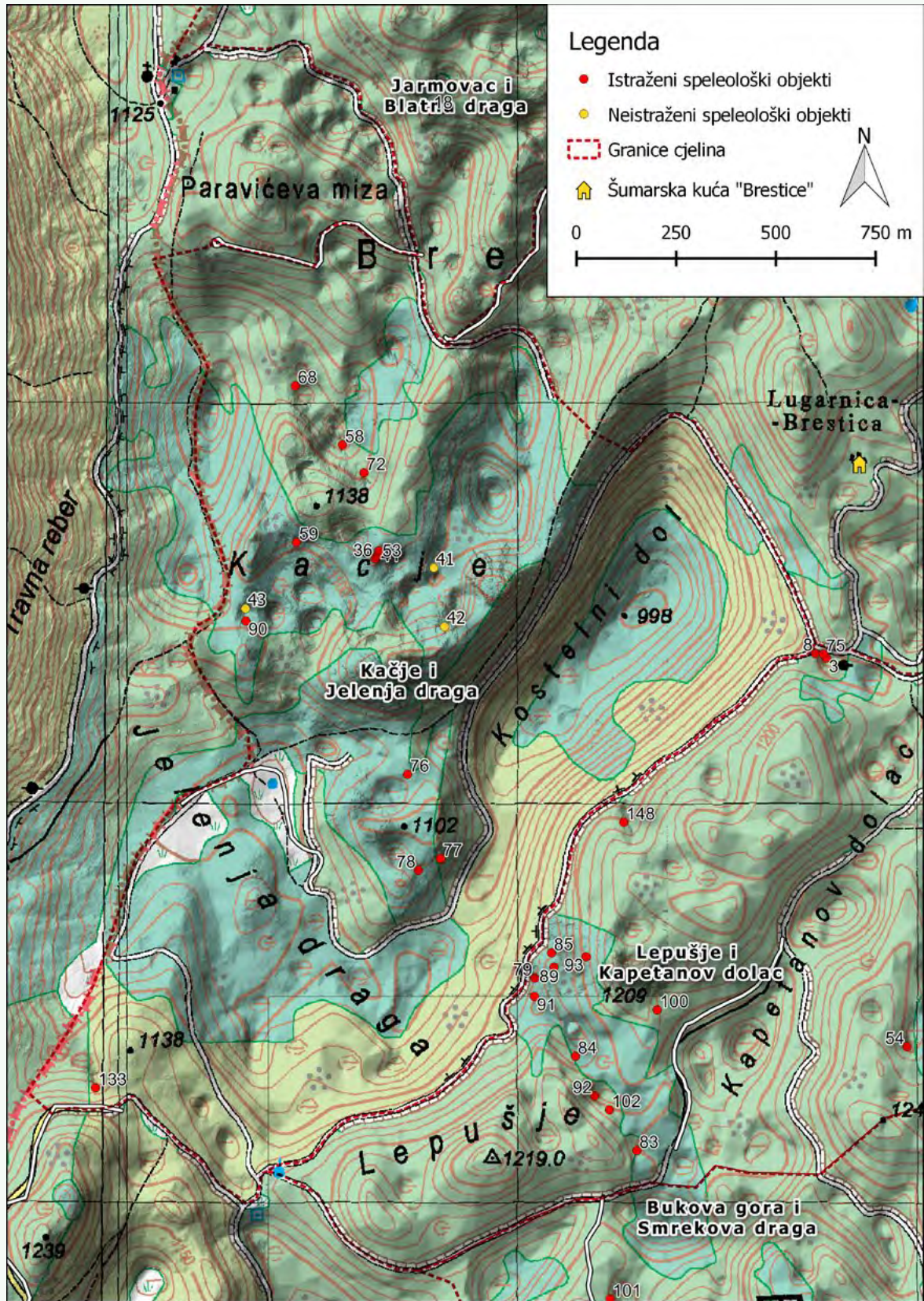
7. Kačje i Jelenja draga

Jelenja draga je depresija omeđena sa zapadne strane slovenskom granicom i strmim padinama Cifre (1381 m.n.v.). Na sjeveru se veže na strme padine Kačja (1140 m.n.v.), a na istoku graniči s padinama Lepušja (1219 m.n.v.). U smjeru jugozapada Draga se sustavom vrtača blago uzdiže u smjeru Smrekove vale, dok se u smjeru juga nadovezuje na Dugarišče. Najniža točka Drage nalazi se na 1030 m.n.v., no to nije najniža točka užeg područja. Uskim prolazom povezana je u smjeru sjeveroistoka slijepim Kostelnim dolom koji je najniža točka područja s 997 m.n.v. Nad Kostelnim dolom i Jelenjom dragom strmo, na nekim mjestima u liticama, uzdiže se rub područja Kačja, izbrazdanog mnogim dubokim vrtačama i tragovima oledbe. Kačje u smjeru sjeveroistoka nastavlja

blago uzdižući se prema području s istoimenim vrhom Brestice (1242 m.n.v.) slične konfiguracije terena. Cjelina Kačje i Brestice predstavljaju niz uzvisina ispresjecanih većim i manjim vrtačama kao barijera između Jelenje drage i Kostelog dola s južne strane i Praprotne i Blatne drage sa sjeverne strane. Na Kačju i Jelenjoj dragi do sad je istraženo 12 jama. Među njima je druga najdublja na području Šverde, Jama na Kačju duboka 264 m. U neposrednoj blizini, na vrhu padina Cifre u Sloveniji nalazi se jama Brezno treh src, istražena do dubine od 606 m. Karakteristika jama s većim ulazima je ta da se u njima nalaze znatne količine snijega i leda. Područje još nije speleološki iscrpljeno, pronađeni su novi ulazi u jame, a istraživanja se nastavljaju.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
36	162	-	Jama Podstreh	5461639	5045611	1120	-	15	2006	M.Sulič
41	168	-	Jama odokativna	5461645	5045619	1121	5	6	2006	D.Reš
53	169	051-014	Jama na Kačju	5461648	5045631	1120	406	264	2006-2012	D.Reš, R.Resch, A.Rubinič, L.Kukuljan
58	199	-	Kagabraga	5461557	5045896	1080	-	50	2007	D.Reš
59	201	051-017	Jama Masjupa	5461442	5045652	1103	6	12	2007	A.Rubinič
68	311	-	Balvanija	5461439	5046044	1080	26	26	2007	I.Glavaš
72	200	-	Jama Mirna Ruka	5461611	5045826	1100	42	46	2008	D.Reš
76	221	-	Momkova jama	5461720	5045071	1090	10	32	2010	L.Kukuljan
77	222	-	Izgrebana jama	5461803	5044860	1085	13	29	2010	L.Kukuljan
78	223	-	Jama kornjaša	5461747	5044831	1090	45	82	2010	L.Kukuljan
90	297	051-039	Jama špilja	5461315	5045455	1090	11	9	2011	L.Grabar
133	418	051-285	WD-40	5460938	5044286	1120	218	88	2017	L.Kukuljan

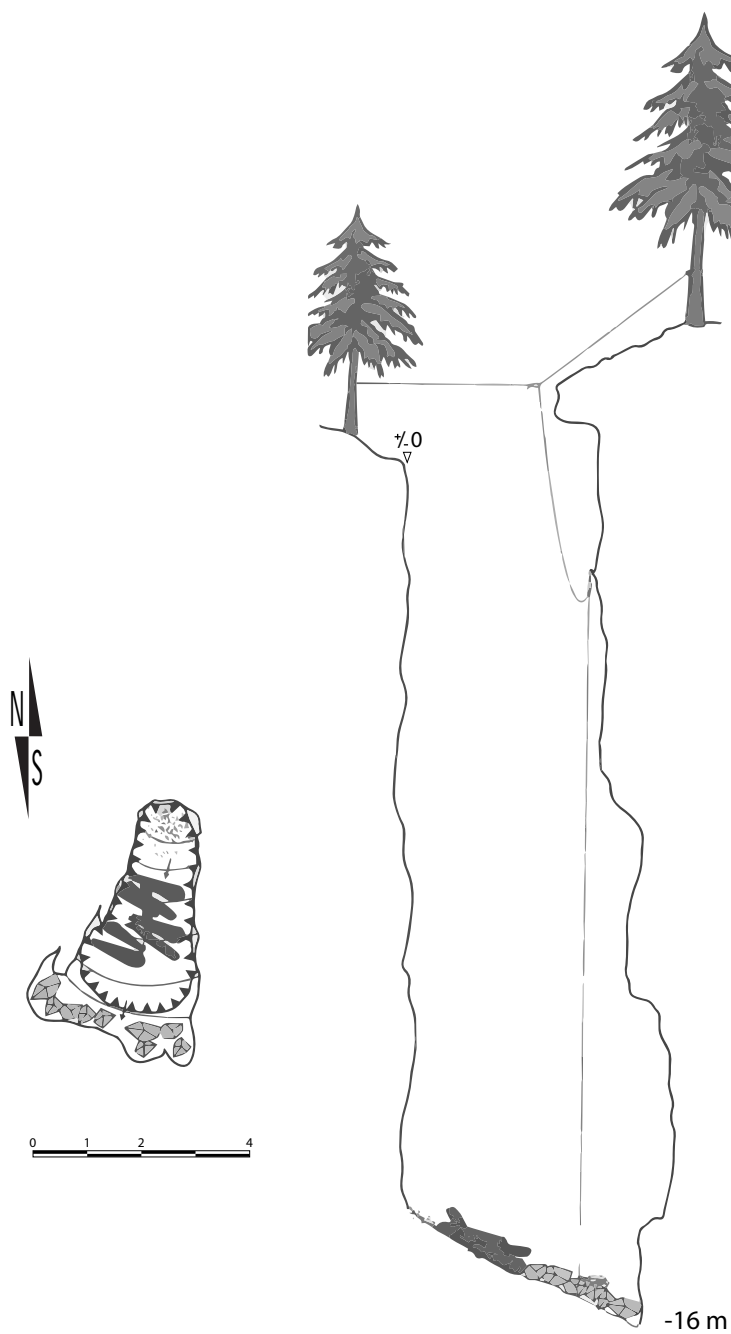

36.

Jama Podstreh

Katastarski broj:	162
Godina istraživanja:	2006
Dubina:	15
Crtala:	M.Sulić
Mjerio:	A. Rubinić
Ekipa:	G. Puljas, T. Kurnoga
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar

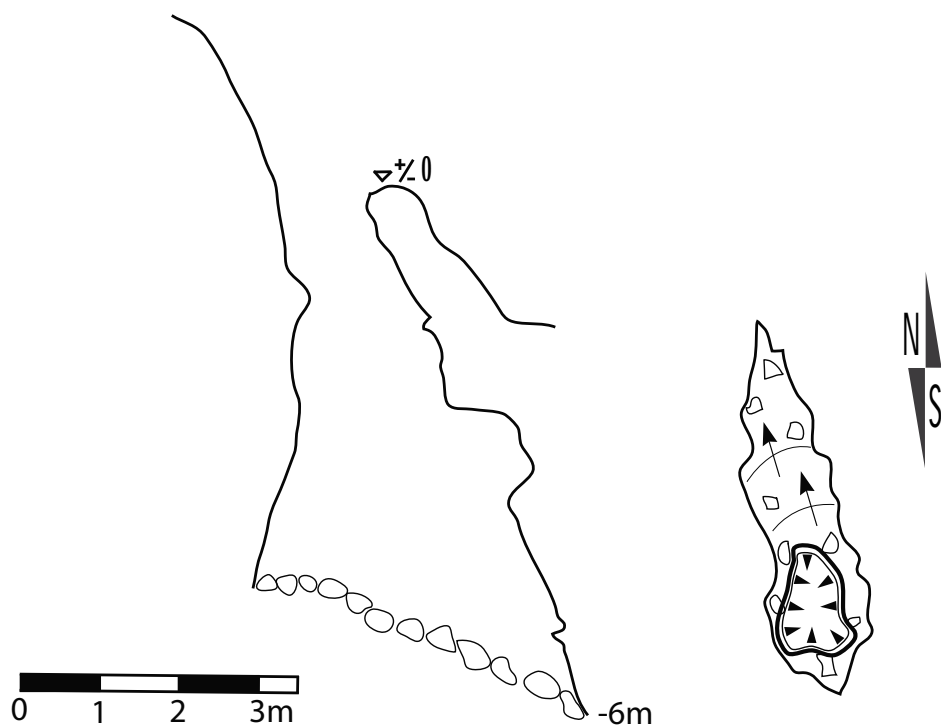
Ulaz u Jamu Podstreh | Foto: Martina Pavlek

41.

Jama odokativna

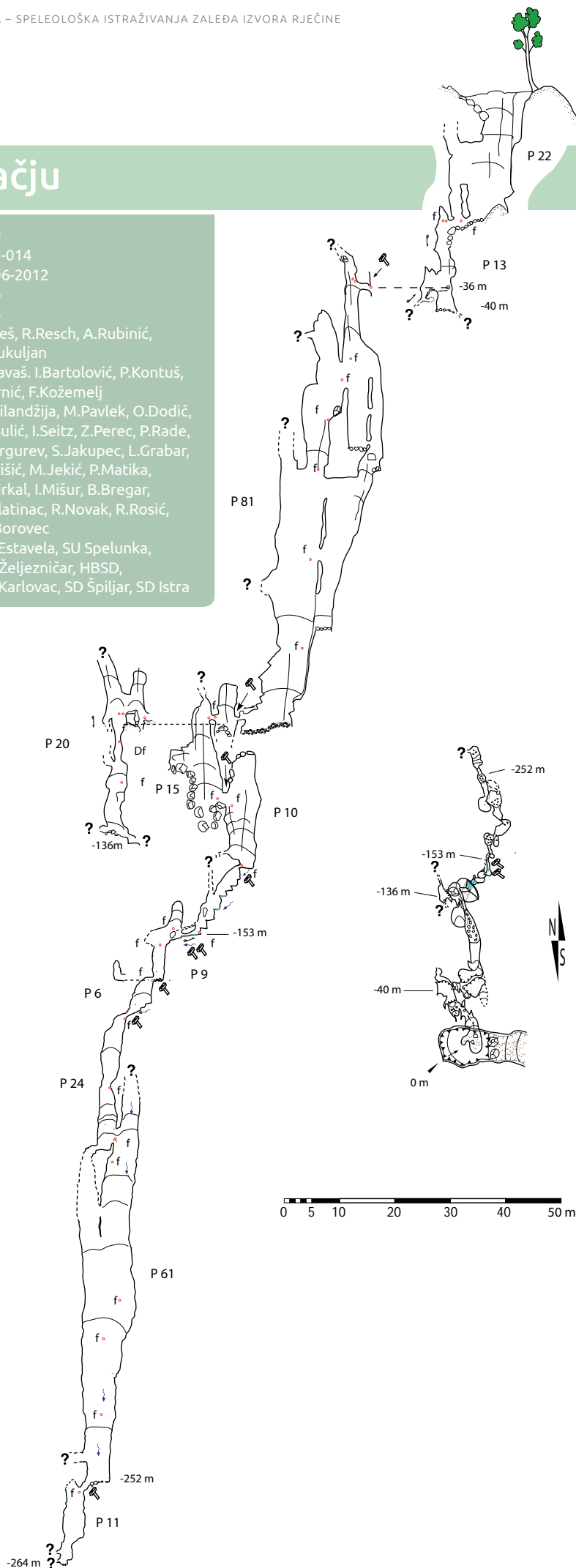
Katastarski broj:	168
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	5
Dubina:	6
Crtao:	D.Reš
Mjerila:	M.Pavlek
Ekipa:	F.Kožemelj, H.Bilandžija
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar, HBSD

53.

Jama na Kačju

Katastarski broj:	169
Broj pločice:	051-014
Period istraživanja:	2006-2012
Duljina:	406
Dubina:	264
Crtali:	D.Reš, R.Resch, A.Rubinić, L.Kukuljan
Mjerili:	I.Glavaš, I.Bartolović, P.Kontuš, T.Crnić, F.Kožemelj
Ekipa:	H.Bilandžija, M.Pavlek, O.Dodić, M.Sulić, I.Seitz, Z.Perec, P.Rade, G.Grgurev, S.Jakupec, L.Grabar, M.Lišić, M.Jekić, P.Matika, D.Jirka, I.Mišur, B.Bregar, D.Slatinac, R.Novak, R.Rosić, M.Borovec
Udruge:	SU Estavela, SU Spelunka, SO Željezničar, HBSD, SD Karlovac, SD Špiljar, SD Istra

Pripreme za istraživanje jame 2009. godine | Foto: Dalibor Jirkal

Već razmaženi od dobre statistike istraživanja područja Šverde, 2006. godine na kampu nije baš bilo jama, a još manje dubokih. Prva smjena generacije u klubu koja je krenula 2005. godine, mnogo Estavelskih pripravnika i češljani tereni s medvjedićim tragovima i svinjskim kaljužama umjesto pronađenih ulaza u jame, bili su početna statistika kampa. Atmosfera u kampu je bila dvojaka. Djelu svježijih speleologa odgovarale su manje jame radi tesnija prakse, no bilo je i čuđenja i čekanja da netko da koordinate i pristup, a usput ne bi bila loša „akustična“ ulazna vertikala...

Uz nekoliko dobrovoljaca karlovačko-dalmatinsko-primorske kombinacije odlazi se na Kapetanski dolac (iznad jame Kame hame) i pronalazi više nego zgodan teren. Izgleda kao tektonsko/korozivno čudo, vrlo je „Crnopačast“ samo je nešto više šumovit. Među zanimljivijim jamama, „Pješčana ura“ od skoro 140 m, nabrijala je ekipu u kampu, ali još je tu nekoliko zanimljivih, od kojih se u jednoj stalo s istraživanjima zbog opasnosti.... Daliboru Rešu - Dadotu je pokraj glave tj. njega cijelog u „Pješčanoj uri“ protutnjao kubik i pol leda kroz sto i nešto metarsku vertikalu... Jama u blizini okovana ledom, zbog opasnosti zaustavlja speleologe u vertikali. Druga ekipa (SD Špiljar) započinje češljanje područja Kačja iz smjera Jelenje drage i pronalazi dvije jamice koje prema dubini zadovoljavaju kriterij jame. Ovu dublju unaprijed nazivaju „Podstrek“ zbog turobne početne statistike kampa. Andrija, GIS guru, pronalazi lakši pristup Kačju sa sjeverne strane. Tijekom pristupa Andrija pet metara prije one spomenute manje jame nalazi ozbiljan ulaz u 20 metara

duboku vertikalu! Radni naziv „Jama na Kačju“. U jamu se nije ulazilo sve do pred završetak kampa. Nekolicina speleologa odlazi put Kačja zadnji dan kampa „da se odradi“. Martina Pavlek i Helena Bilandžija (HBSD), Reš (SUE) i Frane Kožemelj (SD Špiljar) kreću u akciju.

Ulaz u jamu | Foto: Mladen Jekić

Dno vertikale P81 na dubini 117 m - Ivan Mišur se penje prema Damiru Slatinu koji se nalazi pred proširenjem koje vodi u dubinu | Foto: Dalibor Jirkal

Provlačenje kroz prošireno suženje na -36 m | Foto: Ivica Seitz

Frane „spita“ ulaznu vertikalu, a Pavlek i Reš odlaze do 30 m udaljene jame „Podstrek“ koju su istraživali Grgo Puljas i Sanja Babić (SD Špiljar). Istražuju i uskoro pronalaze dno 20-ak m niže. U Jami na Kačju Frane i Reš dolaze do prve od prepreka (ne znajući što ih još sve čeka na putu u dubinu...). Bio je to bor, il' prije smreka (što je u ovoj priči nebitno), zaglavljen u prolazu kroz uski kanal. Nakon čupanja stalca od oko 2 m dužine, Reš ulazi u skoro 2 m visoku prostoriju od par kvadrata iz koje se vidi ulaz u sljedeću vertikalu. Nakon ulaska blokovi od kojih se sastoji pod počeli su se pregrupirati i spustili se u kakvih 20 cm u smjeru prema dolje. Neugodnjak! Lažno dno?! Na užku u korodiranoj stijeni postavlja se sidrište, zatim gelender do vertikale. Tamo također vise neke neugodne glondetine koje je bio posao poslati u dubinu. Tlo se smirilo nakon prvog „konsolidiranja“ i prestalo je predstavljati opasnost. Ulaz u vertikalu punu oprimaka i pješćanih ura rezul-

tirao je „Indiana Jones“ postavljanjem. Od ulaza do 40 m dubine silazi se bez uporabe spitera! Pavlekica lovi bubice, ostali topografski snimaju. Na povratku Reš na 4 m iznad dna pronalazi rupicu iz koje se osjeti pristojno zračno strujanje! Kamenčići ko u biljaru nikako da fulaju špondu no n-ti upada, u rupu i zvoni bar 30 m dalje! Naravno, nakon kampa Estaveličari se vraćaju na Kačje, a Rudi Reš (SUE) i Ozren Dodič - Špale (SU Spelunka) u nekoliko akcija otvaraju pristup skrivenoj stereo vertikali. Postavljena je vertikala kroz prostraniju cijev, kasnije se postavlja i uža vertikala koja prolazi paralelno uz prvu i nažalost ne otvara daljnje perspektive (prije dna se spaja na matičnu). Na 100 m dubine nalazi se tzv. dno, no par m više Rudi pronalazi zatvorenu fugu koja nakon malo otvaranja počinje disati i nudi prolaz dalje! Speleolozi ulaze u „kolektor“, prostor s četiri dolazna dimljaka i jednom korodiranom vertikalom koja se zatvara neprolaznim meandrom na

Sanjin Gotić iza proširenog suženja na -153 m | Foto: Mladen Jekić

Ulaz u P81 | Foto: Ivan Glavaš

136 m dubine. Dado u kolektoru na par m visine pronalazi truli zid koji ubrzo kladivom pretvara u prolaz. Postavlja se vertikala i na 130 m dubine speleologe iznenađuje zarušenje i suženje. Nakon kraće pauze i prihvaćanja da smo na „dnu“ Dodič aka Špale pronalazi skriveni nastavak suženja koje se skriva iza jakog lijevog zavoja. Nakon proklesavanja speleolozi silaze na 141 m dubine i šire ulaz u odlazni meandar. Dvanaest metara niže nalazi se uska kušnja koja speleologe vježba upornosti i ustrajanju. Neprolazni meandar na 153 m dubine speleolozi (Špale, Rudi, Dado, Ivica Seitz - Sejo, Ivan Glavaš, Bernard Bregar - Berni, Predrag Rade - Peđa...) šire od 2006. do 2009. godine kada ga Berni (SO Željezničar), „najmanji speleolog u Hrvata“, uz do tad ekskluzivu vode i zraka uspijeva proći i potvrditi da se trud isplatio! U istraživanje se uključuje i Rade aka Peđa (SD Karlovac) koji u jednom naletu dorađuje mnoga širena mjesta i radi na proširenju na „dnu“. Istraživanja se nastavljaju na kampu 2011. godine. Iza meandra je uslijedio niz ispranih i lijepih vertikala koje se šire, a pojavljuje se i lagani tok vode - sve je ukazivalo na vrlo lijepi nastavak. Ipak, „Noćna smjena“ u sastavu Andrija, Berni, Glavaš i Tomislav Crnić, pogađate, opet staju na suženju! Vraćaju se u kamp u 5 ujutro i poručuju lošu vijest! Na drugu ruku dobra je vijest da su dostigli dubinu od 252 m. U idućoj akciji započinju širenje suženja na novom dnu, ali pro-

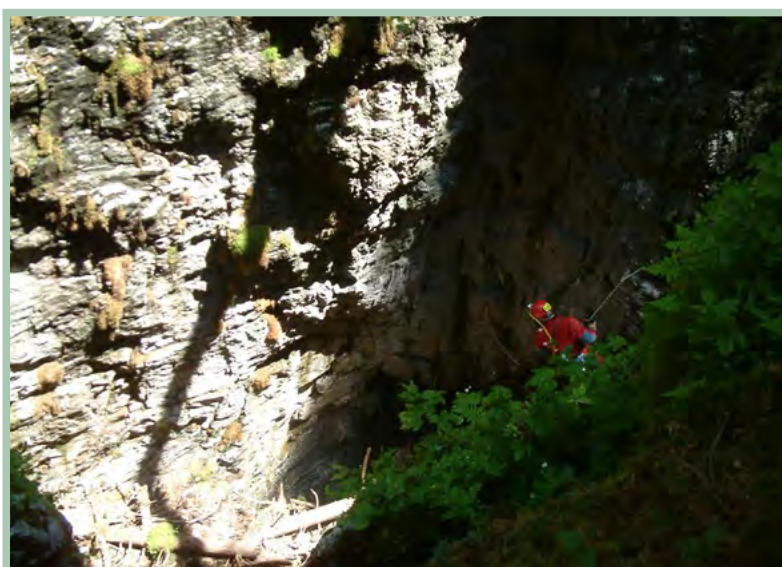
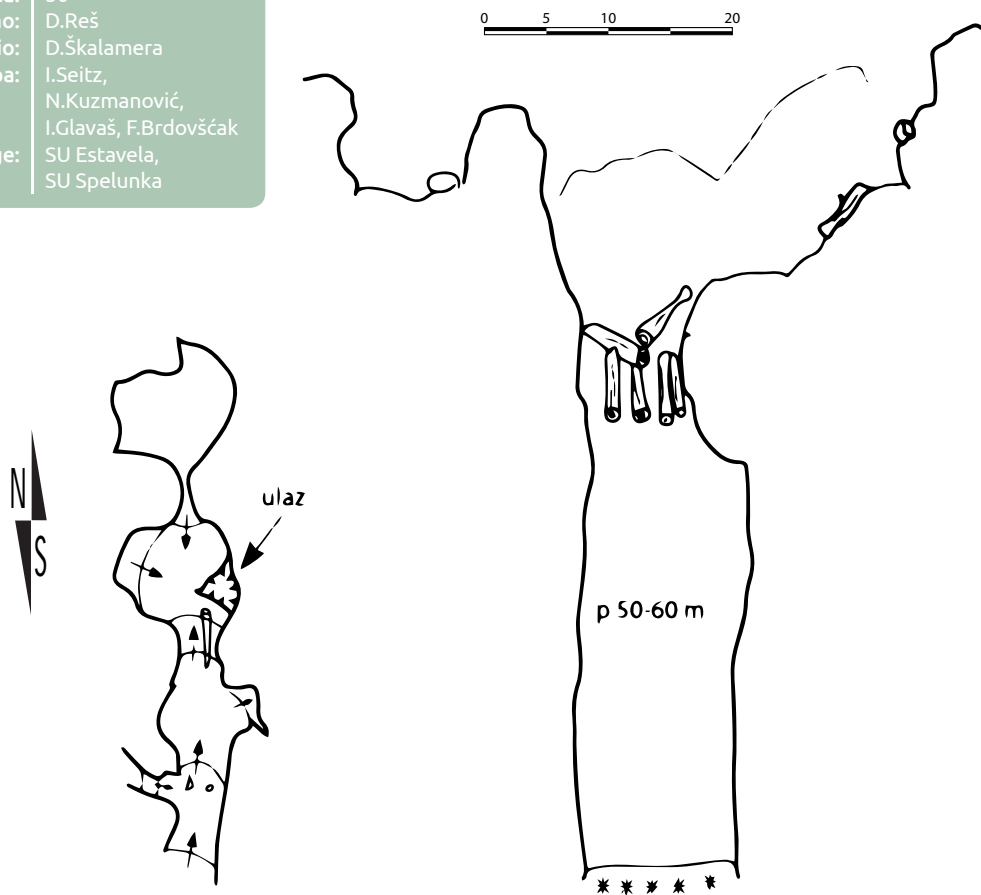
boj je postignut tek iduće godine. 2012. istražena je posljednja 10 metarska vertikala, a na novom suženju gubi se već ionako slaba motivacija da se mukotrpa istraživanja nastave. Dno je dvoranica sa zarušenim dnom kroz koje protječe voda prokapska, a na metar visine nalazi se uska tuba bez značajne cirkulacije zraka. Konačna dubina jame tako iznosi 264 m. Oko nastavka istraživanja se diskutiralo. Cirkulacija zraka se izgubila, a suženje se različito interpretira. Zadovoljni s 264 m dubine i godinama uložene truda, jama se konačno rasprema. Kako bilo do sad se u jamu speleolozi nisu vraćali, a da li hoće, pokazat će vrijeme. Na kraju krajeva, područje Šverde tek je načeto, a podaci o pristupu jami nalaze se u udruzi.

Dalibor Reš

58.

Kagabraga

Katastarski broj: 199
 Godina istraživanja: 2007
 Dubina: 50
 Crtao: D.Reš
 Mjerio: D.Škalamera
 Ekipa: I.Seitz,
 N.Kuzmanović,
 I.Glavaš, F.Brdovšćak
 Udruge: SU Estavela,
 SU Spelunka

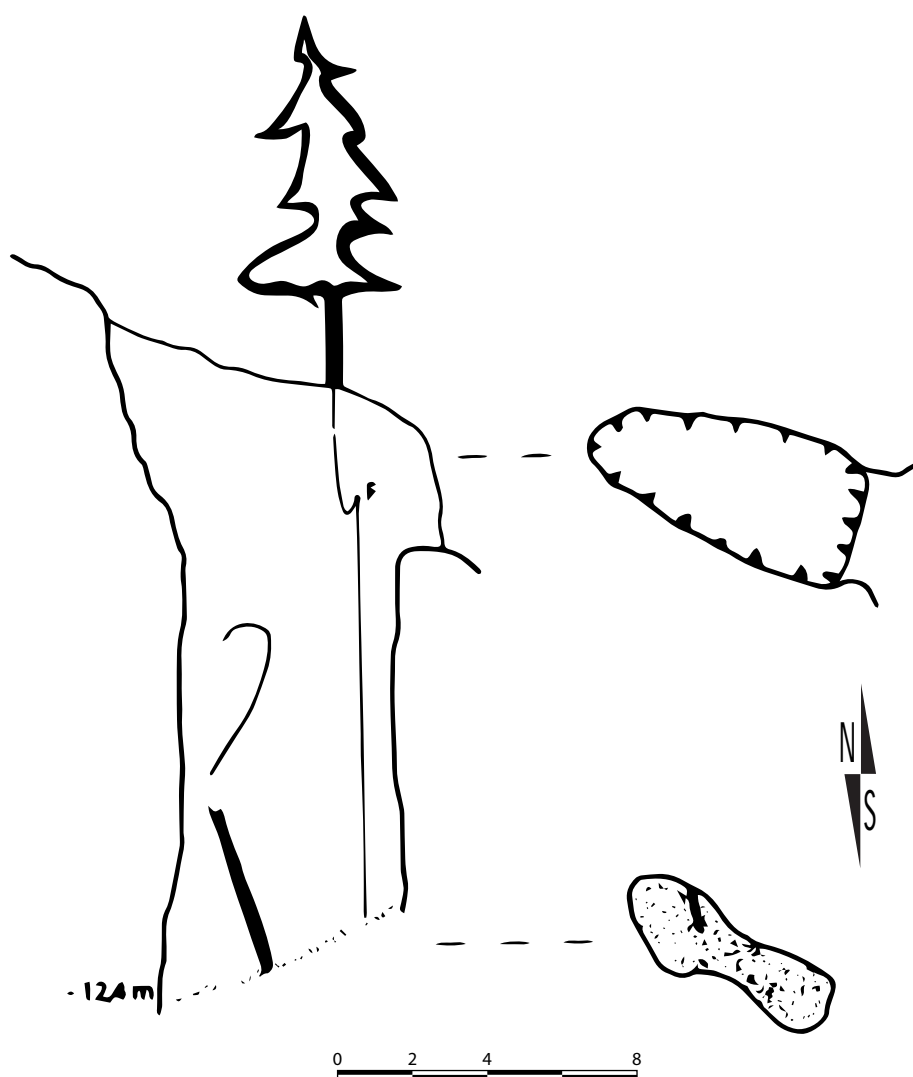

Danko Škalamera na ulazu u Kagabragu | Foto: Dalibor Reš

59.

Jama Masjupa

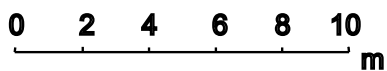
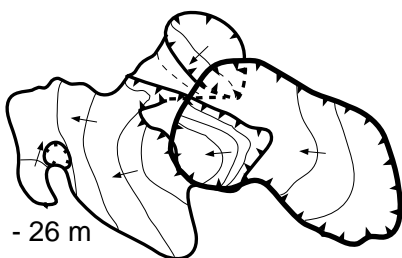
Katastarski broj:	201
Broj pločice:	051-017
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	6
Dubina:	12
Crtao:	A.Rubinić
Mjerila:	V.Kiseljak
Ekipa:	O.Dodić, I.Jellenich
Udruge:	SU Estavela, SU Spelunka, SK Abis

68.

Balvanija

Katastarski broj:	311
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	26
Dubina:	26
Crtao:	I.Glavaš
Ekipo:	N.Kuzmanović, M.Rađenović
Udruga:	SU Spelunka

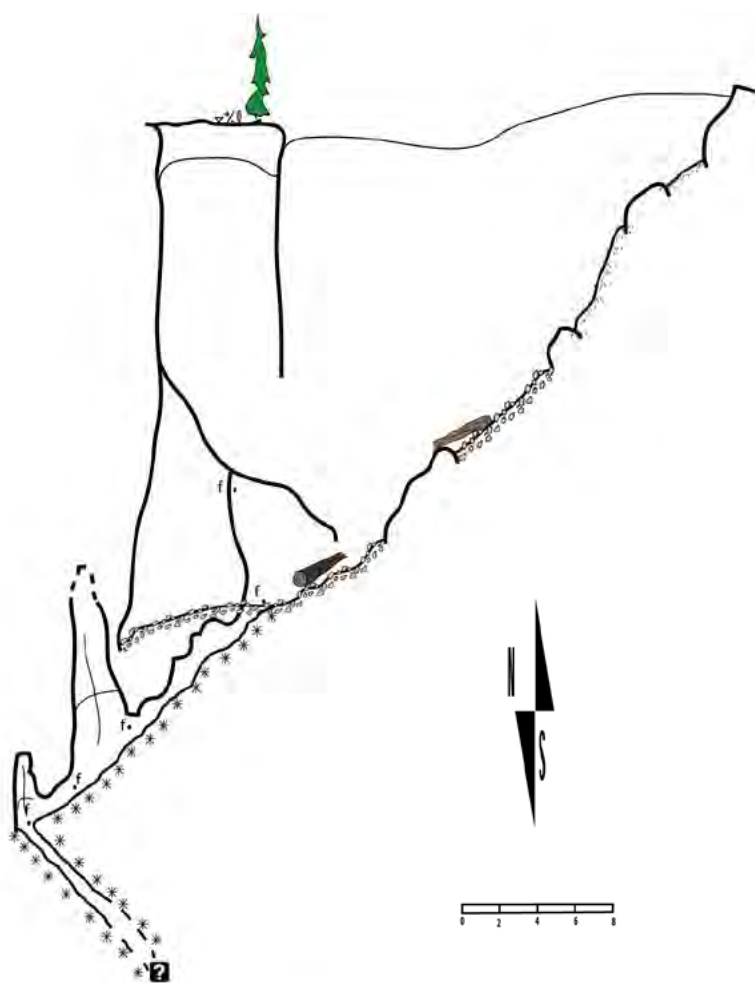

72.

Jama Mirna Ruka

Katastarski broj:	200
Godina istraživanja:	2008
Duljina:	42
Dubina:	46
Crtao:	D.Reš
Mjerili:	D.Škalamera, O.Dodić
Udruge:	SU Estavela, SU Spelunka

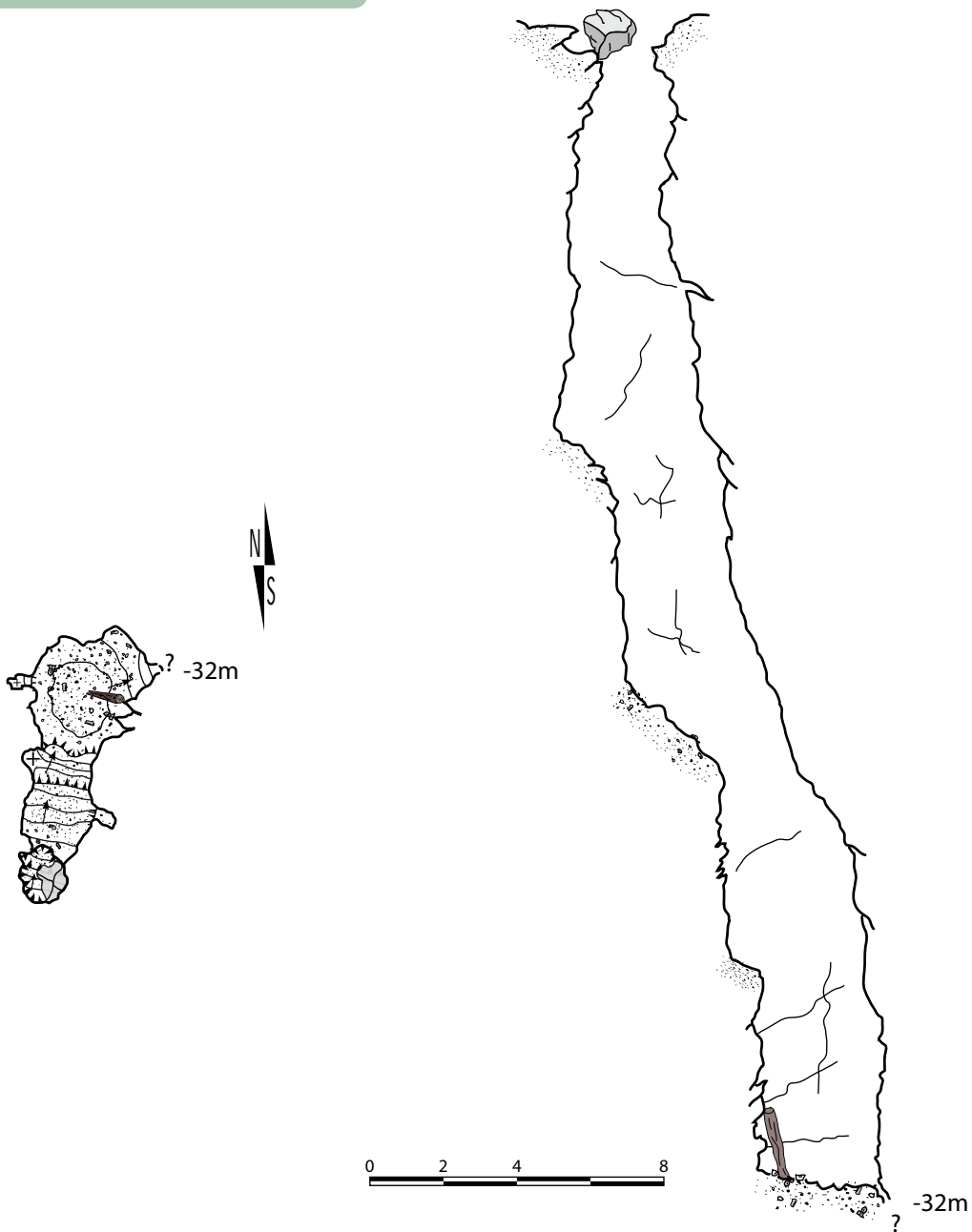

Prostrani ulaz u Jamu Mirnu Ruku. Ozren Dodić postavlja uže | Foto: Dalibor Reš

76.

Momkova jama

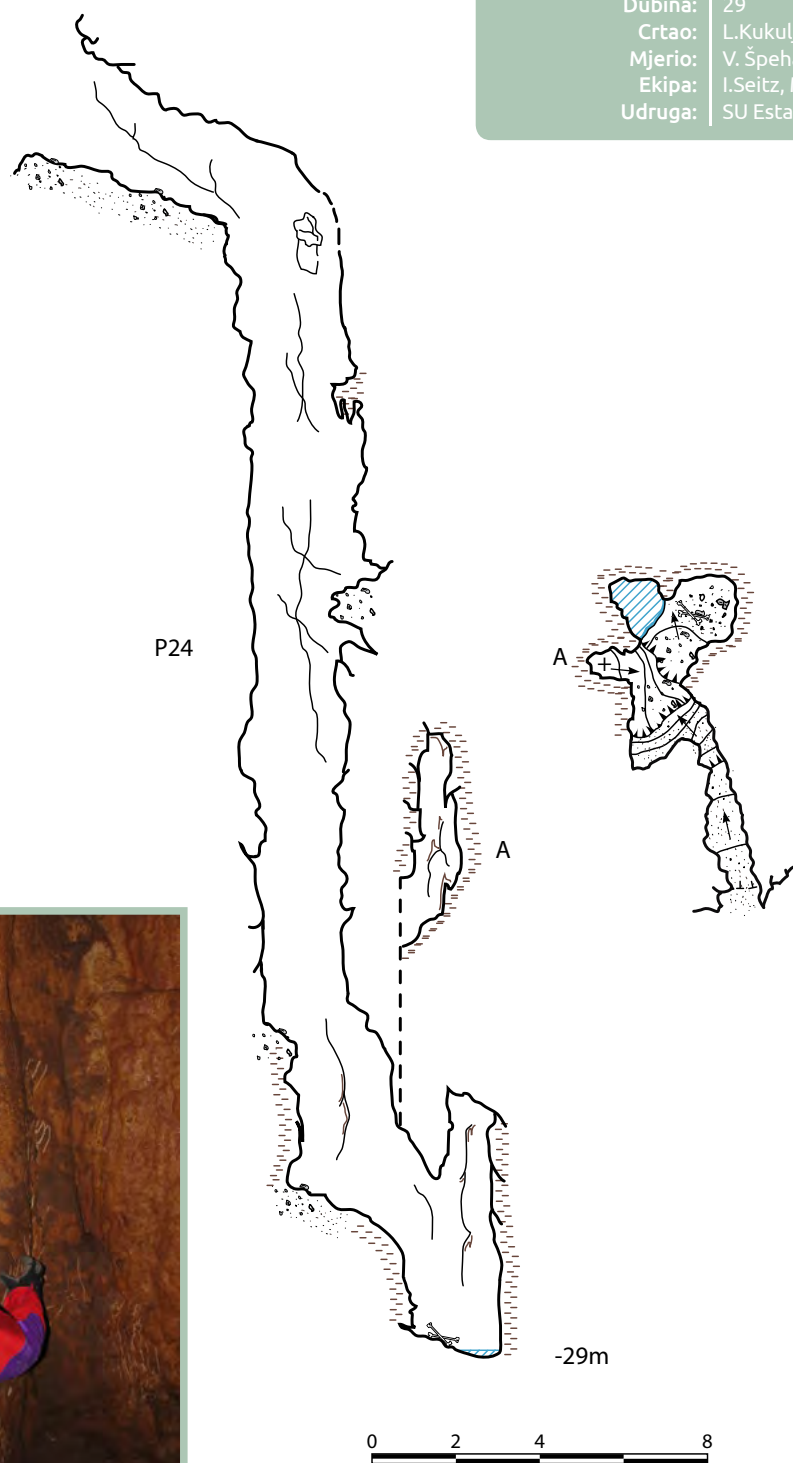
Katastarski broj:	221
Godina istraživanja:	2010
Duljina:	10
Dubina:	32
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	I. Seitz
Udruga:	SU Estavela

77.

Izgrebana jama

Katastarski broj:	222
tGodina istraživanja:	2010
Duljina:	13
Dubina:	29
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerio:	V. Špehar
Ekipa:	I.Seitz, M.Durbešić
Udruga:	SU Estavela

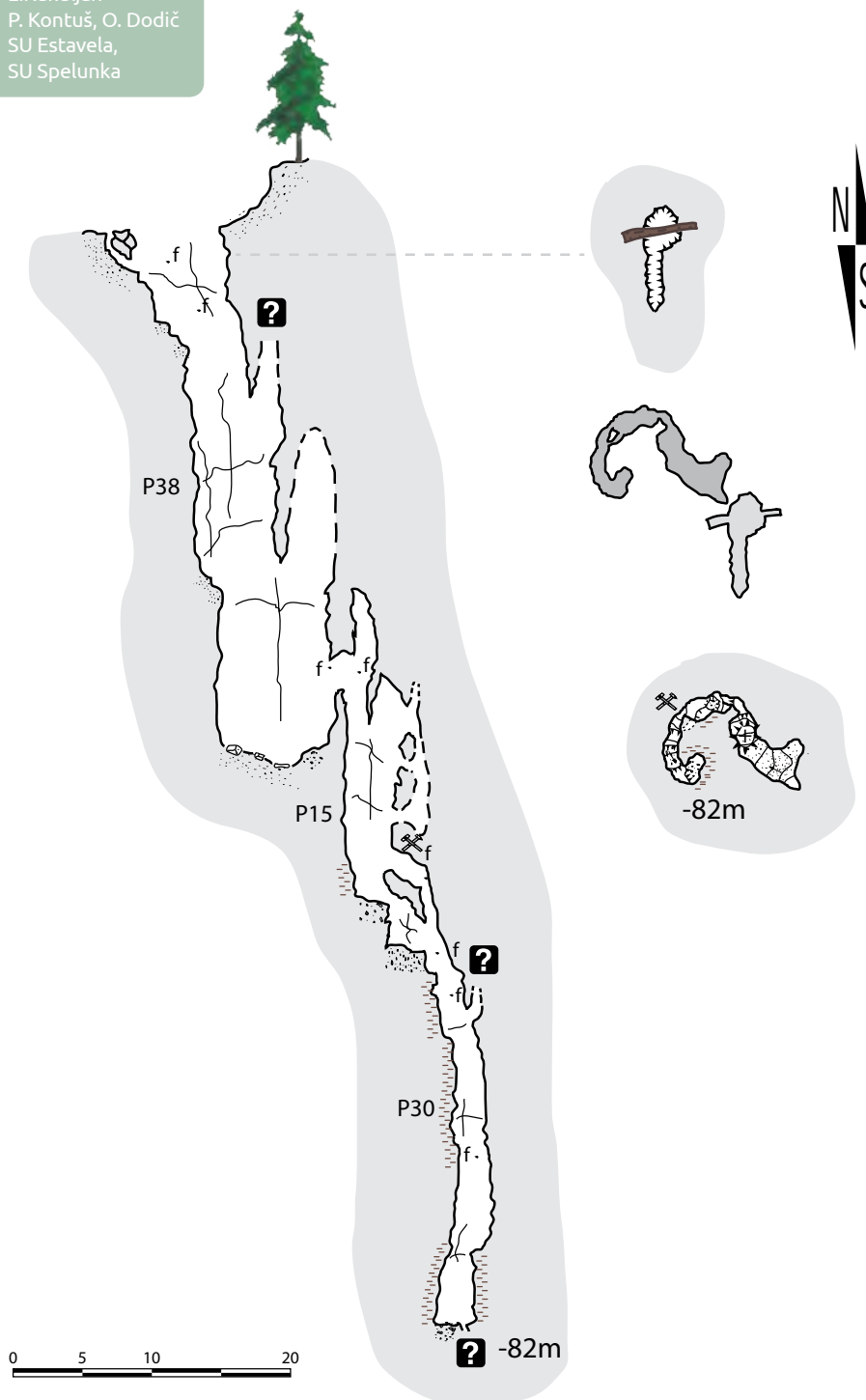

Vlado Špehar pred tragovima grebanja na dnu
Izgrebane jame | Foto: Lovel Kukuljan

78.

Jama kornjaša

Katastarski broj:	223
Godina istraživanja:	2010
Duljina:	45
Dubina:	82
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerali:	P. Kontuš, O. Dodič
Udruge:	SU Estavela, SU Spelunka

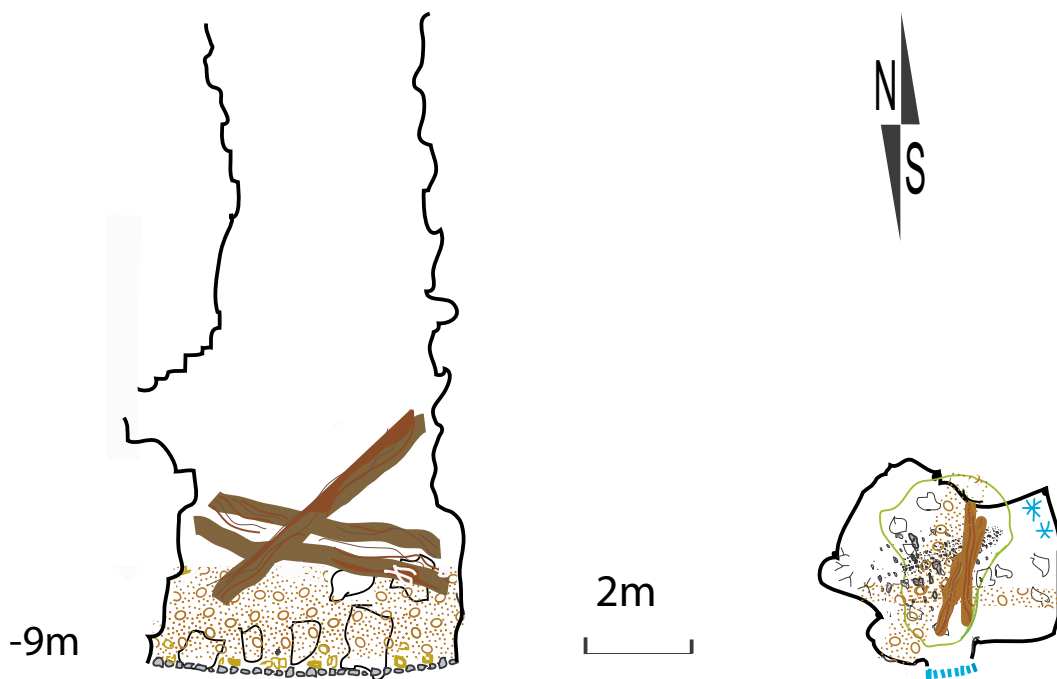

90.

Jama špilja

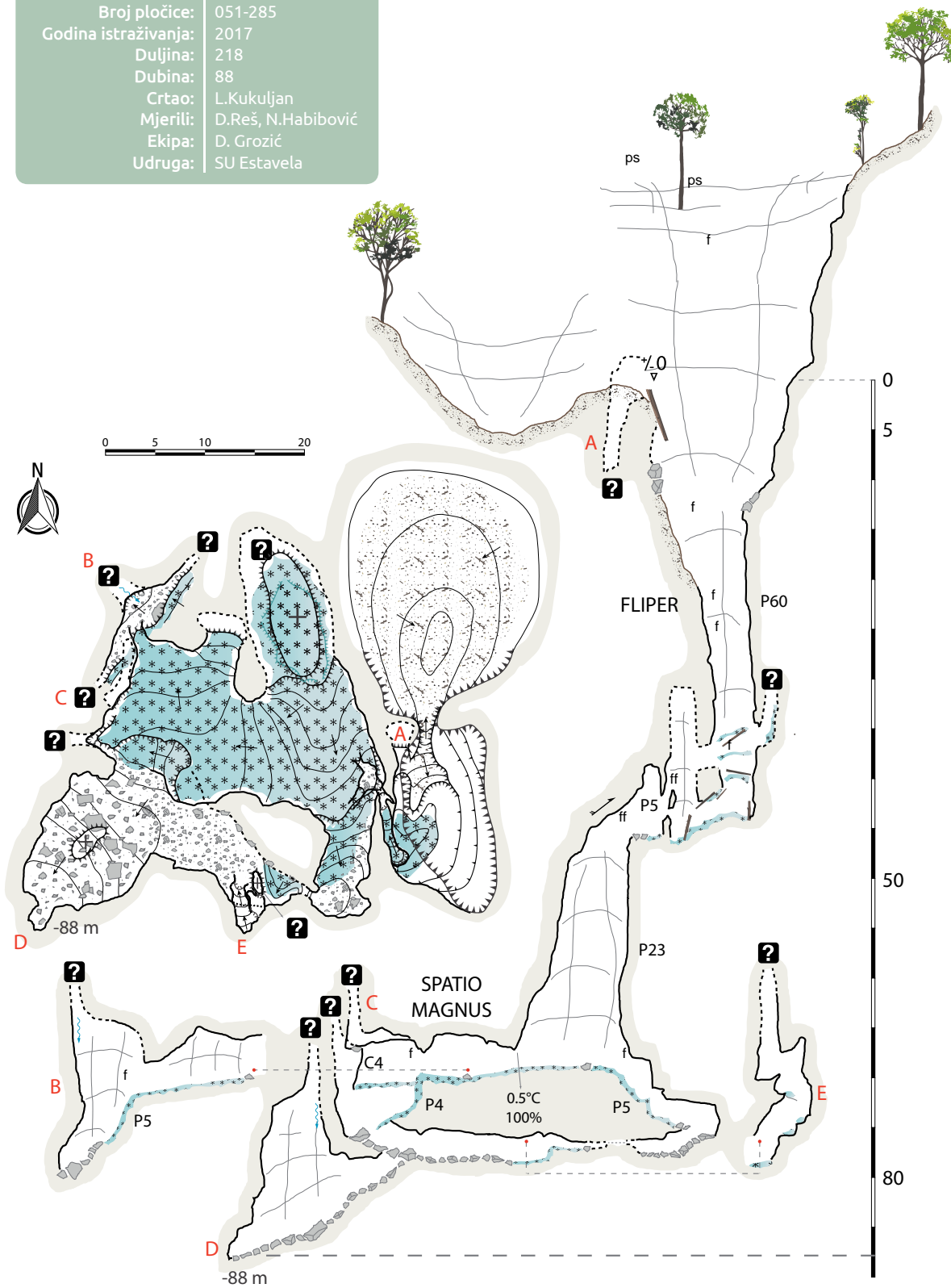
Katastarski broj:	297
Broj pločice:	051-039
Godina istraživanja:	2011
Duljina:	11
Dubina:	9
Crtali:	L.Grabar, A.Rubinić
Mjerili:	L.Grabar, A.Rubinić
Udruga:	SU Estavela

133.

WD-40

Katastarski broj:	418
Broj pločice:	051-285
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	218
Dubina:	88
Crtao:	L.Kukuljan
Mjerili:	D.Reš, N.Habibović
Ekipa:	D. Grozić
Udruga:	SU Estavela

Ulaz u WD-40 | Foto: Lovel Kukuljan

Pogled niz ulaznu vertikalu „Fliper” | Foto: Lovel Kukuljan

Ledene naslage u dvorani „Spatio magnus” | Foto: Lovel Kukuljan

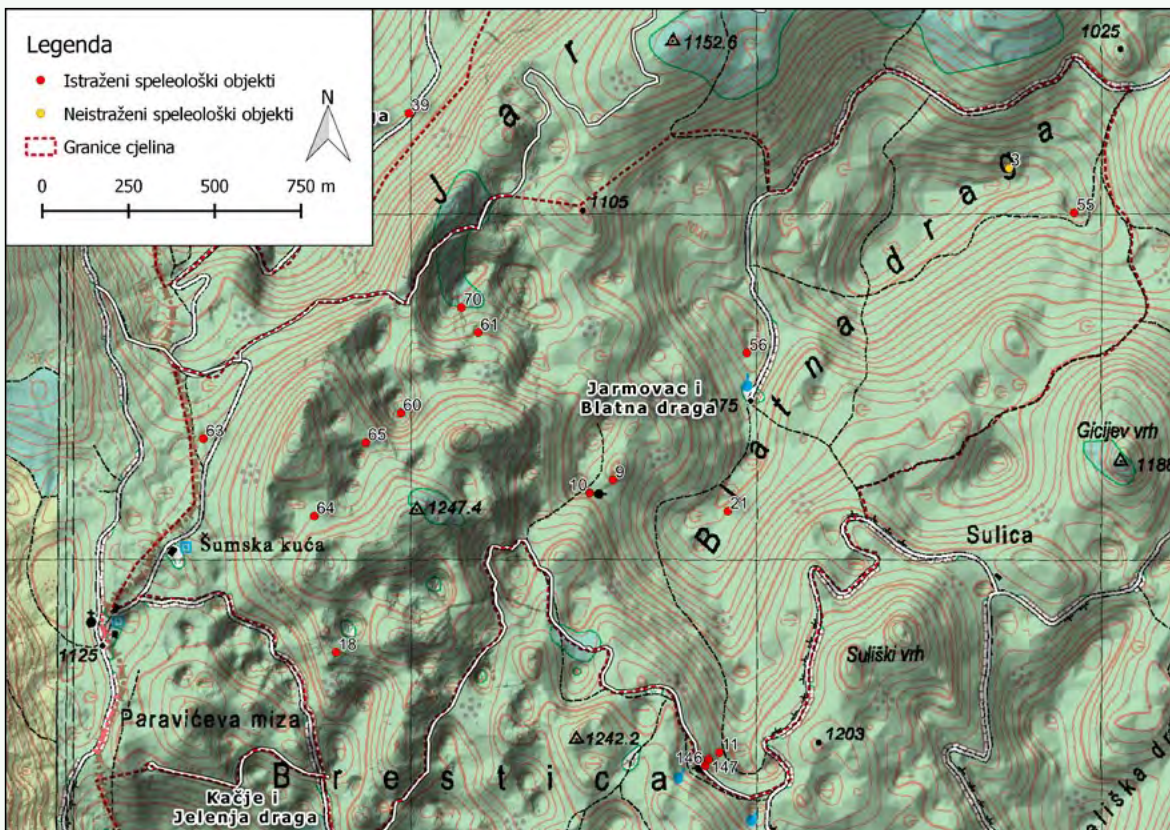
Istraživanje upitnika označenog na nacrtu slovom „C”
| Foto: Lovel Kukuljan

8. Jarmovac i Blatna draga

Ovu cjelinu čine vrh Jarmovac (1247 m.n.v.) koji je ujedno najširi i najviši dio planine. Upravo na tom najvišem jugozapadnom dijelu pronađena je trenutno najdublja jama Šverde, Treći svijet. Od vrha se u smjeru sjeveroistoka razvija uski i nešto niži planinski greben s vrhovima 1105, 1153 i 1151 m.n.v. Strme padine Jarmovca u smjeru sjeverozapada spuštaju se do 775 m.n.v. u prostranu Praprotnu dragu, a u smjeru jugoistoka sličnim karakteristikama u Blatnu dragu do 860 m.n.v. Na određenim položajima s grebena je moguće vidjeti Snežnik (1796 m.n.v.). Iz spomenutih dolina Jarmovac dominira svojom monumentalnošću zbog karakterističnih okršanih strmih padina, iako na području nema dramatičnih ekspozicija. Blatnu dragu s juga zatvaraju Brestice (1242 m.n.v.), istoka Suliški vrh, Gicijev vrh (1189 m.n.v.), a sa sjeveroistoka Dedov vrh (1149 m.n.v.). Na području Jarmovca i Blatne drage istraženo je 15 speleoloških objekata, od kojih se svojom morfologijom i veličinom uz najdublju jamu Treći svijet (-310 m) ističu Kisukapenjetu (-90 m) i Daždaland (-72 m).

Iako je područje djelomično pregledano, grebanski dio Jarmovca rekognosciran je samo vršnim dijelom, uz cestu i bez pronalaska ulaza u speleološke objekte. Na nižim dijelovima padina Jarmovca ulazi su u mnoge jame u Praprotnoj dragi, da li je isti slučaj na padinama nad Blatnom dragom još nije istraženo. Viši dijelovi grebena samo su djelomično rekognoscirani, dok srednji pojas padina nije uopće. Najniži dijelovi Drage su vjerojatno dobro pregledani, no na srednjim i višim rubnim dijelovima pronađeni su zanimljivi speleološki objekti kao Treći svijet, Kisukapenjetu, Daždaland i Čačkalicišnjak, koju bi vrijedilo ponoviti. Moguće je očekivati još zanimljivih jama u srednjoj i višoj zoni područja koja nije zapunio sediment nakon otapanja ledenjaka. Dedov vrh (1149 m.n.v.) koji zatvara sjevernu stranu Blatne drage je speleološki netaknut. U neposrednoj blizini i na istoj geološkoj podlozi nalaze se najdublje jame: Treći svijet, jama na Kačju, kao i Brezno treh src, u blizini slovenske granice. Perspektiva za daljnja istraživanja svakako postoji.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
9	133	-	Čačkalicičnjak	5462582	5047232	1095	8	47	2005	D.Reš
10	134	051-327	Jama s tri školje	5462514	5047194	1100	36	27	2005	D.Reš
11	135	051-226	Daždeland	5462890	5046442	1160	20	72	2005	R.Resch
18	143	-	Glista	5461779	5046732	1180	6	15.5	2005	S.Zbašnik
21	193	-	Jama Krasnica	5462915	5047141	1100	57	57	2005	M.Vrkić
55	160	-	Škorpion	5463919	5048006	935	21	22	2007	A.Rubinić
56	166	051-324	BD 3	5462970	5047600	955	5	6	2007	A.Rubinić
60	203	051-235	Kisukapanjetu	5461967	5047426	1130	34	90	2007	M.Vatav
61	204	051-020	Naklonska jama	5462191	5047659	1106	15	13	2007	M.Vatav
63	206	-	Jama Pokraj Prozora	5461395	5047351	1110	-	16	2007	F.Kožemelj
64	207	051-234	Puževa škornja (Viky 15)	5461716	5047127	1200	-	15	2007	B.Vurajić
65	208	-	Treći Svijet	5461865	5047340	1230	397	310	2007-2009	R.Resch, D.Reš, D.Jirkal, I.Mišur
70	440	051-021	Moldavski zec	5462142	5047732	1076	20	40	2007	M.Vatavu
146	441	051-300	Jama bez smeća na Šverdi	5462849	5046403	1191	22	15	2017	K.Racan
147	442	051-291	Jama pored Jame bez smeća	5462859	5046422	1187	19	15	2017	N.Trinajstić

Kopa ale mulac

Kad te kopu ale mulca zdevat, najprvo se na sred kopišća zabiju tri kolci dugi, kuliko će bit visoka kopa. Ti kolci se zovu štibje. Od trti store kodabi dva venca ale kolača. To zovu kolonbari.

Kolonbar mora bit širok, kulika j' debela glava palera, ki će kopu zdevat. Kad ga oplete, primeri ga na glavu. Aku mu pade na rame, kolonbar je prevelik. Kolonbar vežu mej štibje. Jenega onako na višinu od jeno četire nogi i pol, a drugoga pul vrh štibaj.

Ontrat stave mej štibje na tla jedan križić, to dve trećice prekriže, pak počnu na štibje lepo naslanjat i ukladat ale, kako paleri deju, zdevat drvo pul drva se okole. Na sredine mej štibjami ustane škuja, kuliki su kolonbari.

Drva su duga tako jedan klaftar ale šežanj. Ako tako slože ale zdenu drva i pol (ta jena drva, ka su okol šežanj duga, i druga za pol krača), to se zdene mulca. Tako mulac je visok za drvo i pol. Ako na prva drva stvljaju druga cela drva, to se onda zove kopa. Tako mulac je od drva i pol, a kopa j' od dvoja drva. Kopa j' veća, ale delaju na jedan mod mulca i kopu.

Palerske kumpanije delaju kopi, a človek, ki gre opalit par vozic ugjeva sam samo za svoju potrebu i za žensku, ka nese v Reku ko breme, pali mulca. Tega človeka zovu mulčar.

Neko leto san pital palera Jožeta Poldiča Sokola: „Jože, kade pališ ovo leto?“ on je rekal: „Palin na Jarmoce. Tamo nas je jeno pet kumpanij i šest mulčari“.

Jardas I.: 1957: Kastavština - Građa o narodnom životu i običajima u kastavskom govoru str. 324.

9.

Čačkalicičnjak

Katastarski broj:	133
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	8
Dubina:	47
Crtao:	D.Reš
Mjerio:	B.Šuput
Ekipa:	D.Hrstić, H.Cvitanović
Udruge:	SU Estavela, SD Ponir, SK Ursus spelaeus

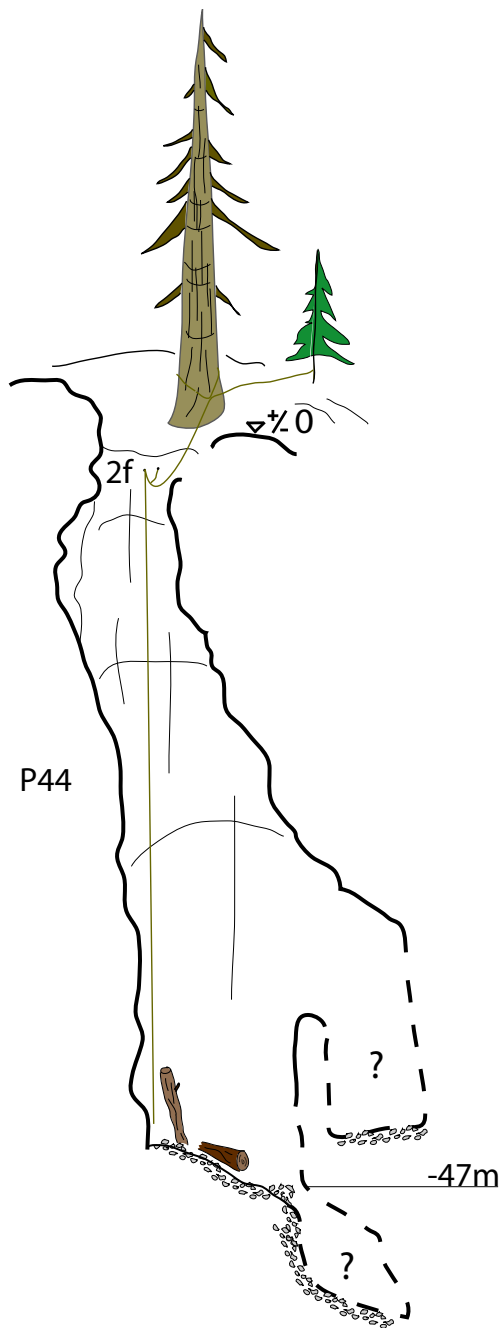
2m

277
pad slojeva

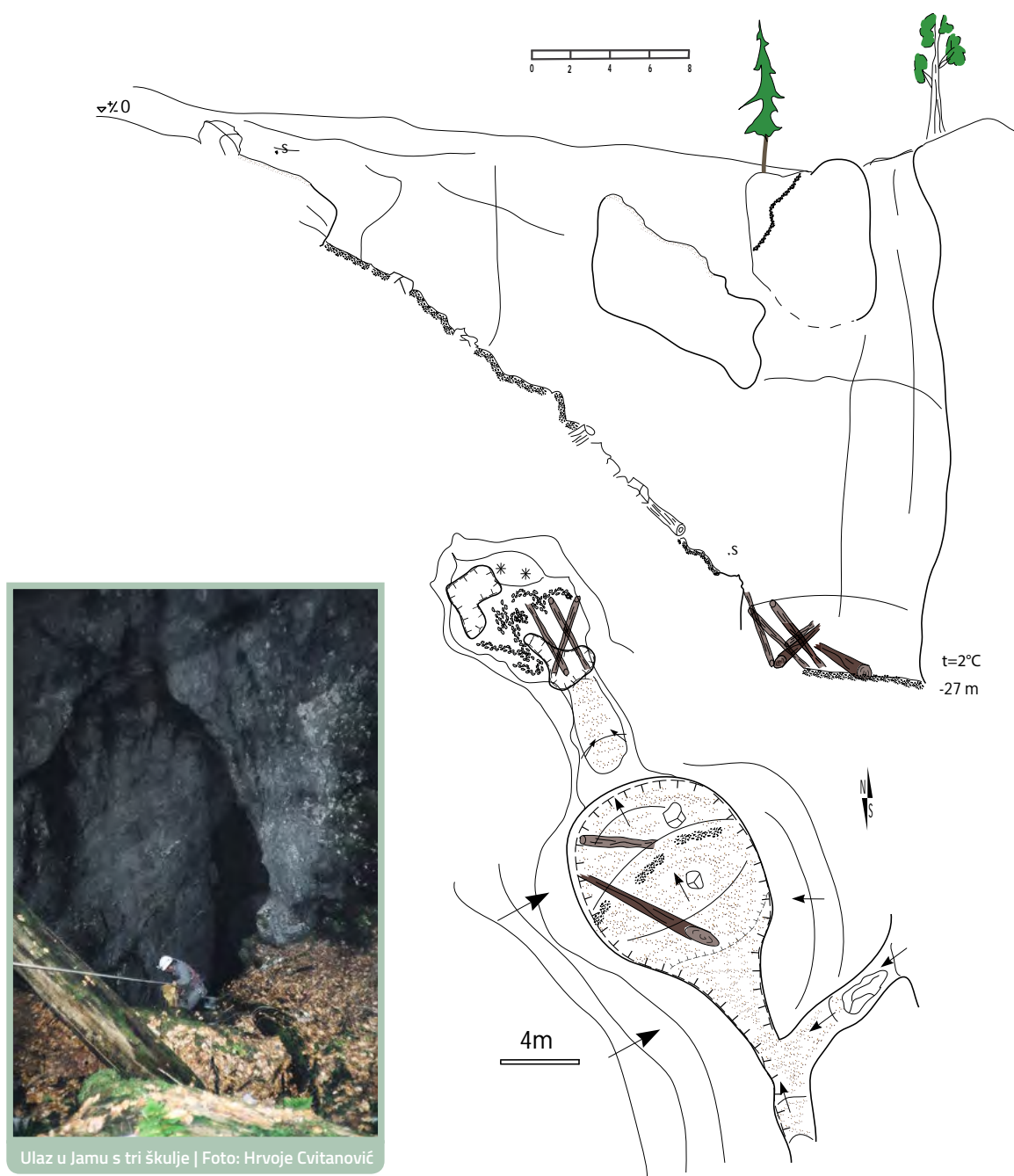
Ulaz u Čačkalicičnjak | Foto: Hrvoje Cvitanović

10.

Jama s tri školje

Katastarski broj:	134
Broj pločice:	051-327
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	36
Dubina:	27
Crtao:	D.Reš
Mjerio:	B.Šuput
Ekipa:	D.Hrstić, H.Cvitanović
Udruge:	SU Estavela, SD Ponir, SK Ursus spelaeus

11.

Daždeland

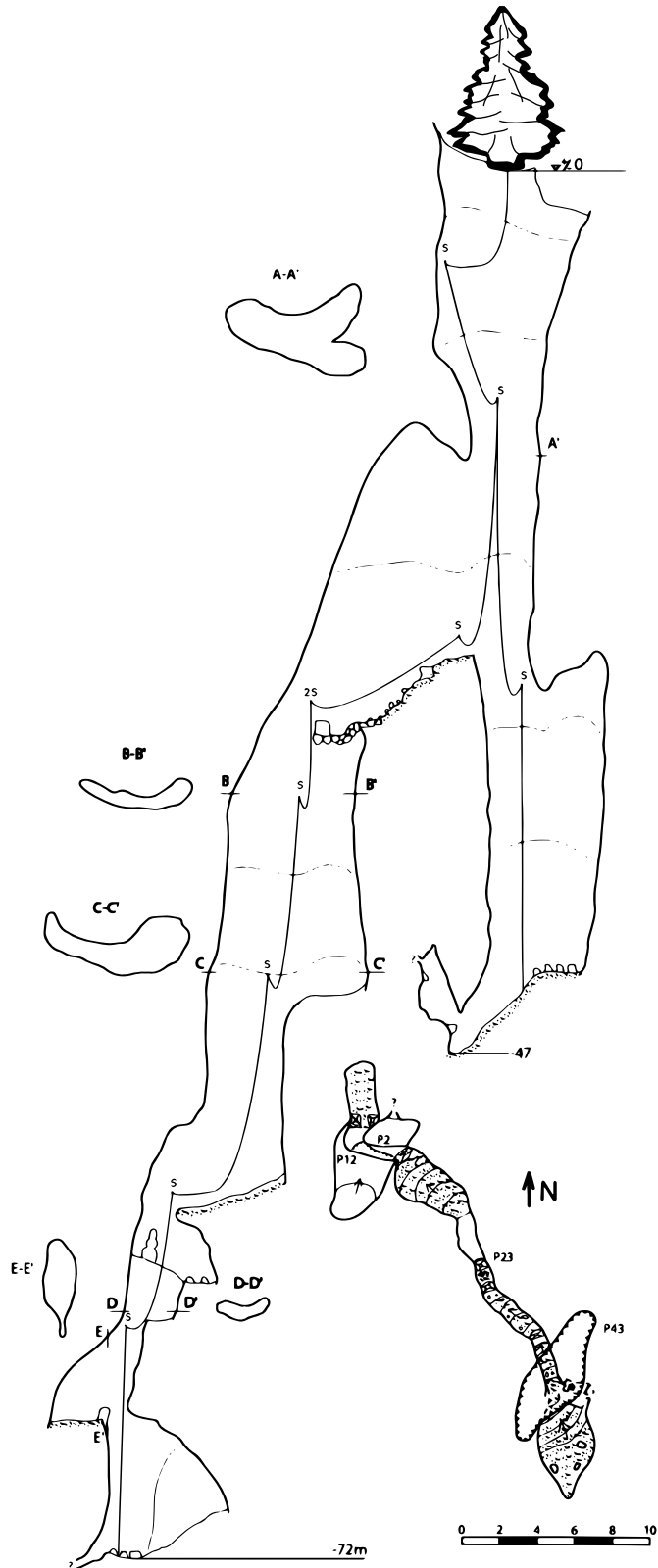
Katastarski broj:	135
Broj pločice:	051-226
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	20
Dubina:	72
Crtali:	D.Basara, R.Resch
Mjerio:	A.Škrobonja
Ekipe:	D.Jirkal, M.Borovec
Udruge:	SU Estavela, SO Željezničar, SO Dubovac

Ulaz u Daždeland | Foto: Lovel Kukuljan

Istraživanje jame 2005. godine.
| Foto: Dalibor Jirkal

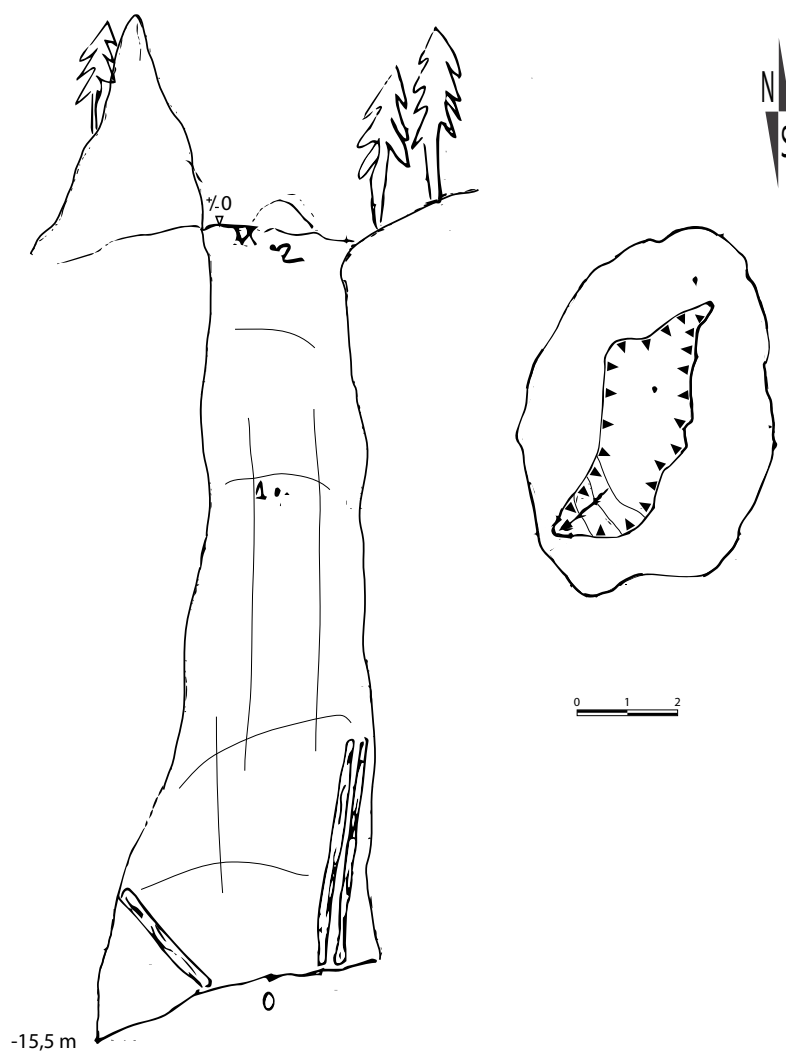

18.

Glista

Katastarski broj:	143
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	6
Dubina:	15.5
Crtala:	S.Zbašnik
Mjerili:	M.Ronjga, Matija Vrkić
Ekipa:	R.Resch, D.Veljković, M.Postić
Udruga:	SU Estavela

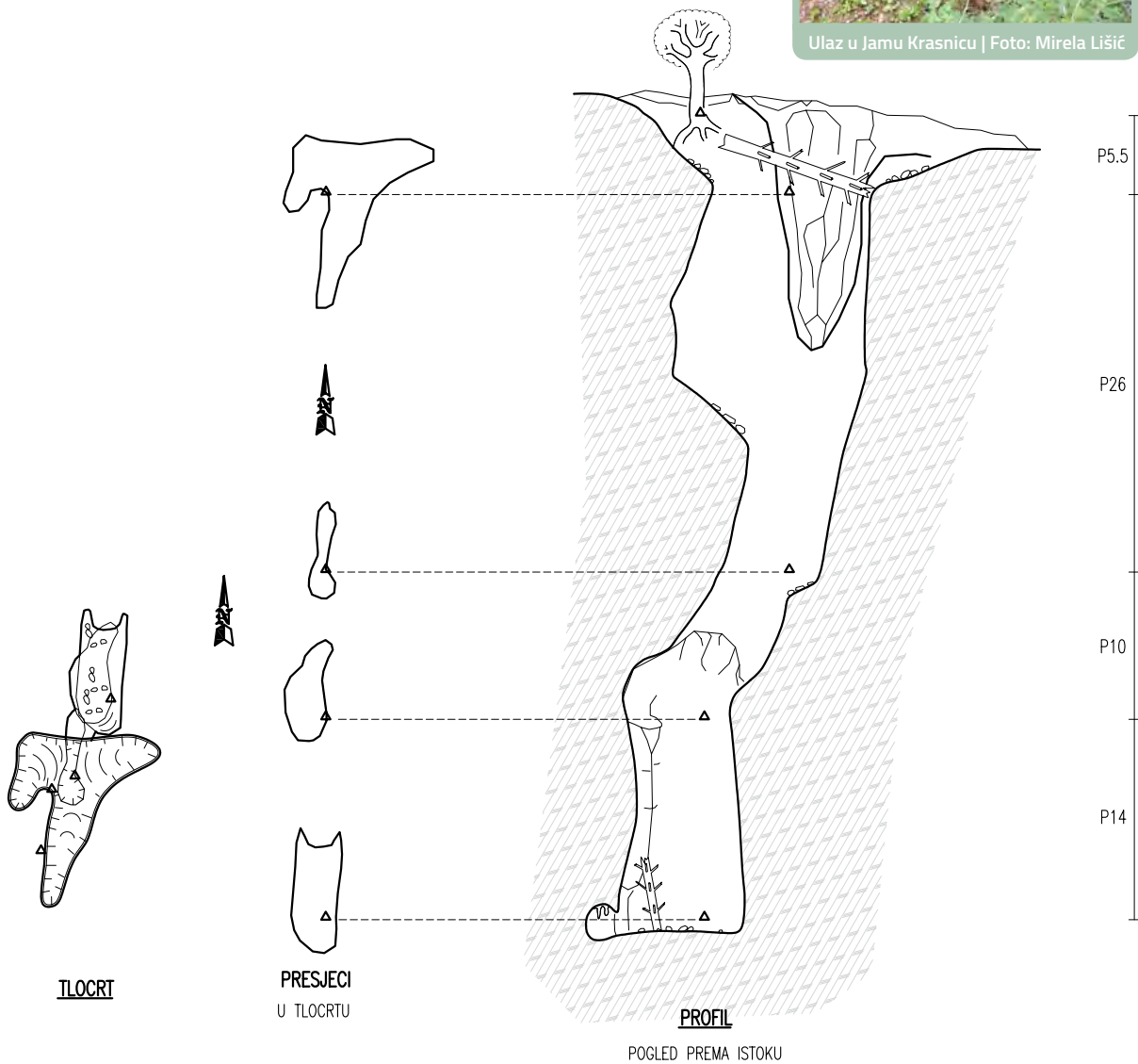
21.

Jama Krasnica

Katastarski broj:	193
Godina istraživanja:	2005
Duljina:	57
Dubina:	57
Crtao:	Matija Vrkić
Mjerila:	M.Sulić
Ekipa:	S.Zbašnik, S.Antolić, R.Resch
Udruga:	SU Estavela

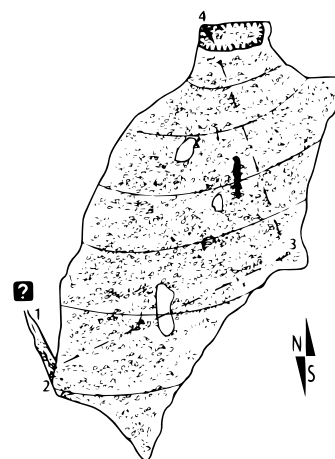
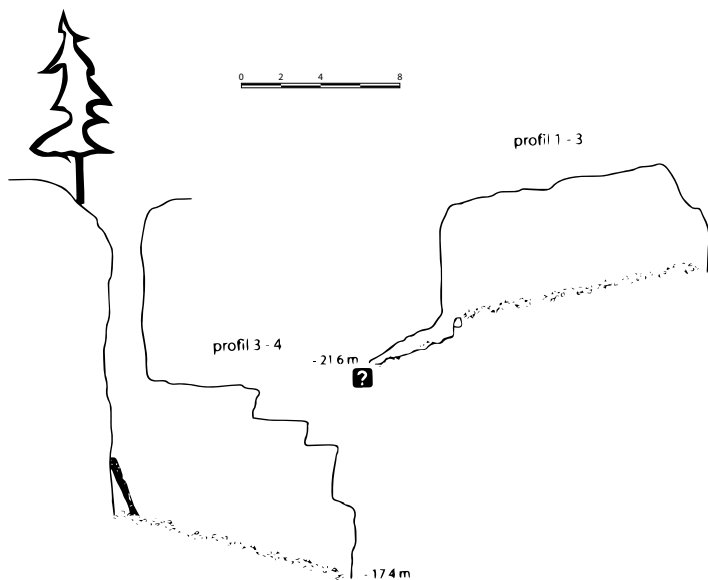
Ulaz u Jamu Krasnicu | Foto: Mirela Lišić

55.

Škorpion

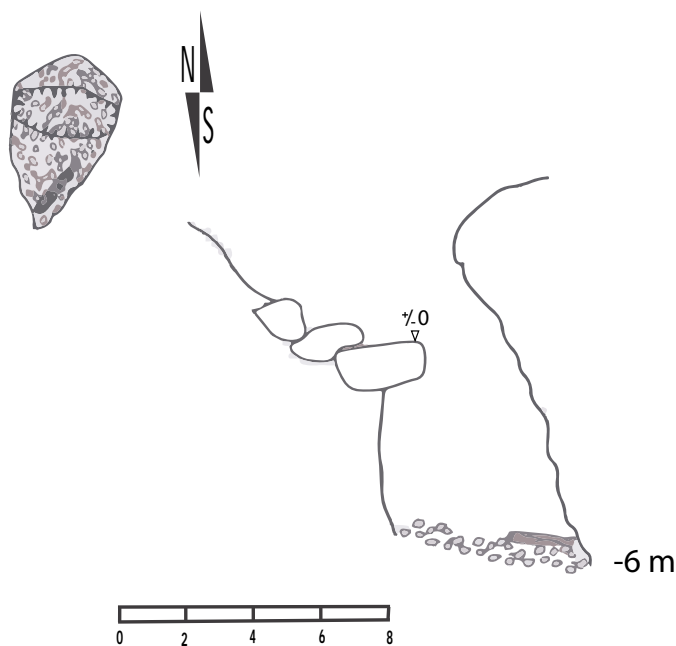
Katastarski broj: 160
 Godina istraživanja: 2007
 Duljina: 21
 Dubina: 22
 Crtao: A.Rubinić
 Mjerio: M.Krpešić
 Ekipa: I.Dokoza
 Udruga: SU Estavela,
 SD Špiljar

56.

BD 3

Katastarski broj: 166
 Broj pločice: 051-324
 Godina istraživanja: 2007
 Duljina: 5
 Dubina: 6
 Crtao: A.Rubinić
 Mjerio: I.Dokoza
 Ekipa: M.Krpešić
 Udruga: SU Estavela,
 SD Špiljar

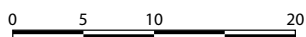
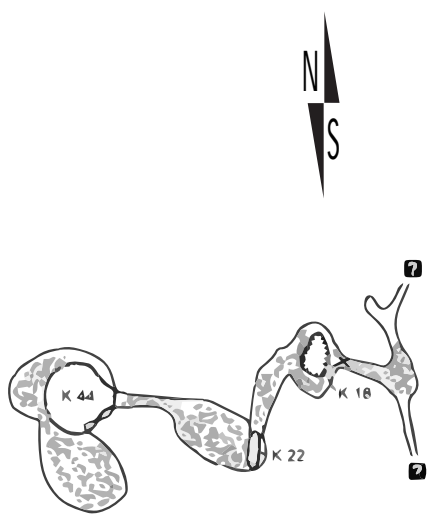

Mirela Lišić na ulazu u jamu BD 3
 | Foto: Dalibor Reš

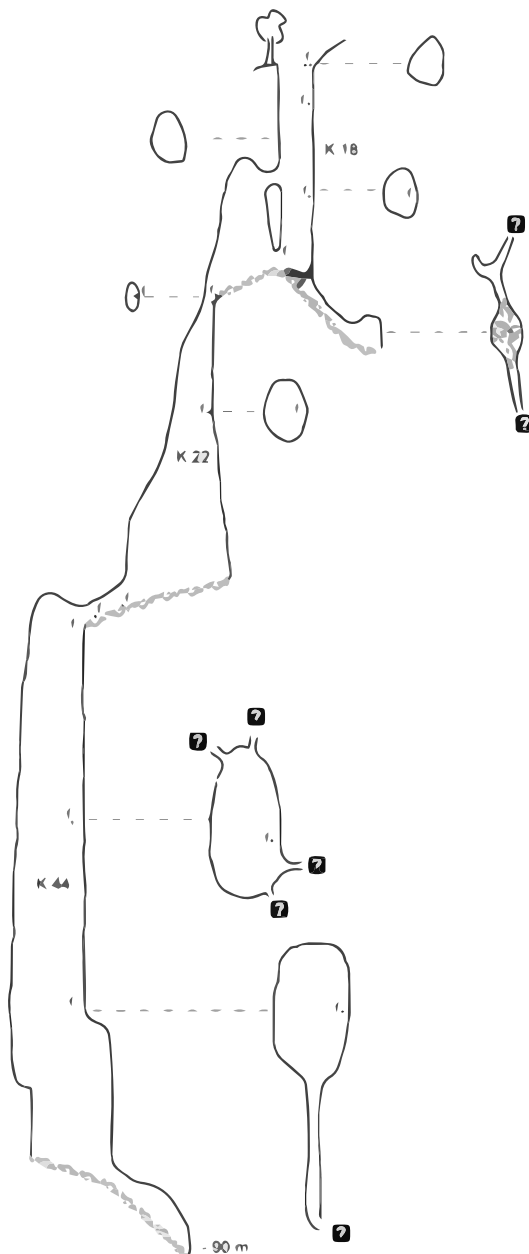
60.

Kisukapanjetu

Katastarski broj:	203
Broj pločice:	051-235
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	34
Dubina:	90
Crtao:	M.Vatavu
Mjerio:	V. Sava
Ekipa:	S.Griusuk, S.Horoshun, N.Ceaban, I.Seitz
Udruge:	SU Estavela, SK Abis

Ulaz u Kisukapanjetu | Foto: Lovel Kukuljan

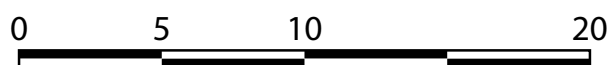
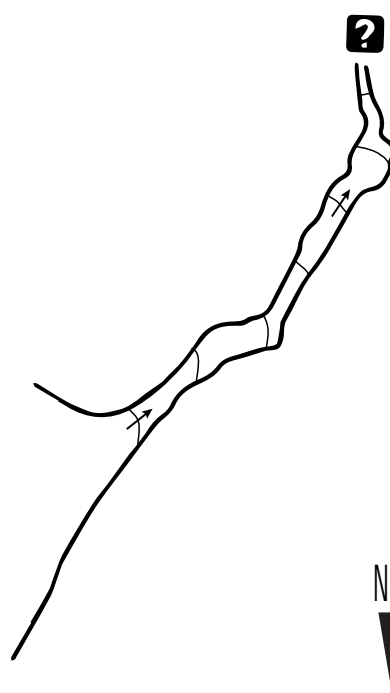
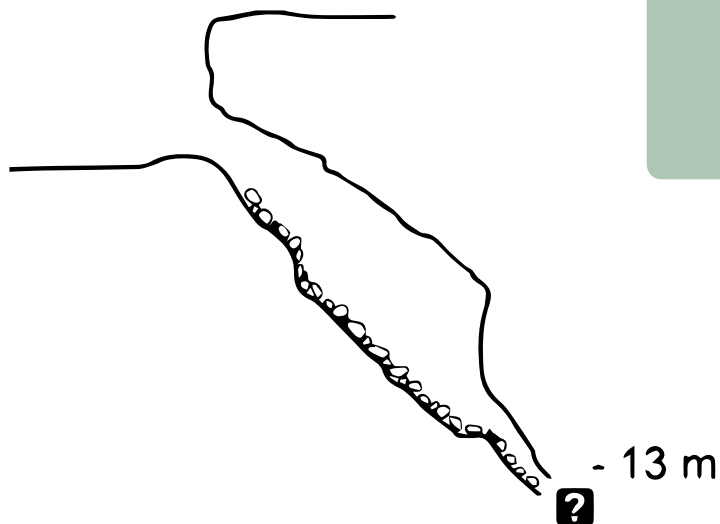

61.

Naklonska jama

Katastarski broj:	204
Broj pločice:	051-020
Godina istraživanja:	2007
Duljina:	15
Dubina:	13
Crtao:	M.Vatavu
Mjerio:	V. Sava
Ekipa:	S.Horoshun, S.Griusuk, N.Ceaban
Udruga:	SK Abis

Ulaz u Naklonsku jamu | Foto: Lovel Kukuljan

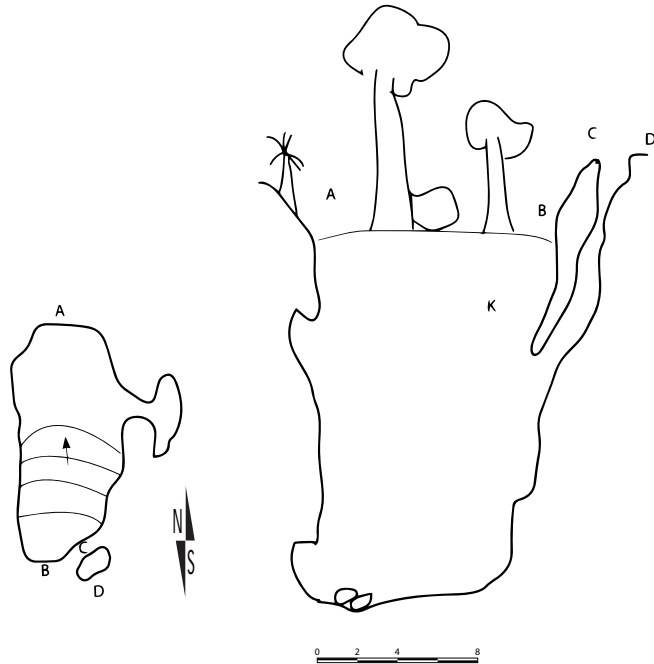
63.

Jama Pokraj Prozora

Katastarski broj: 206
 Godina istraživanja: 2007
 Dubina: 16
 Crtao: F.Kožemelj
 Ekipa: G.Puljas, F.Kožemelj,
 V.Kiseljak, O.Climov
 Udruge: SD Špiljar, SK Abis

Ulaz u Jamu Pokraj Prozora | Foto: Nikolina Kuharić

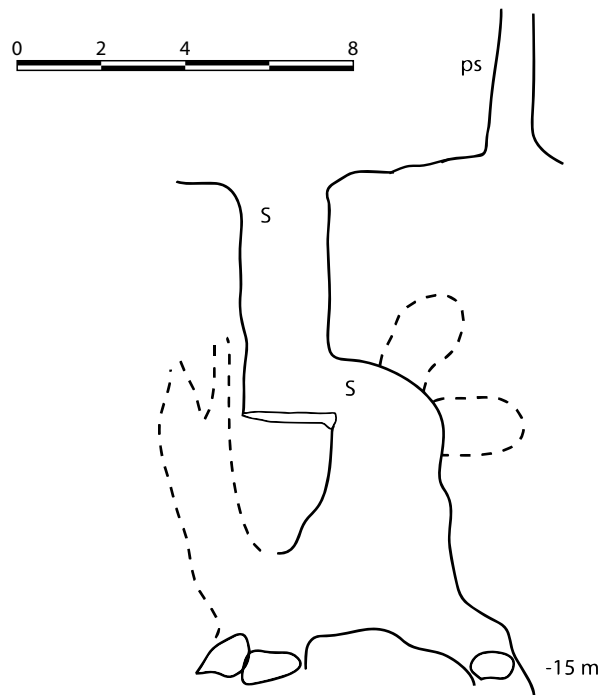
64.

Puževa škornja (Viky 15)

Katastarski broj: 207
 Broj pločice: 051-234
 Godina istraživanja: 2007
 Dubina: 15
 Crtao: B.Vurajić
 Ekipa: V.Serovet,
 O.Sliusari
 Udruge: SO Željezničar,
 SK Abis

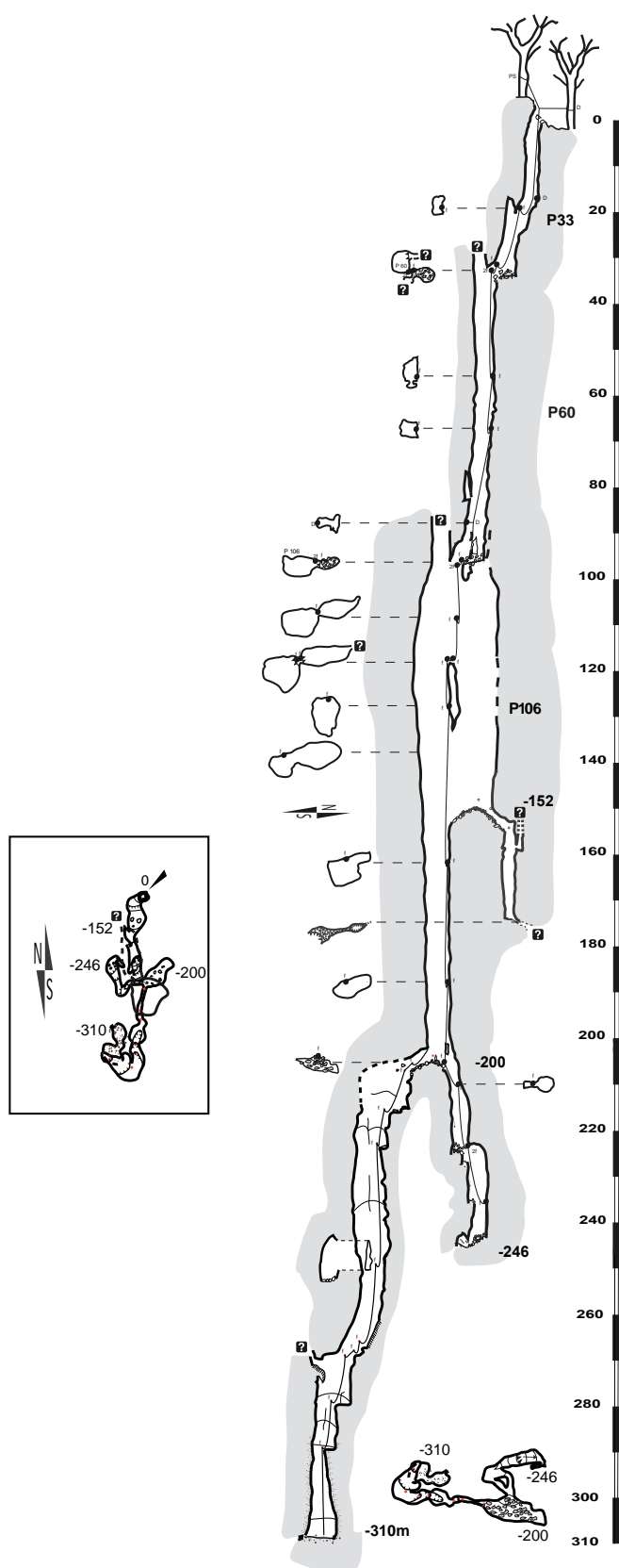

Ulaz u jamu Puževa škornja (Viky 15)
 | Foto: Lovel Kukuljan

65.

Treći Svijet

Katastarski broj:	208
Period istraživanja:	2007-2009
Duljina:	397
Dubina:	310
Crtali:	R.Resch, D.Reš, D.Jirkal, I.Mišur
Mjerali:	I.Bartolović, I.Glavaš, T.Boban
Ekipa:	R.Šajn, T.Valenčić, I.Dokoza, G.Puljas, D.Laušić, Z.Perec, O.Dodič
Udruge:	SD Špiljar, SU Estavela, SU Spelunka, SO Željezničar, SO Velebit, JK Netopir

Ulaz u Treći Svijet | Foto: Lovel Kukuljan

Zoran Perec na 152 m dubine, spoj paralelne vertikale na P106 | Foto: Dalibor Reš

2008. godine je speleološki kamp na Šverdi ponovo imao međunarodni karakter. Kamp ugošćuje slovenske speleologe iz Ilirske bistrice, susjede po terenu, istraživače više od 500 m duboke jame Bogumila Brinška koja samo jača motiv kastavskih speleologa na istraživanje Šverde. Tu su i moldavski speleolozi koje dovodi poznanica Vanja Kiseljak iz Karlovca. Suradnja s moldavskim speleolozima dogovorena je godinu ranije na organiziranoj zajedničkoj ekspediciji na Velebitu na kojoj sudjeluju speleolozi Podilje iz Ukrajine, Ursus spelaeus iz Karlovca, Spelunke iz Opatije i Estavele iz Kastva. Kako to gotovo uvijek biva pred sami kraj kampa „Šverda 2007.“, Ivo Dokoza (SD Špiljar), Tatiana Serovet, Oxana Gilca (SK Abis) i Dalibor Reš - Dado pronalaze dvije plitke i ne baš perspektivne jame na području Jarmovca. Jamu Vicky 15, 15 m duboku, (kasnije zbog čudoređa preimenovana u Puževa škornja), istražuju Bojan Vuraić (SOŽ), Frane Kožemelj (SDŠ), Serovet i Olga Sliusari (SK Abis). U drugu jamu slične dubine ulaze Dokoza (SDŠ), Radivoj Šajn i Tomaž Valenčič (JK Netopir). Istražuju 35 m u dubinu i ostaju bez užeta!

Tim izlazi iz jame vidno nabrijan, ispod njih tutnji kamen niz vertikalnu još 20-ak sekundi i obećava duboku jamu. „Ova jama bu šibala BBB!“ (Brezno Bogumila Brinška, -506 m op.a.) optimistično procjenjuju slovenski kolege, a kako su se stvari odvijale dalje, slijedi u nastavku teksta!

U nedjelju „Estaveličari“ ruše mobilnu infrastrukturu kampa i ispraćuju moldavske speleologe. Spličani Ko-

Zoran Perc ulazi u drugu, 60 m vertikalnu | Foto: Dalibor Reš

žemelj, Dokoza i Grgo Puljas odlaze u jamu s 300 m užeta, ostatak ekipe se pravi da su zadovoljni ulogom „raspremača kampa“.

Ekipe istražuje jamu još 70 m u dubinu gdje im puca jedino svrdlo bušilice i staju nad 80 metarskom verti-

U 60 metarskoj vertikalni | Foto: Dražan Mimica

Pogled sa „starog“ dna na 246 m dubine | Foto: Dražan Mimića

Tihana Boban u zadnjoj vertikali | Foto: Dalibor Reš

Dalibor Jirkal na dnu | Foto: Dalibor Reš

kalom. Kamp završava. U 9. mjesecu 2007. organizira se akcija. Ivana Bartolović, Andrija Rubinić, Zoran Perc, Rudi i Dalibor Reš (SU Estavela), Puljas, Domagoj Laušić, Joško Maslov, Dražan Mimica i Tonči Rađa (SD Špiljar) i Martina Borovec (SO Željezničar) vraćaju se na jamu i istražuju je do 246 m dubine. Jama se topografski snima, fotografira, uzimaju se osnovni klimatski podaci, a Rađa vrši biospeleološko uzorkovanje. Prilikom raspremanja na oko 200 m dubine, Reš D. pronalazi meandrić uzak za prolazak, ali kroz koji zrak lagano curi. Mnogi su kamenčići ubačeni i treći nakon odustajanja je prošao dalje! Kamen pada više od 60 m! Nakon otapanja snijega 6. - 8. lipnja 2008. godine ponovo se ulazi u jamu. Dado postavlja jamu kroz paralelnu vertikalu koja se otvara na -100 m, a ponovo spaja na glavnu na 152 m dubine. Potvrđuje se Rudi-jev upitnik u daljini označen na nacrtu na polovici 106 metarske vertikale, no cilj istraživanja je upitnik na -200 m pa se povratkom u glavnu vertikalu nastavlja s postavljanjem loveći već prije zabijena sidrišta. Na polici slijedi otkopavanje meandra kojemu treba „još malo“, što Ivan Glavaš (SU Spelunka) uspješno širi i otvara tijesan put u nepoznato! Nastavak jame izgleda poput trećeg svijeta. Korodirano-erodirane stijene i vidljiva aktivnost vode djeluje kao da smo ušli u put ka središtu zemlje. Nema ljepše stvari od one kad spele-

olog ostane bez užeta! Doduše ekipa se pribijava nastavka jer su rasvjetom pod sobom primijetili zidove jame prekrivene glinom. Nastavak istraživanja slijedi idući dan jer je potrošena planirana „stotka“. Sutradan se Ivica Seitz, Glavaš i Špale Dodić spuštaju još 30-ak m i dolaze u glinom obloženih zadnjih 20 m jame i male rupice u koju se kroz sigurno drenira voda...a dan je tako lijepo počeo! Dana 12.7. 2008. Tihana Boban (SO Velebit.), Dalibor Jirkal (SO Željezničar) i D. Reš (SU Estavela) izrađuju nacrt novoistraženog djela i raspreamaju jamu. Ukupna dubina iznosi 310 m. Još jedan upitnik svrbi maštu speleologa - upitnik u paralelnoj vertikali na 152 m dubine.

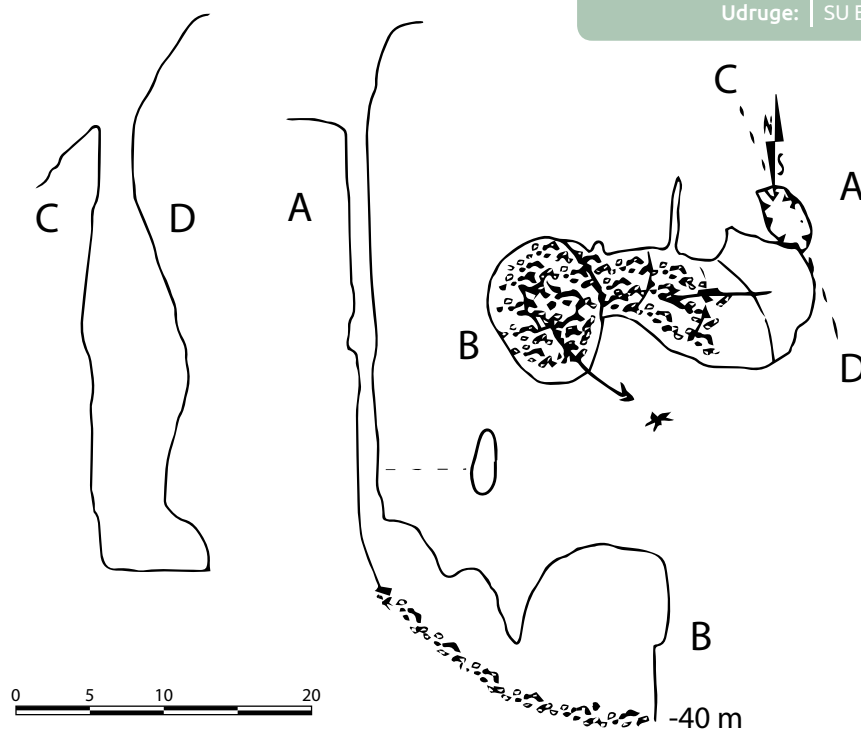
Uvijek je moguće da se kroz neki mali prolaz jama otvori i otkrije neki paralelni fosilni, ili još bolje, aktivni nastavak kanala. Na ljetnom kampu 2009. godine, Ivan Mišur – Ivo (SO Željezničar) silazi kroz suženje i dvadesetak metara niže iscrpljene su mogućnosti za napredovanje u Trećem svijetu. Sa svojom dubinom od 310 metara i monumentalnošću Treći svijet je najdublja poznata jama na Šverdi i peta po dubini na širem području Snežnika.

Dalibor Reš

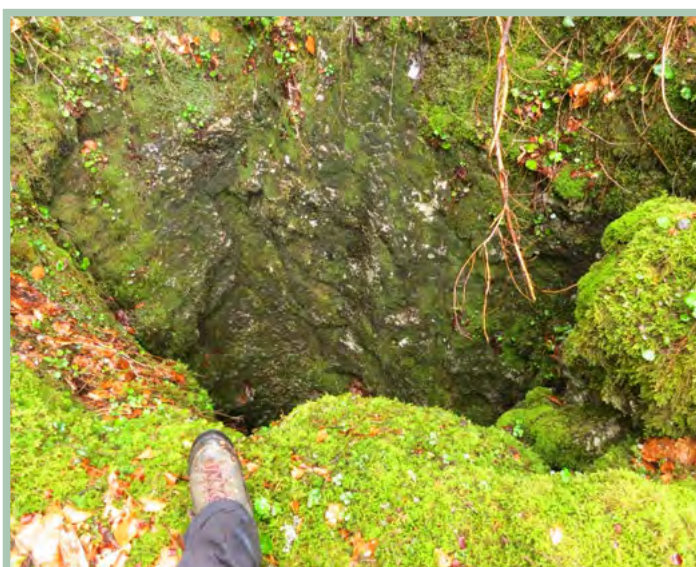
70.

Moldavski zec

Katastarski broj: 440
 Broj pločice: 051-021
 Godina istraživanja: 2007
 Duljina: 20
 Dubina: 40
 Crtao: M.Vatavu
 Mjerio: V.Sava
 Ekipa: S.Horoshun,
 S.Griusuk, N.Ceaban
 Udruga: SU Estavela, SK Abis

Ulaz u jamu Moldavski zec | Foto: Lovel Kukuljan

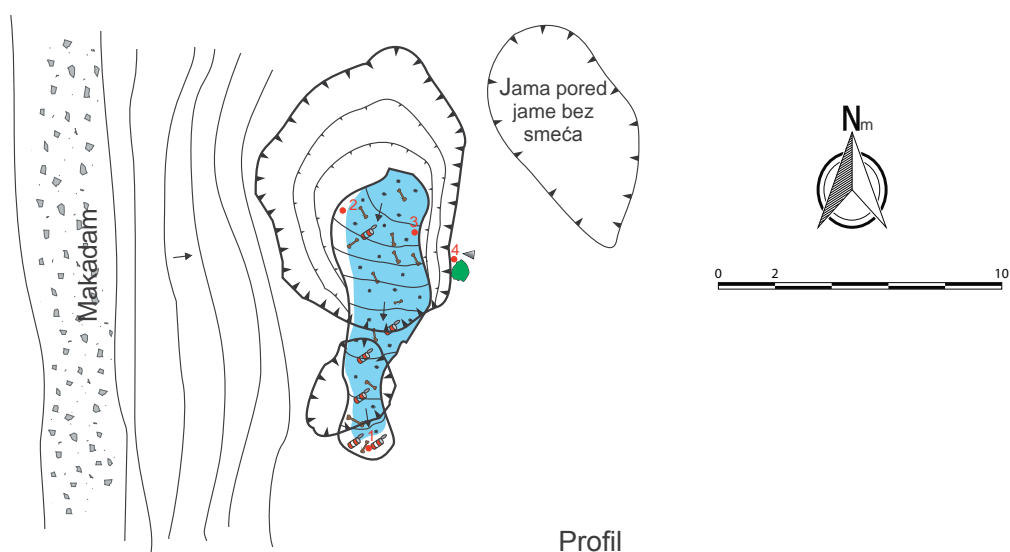
Ulaz u jamu Moldavski zec | Foto: Lovel Kukuljan

146.

Jama bez smeća na Šverdi

Katastarski broj:	441
Broj pločice:	051-300
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	22
Dubina:	15
Crtao:	K.Racan
Mjerila:	N.Trinajstić
Ekipa:	S.Rudin
Udruga:	SD Istra, SU Estavela

Tlocrt

Profil

Jama bez smeća (bliži ulaz) i Jama pored Jame bez smeća (udaljeniji ulaz) | Foto: Lovel Kukuljan

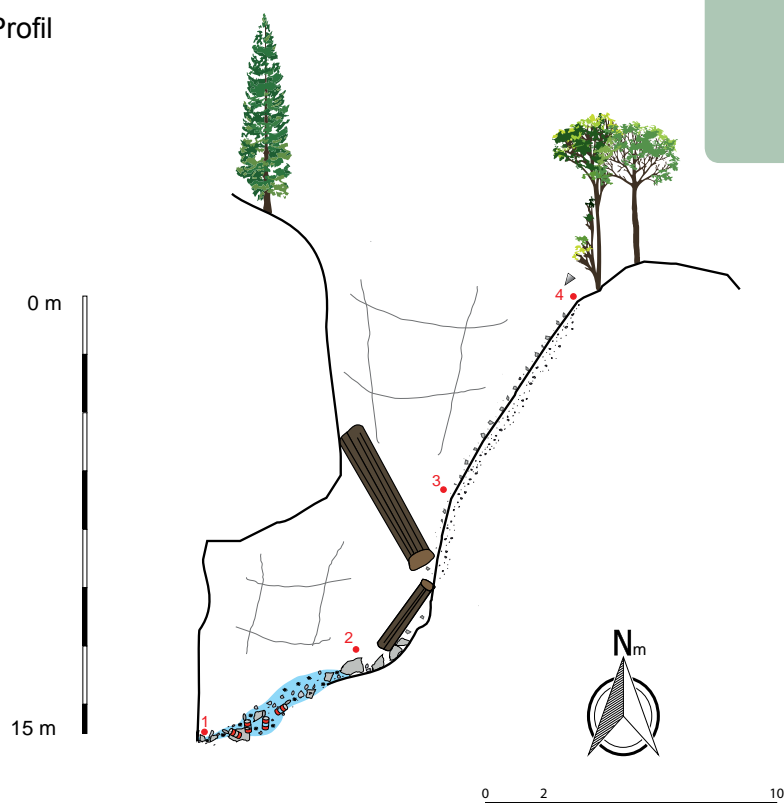

147.

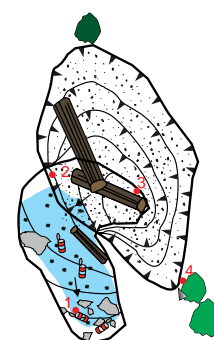
Jama pored Jame bez smeća

Katastarski broj:	442
Broj pločice:	051-291
Godina istraživanja:	2017
Duljina:	19
Dubina:	15
Crtala:	N.Trinajstić
Mjerio:	K.Racan
Ekipe:	S.Rudin
Udruge:	SU Estavela, SD Istra

Profil

Tlocrt

Jama bez smeća (bliži ulaz) i Jama pored Jame bez smeća (udaljeniji ulaz) | Foto: Lovel Kukuljan

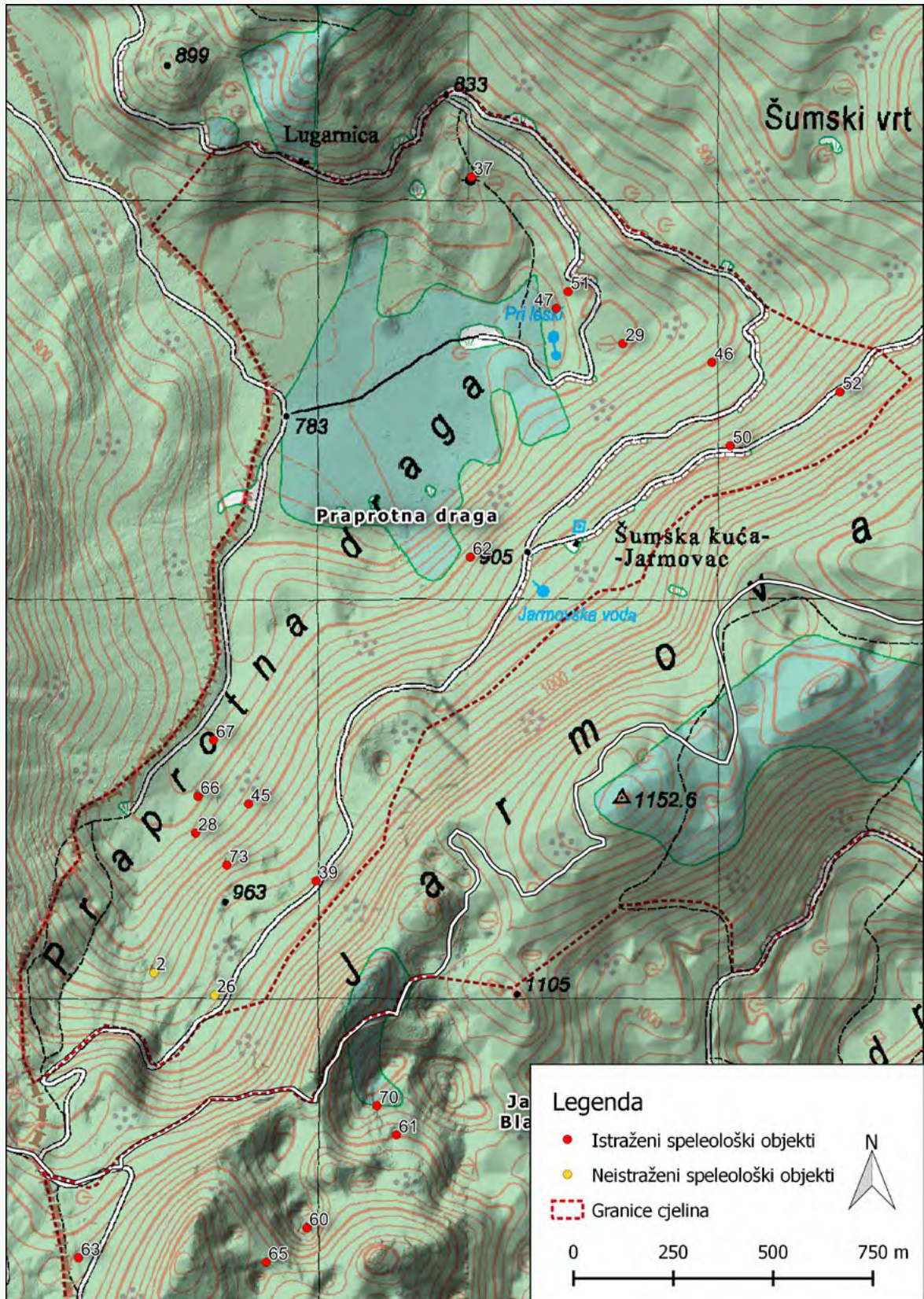
9. Praprotna draga

Prostranu Praprotnu dragu s najnižom kotom od 770 m.n.v. dijeli državna granica. Padine Jarmovca formiraju njen strmi jugoistočni i istočni obod. Škodovnik (1048 m.n.v.) ju zatvara sa sjeverne strane, a Pravednjak (1355 m.n.v.), Medvedova glava (1420 m.n.v.) i Cifre (1381 m.n.v.) nešto blažim padinama zatvaraju dolinu sa zapadne strane. Početni interes istraživanja ovog područja bio je pronaći jamu iz literature - Jamu u Praprotnoj dragi, istraženu od strane zagrebačkih Željezničara 80-ih godina prošlog stoljeća. Duboka je 100 m, a na profilu se nalazi vrlo zanimljiv upitnik s oknom iznad završne vertikale. U

potrazi za navedenom jamom istraženo je 14 špilja i jama. Karakteristika jama na području je razvedenost i tragovi erozivnog djelovanja vode. Tako su u „Vrtložnoj jami“ pronađeni mnogi morfološki oblici i sediment koji upućuju da je jama nekada imala ponornu funkciju, a takvi su primjeri na Šverdi inače vrlo rijetki. Jama u Praprotnoj dragi je u konačnici pronađena. Godine 2009. istražen je upitnik sa Željezničarskog nacрта i ponovno je topografski snimljena. Ukupna dubina jame novom izmjerom iznosi 92 m. Potencijal za istraživanje područja još nije iscrpljen. Nekoliko markantnih ulaza nalazi se na samom jugu pod Jarmovcem.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
28	152	051-231	(Bee) Zdanka	5461688	5048415	858	0	10.3	2006	R.Resch
29	153	-	Početnička špilja u Praprotnoj dragi	5462758	5049641	790	39	23	2006	D.Reš
37	163	-	Koncentrat jama	5462379	5050058	807	5	8	2006	S.Babić
39	165	051-227	Jama u potrazi 1	5461990	5048295	990	5	10	2006	R.Resch
45	173	-	Agrikultura	5461821	5048488	880	4	4.5	2006	R.Resch
46	174	-	Odustaše	5462981	5049594	849	30	37	2006	R.Resch
47	175	-	Vrtložna jama	5462591	5049729	778	45	15	2006	M.Pavlek
50	186	-	Mono	5463027	5049385	910	3	18	2006	A.Rubinić
51	217	-	Dovrtložna jama	5462621	5049771	771	-	4	2006	I.Bartolović
52	218	-	Jama na cesti	5463302	5049520	945	16	16	2006	I.Bartolović
62	205	-	Špageti	5462376	5049106	850	5	8	2007	A.Rubinić
66	302	051-232	Jamica u Praprotnoj dragi	5461694	5048507	845	-	15	2007	D.Reš
67	303	051-233	Pukotinska jama	5461733	5048648	845	-	15	2007	D.Reš
73	253	051-228	Jama u Praprotnoj dragi	5461766	5048335	918	91	92	2008/2009	A.Rubinić, L.Kukuljan

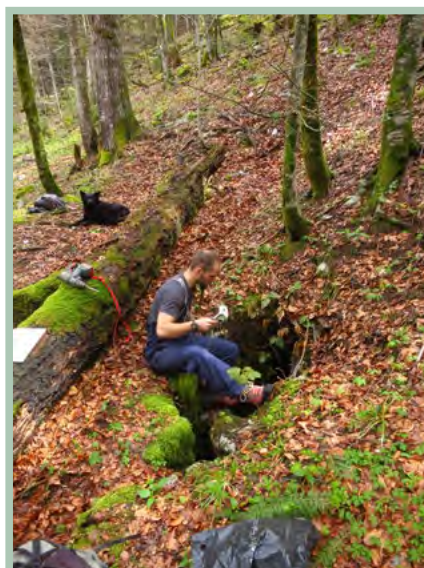
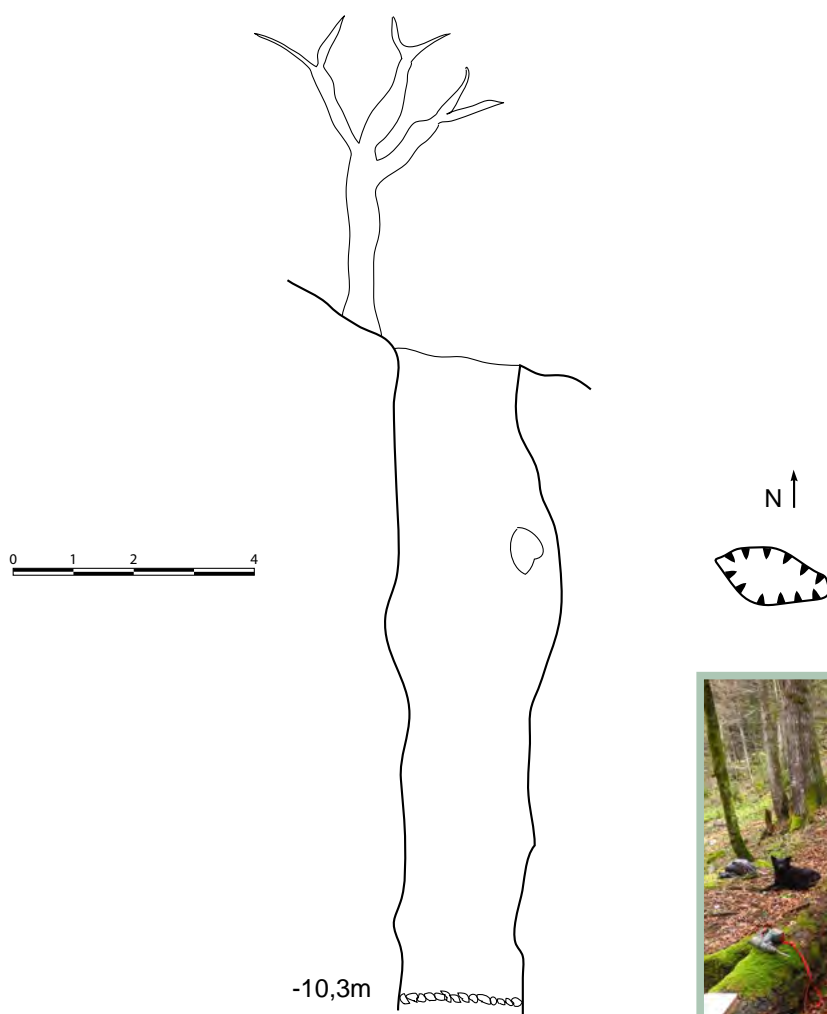

28.

(Bee) Zdanka

Katastarski broj:	152
Broj pločice:	051-231
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	0
Dubina:	10.3
Crtao:	R.Resch
Mjerio:	F.Kožemelj
Ekipa:	I.Bartolović
Udruga:	SU Estavela, SD Špiljar

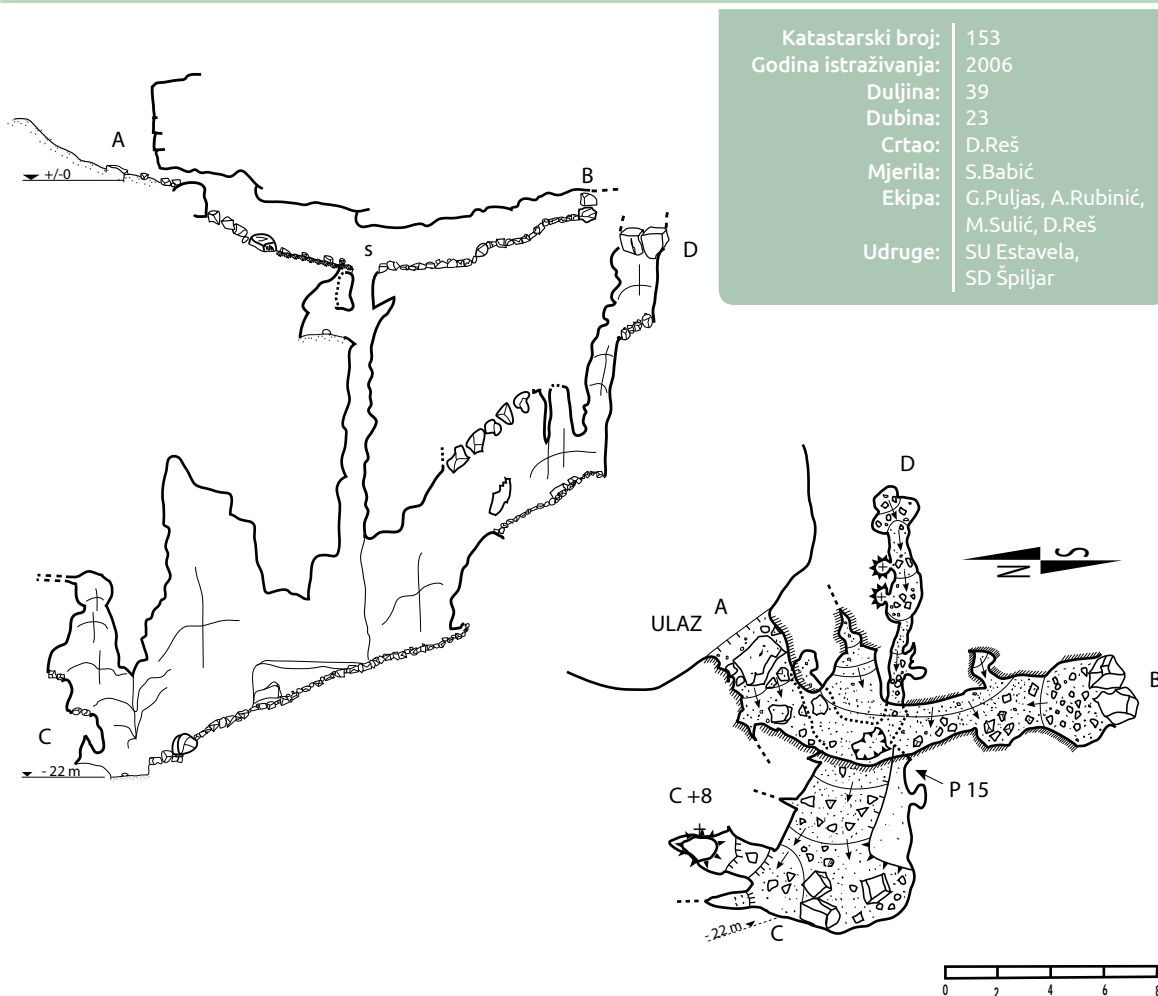

Ulaz u jamu (Bee) Zdanka | Foto: Lovel Kukuljan

29.

Početnička špilja u Praprotnoj dragi

Sanja Babić i ulaz u Početničku špilju u Praprotnoj dragi | Foto: Dalibor Reš

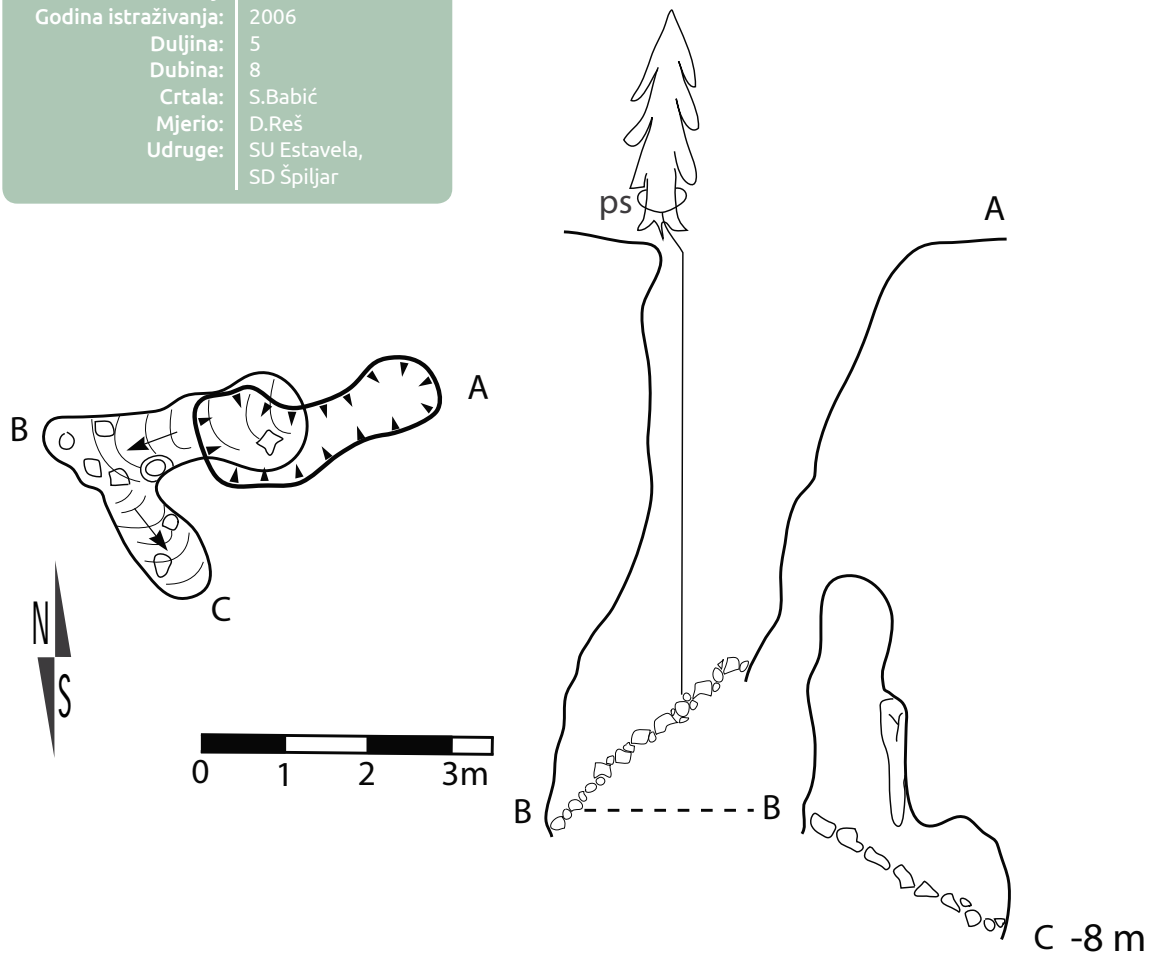

Sanja Babić i najdublji dio završne dvorane | Foto: Dalibor Reš

37.

Koncentrat jama

Katastarski broj:	163
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	5
Dubina:	8
Crtala:	S.Babić
Mjerio:	D.Reš
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar

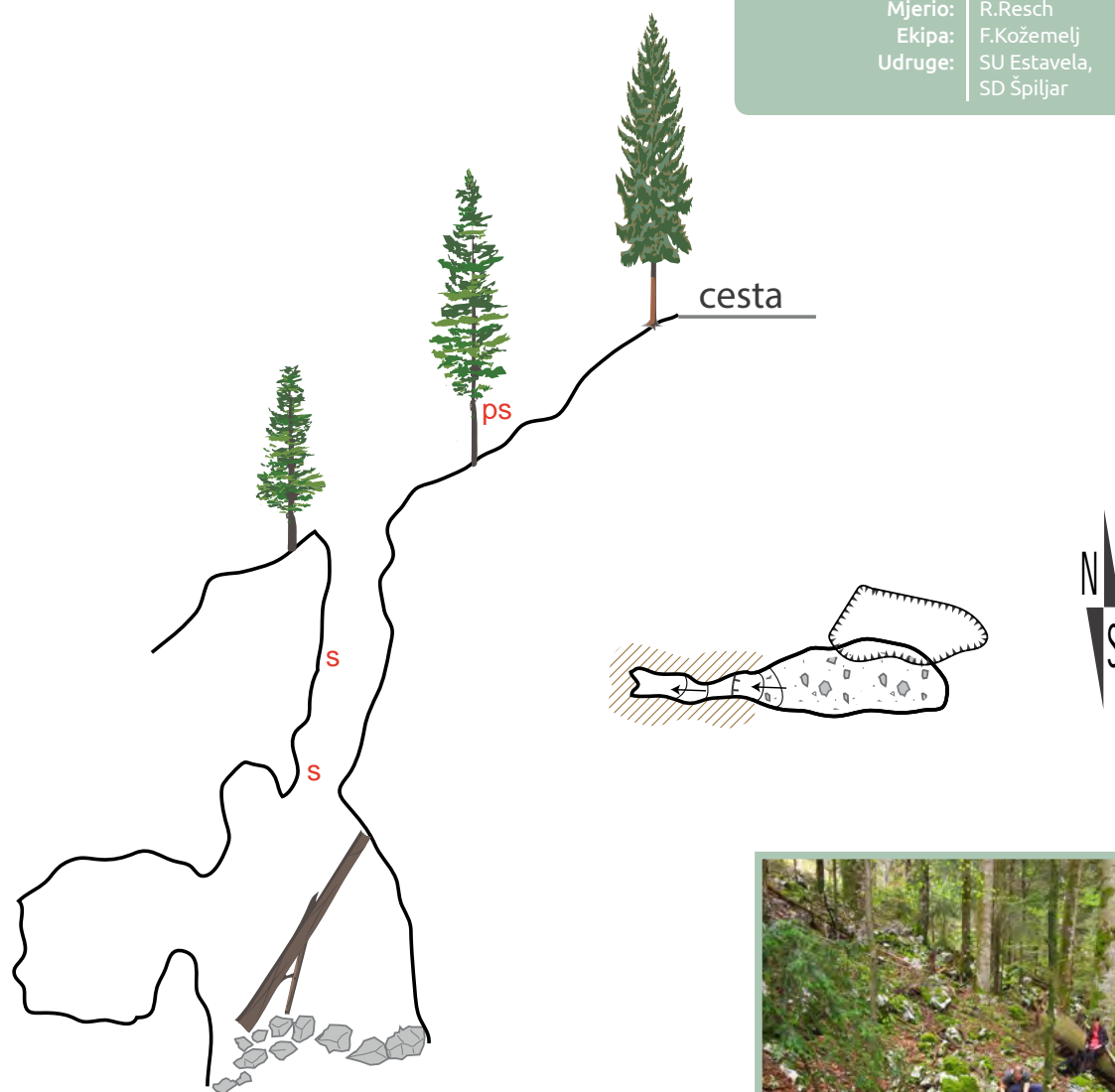

Ulaz u Koncentrat jamu | Foto: Dalibor Reš

39.

Jama u potrazi 1

Katastarski broj:	165
Broj pločice:	051-227
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	5
Dubina:	10
Crtao:	R.Resch
Mjerio:	R.Resch
Ekipa:	F.Kožemelj
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar

Ulaz u Jamu u potrazi 1 | Foto: Lovel Kukuljan

45.

Agrikultura

Katastarski broj:	173
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	4
Dubina:	4.5
Crtao:	R.Resch
Mjerio:	F.Kožemelj
Ekipa:	I.Bartolović
Udruga:	SU Estavela, SD Špiljar

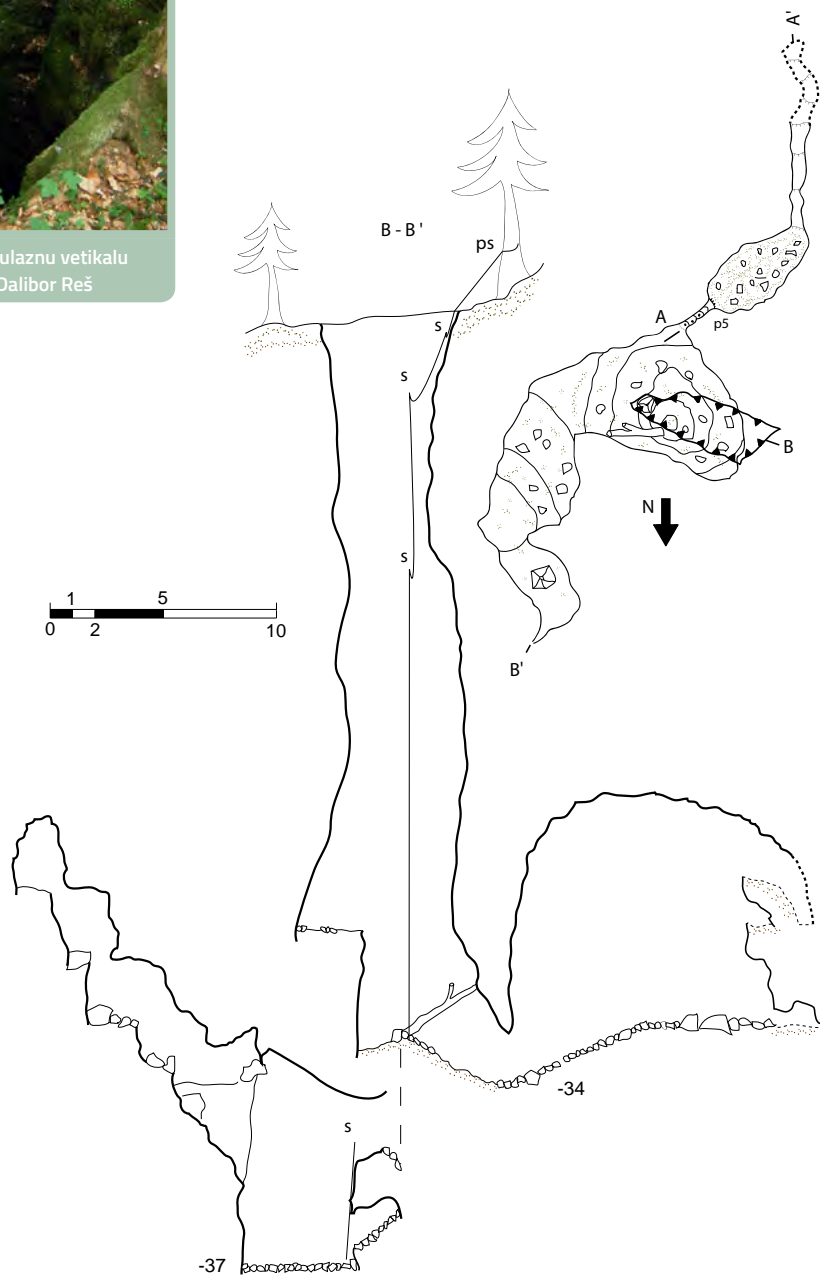
46.

Odustaše

Igor Markanjević postavlja ulaznu vetikalu
jame Odustaše | Foto: Dalibor Reš

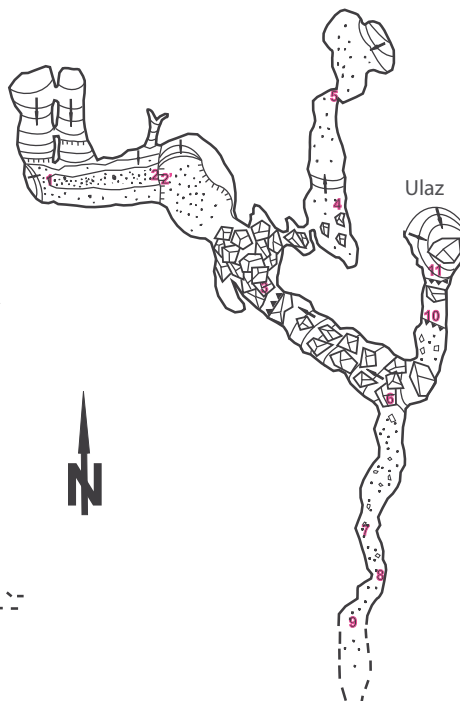
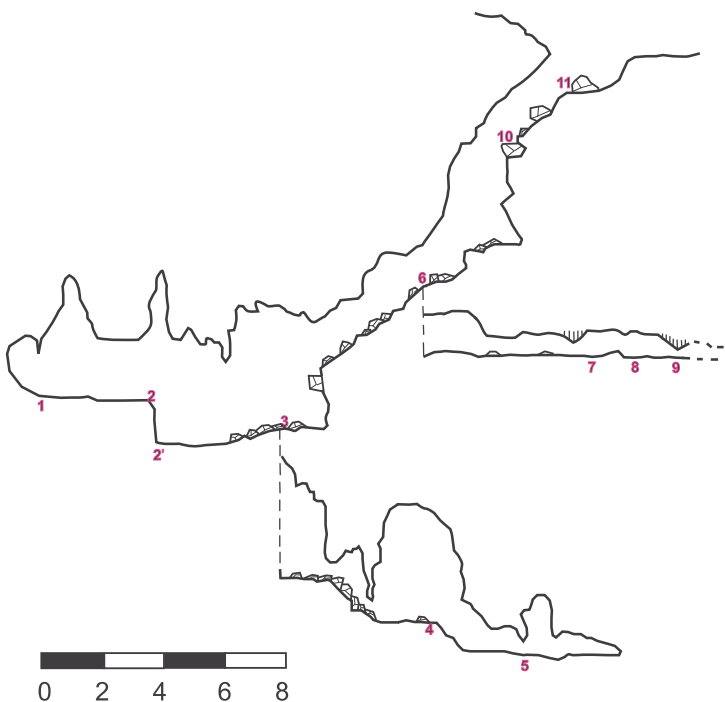
Katastarski broj:	174
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	30
Dubina:	37
Crtao:	R.Resch
Mjerio:	F.Kožemelj
Ekipa:	I.Rubeša
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar

47.

Vrtložna jama

Katastarski broj:	175
Godina istraživanja:	2006
Duljina:	45
Dubina:	15
Crtala:	M.Pavlek
Mjerile:	J. Bedek, H.Bilandžija
Ekipa:	A.Rubinić, F.Brdovščak
Udruge:	SU Estavela, HBSD, SU Spelunka

Martina Pavlek nad ulazom u Vrtložnu jamu | Foto: Jana Bedek

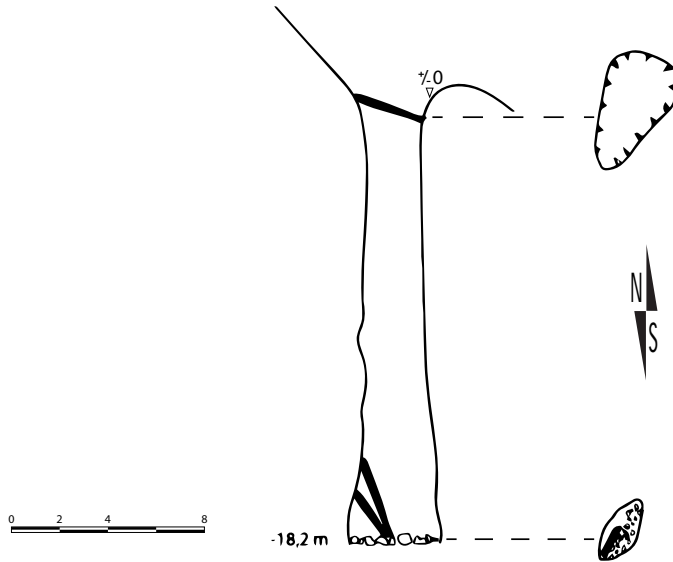

Detalj s tragovima freatskog djelovanja vode | Foto: Jana Bedek

50.

Mono

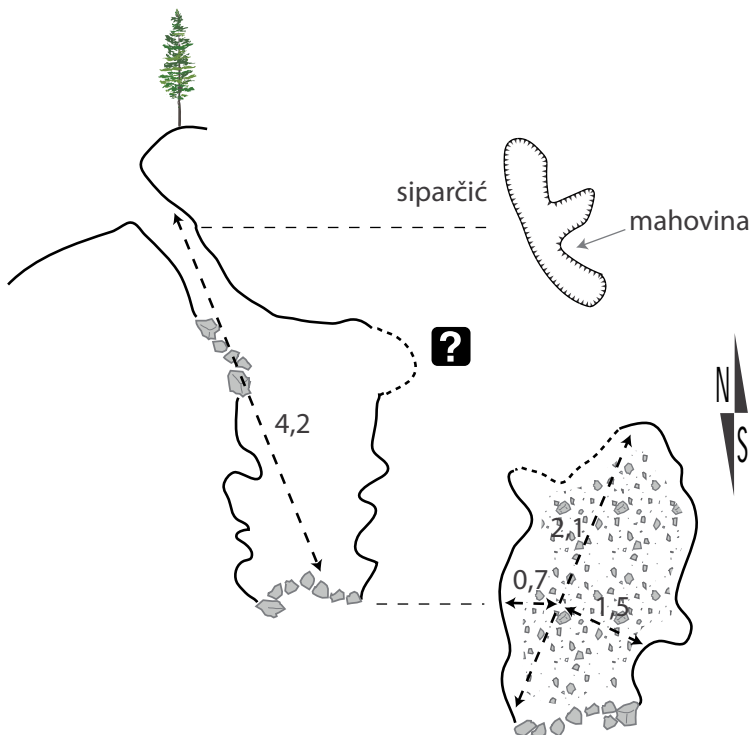
Katastarski broj: 186
 Godina istraživanja: 2006
 Duljina: 3
 Dubina: 18
 Crtao: A.Rubinić
 Mjerio: D.Reš
 Udruge: SU Estavela

51.

Dovrtložna jama

Katastarski broj: 217
 Godina istraživanja: 2006
 Dubina: 4
 Crtala: I.Bartolović
 Udruge: SU Estavela, HBSD

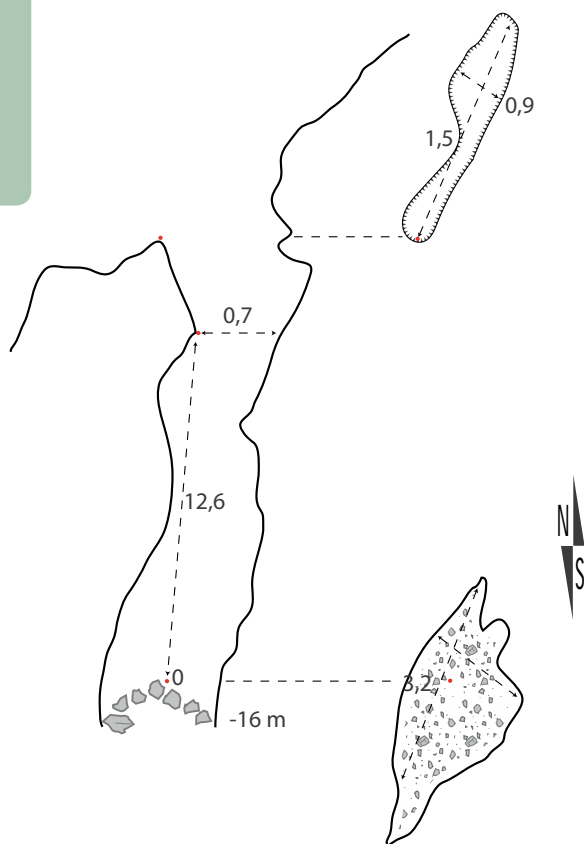

Ulaz u Dovrtložnu jamu | Foto: Jana Bedek

52.

Jama na cesti

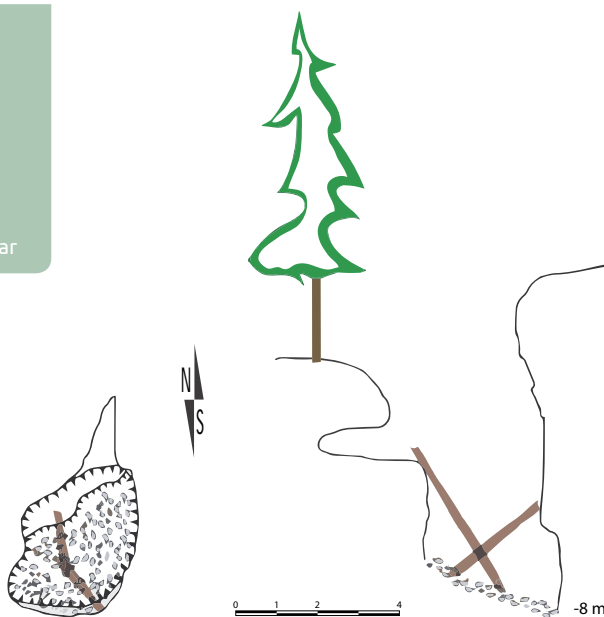
Katastarski broj: 218
 Godina istraživanja: 2006
 Duljina: 16
 Dubina: 16
 Crtala: I.Bartolović
 Udruge: SU Estavela,
 SU Spelunka

62.

Špageti

Katastarski broj: 205
 Godina istraživanja: 2007
 Duljina: 5
 Dubina: 8
 Crtao: A.Rubinić
 Mjerila: O.Gilca
 Ekipa: D.Laušić
 Udruge: SU Estavela,
 SK Abis, SD Špiljar

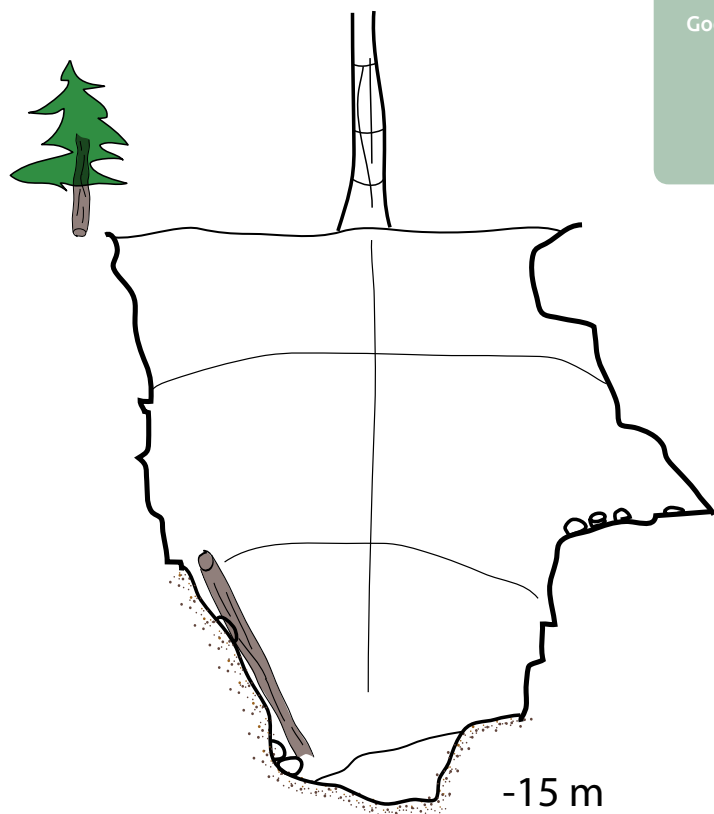

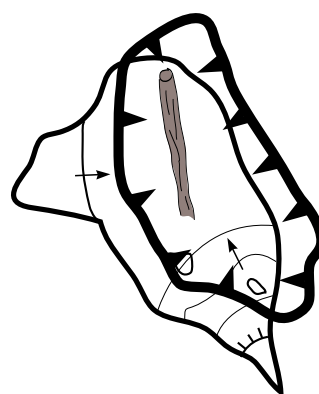
66.

Jamica u Praprotnoj dragi

Katastarski broj:	302
Broj pločice:	051-232
Godina istraživanja:	2007
Dubina:	15
Crtao:	D.Reš
Mjerili:	O.Gilca, F. Kožemelj
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar, SK Abis

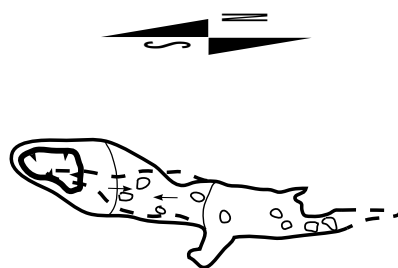
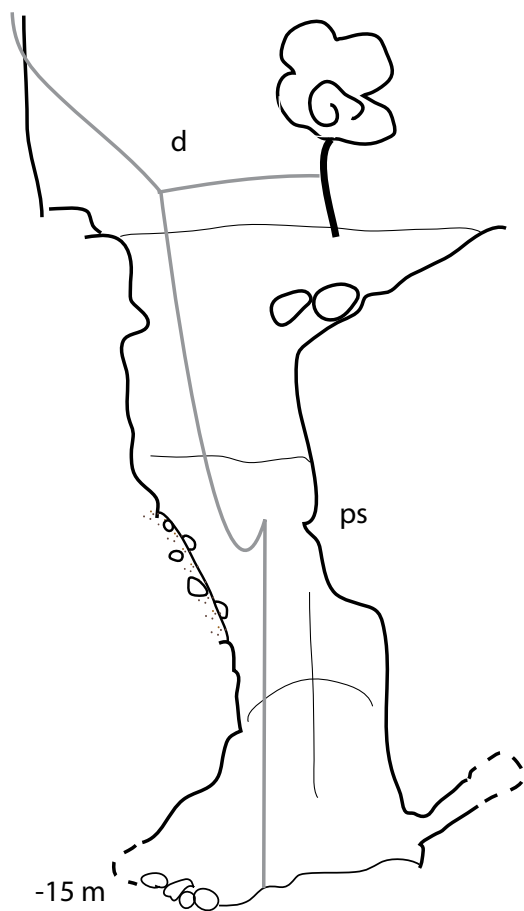
Ulaz u Jamicu u Praprotnoj dragi | Foto: Lovel Kukuljan

67.

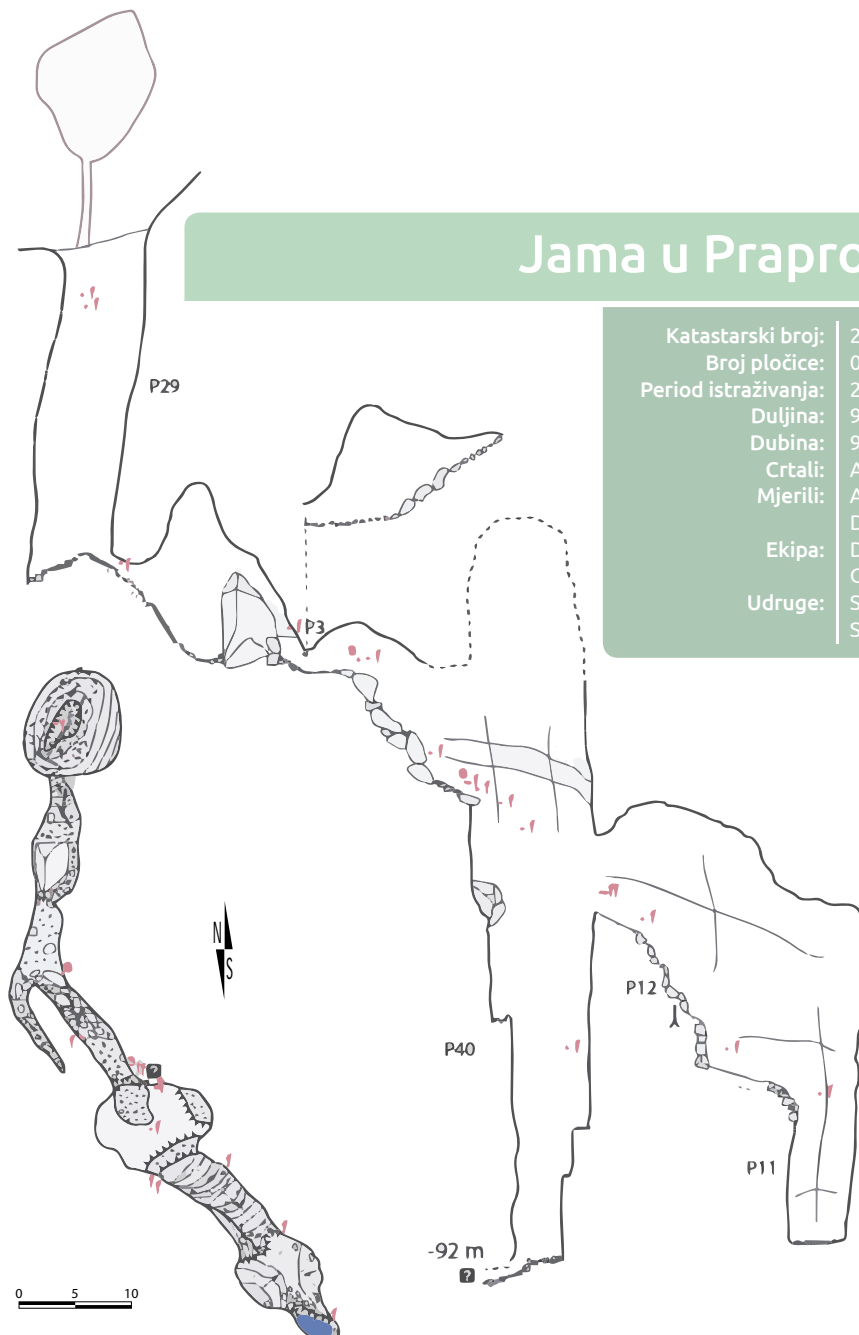
Pukotinska jama

Katastarski broj:	303
Broj pločice:	051-233
Godina istraživanja:	2007
Dubina:	15
Crtao:	D.Reš
Mjerili:	O.Gilca, F. Kožemelj
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar, SK Abis

Ulaz u Pukotinsku jamu | Foto: Lovel Kukuljan

Jama u Praprotnoj dragi

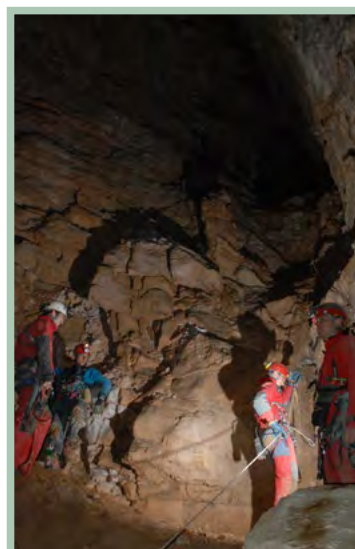
Katastarski broj:	253
Broj pločice:	051-228
Period istraživanja:	2008/2009
Duljina:	91
Dubina:	92
Crtali:	A.Rubinić, L.Kukuljan
Mjerali:	A.Rubinić, L.Kukuljan, D.Košta, M. Vrkić
Ekipa:	D.Reš, I.Seitz, M.Grgačević, O.Dodić, D.Jirkal, I.Mišur
Udruge:	SU Estavela, SU Spelunka, SO Željezničar

Ulaz u jamu u Praprotnoj dragi
| Foto: Dalibor Reš

Marko Grgačević preči prema oknu nad
P40 | Foto: Dalibor Reš

Nad novoistraženim dnom. Prostoriya
iznad P11 | Foto: Dalibor Reš

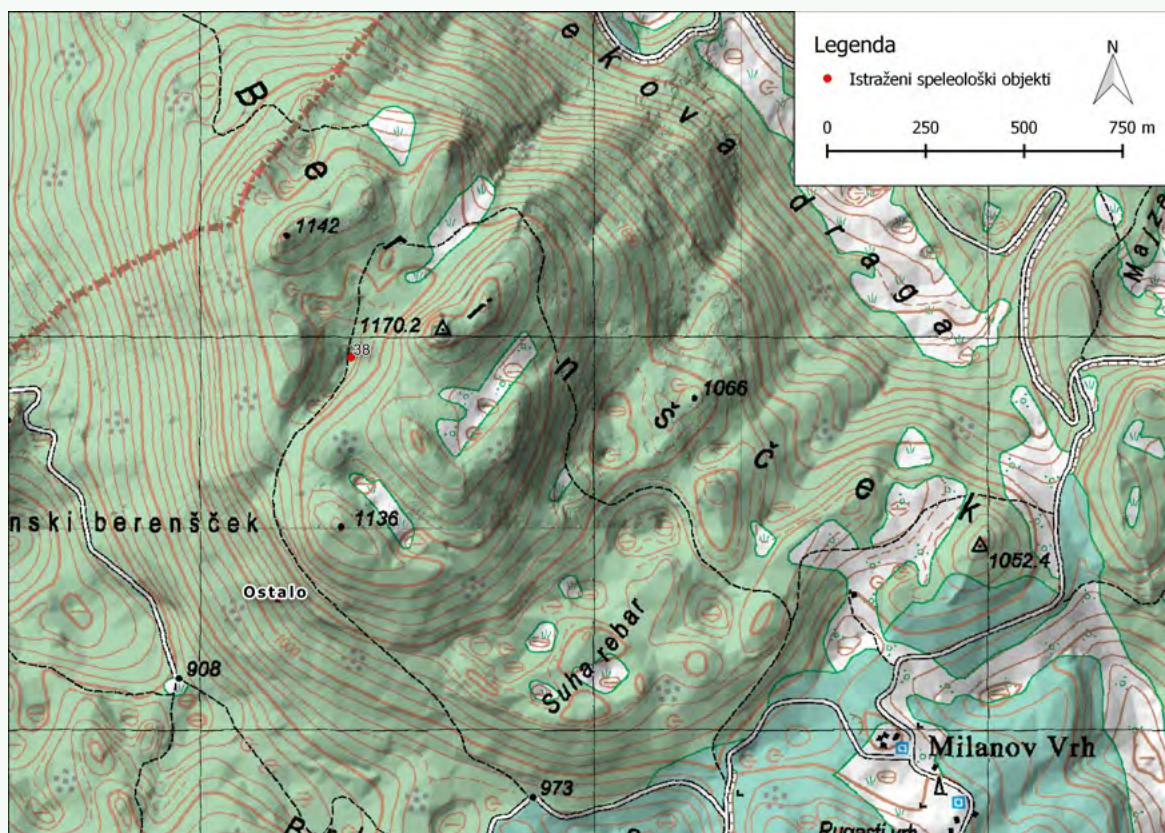

10. Ostalo

U ovu cjelinu su svrstani istraženi i neistraženi objekti koji se nalaze izvan granica „Šverde“. Od istraženih tu je jedino Berinščekovo brezno (-145 m), jama koju sačinjava ulazna vertikala od 130 m. Jamu su započeli istraživati članovi slovenskog JK „Železničar“ iz Ljubljane 1972. godine, a dno su dosegli tek naredne godine. Jama se nalazi na brdu Berinšček, a širu okolicu (nedaleko Prezida) istraživali su članovi SO „Željezničar“ u periodu 1986.-87. Zapadno od vrha Škodovnik nalazi se maleni teritorij gdje je državna granica sa Slovenijom neusklađena. Naime obje

države vode taj teritorij kao svoj. Tako se tamo nalazi i jedna jama iz slovenskog katastra, a za koju ispada da leži na hrvatskom teritoriju. Radi se o „Breznu 1 v Praprotni dragi“ (sinonim: „Brezno na nikogaršnji zemlji“, iliti u prijevodu „Jama na ničijoj zemlji“) dubine 18 m i istraženoj 1953. godine od strane JK „Železničar“ (Ekataster jam). Istočno od granica Šverde nalazi se nekoliko neistraženih objekata označenih na topografskoj karti 1:25000. Generalno, to je područje vrlo slabo istraženo te zato predstavlja cilj budućih speleoloških istraživanja.

Red. broj	Kat. Broj	Broj pločice	Ime speleološkog objekta	GK X	GK Y	Z	Duljina	Dubina	Godina/period istr.	Crtali
38	164	-	Berinščekovo brezno	5464379	5051948	1035	-	145	2006	D.Laušić

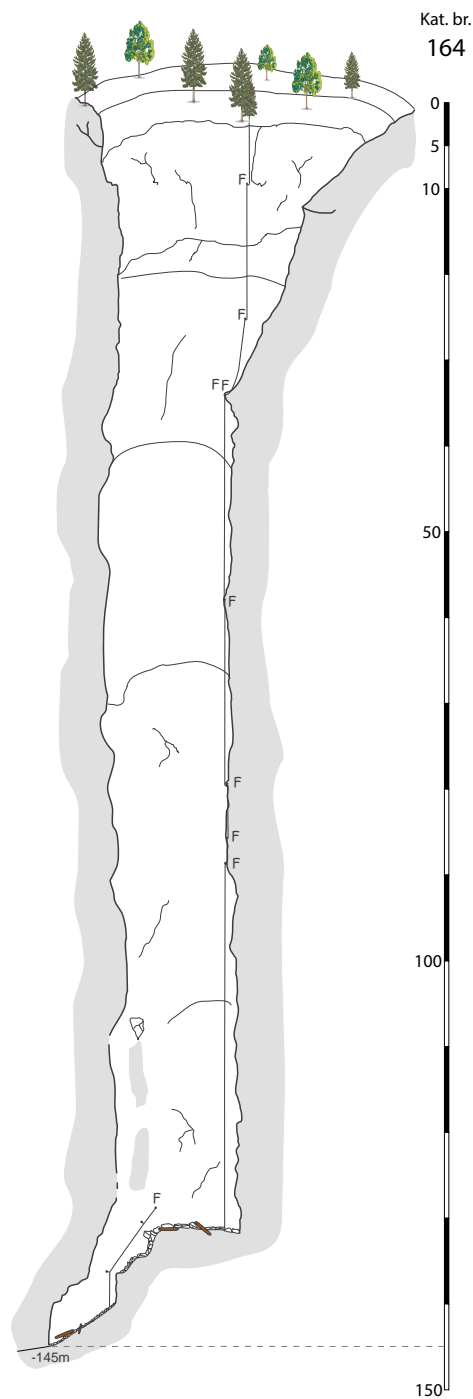
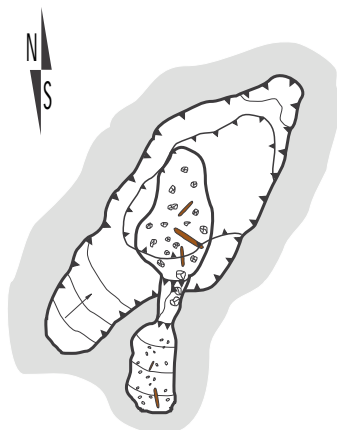

38.

Berinščekovo brezno

Katastarski broj:	164
Godina istraživanja:	2006
Dubina:	145
Crtao:	D.Laušić
Mjerio:	I.Seitz, G.Puljas
Udruge:	SU Estavela, SD Špiljar

Ulaz u Berinščekovo brezno | Foto: Andrija Rubinić

||| Vrtača na Smrekovcu | Foto: Hrvoje Čuićanović